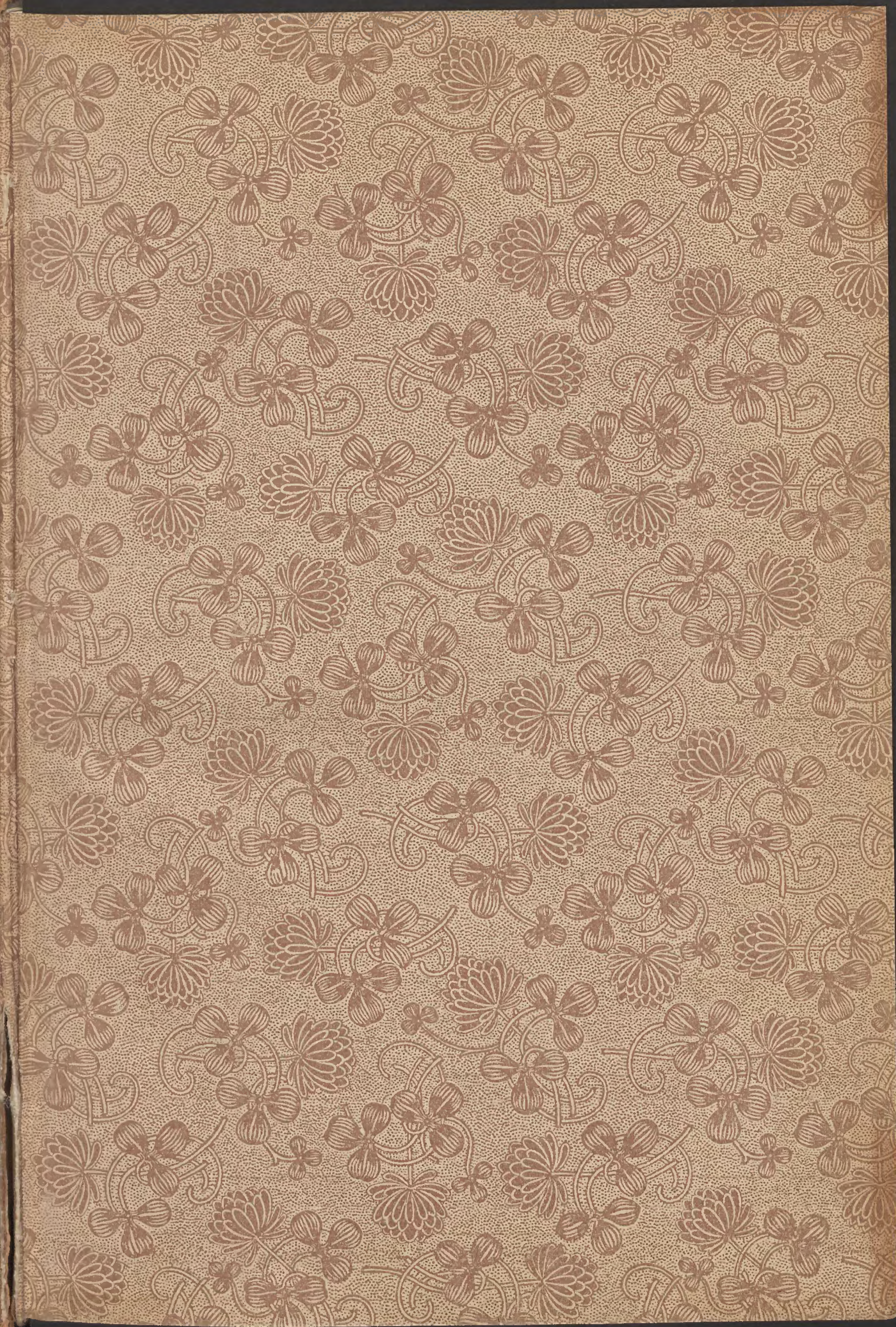

Olaf den Helliges Saga.

OLAFS SAGA HINS HELGA.

EN KORT SAGA OM KONG OLAF DEN HELLIGE FRA ANDEN HALVDEEL AF DET TOLFTE AARHUNDREDE.

EFTER ET GAMMELT PERGAMENTS-HAANDSKRIFT I UNIVERSITETS-BIBLIOTHEKET I UPSALA,

tilligemed

ET ANHANG, INDEHOLDENDE BRUDSTYKKER AF ET ENDNU ÆLDRE HAANDSKRIFT AF SAMME KONGES SAGA I DET NORSKE RIGSARKIV, SAMT ANMÆRKNINGER, ORD- OG NAVNE-REGISTER.

Udgivet

af

R. Keyser *og* ***C. R. Unger.***

Christiania.

Feilberg & Landmarks Forlag.

Trykt i Carl C. Werner & Comp.s Bogtrykkeri.

1849.

Fortale.

Den Saga, som her for förste Gang forelægges Almeenheden udgiven i Trykken, har hidtil, saavidt vides, hverken været benyttet eller kjendt af Alderdomsforskerne. Vistnok er det saa, at den ikke egentlig kan siges at sprede noget nyt Lys over den Deel af Norges Historie, som den behandler: den bringer ikke nogen hidtil ukjendt vigtig Begivenhed for Dagen og udmærker sig ikke heller ved nogen iöinefaldende særegen Opfatning af eller Dom om Personer og Hændelser. Alligevel ere vi overbeviste om, at den vil vække Interesse og det levende Interesse hos enhver grundig Gransker af Norges historiske Old-Literatur.

Det er en Sandhed, som meer og meer vinder Anerkjendelse, at saa mesterlig Snorre Sturlassöns Bearbeidelse af Norges Kongesagaer end er, gjör den dog ingenlunde de övrige Bearbeidelser af samme Emne, ihvorlangt end mange af disse staae tilbage for den i Smag og sand historisk Skjönsomhed, overflödige; tvertimod den maa nödvendig studeres med stadigt Hensyn til disse, der for största Delen gjengive os de Sagn, som for de tidligere Aarhundreder udgjöre den historiske Sagas Kilde, i en langt mere oprindelig Skikkelse end Snorres Verk. Snorre er ingen slet og ret Ordner og Nedskriver af det i mundtlig Overlevering eller ældre Optegnelser bevarede historiske Stof; han er, hvad netop Jævnförelsen med de övrige Behandlinger af Norges Kongesagaer overbevise os om, en kritisk Bearbeider af sit Emne, ihvorvel hans Kritik ikke fremtræder for Læseren i udtalte lærde Overveielser, men blot i Anordningen af det Hele, i Maaden hvorpaa han knytter Begivenhederne til hinanden, i Valget af hvad optages og hvad udelades, i Foretrækken af den ene Form, hvori samme Sagn fremstiller sig, for den anden. Men just denne Kritik, hvor fortrinligen den end ved förste Öiekast

kan synes, maa opfordre os til Varsomhed. Snorre tilhörte jo dog det 13de Aarhundrede, han var en Sön af sin Tid, skjönt en af dens mest udmærkede Börn, og ikke fuldkommen hævet over dens Fordomme. Han var en Lærling af den Tids norske historiske Skole, især forsaavidt denne havde udviklet sig paa hans Fædreneö Island, og han var inddrukken af dennes Anskuelser og Læresætninger, hvilke langt fra i Eet og Alt vare ufeilbare. Hans forresten sunde historiske Omdömme kunde altsaa hildes, og er ogsaa meer end eengang virkeligen blevet det. Her er det da, at de övrige Bearbeidelser af Kongesagaerne skulle komme os til Hjælp og lede os paa det rette Spor; thi i det disse vise os Snorres Kilder, saadanne som de virkelig vare, sætte de med det samme vor Tids mere udviklede Kritik i Stand til ved mange Leiligheder at bedömme, om han ved at benytte dem har truffet det Sande eller ikke. Og dette gjælder ikke alene om de Bearbeidelser af Kongesagaerne, der ere ældre end Snorres Verk, som Ágrip, Morkinskinna, Fagrskinna, *men ogsaa om de yngre som* Hrokkinskinna *og* Flateyjarbók, *hvilke, skjönt Snorres Verk tildeels har været Samlerne bekjendt, dog fremstille mange Begivenheder paa en fra dette afvigende Maade og aabenbare meer stemmende med Kilde-Sagnene. Imidlertid er det naturligt, at den förste Klasse i ovennævnte Henseende har fortrinligt Værd, og til denne hörer netop nærværende Saga om Kong Olaf den Hellige.*

Denne Saga er, som almindelig er Tilfælde med Sagaerne, uden Forfatternavn og uden nogen bestemt Angivelse af Tiden, paa hvilken den er sammensat. För 1152 kan dette ikke være skeet; men meget yngre kan den neppe heller være. I Cap. 119 omtales nemlig et Jærtegn af den hellige Olaf som samtidigt med Cardinal Nicolaus's Ankomst til Norge, hvilken fandt Sted i bemeldte Aar; men paa den anden Side nævnes som Hjemmelsmand for Beretningen en Munk Hall, der selv havde seet den Person, paa hvem Jærtegnet var övet. Da nu denne Paaberaabelse er særegen for vor Saga, og derhos Beretningen om dette og et Par andre Jærtegn öiensynligen ikke er hentet fra den samme skrevne Kilde som Fortællingen om Olafs övrige Mirakler, saa er det sandsynligt, at Sagaens Sammensætter har den fra ovennævnte Halls egen Mund, og fölgelig maa have levet i den anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede (s. Anm. t. Cap. 119. S. 123, jfrt. m. Anm. t. Cap. 103. S. 122). Naar endvidere til denne Omstændighed föies, at Sagaens Sprogform og Stiil samt Aand og Tone i det Hele henpege paa en Tid, da Sagaskrivningen endnu var i sin Barndom, saa troe vi neppe at feile

meget, naar vi henföre dens Sammensætning til Tidsrummet mellem 1160 og 1180, og fölgeligen ansee den ikke alene for ældre end Snorres Verk, men ogsaa for en af den norske Sagaskrivnings ældste Frembringelser.

At Sagaen er sammensat og optegnet i Norge, derom vidner Udtrykket hérlenzkr *i Cap. 77 og* hér i landinu *i Cap. 78; paa begge Steder er nemlig Talen om Norge. Dette udelukker imidlertid ikke Muligheden af, at enkelte af de i Sagaen indförte Sagn kunne være optegnede efter en Islændings mundtlige Beretning, f. Ex. Fortællingen om Egil Hallssön og Tove Valgardssön Cap. 53—55.*

Vor Sagas Kilder synes at have været af en dobbelt Beskaffenhed: deels ældre skriftlige Optegnelser, deels mundtlig foredragne Sagn. At ældre skriftlige Optegnelser have været benyttede viser sig af Udtrykket i Cap. 89: sagði sá er ritaði söguna af þessi vitran. *Imidlertid er der al Sandsynlighed for, at ikkun den mindste Deel af Sagaen har sin Oprindelse fra en saadan Kilde, nemlig de Stykker som handle om Olafs Aabenbaringer og Jærtegn (en Deel af Cap. 89 og især den hele Slutning fra Cap. 103). Disse Jærtegn maae nemlig antages allerede meget tidligt at være blevne samlede og optegnede for at tjene til Forelæsning paa Helgenens Festdage; de ere saaledes blevne Emne for skrevne Legender og Homilier baade i det latinske og norske Sprog. Den store Overeensstemmelse i denne Deel mellem vor Saga og en ældgammel norsk Homilie viser aabenbare, at begge have öst saagodt som ordret af een og samme ældre skreven Kilde (jfr. Anm. t. Cap. 103. S. 122 og til de fölg. Capp. indtil Enden). Sagaens langt större Deel derimod, nemlig Olafs egentlige Levnets-Historie, synes udelukkende at være öst af den mundtlige Tradition. Ikke alene findes her intetsomhelst Udtryk, der henpeger paa skriftlige Kilder, men Stilen er endogsaa i denne Deel af Sagaen meget forskjellig fra Stilen i de Stykker, som handle om Jærtegnene. Hiin er barnlig og usleben, snart kort indtil Dunkelhed, snart fuld af Gjentagelser, ganske som man kan vente sig den af en Forfatter, der lidet övet i skriftlig Optegning stræber at gjengive paa Pergamentet, hvad der mundtlig fortælles ham. Stilen i Jærtegns-Beretningerne derimod er langt omhyggeligere og röber en Færdighed i at udtrykke sig skriftlig, som ganske savnes i den övrige Deel af Sagaen, og saaledes maa tænkes overfört fra den benyttede skrevne Kilde.*

Hvad forresten Sagaens Sammensætning i dens Heelhed angaaer, da er denne vistnok beheftet med mange Ufuldkommenheder. Skarp

Skjönsomhed i Valget af de optagne Sagn mangler; Baandet, der skulde forene dem til et Heelt er löst eller, snarere sagt, savnes ganske; Gjentagelser og Selvmodsigelser forekomme ikke sjelden som en naturlig Fölge af Forfatterens Mangel paa Overblik over sit Emne og paa en sikkert ledende Tidsregning; flere af de optagne Sagn vise sig ufuldstændige, saaledes at Forfatteren maa antages at have modtaget dem i en mindre fuldkommen Form; dybere historisk Forskning eller omfattende historiske Kundskaber spores overhovedet ikke. Disse Ufuldkommenheder ved vor Saga vilde være höiligen at beklage, hvis den var vor eneste Kilde til at kjende den hellige Olafs Historie. Men da dette langt fra ikke er Tilfældet, da dens historiske Værd tvertimod egentlig ligger i de Midler, den frembyder til kritisk Bedömmelse af de övrige langt udförligere og bedre ordnede Kilder, saa maae efter vor Formening hine Ufuldkommenheder snarere anbefale end nedsætte den. Thi netop de anförte Egenskaber borge os for, at Sammensætteren ikke med Vidende og Villie, enten for at lempe sig efter visse vedtagne Læresætninger eller for at gjöre sit Emne mere tiltrækkende, har forvansket Sagnene, men at han leverer dem saa fuldstændige eller mangelagtige, som de have naaet hans Öre, ganske i den Form, han modtog dem enkeltviis uden Tvivl af forskjellige Fortælleres Mund, uden at lempe det ene efter det andet i den Hensigt at frembringe et vel sammenhængende afrundet Heelt. Man har vist nok al Grund til at antage, at der paa den Tid vor Saga sammensattes, allerede gaves i mundtligt Foredrag, maaskee endogsaa i Skrift, en langt fuldstændigere og derhos bedre formet Olaf den Helliges Saga; denne har imidlertid været ubekjendt for vor Forfatter, der har gaaet sin egen Vei som selvstændig Samler af de spredte Sagn, han kunde overkomme. Heraf kan man da ogsaa forklare sig de mange betydelige Uovereensstemmelser i Enkelthederne, som hyppig findes mellem vor Sagas Fremstilling og den i de övrige hidtil bekjendte Sagaer om samme Emne, hvilke paa sin Side slutte sig nær til hinanden indbyrdes. Mest fjerner den sig fra Snorres Fremstilling, hvorimod den meer nærmer sig de kortere Fremstillinger i Ágrip og Fagrskinna, men især til den i Flateyjarbók. Her möder os da den underlige Omstændighed, at den ældste og den yngste Bearbeidelse af Olaf den Helliges Saga i flere Stykker stemme bedst med hinanden. Grunden er dog ved nærmere Betragtning let at udfinde. Flatöbogens Bearbeidelse stræber nemlig öiensynligen at indlemme i sig alle baade i Tradition og ældre Skrifter bevarede Sagn om Olaf, uden synderlig nöie at veie

deres historiske Værd, eller skarpt at ransage deres indbyrdes Forhold. Den bliver saaledes ikke staaende ved den Kreds af Sagn, som af Snorre og den historiske Skole, til hvilken han hörte, vare godkjendte og formede til et Heelt, men den forbinder med disse, ofte paa en höist ukritisk Maade, alle andre Beretninger, som Sammensætteren kunde overkomme. De samme gamle Sagn, paa hvilke vor Saga er bygget, fandt saaledes ogsaa for en stor Deel sin Plads i Flatöbogen, uanseet hvor lidet de mangen Gang stemme med denne Bearbeidelses Hovedindhold. Hermed er det dog ingenlunde sagt, at Bearbeideren af Olaf den Helliges Saga i Flatöbogen har havt selve vor Saga for sig, — dette er efter det indbyrdes Forhold mellem begge neppe sandsynligt; men han har enten havt de samme Sagn for sig i en anden ældre Optegnelse, maaskee i den Olafs Saga af Islændingen Styrmer hiin Frode, Snorres Samtidige, som oftere citeres, eller han har lært dem at kjende af mundtlig Tradition.

Det anförte troe vi maa være tilstrækkeligt til at paapege den Nytte, vor Saga kan yde til den kritiske Behandling af Olaf den Helliges Historie. Föies nu hertil Sagaens alderdomsagtige Sprog, dens naive Fortællingsmaade, dens livlige og eiendommelige Fremstilling af enkelte Begivenheder (f. Ex. Gudbrandsdölernes Omvendelse til Christendommen Cap. 33—38, Forhandlingerne mellem Kong Olaf Haraldssön og Kong Olaf Svenske Cap. 41—46, Erling Skjalgssöns Fald Cap. 69. 70), og endelig dens Værd i literaturhistorisk Henseende som en Pröve af Sagaskrivningen paa dens ældste Standpunkt, — saa haabe vi, at ingen Ynder af den norske Historie og Oldliteratur vil regne det for et overflödigt Arbeide at have fremdraget dette lille Verk fra den Forglemmelse, hvori det gjennem Aarhundreder har hvilet.

Ligesom Sagaen selv hörer til vor Literaturs ældste Frembringelser, saaledes maa ogsaa det eneste hidtil bekjendte Haandskrift af den regnes blandt de ældste i sit Slags. Det findes i Upsala Universitets-Bibliotheks delagardiske Manuscript-Samling under No. 8. fol., og er aldeles fuldstændigt. Det udgjör 41 Pergaments Blade egentlig i stor Qvart, beskrevne tvert over Siden med en reen og övet Haand uden betydelige Forkortninger. Retskrivning og Bogstavtræk vise tydeligen, at det er skrevet i Norge, i det 13de Aarhundrede, maaskee endogsaa i dettes tidligere Halvdeel. Det er Gjenpart af et ældre Haandskrift, hvilket er klart deraf, at Skriveren paa enkelte Steder har misforstaaet sin Original og oplöst dens Forkortninger feilagtigt. Skriveren röber i det Hele mere Skri-

vekyndighed end historisk Kundskab og Skjönsomhed, en Omstændighed som imidlertid borger for, at han i Hovedsagen har fulgt sin Original med Nöiagtighed. Haandskriftet har mange smaae Afdelinger, betegnede ved noget större, farvede Begyndelsesbogstaver, dog ingen ordentlig Capitel-Inddeling. Retskrivningen er consequent. Dens vigtigste Egenheder ere:

Vokalernes Længde (eller, om man vil, lukte Udtale) betegnes sjelden ved Accent, undertiden derimod ved Fordobling, som: fee = fé, vaatt 25^{32} = vátt, áánne 58^{4} = ánni; *som oftest udtrykkes den ikke.*

Hvad der ved Vokalernes Brug fortjener at bemærkes er især fölgende:

A. Ved Ordenes Rod:

a *bruges for* ö (*her skrevet* o), *naar det omlydvirkende* u *findes i Endelsen:* allum = öllum, jafur = jöfur, hauuð *d. é.* havuð, höfuð, auund *d. e.* avund, öfund; *ligesaa* andverðr, andvegi = öndverðr, öndvegi, *hvor Omlyden kan forklares af Formerne* öndurðr, öndugi. *Sjelden findes i dette Tilfælde Omlyd, som:* oðru 3^{20} *d. e.* öðru. *Hvor derimod dette* u *ikke længere kommer til Syne i Endelsen, men tilhörer et ældre os ubekjendt Tidsrum i Sproget, iagttages Omlyden altid:* oll (*d. e.* öll) *af* allr, sok (*d. e.* sök), *gen.* sakar *o. lign.*

I Tostavelsesord hvor u *bortfalder af sidste Stavelse paa Grund af Sammenmentrækning ved Flexionen beholdes ofte* a, *som:* hafði (= höfði *Dat. af* höfuð), iafri, fiatri, giaflan.

e *bruges 1)* = e *foran en enkelt Consonant (Flexions- eller Afledsendelsen* -r *kommer her ikke i Betragtning), som:* en, sem, ek, ef, er, nes, með (*undertiden* mæð), eða, kveða, getr, vegr, veðr, seta, beðenn, drepenn, nema, gera, hera, vera, -legr (aumlegr, blíðlegr, *undt.* vænlæet 13^{3}); *i enkelte Ord ogsaa foran dobbelt Consonantforbindelse:* enn, menn, þesse, hestr, flestr, messa, hvesso; *2)* = é, *som:* fe, kne, tre, se, mer, ser, þer, her, heðan, fretta, lettr, reð, let, vel, fell, fekk, hellt *o. desl.; kun paa eet Sted findes i dette Tilfælde* æ: hærlænnzkr 61^{5} = hérlenzkr; *3) afvexlende med* i: andlet, snemma, mek, þek, sek = andlit, snimma, mik, þik, sik; *4)* = æ, *paa to Steder, nemlig:* osett 30^{19} = ósætt, queðe 46^{11} = kvæði; *5) vexlende med* a *i Ordet* drega = draga.

æ *bruges 1)* = æ *Omlyd af* á: lætr, mæla, væra (*Præt. Conj. af* vera), giæta *o. s. v.; 2)* = e, *fornemmelig foran dobbelt Consonantforbindelse og foran enkelt Consonant hvor* e*-Lyden er Omlyd af* a: kvælld, fælla, kæuna, stæmna, skæmta, sænda, ængi, knærrir, sværð, kærti, hælði, æftir, skægg, læggia, kvæðia, sætia, bætri, væstr, vitnæskia, mægin, tækinn, raðspæki, væl; *3)* = a, *som:* þærf 71^{19}, *især efter* i (j): fegiærn 22^{27}, giærna 30^{34}, giæver 32^{10}, giællda 42^{11}; *4) i Diphthongerne* æi, æy = ei, ey.

i *bruges for* y *overalt i* firir, ivir, þikkia, mindi, skilldi *Præt. af* munu, skulu *samt ellers paa to Steder:* bisna 64^{8}, cindir 67^{15}.

o *staaer for* u *i:* skoto 14^{2} = skutu, vorðo 57^{34} = vurðu, urðu, nominn 80^{5}; o = á: von 5^{14}, kniom 71^{36}, triom 12^{21}, siom 25^{5} (= siám, *lad os see*), forsio.

œ *Omlyd af* ó *adskilles nöiagtig fra* æ *Omlyd af* á. *Forresten bruges dette Tegn ogsaa undertiden 1)* = ö *hvor denne Lyd er fremkommen ved stærk Omlyd:* glœggr, hœggr, atgœrvi 4^{35}; *2) for* y: sœner (*vexlende med* synir), kœseð 43^{23} = kysið *af* kjósa, hœrvi 62^{36} = hyrfi *af* hverfa, kœnlega 27^{16} = kynlega.

B. I Flexion og Afledsendelser.

I Enden af Ordene vexle i *og* e, u *og* o, *dog ikke vilkaarligen, men betinget af Ordets Rodvokal; saaledes fölge*

i *og* u *efter Rodvokalen* i (í), u (ú), y (ý), au, æi, æy: firir, riki, biscup, gripum; spurði, Knuti, ruddu, husum; synir, tynir, systur, synum; trausti, lausum; hæitir, væizlu; dræymdi, læystu; *samt efter* æ (= e): hændi, bloðræfill, vætrum, æggium; *sjelden i dette sidste Tilfælde* e, *som* vætre.

e *og* o *efter* e (é), o (ó), œ: drepenn, frette, vegom, letom; konongo, moðer, hollom, toko; ræðer, ræðor; *samt efter* á *og dets Omlyd* æ: raðet, baðer, drapo, vapnom; mællte, giæter, sætto, frændom.

e *og* u *efter* a: marger, fallet, byriaðe; hafðu, skarungr, byriaðu. *Mærkeligt er* hanum, *hvor Rimet i de Gamles Viser fordrer* hánum, *jfr.* Gíslason: Um Frumparta *S. 32: 33. Man tör saaledes ikke sætte* hanum = hönum.

Med Hensyn til den bestemte Artikkel mærke man, at dens Form er -enn, -en, -et, *og at den beholder Vokalen* e, *naar Substantivet ender paa en Consonant, af hvad Beskaffenhed ogsaa Rodvokalen er, som:* haugr-enn, ring-enn, svæin-enn, sok-en, hus-et, folk-et, hug-enom, sok-enne, vist-ena; *ender Substantivet derimod paa et* i *eller* u, *bortfalder naturligviis* e, *og den sidste Deel af Artikkelen assimileres da med denne Endelse til* i *og* u *istedenfor* e *og* o: husi-nu, haugi-num, kirkiu-nni, hændi-nni, mannu-num, *men derimod* folke-no, manne-nom, klæðo-nom.

Ved Consonanternes Brug mærkes:

Undertiden forsömmes Fordobling af Consonanter: mæte 28^{23} = mætte, hap 30^{19} = happ, mat 27^{15} = mátt, not 26^{29} = nótt, mandom 41^{1} = manndom, sprætr 41^{2} = sprættr. *Stundom fordobles de urigtigen:* læirdæpillenn *(Acc.)* 45^{27} = læirdæpilenn, silfrrokerenn 46^{17} = silfrrokrenn; *især er dette Tilfælde med Ordet* hærr.

Enkelte Consonantforbindelser fordre ofte en Indskydelse af et Bogstav; saaledes indskydes r *mellem* ðn, ðl *og* ðs: hæiðrnir 81^{39}, liðrsæmd 8^{22}, gangstaðrlegr 14^{22}, oðrlazc 14^{32}, raðrleitni 3^{14}, soðrla 5^{39}, guðrs 87^{39}; b *imellem* mr *og* md: hambre 8^{36}, sumbri 38^{29}, umbdi 80^{6}; t *mellem* sn: laustn 40^{25}, niostner 54^{39}.

Omsætning finder Sted af gn: gangn 15^{39} = gagn, gangstaðrlegr 14^{22}, Vangssunr 42^{2}, gægnir 45^{22} = gængnir.

ðr *findes undertiden for* nnr: fiðr54^{34} = finnr.

f *ombyttes med* v *i Efterlyden, saasnart en Vokal fölger efter:* hava (*men Imperat.* haf), liva (*derimod Subst.* lif), geva (*Præt.* gaf, *men Plur.* gavo). *Foran* t *bruges snart* f *snart* p, *dog oftere det förste. Mærk* œpsta 66^{30} = œfsta. *For* fn *findes stadig* mn.

c *og* k *bruges om hinanden, og for at betegne Fordoblingen af denne Lyd anvendes oftere* kc *end* cc, ck *eller* kk. *Foran* t *findes* c *eller* k *for* g: sact = sagt *af* segja, lact = lagt, arkt 67^{9} = argt, *samt* markt = margt *eller* mart.

h *udelades foran* l, n *og* r, *endog i Viserne, hvor Alliterationen fordrer dette Bogstav.*

Den reflexive Form af Verberne udtrykkes ved sk, st, zk, zc, zt: barsk 41^{12}, skilst 64^{35}, lizk 41^{39}, synazk 41^{29}, beiðizk 41^{34}, skirazc 41^{34}, kvaðzk 4^{13}, ræðzc 6^{12}, ræzk 7^{3}, sægizt 41^{30}, hittazt 41^{34}. *Ved 1ste Person findes* mk: ætlomk 41^{29}, finnumk 26^{19}.

Haandskriftet er ellers sammenheftet med et andet, indeholdende Kong Magnus Lagaböters norske Landslov (den yngre Frostathings-

lov), hvilket dog er med en ganske anden, öiensynlig meget yngre Haand fra den förste Halvdeel af det 14de Aarhundrede. Frostathingsloven staaer foran, Olafs Saga bag efter. Bogen er nu indbunden i Skindbind med Messing-Spænder. Ved Enden ere indheftede et Par Papirsblade, paa hvilke findes nogle umærkelige juridiske Antegnelser med en Haand fra det 15de Aarhundrede (noget som maaskee kunde antyde, at allerede da Lovbogen og Sagaen fandtes sammenbundne), desuden paa Midten af förste Side et Slags Vaabenskjold med en Hane i. Nederst paa samme Side er med en en fra de övrige Antegnelser forskjellig Haand skrevet: „Ex libris charissimi patris rev. dni. Joh. Olai. hunc possidet Stephanus Joh. Norlandus. Superata cruce coronor. 1626“. *Bogen har ellers tilhört den bekjendte Stephanius og blev tilligemed dennes övrige Manuscript-Samling i Midten af det 17de Aarhundrede hans Enke afkjöbt af Magnus Gabriel De la Gardie. Af ham er den igjen skjenket til Upsala Bibliothek.*

Vi have som Anhang til denne Udgave leveret nogle Brudstykker af en Bearbeidelse af Olaf den Helliges Saga, der synes at være endnu ældre end den forud omhandlede, og, saavidt man af de faa levnede Stykker kan slutte, temmelig beslægtet med den, skjönt ingenlunde ganske den samme. Disse Brudstykker, syv i Tallet, hvilke ere fundne i det norske Rigsarkiv i Ryggen af et Foged-Regnskab for Aar 1620 fra Söndmöre, ere af et meget gammelt Haandskrift, uvist om norskt eller islandskt, hvilket maaskee kan henföres endogsaa til Slutningen af det 12te Aarhundrede. Sprog og Udtryksmaade er i höi Grad alderdomsagtig, Bogstavrækkene overordentlig rene og smukke, Retskrivningen skarpt betegnende og meget conseqvent. De væsentligste Egenheder ved Retskrivningen ere:

Som oftest adskilles de lange (lukte) Vokaler ved Accent fra de korte (aabne), og dette udstrækkes endog til de som Diphthonger altid lange ei, æy, ⱺ *(d. e.* av, au). *Saaledes betegnes ogsaa* ø *(d. e.* œ) og ꝏ *(d. e.* ao) *med Accent, naar det förste* (ø) *udtrykker Omlyden af* ó, *som:* føri, frøen, gløpr, Møri, røþa, sømþ, tøcileg, *og det sidste* (ꝏ) *staaer for* á, *som:* þinghꝏ, rꝏþ, ꝏtto, vinꝏtto, hꝏþvng, cꝏpø; *derimod er dette ikke Tilfælde, naar disse to Vokaltegn staae for* ö, *som:* øngo, gøra, høggr; mꝏrc, sꝏc, fꝏgr, ꝏllom. *Denne Accent have vi af typographiske Hensyn ikke kunnet gjengive.*

Mærkelig er disse Fragmenters Brug af enkelt Consonantforbindelse i Tilfælde, hvor de fleste Haandskrifter bruge dobbelt, f. Ex. ll *foran* d *og* t; heldr, sciøldinn, halt *(af* hallr), alt *(af* allr). *Rigtigheden af denne Forenkling af Consonanten vinder Bestyrkelse ved Udtalen paa adskillige Steder her i Landet endnu; saaledes udtales* ll *og* nn *i det sydlige af Bergensstift som* dl *og* dn, *i det nordlige med en eiendommelig mouilleret Lyd, næsten som* ljl, njn *(s. Aasens Grammatik §*

34, 35); *föies hertil et* d *eller* t, *faae disse Bogstaver altid sin naturlige simple Lyd, f. Ex. i Hardanger udtales Adj.* all *i Masc.* adlu, *Fem.* odl, *men i Neutrum* alt, *Verbet* kjenna *i Infinitiv* kjedna, *men i Præteritum* kjende.

Med Hensyn til Bearbeidelsen af denne Udgave maae vi bemærke, at undertegnede Unger under et Ophold i Stockholm i sidstforlöbne Sommer afskrev og confererede den delagardiske Codex, hvilken med udmærket Velvillie fra vedkommende Bestyreres Side blev udlaant fra Upsala Universitets-Bibliothek til Afbenyttelse i det kongelige Bibliothek i Stockholm. Efter denne Afskrift er Udgaven trykt, saaledes at Originalens Retskrivning er vedligeholdt, og ingen videre Forandringer i Texten foretagne, end at enkelte aabenbare Skrivfeil ere rettede, dog saaledes, at Originalens Læsemaade i Note nedenunder er anfört. Sagaens Titel have vi tilföiet, da ingen saadan i Codex findes; ligeledes have vi ordnet Capitel-Inddelingen og tilsat Capitel-Tallene. De i Anhanget leverede Brudstykker ere ligeledes aftrykte med Originalens Retskrivning og saavidt muligt med de for samme eiendommelige Bogstavtegn. I Anmærkningerne have vi stræbt at oplyse enkelte historiske Vanskeligheder og dunkle Steder, at give en Ledetraad til de forekommende Visers Fortolkning og ved Henviisninger at lette Jævnförelsen af denne Saga med andre Bearbeidelser af samme historiske Emne. I Ordregisteret, som er udarbeidet af undertegnede Unger, ere de Ord optagne, som ikke tilforn findes i Ordregistrene til Munchs og Ungers Læsebog samt til den sidstes Udgave af Alexanders Saga, eller som der ikke findes i den Betydning, hvori de i nærværende Saga forekomme. Et Register over Steders og Personers Navne have vi troet at burde tilföie til Lettelse ved Sagaens Benyttelse i videnskabeligt Öiemed.

Christiania i December 1848.

R. Keyser. **C. R. Unger.**

Trykfeil.

Side	88	*Lin.*	1	*fra neden:*	þangt	*læs:*	*r. f.* þangt
—	92	—	8	—	iamt	—	iamnt
—	148 b	—	23	—	*Irland*	—	*Island*

OLAFS SAGA HINS HELGA.

1. Son Harallz hins harfagra var Biorn kaupmaðr faðer Guðroðar faður Harallz hins grænska faður Olafs hins hælga. Moðer Olafs hins hælga var Asta dotter Guðbranz kulu. Systir hænnar var Ulvilldr moðer hins hælga Hallvarðz oc Isrið moðer Stæigarþores. Haralldr hinn grænske var mikill hofðingi ivir riki sinu. I þann tima reð firir Gautlande Sigrið en storraða. Þa bar sva at æinu sinni at Haralldr konongr kom or hærnaðe. oc kœmr við Gautland. Sigrið gerir menn imot hanum oc byðr hanum til væizlu. Oc er buin var væizlan þa sœker hann til væizlunnar. oc er drotningen en bliðazta við hann. Oc um kvælldet var hanum buin rækeia. oc sva er sact at hon bauð sic sova ihia hanum um nottena. En hann svaraðe. Æin man Asta huila ser i nott sagðe hann. oc sva skulu ver. En drotningen hværfr i brott ræið mioke. En um morgonenn færr konongr brott oc þui næst kœmr hann hæim i land sitt oc i riki.

2. En þa reð firir Vikenne austr Olafr son Guðroðar væiðikonongs oc firir Væstfolld. oc var kallaðr digrbæinn eða Geirstaða alfr. Þa let Olafr digri stæmna þing sva at æigi var fyrr munat iamfiolment þing. en firir astar sacer við hann sotto menn þinget sem boðet var. Var nu kvatt lioðs oc tækr konongr til mals. Haveð þocc kvað hann, firir herquamo yðra. En æigi munu ver nu um stormæle rœða her at sinni. mic dræymdi draum[1] nokcorn oc hann vil ec yðr sægia. Ec þottome ut koma oc sia ivir rikit Vikena alla. siðan syndizt mer æinn mikill uxi at upp oxs a Gautlande oc gecc um allt rici mitt. oc com a hværn bœ oc bles a menn oc fello menn niðr. ec þottome oc niðr falla sem aðrer menn. En draum þenna ætla ec iartæigna sott vara. Man koma mannfall mikit. oc vil ec at haugr se gorr mikill æftir mic oc se ec a stol sættr með allum konongbunaðe oc dyrlegom gripum. Þangat munu oc marger lata fara sina frænndr. En þess vil ec biðia yðr at þer bloteð mic æigi.

[1]) *rettet for* draumr

3. Nv giængr þetta æftir þui sem hann hafðe dræymt. Dæyr nu konongr oc værðr nu mannfall mikit. siðan var konongr hæygðr oc marger aðrer menn með hanum. Uxi sia mærkti ogn oc scaða. Rane het maðr. hann var lænndr maðr. hann dræymdi at maðr kom at hanum i guðvæviarskikciu oc skarlazkyrtli laðe bunum oc gullring a hændi oc gyrðr sværði. Vaker þu Rane sagðe hann. En hann kvazt vaka. Næi sagðe hinn æi er þat. en sva man vera sem þu vaker. Her er komenn Olafr konongr digri. oc villda ec at þu færer sændifor mina. oc þic væl ec til þess at briota haug minn þann er a Gæirstaðum er. oc man þer æigi mikit firir værða ef þu færr minum raðom fram. þu skallt haua með þer ælldfære oc as oc snære. oc brægð um asenn oc sæk sva inn i haugenn. þar mantu sia mann æinn með slicum bunaðe sem ec hævi. Gacc at hanum oc tak af hanum ringenn oc skikciuna oc sværðet. þar mantu oc sia marga menn a tvær hændr hanum. Far oræddr þa man þic ækci til saka. en siðan þa hog af hanum hauuðet. oc man þer þat auðvællt. En ef þu[1] brægðr af þesso þa mantu viti a þer taka. en ælligar man þer til giævo snuazt ef þu fær minum raðom fram. En aðr en þu gerer þetta þa sprætt af hanum bælltinu oc knivinum. Nu er þu hævir þetta gort þa man þer mund or hauginum a braut. oc þat væit ec at þer man væl lyða. Siðan skaltu snua a Upplond upp til Guðbranz kulu. þat er þar til mærkis at Asta dotter hans er siuk við barne oc æigi lettare orðen. oc er hann sialfr hugsiukr ivir hænne. hava oc aller ut ifra harm um hænnar harmung. sia ækci rað þat er lyðir. Haralldr grænske lætr Asto hæim fara til faður sins oc let fylgia hænne þangat. oc hafðe veret ræiðr mioke harðla. Sitr nu ryggr hvartvæggia oc við harme. En ef þu kæmr þangat þa man þer væl fagnat. oc ef raðs er við þic læitat. þa gef þat rað at lægg bælltit um hana. en mik vænter at þat lyði. Sæg at þu villt þa ambun firir haua at þu raðer hvat namn er geva skal svæininum. þa svaraðe Rane. varla træystume ec at gera þetta firir lanzfolke. sva mikla ast sem menn hava lagt við þic. En hinn svarar. Ek man sægia þer hvar liggr Svæinn Hakonarson iarl i æinum læynivage með þriu skip flyðr af lannde. hann er feþurvi. lægg við hann felag oc haf hann þer til traust. oc sæk i haugenn æigi at siðr. oc ger æftir þui sem ec hævi boðet þer. oc lat hann æigi sia gripina þessa. En siðan ver þu buinn til brautfærðar. Hælldr mindi hann þessa gripina[2] kiosa en allt fect annat. Hann man þer þriðiungs unna af feno. oc man sægia at sa munr a at vera. oc ækci skalltu ykr lata a skilia um þetta. Oc er þu ert buinn þa syn hanum gripina. en hann man

[1]) *mangler i Codex* [2]) *sees ikke i Cd.*

æigi vilia af þer taka. en hælldr mindi hann þa vilia en allt feet annat.

4. Nu hværvr konongr a braut. oc er[1] Rane kœmr i haugenn þa syndizt hanum sa maðrenn er hanum bar i draumenn. Giængr nu at hanum oc sprættir af hanum bælltinu oc tækr af hanum ringenn oc er þat mikil gersime. Siðan brægðr[2] hann sværðinu oc þikci allbitrlect. ognazt miok at hogua til hans. tækr þo til oc hæggr af hanum hauuðet. oc var sem i vatn brygði. Siðan fysir hann ut or hauginum. dro hann sic nu upp a haugenn. Ber hann nu feet til stangar. oc vill nu iarlenn hava .ij. lutina. en Rane kvað sic þa æigi halldenn af. oc værðr þo sva at vera. Nu synir hann hanum gripina at skilnaðe þæirra. oc fær nu þangat sem fyr var sact. Riðr nu i braut oc kœmr til Guðbranz kulu. er[3] hanum þar væl fagnat. Hann ser þar mikinn rygglæic a folceno oc fretter at oc er hanum sact. En hann svarar. raðrlæitni man til sliks vera sagðe hann. Nu er hann beðenn at hann læggi til nokcor rað. En hann giængr at hænne oc læggr um hana bælltit. oc vano braðare æftir þat værðr hon lettare með svæinbarne. Nu vill Guðbrandr lata bera ut barnet. oc quez æigi vilia fœða Harallde barn. En menn biðia hann æigi þat gera. oc Rane sægir at þesser svæinn man værða mikill firir ser. Ængu kœmr oðru við en barnet værðr ut at bera. En þar hafðe veret aðr forn skæmma oc af ræfret. þangat var svæinnenn fœrðr oc sættr niðr i grof æina. Liðr nu a kvælldet. oc er menn ero komner i sœmn. er Rane uti staddr oc ætr hugenom hvart hann skal a braut taka svæinenn. oc træystizc[4] æigi. vaker um nottena oc horuer a huset oc þikcizt hæyra barnet. Oc nu ser hann at liose brægðr upp ivir huset. oc hann sægir þat Guðbrande oc quazt enn vænnta at barnet mindi liva. oc sægir at þat barn mindi værða mikill mærkismaðr. Oc bað hann lova ser braut at taka barnet. en hann uilldi æigi læyua hanum oc quazt æigi trua. Nu biðr Rane at gange annar maðr ut með hanum oc horva enn a huset. Sia nu enn mæira lios en fyrr ivir husinu. ganga inn oc sægia Guðbrande. Rane biðr Guðbrand læyua ser at taka braut svæinenn. kvað[5] ser sva hug sægia at sa svæinn mindi agiætr maðr værða oc mikill vegr mindi frændom hans at hanum værða. Guðbrandr quazt þat æigi vilia. Nu biðr Rane at Guðbrandr skal ut ganga með hanum. oc kvazc vænnta at enn mindi birtazt su syn. Nu gengo þæir ut Rane oc Guðbrandr oc sa mikit lios ivir husinu. Nu biðr Guðbrandr at Rane skilldi braut taka svæinenn. oc sva gerðe hann. Er nu svæinnenn upp fœddr með moðor[6]

[1]) *r. f.* ef [2]) *r. f.* brægr [3]) *r. f.* en [4]) *r. f.* træytizc [5]) *r. f.* kva [6]) *r. f.* meðor

fæðr sinum. oc fostrar Rane. Oc þegar er Rane finnr hanum tonn. þa gaf hann hanum bælltit oc þui næst ringenn þa er hann hafðe ausit svæinenn vatne oc kallaðe Olaf.

5. En i þann tima reð firir Sviðþioð Sigrið en storaða er att hafðe Æirikr enn arsæle. Hon var dotter Skoglartosta. hann bar æigi tignarnamn oc var þo þæirra iamningi. Sigrið oc Emundi sunr hænnar hafðu suman luta lannzens. en Olafr konongr sonr hænnar[1] hafðe suman. Oc marger sægia hana firir Gautlande haua raðet. firir þui at konongr matte æigi bera hænnar ofsa. At frægð oc at riki gerezt mikit orð a hænne. Nu gereze Haralldr grænske or lande. oc hyggr at hui hanum missyndizt sva at næitta raðom við Sigriði. oc for nu a fund hænnar. Hon gerer hanum væizlu virðilega. Tækr hann nu til þess mals er fyrr hafðu þau um talat. Hon kvazt nu æigi þat vilia. kvaðze æigi girnazt til rikis hans ne metorða. firir þui sægir hon at nu er Asta orðen moðer þess Olafs er ec villda giærna hælldr mer at sœne att hava. Hann hæfr nu upp bœnarorð oc biðr hænnar. en hon væitir ængi annsvor. magnar væizluna ok væitir akaflega. þar kœmr oc annar konongr af austrvegom sa het Visavalldr. hann biðr oc Sigriðar. Hon lætr i sinum skala hvarn þæirra drekca. oc giængr hon þar i milli oc mællte við þann þæira þa bliðlegra er þa talaðe hon við. oc sægir þann sinn skulu vera er meira drekcr. En þæir sa skæmra fram en hon. en Haralldr talar af meiru trausti. Oc er natta tækr þa somna þæir konongarner. hafðu drukcit fast sva at þæir varo nalega dauðir. þa lætr hon sla ælldi i hollena hvaratvægia. oc brænna þæir nu þar inni. Sægizt hon skulu sva smakonongom læiða at biðia sin. Stæmnir nu þing við folcet. sægir at þæir villdu girnazt[2] a rikit. oc sægir at hon villdi æigi at folket læge undir þæirra alagum. Nu kœmr hon ser sva i traust við lanzfolc. biðr þa vera ser til lifðar en hon þæim til traust. Er hon kallað Sigrið en storaða heðan af.

6. En i þann tima kœmr Olafr Tryguason i land. oc boðar þegar truna. oc er hann kœmr a Upplond þa kristnar hann þar. oc sialfr hellt hann namna sinum undir skirn. Rane reð namne. Kærti var hanum i hændr sællt. þa mællte svæinnenn[3]. Lios lios lios. þa var hann .v. vætra gamall. Væx upp svæinnenn skarulegr með miklu manviti oc at allre atgœrvi mæir en at vætratale. Nu gerazt til .ij. gofger menn at biðia Asto. Sigurðr konongr syr son Halfdanar Sigurðar sonar[4] risa Harallz sonar hins harfagra. hann var maðr spakr oc fastnæmr vitr oc ækci veglyndr kallaðr staðfastr i skape. Annar var Guðbrandr af Dalum hinn meste hofðingi er i landeno var skarungr hinn meste oc stor–

[1]) *r. f.* harallz [2]) *r. f.* gir [3]) *r. f.* svæinen [4]) *r. f.* Sigurðr son

menni oc vinsæll. Hans mal byriaðu flæiri oc syndizt hon þa bætr geuen. Hon gerer nu væizlu mikla oc byðr til vinum sinum. Nu er rætt um bœnarorðet. hon sætr Olaf son sinn i kne ser oc spurði hvat er hann skildi af þui er mællt var. eða hvart hann kynni nokcora skyn a hvar hann villdi at þetta rað lyti. Hann svarar. Bætra þikci mer at læika við aðrum svæinum en rœða um þetta mal. Asta mællte. Blind em ec ef þer ber æke a munn þat er mærkilect er þo at þar mege sva synazt at þat se um afl. Hann svarar. Huc mikit þikci þer undir metorðe oc loue manna. Hon svaraðe. Vist væra ec værgiorn oc þann villda ec kiosa er mæiri ræyndizt aburðarmaðr um riki oc aðra luti. Æigi kann ec vita sagðe hann hve virðing kœmr a þat af mannum. en hins spyr ec hvart er þer þikci bætra at æiga konong at syni eða lænndan mann. Hon svaraðe. Sialldan værða kuistir bætri en aðaltre. oc þess er von er hamingia fylgir at sa mege konongs namn bera er til er ætterni. en hinn lænnz manz namn er til þess er borenn. Læypr hann a braut oc læikr ser. þetta dregr miok fram mal Sigurðar. synizt þetta nu rað frændom oc vinum. Er þa væizla gorr vegleg. oc fær nu Sigurðr Asto. Styrir nu riki sinu oc fostrar nu Olaf. Hann hævir samu lyðscu sina oc aðr. Olafr[1] væx þar upp.

7. Oc æitt sinni ber sva at at drotnengen lykr upp kistu sina. en svæinnenn Olafr var hia staddr. ser huar upp kœmr nokcot biart oc fagrt. Hon vill hann æigi sia lata. hann fær til oc gripr um sværzhiolltena. hann brigðr sværðinu oc lysir halega. Hann spyr hværr þat æigi. Hon sægir at þat sværð bar Haralldr faðer hans. Oc hygg ec þat at spara þar til er þu hævir alldr til at bera. þetta sværð hæitir Bæsengr. Hann kuaz nu mindu træystazt at bera. oc giængr i braut með. Oc um kvælldet er menn ero bunir til drykciu. ser Sigurðr at Olafr hævir sværðet. biðr hann lata laust. oc sægir æigi fallet at hann bere enn firir aldrs saker. en ivaze æcki um at þitt æigin er þat. Hann kvaz æigi laust mindu lata. Sigurðr avitar hann oc sva hana at hon sældi hanum. oc hæimtir[2] annat sinni oc biðr[3] hann fa ser. Olafr kvazt sægia um sinn oc vill æigi[4] laust lata. Asta sægir at hon vill at hann tæygi af hanum. en æigi vill hon at hanum se mæin gort. Sigurðr kvæðr þriðia sinni ræiðilega. Olafr sprættr upp oc brægðr sværðinn oc tvihændir. biðr nu Sigurð taka ef hanum synize. oc æigi fær þu þat af mer onauðgum. oc vera kann þat at ek have valld til at væriazt. retter at hanum bloðræfilenn. Sigurðr hætter nu. hæimtir æigi oftar. Olafr væx upp oc er nu .x. vætra gamall. Sigurðr krafðe hann oft at soðrla ser ræiðskiota. oc æit sinni tæygðe hann at ser alehafr æinn

[1]) *r. f.* Olaf [2]) *r. f.* hæim [3]) *r. f.* bið [4]) *r. f.* ægi

mikinn oc lagðe a hann viðbitul oc slonger a hann soðrli. Oc er konongr ser spyrr hann hui hann gerðe sva. Han svarar kvazt þat þikcia sœmelcct at hann riði hafrenom. kvazc hann sva þickia með konongom sem sa fararskiotc með aðrum riddara hestom. Æigi kuaddc Sigurðr hann oftar til þessarar syslu.

8. En[1] er Olafr var .xii. vætra gamall. kvaddc hann moðor sina liðs oc sagðc at hann villdi fara at hæria. Hon rœðer þetta mal firir Sigurði ok kræfr hann liðs at fa Olaue. hann vill fara at skæmta ser. Hann svarar sægir at þæir munu her koma at vætre með lið sitt oc mindi skylt þiccia at hann være þa her oc allt liðet. Hon svaraðe quað vant til þess at geta með þæim. þar kœmr at hann fecc hanum .ij. skip skipað. Ræðzc nu Olafr or landc. oc sagðc sva Sigurði at hann mindi geva hanum tom nokcora stund til at afla ser nokkora kua. Oc þat vænter ec at þa er ec kœmr aftr sia ec æigi famænnr. þat er sact at þann sigr bar fyst at hændi Olave at hann vann i Vic austr við skær þau er siðan ero kallað Sotaskær. firir þui at Sotc het maðr vikingr sa er uti la við skæren oc hinn harðazte oc hafðc hann .x. skip firir at raða. oc varo oll harðskipað af mannum. En Olafr sa at liðs mun var mikill með þæim Sota firir þui at hann hafðe .ij. æin skip. þa fecc Olafr þat rað at hann lagðe skip sin milli boða tvæggia er fello við skæren. oc la þar um dagenn oc loð griotc a skipen sem fliota matte[2]. En Sote matte æigi allum skipum sinum við koma firir boðonom. oc lagðe æigi mæira at en æinu skipi eða .ij. i senn. oc barðuzt þar siðan. En sva for atlaga með þæim Olauc oc Sota um dagenn at ruðuzt skip Sota miok. oc var þat auðsett at boðonom var mæira vinfængi við Olaf oc hans lið en við Sota. oc þa menn er hanum fylgðu. En er natta tok þa lagðe Sote fra þæim skipum sem æftir varo oc til lanz. En er hann kom til lanz oc lið hans. oc þæir hafðu ællda gort ser. þa kœmr Olafr farandc með sinum skipum. oc varð Sotc[3] handtækinn oc allt lið hans með hanum. oc hafðe Olafr sigr en Sotc mindi drepenn værða oc allt farunæyti hans. ef[4] æigi hæfði Olafr hanum mæiri lien lact en hann hafðc til gort. Oc er þat sact at Olafr gaf Sota grið oc allu liði hans með hanum. Oc var Sotc siðan með Olave i fylgð miok længi oc var mikill maðr firir ser.

9. En æftir þat er Olafr hafðc barczt[5] við Sota viking. þa lagðe Olafr skipum sinum til Æystrasallz oc barðezc austr næst i Æysyslu. oc atto þar bœnndr fotom fior at læyua. oc var hann þar marga daga oc vann þar morg stor værk. oc fecc mikla sœmd. þriðia sinni barðezt hann a Finnlande austr oc hafðe bætr. þaðan hellt hann til Balagarzsiðu[6]

[1]) *r. f.* Ec [2]) *r. f.* mate [3]) *r. f.* sœtc [4]) *r. f.* er [5]) *r. f.* barðezt
[6]) *r. f.* basagauzsiðu

a Siolande oc hæriaðe þar. Oc er Olafr var þar komenn þa frette hann til þorkiæls haua væstr a Ænglande at hann var mikill maðr firir ser. oc hafðe mikla frægð af margum vitrlegom raðom. þa ræzk Olafr til felax við þorkiæl hinn hava. varo þar baðer væstr. þa for þorkiæll at hæmna broðor sins er raðet hafðe firir þingmanna liði. en hann var drepenn oc aller þingamenn með hanum. en þo var þat lið siðan er sva var kallat þa er Haralldr Sigurðarson fell. En þa er þæir Olafr oc þorkiæll varo a Ænglande þa atto þæir orrostu baðer saman i Suðrvic oc drapo mart manna oc toko mikit fe oc fengo gagn. Fimtu orrostu atte Olafr a Kinnlimasiðu með riddara. oc fecc Olafr sigr. drap marga oc tok fe af sumum. En þat er sact at .vi. vætrum[1] siðar anndaðeze Svæinn konongr tiuguskægg væstr a Ænglande en Olafr Tryguason felle. oc hafðe aðr lact undir sic Ængland oc reket Aðalrað konong or lande. Olafr Harallzson var .vii. vætra gamall þa er Olafr Tryguason fell. En þat sægia menn æftir anlat Svæins tiuguskægs. at Olafr Harallzson hafðe komet Aðalrað konongе aptr i land með miklum raðom oc vitrlæic. oc have hann þa veret .xiii. vætra eða .xiiii. at alldre. oc varo hans rað hafð þo at hann være ungr at alldre. þrim vætrum æftir anlat Svæins for Knutr enn riki sonr Svæins væstr til Ænglanz með hærr mikinn. oc barðezt við Iætmund konong son Aðalraz konongs er þa reð firir Ænglande. I þæirri rænnu lagðe Knutr allt Ængland undir sic nema Lundunaborg var uunnin. oc la konongr længi um borgena. En þæir konongarner Knutr oc Iatmundr atto bardaga .v. a æinum manaðe. en siðan gengo rikismenn amillum þæirra oc sætto þa. en þat var at sætt at hvar þæirra skilldi haua hælming lannz við annan. en sa þæirra[2] er længr lifði skilldi æignazt allt Ængland. En a manaðe æftir sætt þæirra Knuz oc Iatmundar. þa svæik Æirikr striona er fostre var Iatmundar oc drap hann þa Iatmund fostra sinn. oc mællтezt þat mal illa firir. Oc sumir menn sægia þann Iatmund hæilagan vera. En siðan tok Knutr enn riki allt Ængland oc reð firir fiora vætr oc xx.

10. Nv la Knutr konongr við Lunduna bryggiur. oc læitaðe ser raða at vinna borgena. oc la æigi laust firir. Hann tok þat rað at vita ef hann mætte koma anne Tæms a bryggiurnar oc i borgena. oc mætte sva hvartvæggia unnit værða. En þat gecc æigi firir þui at fast var firir. En er Knutr konongr la i þessom raðom þa er þess við getet at Olafr Harallzson var a Ænglande. Knutr konongr bauð[3] Olave fe til ef hann villdi rað til læggia at brygiurnar[4] være unnar. En hann kvaz æigi rað i sia at vinna ef konongr sæ æigi. firir þui at þu konongr oc marger aðrer menn er her ero hava miklu mæira vitrlæik til

[1]) *r. f.* uikum [2]) *r. f.* þærra [3]) *dette Ord mgl. i Cd.* [4]) *r. f.* brygiunar

mikilla raða[1] en ek mindi hava. en þo man ek gera koste a at læita við með þinu afle oc læggia til nokcor rað. Hvat læggr þu a sagðe konongrenn. Er af minum raðom værða brotnar bryggiurnar sægir Olafr oc nacr þu þæim ivirgang sem þu villt. þa skal þat kaup með okr vera ef þu þikeizt nokcora tiltalu æiga til Noreks þa skalltu mer alla upp geva. Kononge þotte sem ækci være til mællt þo at slict være. Oc iattaðe konongr þesso male. En sva varo hattaðar bryggiurnar at þær stoðo ut a ana Tæms. oc varo stolpar undir i ana niðr þæir er upp helldo bryggiurnar. en þorpen stoðo a brygiunum oc mikit fiolmenni i þæim þorpom. En sva er sact at Olafr lagðe .vi. tigi skipa i ana. en þat var allt hans lið. Hann tækr þat rað at hann lætr bera iarnfæstar a stolpana þa er undir bryggiunum varo. oc þar sva um bua með mikilli raðspæki at hann let roa stolpana undan bryggiunum oc sua ut a ana oll þorpen þau er a brygiunum varo. Oc varð bardage mikill við borgarmenn. En i þæim bardaga var borgen unnin sem hann villdi með raðom Olafs Harallzsonar. Sva sægir skalldet.

Rett er at socn en setta
snarr þængill vann Ænglum
at þar er Olafr sotte[2]
Ygs Lunduna brygiu[3].
Sværð bitu volsk en varðu
vikingar þar diki
atte sumt i sletto
Suðvirki lið buðir.

En er þetta varð kunnict mannum þa fecc Olafr mikla virðing sem vært var firir liðrsæmd oc vitrleg rað er hann hafðe til lact við Knuti kononge. firir þui at þorkiæll have var með Knuti kononge. oc var þat mællt at hanum yrði alldrigin raðfatt. en þo fecc hann æigi rað til þessa. Oc Æirikr iarl Hakonarson var oc þar magr Knuz konongs. oc var bæðe vitr oc storraðr. en þo fecc hann æigi til þessa rað at bryggiur være unnar. Oc lagðu hinir vitraztu menn mikla virðing til Olafs. oc vissu aller þæir er þat gerðo hværn þæir skilldu virða. firir þui at sa virði hann mest er þæir ero ænskis virðir firir. þenna flocc orte Olafr æftir atlaguna.

Gengom upp aðr ængla
ætlond faren[4] randu
morðz oc miklar færðir
malm rengs stavar frægne.
verom hugrakcer lackar
ristum spiot oc skiotom
læggr firir orom æggium
Ængla gnott a flotta.
Margr færr ullr i allan
oddsænnu dag þenna
frett þar er fædder varom
fornan særk oc borner.
enn a ænskra manna
alum gioð nikars bloðe
vart man skalld i skyrtu
skræiðazt hambre samda.
þollr man glaums of grimu
giarn siðarla riða
randar skoð at rioða
ræðenn[5] sa er mæy fæðer.

[1]) *r. f.* rað [2]) *r. f.* sætte [3]) *r. f.* brygium [4]) *r. f.* farem [5]) *r. f.* roðenn

ber æigi sa svæigir
saralauks a are
ræiðr til Rinar gloða
rond upp a Ænglande.
þottoð mer er ec þatta
þorkiæls liðar dvælia
sazc æigi þæir sværða
song i folc at ganga.
aðr en hauðr a hæiði
rið vikingar knyðu
ver lutum vapna skurir[1]
varð fylct liði harða.
Ilar þikci mer lyra
hinn iarl er bra snarla
mær spyrr vitr at være
valkost ara fastu.
en þækiandum þikcir
þunn blas mægin asar
horð su er hilmir gerðe
rið a Tæmpsáár siðu.
Einraðet let aðan
Ulfkiæll þar er spior gullu
horð ox hilldar garða
rið vikinga at biða.
oc sliðrhugaðr siðan
sattu[2] a oss hve matte[3]
bys við bitran skæggia
brunz tvæir hugir runnu.
Knutr reð oc bað biða
baugstallz Dane alla
lundr gece roskr und rander
rikr va hærr við dici.
nær var svæit þar er sottom
syn með hialm oc bryniu
ællz sem olmom hellde
elg rænnande kænnir.
Vt man ækkian lita
oft gloa iarn a lofte
um hialmtamnm hilmi
ræin su er byr i stæini.
hue sigrfikinn sœker[4]
snarla borgar karla
dynr a bræzkom brynium
bloð is dana visi.
Hværn morgon ser horna
loe a Tæmpsar bakca
skalat hanga ma[5] hungra
hialmskoð roðenn bloðe.
ryðr æigi sa svæigir
sara lauk i are
hinn er Griotvarrar giæter
gunnborz firir Stað norðan.
Dag var hværn þat er hogna
hurð[6] rioðazc nam bloðe
ar þar er uti varom
ilmr i for með hilmi.
knegom ver siz[7] vigi
varð gny loket harðum
fyllar dags i fagrum
fit Lundunum sitia.

Ðenna floec ortte Olafr hinn hælgi þa er hann var með Knuti kononge.

11. Siðan var Olafr konongr með Knuti kononge nokcora stund. Sva er sact fra Knuti kononge at hann sotte tiðir haliðardaga alla til kirkiu þæirrar er biscup song tiðir at. En Knutr konongr var vanr at hvila længi oc varð oft sæinn til tiðanna. en hann var þo tignaðr i þui at æigi var fyrr sungit en hann kom til kirkiunnar. En Olafr konongr var þegar uppi er fysta klocca kvað við oc allt lið hans með hanum. En æinn hværn dag var þat sact at længi var beðet aðr en Knutr konongr kœme til tiðanna. en Olafr hafðe vanda sinn oc allt lið hans a fotom oc til kirkiu komet með hanum. ok sat lið hans a kirkiu golveno allt. en Olafr stoð við innstolpa æinn i kirkiunni oc studdizc við. En er Knutr konongr kom sæint ut þa spurði[8] biscup hvart Knutr

[1]) *r. f.* sku [2]) *r. f.* sættu [3]) *r. f.* motte [4]) *mgl. i Cd.* [5]) *r. f.* skal hanga mæy [6]) *r. f.* huð [7]) *r. f.* saz [8]) *r. f.* spurð

være ut komenn. en klærkar kvaðo hann æigi ut komenn. Biscup læit utar i kirkiuna oc sa hvar Olafr stoð oc mællte siðan. Nu er konongr ut komenn. þæir sagðu at hann var æigi ut komenn. Iaúr sagðe biscup sia er sannr konongr er nu er ut komenn. firir þui at hann vill hælldr þiona love en guðs log þione hanum. oc song siðan. Domine labia mea aperies. En er Knutr konongr spurði þat er biskup hafðe mællt við Olaf. oc lagðe Knutr konongr mikla ovirðing við Olaf siðan. þui at ærkibiscup kallaðe Olaf[1] konong. Siðan[2] for Olafr a braut oc skilduzt þæir nu Knutr konongr. Nu talar Knutr konongr við ærkibiscup. oc spyr hui hann kallaðe Olaf konong. er hann landlaus oc aflat ser ænskis rikis. oc æigi hygg ek[3] hann gera iartæignir ne takn. Biscupenn svarar. Hærra sagðe hann vist er hann konongr. oc mikill agiætesmaðr um fram aðra menn. Konongr svarar. Sva synndizt mer sem hann være hværn dag æigi við [værra dyrling[4] en ver. bæðe i silkiklæðom oc guðvæf. oc fœdde sic með goðom krasom. Biscup svarar. hærra sagðe hann. satt er þat at hann hafðe fagrlegan bunað sem hanum somde. en þo hafðe hann undir harklæðe. oc opt drake hann þa vatn er þu hugðir han vin drekea. Konongr værðr nu ræiðr oc sægir hann æigi hælgare en sic. Nu skilduzt þæir Olafr konongr oc Knutr.

12. Olafr barðeze siðan a Ringmarar hæiði við mikit lið. oc hafðe þæirra rað sem hann villdi. ena siaundu orrastu. Atto orrostu hafðe Olafr við Kantaraborg. barðezt við Dane oc Vindi. Sva sægir skalldet.

Væit ek at vigmœter styrkr' hellt vorðr at virki
Vinndum hatt it atta verðungar styrr gerðe.

Niundu orrostu atte hann við Nyggiumoðo. oc getr Sighvatr at hann barðezt við Dane.

Nu hævi ec orrostur austan hærr fell danskr þar er dorrum
ognvalldr niu taldar dræif mest at Olæivi.

Tiundu hellt hann i Ringsfirði a Hole við vikinga. Ælliptu orrostu atte Olafr i Gislapolle. oc tok þar iarl þann er Vilialmr het með liði sinu. oc gerðe slict af hanum sem hann villdi oc þui liði er þar var. Tolfto orrostu atte Olafr i Fætlafirði oc barðezt þar við hæiðrnar þioðer. þar var vikinga lið mikit firir oc ransmanna er þar sato. en Olafr lagðe at þæim með liði miklu oc var þar mikill bardage. firir þui at þæir naðo oftar at skipta fatum annarra en aðrer þæirra. En nu for sva at þæir Olafr hafðu klæðe þæira oc allt fe. en þeir uaro drepner. oc hafðe Olavr sigr oc toc alla uikingaseto þa er þar var. oc vann þa mickla friðbot.

13. Einn huærn dag var þat er Olavr var a lannd genginn mæð

[1]) *r. f.* Ola [2]) *r. f.* Siða [3]) *r. f.* eck [4]) *utydeligt i Cd.*

liði sinu. oc barðesc þa sem mioc opt við liðsmun mikinn. en þa for sem iamnan at Olavr hafðe sigr. oc rako þeir flottann a scog nocorn a braut. oc drapo fiolda mikinn. En er flottenn var rekenn þa for lið Olafs til scipa ovan. oc er þeir komo þar. þa værða þæir við þat varer at Olavr var eigi mæð liðinu. en er hann fanz hværgi. þa þotte þeim mikils um vært. oc hugðu at honum minndi hava orðet nokot. foro siðan oc leitaðu hans mæð miclum rygleic. En meðan þæir læitaðu hans. þa gato þæir at lita hvar Olafr riðr or skogenom fram oc rak marga menn firir ser til skipa ovan. oc varo bunnar byrðar a bac þæim allum. Liðet varð fægit er þæir sa Olaf hæilan. oc þotte þæim þat undarlect at hann rak marga menn með byrðum til skipa ovan. Siðan varo þæir spurðir er byrðarnar baro. hvi sva varð mikill at æinn maðr skilldi sva marga menn tækit hava. En þæir sagðu at hann var æigi æinn at þæim. hælldr var þar mikill fioldi riddara i for með hanum. Oc toko þæir oss oc bundu oc lagðu þessar byrðar a bac oss er ver hafum. siðan rac hann oss með hanum til þess er ver sam lið yðat. En siðan urðu þæir aller a brautu oc hormnaðu. En siðan er lið Olafs vissi þenna atburð þa oðozc þæir miok oc þotte mikils um vært. oc ætla menn at þetta have æigi iarðnescer menn veret. er með Olaue varo. hælldr guðs riddarar. Nu for hann suðr oc barðezt i Sæliuvallum. þaðan hellt hann i Fracland hitt væstra til borgar þæirrar er Gunnvallzborg hæitir. oc tok þar Gæirfinn iarl i holl sinni oc gerðe þæim þa koste at þæir læysti hann ut með fe oc sva borgena. ælligar villdi hann drepa Gæirfinn. En þæir læystu hann ut oc borgena með þusundum .xii. gullz skillinga oc skillduzc við þat.

14. Siðan for hann suðr i Karlsar oc hæriaðe þar tvæim mægin með sionom. Olafr hafðe þar .v. skip oc var þar nokcora rið oc barðeze við hæiðrnar þioðer. En þar la firir Karlsar osc quiquændi æitt margygr var kallat. fiskr niðr eða hvalr en kona upp afra lindastað. oc hafðe margum manne faret firir osenom. oc þat var hitt mesta kykvændi. þat blotaðu þæir lannzmennener oc þotte þæim þat landvorn mikil. firir þui hafðu þar marger oslett faret. Oc er Olafr hafðe þar dvalse sva længi sem hanum syndize. þa vændir hann a braut þaðan. oc er hann for or áánne ut þa foro sum skipen firir arosana ut. þa com margygren[1] upp oc græip þegar æitt skipet oc firir for þæirri skipsocn allre firir konongenom. En annur skipen namo staðar við. oc mællto mennener at biða skilldi konongsens. En er Olafr kom þar oc sa hvat i hafðe gorzt þa hellt hann fyst sinu skipi i osenn ut. En þegar er hans skip kom i osenn þa kœmr margygren[1] þegar upp oc for ginande at skipi Olafs. þa scaut

[1]) *r. f.* margrygren

Olafr spiote imote hænne oc misti æigi oc laust hana sva at su hin illa vetr spraee þar. Oc var þat giæva Olafs þat sinni um þat fram sem aðrer foro. oc sumir menn sægia at hann hægge haund[1] af hænne oc skyti hana siðan.

15. Æftir þessar atlagur allar er nu er ifra saet um Olaf þa hellt hann liði sinu utan or Karlsam til þess er hann com i Sviðþioð austr. oc hafðc þa markt skipa. oc for til þess er hann kom liðinu i vatn þat er Skarfr hæitir. þat liggr innan við Sviðþioð oc er avar mikit vatnet. fiorðr mior ut. en kringlut i landet oc liggia hæroð allavega at vatneno. þar la Olafr með liði sinu um sumaret oc hæriaðc þaðan a þa Syia oc drap mikinn fiolda manna firir þæim. oc æyddi þau hærað er næst lago bæðe at mannum oc at fe. oc gerðe þæim hitt harðazta hærfang. Oc var Olafr æigi blauðr oc vissi hvar hann skilldi harðan hærnað reka. þui at Olafr var æigi i saclæysi við Syia þo at hann gerðe miok hart at þæim firir sacar Sigriðar ennar storraðo. en Olafr en svænsce var sunr hænnar er þa reð firir Sviðþioðo er þetta var. En Olafr en svænske ætlar at gera at Olaue namna sinum er vetra tæke oc is lægði a vatnet. þa tok Olafr Harallzson þat rað at hann let fælla mork mikla oc let fœra a isenn oc let laða bal umhværuis skipen a isinum. En er isalogen varo mest um vætrenn. þa let Olafr læggia ælld i balen oc brænna oc briota siðan isenn með triom storom. oc varo alldrigin sva mikil islogen um vætrenn at æigi var þiðit um skipen. oc var hann þar um vætrenn. oc hafðe æigi mæira en .iij. skip firir þui at hann hafðe braut sænt sumt lið sitt um haustet. þar la Olafr þann vætr með liði sinu oc toko Syiar hann æigi handum sem þæir ætlaðu. En um varet er isenn var allr af vatneno þa sænda Syiar orð Olave svænska konongc sinum at hann samnaðe bæðe liði miklu oc læiðangre. oc sægia at nu man Olafr Harallzson æigi undan komaze ef þæir vilia nu til giæta. En sva er sact at Olafr Harallzson yrði æigi fyrr var við en sva varo skipen þiukt i osenn sem fliota matte. en stikaðr ut osenn sem vande er a i Austrvegom at stika firir ofriði. oc var æigi vænt at fa skip mindu þar ut komazt er æigi minndu þo at morg være. En af lande ofan kom Olafr hinn svænske með sva mikinn hærr at sva var at sia um allar strander a landet upp sem i scog sæ. Oc var Olafr en digri með þriu skip æin þar amillum læiðangrs oc landhærs. oc þotte farunautum Olafs Harallzsonar æigi auðvællt undan at styra þaðan sem komner[2] varo. En Olafr hinn svænske er styrði sva miklum hærr sem þar var saman komenn bæðe a lande oc a sio ætlar þa at sa hinn digri maðr skilldi þa æigi undan komaze. En fit æin geec æinum mægin fram hia vatneno er

[1]) *r. f.* hauuð [2]) *r. f.* koner

hæitir Agnafit. oc er þat nestange langr. þar hafðe Olafr hin svænsce sialfr fylking sina firir a lande. oc sva var um allar strander firir lið at hværgi var vænlæct at a land matte komazt.

16. En Olafr Harallzson var komenn milli þessa ens mikla liðs. þa mællte Olafr við lið sitt. Takeð aller þat til raðs sem þer seð mik gera. Siðan let hann drega segl i hun upp. en veðret stoð ovan af Agnafit. En er seglen varo upp dregen a skipi Olafs. þa stæmnir hann a Agnafit a fylcing Olafs hins svænska. en vindrenn gecc æftir vilia Olafs Harallzsonar. En er hann kom at landeno vono nærmæir. sva at Olafr hinn svænske þottezc hava hinn digra mann i hændi ser oc allt lið hans. þa er sact at Olafr Harallzson felle a kne oc sa i gaupnir ser. en i gaupnasyn þessare oc þui at skip Olafs varo at lande komen þa varð sa atburðr er með miklu mote varð. at neset sprac i sundr firir Olave Harallzsyni oc þar iamt sem fylcingararmr-enn var Olafs hins svænsca. oc sigldi Olafr Harallzson þar þrim skipum igiægnum neset oc ut til hafs með mikilli frægðarfærð. sem allum þæim er guð styrkir. En Olafr hinn svænsce var æftir. oc hafðe æigi Olaf Harallzson i gaupnum ser. fyrri kom þat at handum hanum at lið hans socc niðr mart þa er neset rifnaðe firir Olaue. oc liop sior upp undir þæim oc forsc þa mikill fiolde manna firir Olaue svænsca. En þat er konongs sund kallat siðan. oc fara menn skipum siðan giægnum sundet. Oc Olafr en svænsce matte æigi længi siðan hæyra at konongsund være kallat. oc villdi hann hins digra mannz sund kalla lata.

17. En æftir þat hellt Olafr liði sinu væstr til Ænglanz. Siðan lago þæir i vikingu Olafr oc lið hans oc þorkiæll hinn hanc iarl. þa villdi Olafr fara ut til Norvasunda oc la længi til oc villdi æigi byria. oc fecc þa vitran at guð villdi æigi at hann komc sunnar. oc fære hælldr norðr oc sætte oðal sin. Sva gerðe hann. væik nu aftr oc com til Væini[1] oc gecc upp við Læiru oc barðezt þar oc brændi kauptun þat er Varrande hæitir. Su var hin .xiii. orasta. þann vætr sat Olafr i Signu oc sændi Rana fostra sinn i Ængland firir ser at æfla sic með fegiauum oc vinmælom. Sva gerðe hann for viða um landet. oc um siðir i Lundunir oc sagðe at Olafr var i for væstan til Ænglanz a skipum. Oc atto orrustu hina fiogrtando[2] við Iungafurðu oc hafðe sigr barðezt við vikinga. Fimtandu orrostu atte hann væstr firir Vallde oc hafðe sigr. Siðan lago þæir i vikingu væstr firir Irlannde Olafr oc þorkiæll hinn hauc. oc barðuzc þar. En meðan er þæir lago þar við land fiaraðe skip þæirra uppi. oc var til þess þa lielegare at þæirra viking mindi þa værða at vagreke. ef æigi læysti þa þrifleg rað þaðan a

[1]) *eller* Vænu [2]) *r. f.* fogrtando

braut. Var þa sva komet. at skip þæirra stoðo i læiru en ovigr hærr allavega a land upp ifra. Var þa braðlegra raða þorf oc goðra. skoto aller til Olafs raða. en hann mællte. Ef þer vilið mitt rað hava þa hæitum nu aller a almatkan guð. oc latom af hærnaðe oc ranom. oc hværvi hværr nu heðan ifra til þess er guð hævir hann latet til berazt. oc læiti nu hværr við at varðvæita sina hærrfærð með rettyndum. En er Olafr hafðe þessor hæit upp tækit þa samþyctuz þat aller hans menn með hanum oc toko handsal sin ameðal aller. En allt var i senn at Olafr hafðe skilt firir hæitunum oc handsale þæira var locet. at þa fell sær undir skip þæira sva at a flote varo a litilli stundu mæir en þæim þotte liclect til. Oc for æigi Olafr þa enn orþrifsraðe a braut með skipum sinum or handum ovina sinna. oc golo þæir[1] æftir i staðenn. en Olafr Harallzson var þa i brotto.

18. Þat var enn er þæir Olafr varo i hærnaðe oc Rane oc Sote. at þæir komo þar við land. er lannzmenn hafðu atrunað. at spakona æin var su er þæim sagðe marga luti firir. Sote biðr konongenn læyua ser at hitta hana oc fretta hana tiðænda. Hann kvazt ækei vilia hava hug sinn a slicu oc queze æigi vilia læyva. En Sote læitar æftir miok. þar kœmr at konongrenn svarar ængu. Fær nu Sote oc hittir hana oc spyrr margra luta. hon sægir. Hvat spar þu um konong varn sægir hann. Hon svarar. Hann er sva mikils mattar oc dyrlex at þar er mer fatt læyft um at rœða. oc gangstaðrlegr er var kraptr. Ogn er mikil ivir hanum oc birting oc lios. Æinn lut man ec þer sægia. þat hygg ec at skamt æigi hann þa olivat er hanum værðr[2] mismæle a munni. Nu er mer æigi læyft mæira at sægia. Þat var enn æitt sinni er Olafr ræið um skog nokeon er hann la i hærnaðe. kœmr at hanum æinn ogorlegr golltr. oc blotaðe hann. læypr at konongenom oc vill raða til hans. læggr ranan a saðulbogann. Konongrenn brægðr sværði oc hœggr af hanum ranann. siðan tok hann bust af gælltinum. hann queðr við hart oc illilega. Vann hann nu enn sem fyrr[3] frægðarværk. Nu lætr Olafr af allum hærnaðe oc rænde hug sinum til ættlanda sinna. hvesso hann skilldi hana með sœmd sœkia eða oðrlaze. En hvesso mart sem sact er ifra viðrlændisfærð Olafs þa kom þegar aftr er guð villdi opna riki firir hanum.

19. Þat er sact at æinsetomaðr æinn var i Ænglande sa er marga luti vissi firir. oc sagðe mannum þangatquamo Olafs. Olafr vill ræyna hvat hann væit. Sændir til hans þion sinn æinn væl buinn oc veglega með konongs bunaðe. for sa a fund hans. En fiorar dyrr varo a husi æinsetomannzens oc allar byrgðar. oc fannzt muncenom ækei um hann

[1]) *r. f.* þrir [2]) *r. f.* værð [3]) *mgl. i Cd.*

oc mællte. þat ræð ec þer goðr maðr sagðe hann at læggia niðr þenna bunað. þui at æigi samer hann þer. ver hælldr lyðinn lavarðe þinum. Hann færr a braut við svabuit oc sægir Olave. Nu færr hann sialfr a fund hans oc kom silla dax. Olafr spyrr hann. hvart hann mindi værða konongr at Norege oc oðrlazt land oc riki oc þa sœmd sem minir frændr hafðu oc ec em at retto til borenn eða æigi. Æinsetomaðrenn svaraðe. Of sið dax ertu komenn oc ma ec æigi þat sva bratt sia. Hitt mik snemma i morgon oc man ec þa sægia þer hvat ec ætla. Olafr gerðe sem hann mællte oc kom fyrr um morgonenn en menn være a vegom oc spyr hann siðan hvat hann ætlat hævir[1] hvesso fara mindi. Æinsetomaðr svarar. þat kann ec þer at sægia at þu mant konongr værða at Norege. oc ivir þæiri sœmd allre er þinir frænndr hava mesta hafða. oc æigi at æins mantu stundlegr konongr vera. hælldr mantu æiliflega konongr vera. Eftir þessa spa æinsetomanzens for Olafr braut ifra hanum oc spurði ænscis flæira. þikci mannum æinsetomaðrenn æigi ræykblindr veret hava. þat sægia sumir at Æirikr iarl quadde þings oc sagðe at hanum var sva saet at konongr sa var er til kallar lannz. Biðr þa sva við buazc at þæirra mindi værða fræistat. Æftir þessor tiðænde er nu er ifra sact oc ivir faret um Olaf oc morg annur. fysize hann nu til Noreks ættiarða sinna[2]. oc bio nu knarru sina væstan af Ænglande oc æigi mæira lið en .xx. menn oc hundrað alla væl buna at vapnom oc at hærrklæðom. firir þui at hann træystizc mæir guðs miscunnar æfling en manna.

20. En þa reðo þæir firir Norege Svæinn Hakonarson oc Hakon Æiriksson. Hakon spyrr til Olafs oc hæyrði at hann mindi vitia Noreks. Hann færr væstr til Ænglanz oc hittir Knut konong moðorbroðor sinn. oc let hann Hakon frænda sinn hava hærrklæðe oc fiolda vapna til Noreks með ser. firir þui at Hakon ætlazt bæriazc við Olaf. ef hann cœmr i land. En er skip Olafs varo buin þa hellt hann tvæim knarrum væstan af Ænglande oc fengo mikit veðr i haveno oc sio storan. sva at næsta var þæim við bana. en firir sakar liðs þess er var innan borðz oc hamingiu konongs þa lyddi. oc komo af hafeno utan at Staðe. oc þar a land i æy æina litla er hæitir Sæla. þa mællte konongr let þa timadag land hava tækit. oc þa quað hann þa komna i sælo. talde þetta mindu vera goða vitnæskiu. er sva hævir at boret. þa gengo þæir upp a æyna. Stæig konongrenn þar aðrum fœte sem var læira oc stæypizt aðrum fœte a kne. þa mællte konongrenn. fell ec nu. þa svaraðe Rane æigi felltu hærra. hælldr fæstir þu nu fœtr i Norege. Konongrenn lo at oc mællte. Ef guð vill at gerezc gangn.

[1]) *mgl. i Cd.* [2]) *r. f.* sina

þa gengo þæir ovan til skipanna oc sigldu suðr firir Fiarðuna. þar var i for með hanum Grimkiæll biscup. oc þat sægia sumir menn at þar være oc Sigurðr biscup er hirðbiscup var Olafs Tryguasonar. oc mart annarra manna. Oc er hann kom i land þa er þess við getet at maðr kom af lande ovan þar sem konongr la með skipum sinum. Konongr sat i tialldeno oc tælgdi spiotskapt. Boandenn giængr at hanum oc hæilsar hanum. hann tækr væl við quæðiu hans. Boandenn spurði hværr hann være. hann kuaze vera kaupmaðr. Ia ia sagðe hann kaupmaðr vist. her ma ec kænna augu Olafs Trygguasonar. oc þat væit ec satt at bratt mantu vinna mikinn sigr. oc fundr ykcar Hakonar man værða. Konongr svarar. ef sva værðr sem þu sægir. þa mantu þess niota af oss oc kom þa til var. Boandenn varð fæginn ef þetta skilldi værða.

21. þa er þess við getet æinnhværn dag er Olafr sigldi með lande fram .ij. skipum at þar var fiðr æinn i liði Olafs. Hann kallaði siðan oc mællte. Ec se mikla syn sagðe hann. Hvat þa sagðu þæir. Konongr var siglir nu sagðe hann með mikilli vegsæmd i land sitt a þessom dægi. Nu siglir Hakon iarl i hændr hanum oc man hann taka hann handum oc þa menn er hanum fylgia. oc gera af þæim slict sem hann vill. En þæir er i hia stoðo villdu liosta hann oc sagðu at hann gabbaðe konong þæirra. oc sagðu Olave. Siðan let hann læiða finnenn til sin. oc spurði hvart hann sagðe satt eða æigi. Fiðrenn svarar. Ef æigi værðr a þessom degi sem ec sægi þa lat mik slicum dauða dæyia sem þu villt. Olafr hælldr skipum sinum i sund þau er Sauðungssund hæita. oc bio lið sitt sem til bardaga. hann læggr sinum megin sunzens hvarn knorrenn. Siðan let hann vera strængi i kaveno milli skipanna. oc la þar siðan með tialldaðum skipum i sundinu. A þæim dægi sigldi Hakon iarl Æirikssun ut æftir sundinu Sauðungssundi með .ij. skip. var annat langskip en annat skuta. Hakon sigldi litinn byrr oc gott veðr. Scorte þa æigi drykciu a skipinu oc hafðu þæir þa litinn ugg a ser þo at Hakon sæ skipen i sundinu firir ser. firir þui at hann ætlar kaupmenn vera. Oc sigldi iarlenn snækciunni milli knarranna fram. Hakon hugðizt listulega sigla at þæim skilldi sva synazt er a bæðe borð lago. Sigldi með miklu drambe at þæim skilldi sva synazt er firir lago. En hanum varð at aðru. firir þui at sa la firir er mæir gaðe sœmdar sinnar en drekca ser litit vit. Rœr nu iarlenn fram i sundet milli skipanna. Nu let Olafr hæimta upp strængina þa sem milli skipanna varo i kafeno. En er strængirnir varo upp dregner milli skipanna þa drogozt knærrirnir saman. oc læypti snækciunni i kaf undir iarlenom oc allum þæim er a varo. Nu dasaðezc þar listuleg for iarlsens. þui at hann var sialfr

a sundi tækinn. Nu lætr Olafr drega upp strængina undir kiolenn snækciunnar oc vundu með vindasom. oc þegar er fæsti skipet þa gecc upp aftr en framme stæyftizt sva at sior fell inn um soxen. fyllizt skipet oc þui næst hvælfði. en iarlenn var af kave dregenn at konongs raðe. oc aller hans menn þæir sem naet var. en sumir letozc bæðe firir griote oc skotom.

22. Nv var iarlenn upp læiddr a konongs skip. en hann var þa .xvij. vætra at alldre. oc var manna friðaztr. hafðe mikit har oc fagrt sem silki være. bundit um hauuð ser gullaðe. sættizt niðr i firirrumet. þa mællte Olafr konongr. Æigi er þat loget at þer langfæðr eroð friðare en aðrer men oc ertu Hakon sagðe hann snarpmanlegr maðr oc virðulegr. en þo er nu komet at ænnda giævo þinnar oc virðingar. oc þess alla er þu hævir haft i þesse for. oc nu bændi þer þui er fram man koma. Hvat er þat kvað iarl. þat quað Olafr at yðat riki hævir mikit veret i lande þesso. en heðan ifra man þat ækci værða. oc munu konongar þæir er til ero borner giæta lanz ok rikis oc sinnar sœmdar sem vera á. en yðar kraptr man þuærra oc bratt at ængu værða her i Norege. hævir þer nu æigi væl til tækizt. Æi er slict sva at mæla hærra sagðe iarlenn. þat hævir oft orðet at ymsir sigra aðra. hævir oc sva faret með oss varom frændom oc yðrum at ymsir hava bætr haft. oc em ek litill komen her a barns alldre. sva varo ver nu oc æigi væl við bunir at væria oss. vissum ænga von til ofriðar. kann vera at oss takczt annat sinni bætr til en nu. Konongr svarar. Grunar þic æigi þat at nu man sva til hava borczt at þu munir hæðan ifra hvarke fa sigr ne osigr. Nu ertu komenn i hænndr mer. oc a ek nu kost at gera af þer slict sem ek vill. hvart sem ek vill at þu livir eða dæyir. kios nu hvart er þu villt liva eða dæyia. Ef þu villt liva þa skalltu vera iarl minn oc fylgia mer iamnan. Iarlenn svarar. Vist æigu þer nu rað a þui hærra. oc gott ætla ec at vera iarl yðar oc yðr fylgia. en þo vil ec æigi þat. firir þui at ec var sættr af fæðr minum oc af hinum rikazta kononge Knuti moðorbrœðr minum ivir .ij. luti Norex. Nu munu þæir þat mæla vinir minir oc ovinir þinir at ec sia lanct fra ætt minni orðenn. þar sem ek reð mestom luta lannz þessa. er ek skal nu undir slica okoste ganga. þau orð ma ek æigi bera. oc vil ec þenna kost firir þui æigi. þa mællte Olafr. Illa er þat er sva virðulegr maðr dæyr. Hvat villtu til vinna at ec late þic liva hæilan oc osakaðan. Hann spyrr hværs hann bæiðizt. Ænscis annars en þu farer or lande oc gefer upp rikit. oc særir mer þann æið at þu hallder alldrigin orrostu i mote mer. Nu ef þu villt fara or lande sem ec bæiðume. oc sværir mer þess æið at þu komer alldrigin i Noreg meðan ec em uppi.

En ef þu æmnir[1] þat æigi þa falla a þic æiðar. Oc huar sem þu hittir mina menn firir. þa skalltu hvarke skiota aru ne spiote imote þæim. þess skalltu oc sværia ef þu værðr varr við þa menn er land vilia raða undan mer. hvat manna sem þæir ero. eða a nokcorom velom ero við mik. þa skalltu gera mik varan við. þa svaraðe iarlenn. þetta vil ec sagðe hann. Siðan svor Hakon Olave kononge þessa luti alla. sem Olafr hafðe til scilt. Nu gefr Olafr hanum grið oc mannum hans allum. oc retter nu aftr skipet. Siðan skilduze þæir Olafr oc Hakon. Færr nu Hakon væstr til Ænglanz til handa Knuti konongc. oc sagðe hanum hvat gorzt hafðe oc hvesso þæir Olafr skilduze. Knutr konongr tækr við hanum forkunlega væl. oc sætti hann iarl innan hirðar með ser. oc gaf hanum mikit len oc land i sinu riki. Dvaldeze hann þar langa rið.

23. Olafr færr nu suðr með lande oc austr i Vic oc sætr upp skip sin. Færr um haustet a Upplond a Ringariki til Sigurðar syr fostra sins oc mags. Toko þau bæðe við hanum væl. Væitti Sigurðr hanum þar um vætrenn við allt lið sitt. oc hævir su veret æin kallað skarulegazt væizla i Norege. Sva er sact at hann væitti þæim annan hværn dag slatr oc[2] ol. oc skilldi bera minni um ælld hvart sem var hæilact eða rumhæilact. Oc þenna sama vætr miðrlaðe Olafr konongr gull oc silfr við Upplændinga oc gaf rikismannum oc drogozt undir vinsælld oc fiolmenne. Olafr konongr var þann vætr a Upplandum með Sigurði. oc hugsaðe æigi um litil rað þann vætr.

24. A Upplandum varo þa marger fylcis konongar. oc sumir ungir menn þæir er konongborner varo ener mesto spekingar firir vizmuna saker. en þo hittu þæir ser i raðom enn vitrare. Sva sægia menn um Olaf at hann fecc ser þæirra raða læitat a þæim vætri. með umræðom Sigurðar mags sins. at hann let taka a æinum morne milli rismala oc dagmala .xi. kononga eða konongborna menn. oc atte þa kost at gera hvart er hann villdi lata drepa þa eða liva. Gerðe þæim koste at þæir lægði konóngs tign. oc gerezt lændir menn minir. munu þer þa mikla virðing af mer hava sagðe hann. firir þui at ec ann ængum manne tignarnamn i þuisa lande nema mer æinum. En þat kusu flæiri at þiona hanum. En þæir sem æigi villdu þat. þa hafðu þæir harðare koste. firir þui at Olafr let suma blinda oc sændi abraut sva alldrigi var þæirra sœmd i Norege siðan. þat er sact at þann let hann æinn blinda. er Rœrekr het. oc sændi hann til Islanz ut Guðmundi rikia. oc do hann þar.

25. En æftir þetta var Olafr Harallzson tækinn til konongs a Upplandum oc sva viðare hvar i Norege. þat sægia menn at um vætrenn lete Sigurðr Olaf oc lið hans oftlega drekca þa miolc er aðrer

[1]) *r. f.* hæmnir [2]) *mgl. i Cd.*

drukcu mungat. oc þotte margum þat bræytni vera. En Sigurðr hafðe þat mals at hvarke mindi sa dryker viti þæirra loga ne afle þæirra. hværrar braðongar er við þyrfti. firir þui at alldrigin var þess þa orvænt.

26. Svæinn iarl Hakonarson var norðr i lande. En er hann fra þesse tiðændi at Olafr var i land komenn. oc hværr lutr er Hakone frænda hans er orðenn af viðrskiptum þæira Olafs. þat spyr hann oc at Olafr hafðe lagða Vikena undir sic alla oc sva Upplond oll. oc til konongs tækinn viða i Norege. þa bystizt hann miok við þesse tiðænde oc samnaðe saman liði oc for við þat norðan or lande. oc ætlaðeze at bæriaze við Olaf. oc ætlar sina for slettare en Hakonar frænda hans. I for varo með Svæini hinir mesto hofðingiar i landeno. Ærlingr Skialgsson af Sola oc Æinar þambascælvir magr Svæins. hann atte Berglioto dottor Hakonar rika. Kalfr Arnason. Harekr or þiotto. En þoat þesser se til næmdir. þa varo þo marger aðrer ofræflismenn i for með Svæini iarle. Nu for Svæinn iarl suðr með lande. oc hafðe þing viða bauð ut læiðangr. oc var illt til manna. fecc litit lið. geck ækei ut læiðangrenn firir sunnan Stað. Iarlenn for austr i Vic um langafastu. Oc er vara tok oc isa tok at læysa. samnaðe Olafr kon-ongr ser liði oc fecc ser langskip oc með hanum Sigurðr syr magr hans. buaze nu oc sœkia nu land af Svæini. Olafr hafðe latet gera skip um vætrenn mikit oc a fræmra stamnenom var konongs hauuð. þat skar hann sialfr. þat skip var kallat Skæggi eða Karlhofði. þui styrði Olafr konongr sialfr. Nu foro þæir ut æftir Vikenne. lago við Næsiar firir Grænmar palmsunnudag. Svæinn kom fyrri. þat er sact at Olafr gerðe menn til fundar við Svæin at biðia þess at þæir bærðize æigi a sva hælgum dægi sem þa for at hændi. oc bærðize hælldr a mana-dæginum æftir. ælligar sætti grið um paskavikuna oc bærðize þa æftir. þa svaraðe iarlenn. þetta er ækei nema prettr hans. oc vill hann draga undir sic lið a þesse stundu. oc skal þetta æigi værða. Siðan foro sændimenn aftr oc sagðo Olave orð iarlsens. þa mællte Olafr. Sa er æigi vill grið a hælgum dægi. a þæim sama dægi man hann æigi sigr liota. En snæmma um morgonenn lagðe Svæinn til bardagans þegar er lysti. oc bæið Olafs. þa mællte Æinar við iarlenn. Ger slican frið sem konongrenn bæiddizt ælligar haf messo aðr. En iarlenn kvaze æigi þat vilia. En Olafr hafðe messo aðr oc allt lið hans oc allar tiðir. oc aller mættir at dagurðarmale aðr en þæir fœre til bardagans. Siðan varð horð atlaga með þæim. þa mællte Olafr at hans menn scilldu liva ser undir skialldum meðan þæir skyti spiotom oc arum. oc sænda ænga aftr fyrr en þæir hæfði locet skotriðenne. En er þæir varo farner at skotonom. þa atto þæir at taka við þæim hinum samu scæytum oc

margum aðrum oc hafðu svagort. Olafr konongr hafðe mæira lið miklu. oc lagðu þo saman skipen. Sva sægir Sighvatr skalld er þa var með Olave.

Fec mæira lið miklu
milldr en glœggr til hilldar
hirð þa er hugði forðazk[1]
hæið[2] þioð konongs ræiði.
en vinlausum visa
varð þæim er fe sparðe
haðezc vig firir viðum
vange þunt um stangir.

27. Sva for orrastan at Olafr konongr lagðe Karlhofðann við scip iarlsens oc varð borða munr. Olafr hafðe borð mæira. Sva sægir Sighvatr.

þat erom kunt hve kænnir
karlhofða let iarle
odda[3] frozt firir austan
Agðer nær of lagðan.

þesse var hin snarpazta orrasta. Toc þa at falla miok lið iarlsens. þui at æigi skorte vapnagang a scipum Olafs. þat sa Æinar þambaskælvir at a þa hallaðezc bardagenn oc þæir komo hart niðr. oc mælte siðan við Svæin. flyum undan a braut firir þui at liðet fællr miok firir oss. oc man oss æigi takazt svagort. Iarlenn kvazc æigi vilia flyia. Æinar mællte. Æigi er iamskipt raðom með ykr Olave kononge. er hann hævir haft tvau um samt. en þu ert raðlaus. Man mikit skilia giævo ykra firir þui at þit haveð olict stæmt raðeno. þa ræiddizc Æinar oc tok til boga sins. oc lagðe or a stræng oc skaut i skip Olafs oc laust i borðet firir konongenn. oc sva hart at oren socc i borðeno. Siðan skaut Æinar annare or i lyptingena til Olafs. oc liop[4] maðr firir með skilldi. oc skaut hann igiagnum bæðe skiolldenn oc mannenn oc næsti hann ut við borðet hia konongenom. þa mællte Olafr. Æigi man ek biðia þriðia skoz þessa mannz. oc vist skilldi nokcor maðr liosta bogann firir hanum. Æinar lagðe þriðia sinni or a stræng oc ætlaðezc æigi þa missa konongsens. þa brægðr þui við at hanum synazc .ij. menn til at skiota. en er hann dro bogann þa brast hann i sundr i tvau firir hanum. oc vissi æigi hvi sætte. þa mællte iarlenn. Hvat er nu Æinar. eða brast boge þinn. Æinar svarar. Æigi brast boge hælldr allr Noregr or hændi þer. þa mællte Æinar við sina menn at þæir skilldu drega upp segl a skipi hans. Siðan er þat var gort. þa læypti Æinar akcæri i skip iarlsens. oc sigldi með hanum nauðgum or bardaganom. Nu siglir Svæinn iarl ivir Folldena. oc sva suðr með lande oc fær nu með liði sinu til Danmarkar oc austr igiægnum Æyrasund. oc sva til Sviðþioðar a fund Syia konongs. sægir hanum þæssc tiðændi. Nu byðr Syia konongr iarlenom með ser at vera. en iarlenn kvazc hæria vilia um sumarct um austrvego. Nu gerer hann sva. oc um

[1]) *r. f.* fœðazk [2]) *r. f.* bæið [3]) *r. f.* orða [4]) *r. f.* liof

haustet var hann komenn austr i Kæriala land. for þar upp i Garðariki með hærskilldi. tok þar sott oc andaðezc þar um haustet. Let þar Svæinn iarl lif sitt. En Æinar for aftr til Sviðþioðar. oc var þar marga vætr i Syiakonongs vælldi oc norðr i Hælsinga land oc stundum i Danmork.

28. Nv þo at þæir være miklir firir ser. Ærlingr Skialgsson eða Kalfr Arnasnn. oc Harekr or þiotto oc marger aðrer lændir menn. þa urðu þæir þo undan at flyia iamt sem aðrer. firir þui at sa var þæim mæire oc œðre er imote var. Toc þa lið Svæins allt at flyia er hann var a brautu. En Olafr konongr hafðe sigr oc geck siðan a land upp. oc Sigurðr fostre hans með hanum. oc þakcaðu guði þann sigr er hann hafðe þæim fængit. oc ræistu þar kross mikinn i þæim stað. þa mællte Sigurðr við Olaf. Ef min rað skilldi hava þa mindu nu aller lændir menn drepner vera. þæir er her taka flotta undan i dag. oc hvært manz barn með þæim. Olafr svarar. Æigi vil ek launa sva guði þann fagra sigr er hann hævir mer gevet. at drepa nu margan goðan dræng her i dag. Vist er þat guðretlect sagðe Sigurðr. oc æigi mæle ec þetta firir þui at mik skipti. sva man ek mins raðs fa giætt at ek man litt þessa hæims þin þurva. En þat man ek þer sægia at þer man annstræymt þitt riki vera meðan þu ert. oc þesser lændir menn ero uppi er nu lætr þu her undan ganga i dag. þegar er þæir fa ser nokcora haunðbændu þa munu þæir æflazc imote þer. oc munu þæir þic or þinu riki hava. En firir þann storm er imote þer stændr meðan þu ert ivir þinu riki af þinum ovinum. þa er þu færr heðan or hæimi. þa mantu hinn hælgazte maðr vera. oc munu ver þa miok þin þurva. En þo at Sigurðr mællte þetta. þa varð Olafr at raða. Oc þat hævir mællt veret at Sigurðr have her mestom storræðom lyst af sinum raðom. oc sagðe þo fram a læið æftir þui sem geck.

29. Olafr læggr nu allan Noreg undir sic. oc var hann nu til konongs tækinn i allum Norege. Olafr æyddi allum fylcis konongom i landeno. oc hafðe nu æinn allan Noreg undir sic lagðan næst æftir Haralld hinn harfagra. fra Ægestaf norðan oc allt til Ælvar austr. Olafr var þa .xx. vætra at alldre er hann kom i Noreg. en hann var .xv. vætr konongr. Eitt sinni er þæir rœddozc við magarner Olafr oc Sigurðr. þa rænna at þæim synir Sigurðar. Halfdan oc Haralldr. Halfdan var þa .vij. vætra gamall. Tækr Sigurðr svæinenn i kne ser. oc spyr Olaf hvat hann ætlar hvesso mikill þesser mindi værða firir ser. Olafr kvazt þat æigi sva glœct mega sia. Talar nu við svæinenn oc spurði hann [hvat hann[1] villdi flest æiga. þat ætla ec sagðe hann

[1]) *mgl. i Cd.*

at ec villda sva margar kyr æiga at stœðe sem þiukazt allum mægin um vatnet Miors. Olafr svarar. Agirni er mikit i skape þessom svæini sagðe hann. þat ætla ec at þesse svæinn værði auðigr maðr oc mikill boande firir ser oc rikr. Siðan liop Haralldr at kniom hanum. oc sætr Olafr hann i kne ser. oc spyr hann. Hvat villtu flest æiga frænde sagðe hann. þat[1] ætla ec sagðe Haralldr at ek villda æiga huskarla sva marga at upp æte kyr Halfdanar broðor mins at æinu male. Ia sagðe Olafr mikit er þer i hug. Rænnr hann nu i braut. Sigurðr spyrr hværs hattar sia maðr man værða. Olafr svarar. Æigi man hann skorta vit ne riki oc fiolmenni. en æigi væit ec hvesso vægenn er hann ræynizt. æigi man hann skorta frægð. oc mikla sœmd man hann vinna.

30. Olafr konongr var vænn maðr oc listulegr ivirlitum. riðvaxenn oc ækci har. hærðimikill oc biartæygðr. lios oc iarpr a har oc liðaðezc væl. rauðskæggiaðr oc rioðr i anlete[2]. rettlæitr oc ænnibræiðr oc openæygðr. limaðr væl oc litt fœttr. fraknutr oc fastæygðr. hugaðlatr oc raundriugr. Olafr var manna vitraztr oc sa hvat bazt gængdi ef hann lec i tome um at hyggia. en ef nokcot var braðom boret. þa var þat hætt. Olafr virði mikils kirkiur oc kænnimenn oc allan kristinn dom. oc gœddc giauum goða menn. klæððe kalna. gaf fe faðurlausum. auðræðe ækcium oc utlændum þæim er fatœker varo. huggaðe ryggua oc studdi alla raðvanda menn bæðe i hæilræðom oc aðrum tillagum. Olafr var harðr við hærrmenn oc við hæiðingia. striðr við stulldarmenn. osvifr við osiðamenn. hæfti hann hofðingia oc sva alla alþyðu. Hann ræfsti ransmannum hart þæir er guðs rette raskaðe. En firir gaf litilatlega þat er við hann var misgort. Misiamn var orðromr um hans rað þa er hann var i þema hæimi. marger kallaðu hann riklyndan oc raðgiarnan. harðraðan oc hæiftugan. fastan oc fegiærnan. olman oc odælan. metnaðarmann[3] oc mikilatan. oc þessa hæims hofðingia firir allz sakar. En þæir giorr vissu kallaðu hann linan oc litilatan. huggoðan oc hœgan. milldan oc miuklatan. vitran oc vingoðan. tryggvan oc trulyndan. forsialan oc fastorðan. giaflan oc gofgan. frægian oc vællyndan. rikian oc raðvandan. goðan oc glœpvaran. stiornsaman oc væl stilltan. væl gæyminn at guðs lagum oc goðra manna. Oc hava þæir rett ætlat er sva hævir synzt sem nu værða margar raunir a. Ef hann grunaðe þat at nokcorom sinnum være æigi allt æit hans fyst sialfs oc guðs forsio. þa braut hann oftlega sinn vilia. en gerðe guðs vilia. læitaðe iamnan guðs dyrðar mæir en sinnar virðingar af alþyðu rettsynna manna. En guð lætr nu þui mæir hans dyrð birtazt sem hann dyrkaðe hann mæir i sinu livi. en litilætte sialvan sic mæir bæði guði oc mannum.

[1]) *r. f.* þa [2]) *saal. Cd.* [3]) *r. f.* metnaðmann

31. Þegar er Olafr var orðenn æinvallz konongr ivir allum Norege. þa lagðe hann allra luta mestan hug a i landeno at æfla kristinn dom. firir þui at kristnin var miok sva af ser komen. fra þui er Olafr Trygguason hafðe mannum kristinn dom boðaðan i landeno. oc til þess er Olafr Harallzson kom i land. En þa var alkristit i Norege er hann var. oc sva i þæim landum allum er Olafr Trygguason kristnaðe. Olafr Harallzson gaf fec til kirkna þæira er Olafr Trygguason hafðe ræisa latet með raðom Grimkæls biscups. sva at mork vegens silfrs skilldi græiðazt a hværiu are til hværrar fylcis kirkiu i læigu iarða þæirra er til lago. Olafr sætti log þau er hæita Sefslog. þau standa siðan um Upplond oc um Vikena austr. Þrenn ero log i Norege. Frostoþings oc þau log er Hakon Aðalstæins fostre let sætia. er Gulaþings log hæita.

32. Olafr konongr læggr sva mikit við at hallda kristinn dom. at ængi maðr var sa i Norege er æigi skilldi annat hvart hallda retta tru eða þola dauða. Færr sva um allt landet. þar er mestra[1] umbota var aðr avant um kristnina[2]. Var ængi sa afdalr eða utæy i hans vælldi er hæiðinn maðr mindi finnazk.

33. Guðbrandr er maðr næmdr er kallaðr var Dalaguðbrandr. hann var rikaztr manna i Dalunum i þann tima. þat er sact at Guðbrandr atte sun æinn. En þa er Guðbrandr fra þessor tiðændi at Olafr konongr var komenn a Loar oc nauðgaðe menn til at hværva aftr til kristni þæirrar er þæir hafðu niðr kastat. þat er sact at Guðbrandr let skera upp hæror. oc stæmdi allum Dœlom til bœar þess er Hunzþorp hæitir a fund við sic. Oc þar komo þæir aller. oc var þar orgrynni liðs a stundu æinni. firir þui at þar liggr vatn æitt nær þat er Logr hæitir en bygðen mikil allum mægin at vatneno. matte þar bæðe fara a skipum oc a lande til þingsens. Oc nu er þæir komo til þings. þa stændr Guðbrandr upp oc hæfr sva mal sitt. þat hævi ec spurt at sa maðr se komenn a Loar er Olafr hæitir. oc hann kallazc konongr var. oc vandar miok um þat at ver haunm horvet aftr til siðar þess er varer forælldrar hava haft. oc vitum ver a þui dæili. at bæðe varo þæir varer frændr gofgare oc þo vitrare en ver. Hann hævir þat spurt. at ver æigum oss ny guð. oc kallar þau omattog. firir þui at hann hæitazc at briota þau. oc sægir hann sva at hann a bætra guð oc mæira firir ser oc mattogare. Oc er þat furða at hanum skal lyða at lasta sva miok var guð oc hui hann þorer slict at mæla. oc undarlect[3] þikci mer er guð var hæmna hanum æigi. En þo vænte ec er ver berom ut Þor guð varn or husi sinu virðilego er her stændr a þema bœ. oc oss hævir iamnan dugat. þa man Olafr ræðazc oc sva

[1]) *r. f.* mesta [2]) *r. f.* kristniina [3]) *r. f.* undarlec

menn hans. oc sva munu guð hans oc at ængu værða. En er Guðbrandr hafðe þetta mællt oc mart annat. þa œpto aller bœndr i senn oc mællto. at Olafr skilldi alldrigin þaðan komazt a braut ef hann quæme a fund þæira. oc æigi man hann þora at fara længra suðr æftir Dalunum. Siðan ætlaðu þæir til .vii. c. manna at fara norðr a niosn æftir Dalunum a Bræiðing. En firir þui liði var sun Guðbranz hofðingi. en hann var þa atta vætra oc .xx. gamall. oc marger aðrer virðuleger boanda sœner i þæirri for. Nu foro þæir oc komo til bœar þess er Hof hæitir. oc varo þar nætr .iij. oc kom þar margt lið til þæirra. þat er flytt hafðe af Læssium oc Vaga oc þæir er æigi villdu undir kristni ganga.

34. Nv er fra þui at sægia er Olafr var komenn at hann sætr æftir kænnimenn a Lom oc a Vaga. Siðan for konongr ivir oc kom niðr a Sil. oc var þar um nottena oc frago þar at lið var mikit firir þæim. þæir frago oc er a Bræiðinn varo. Nu hellt konongr fram forenne oc biugguzt siðan til bardaga mote kononge. þat er sact at kongr byze snemma um morgonenn af Sil. oc hærrklæddezt hann oc allt lið hans. oc fær siðan suðr æftir Silvallum oc letto æigi fyrr en a Bræiðin. oc sa þar mikinn hærr firir ser buinn til bardaga. Siðan fylcti hann liði sinu oc var sialfr i framanværðri fylcingenne. oc orte orða a þa oc bauð þæim kristnina. en þæir mællto. þu mant koma aðru við i dag en gabba oss. Oc hovo þegar bardaga oc var mannfall mikit. oc rukcu bœndr undan. En sunr Guðbranz varð handtækinn oc marger boanda synir agiæter með hanum. oc varo þæim grið geven. oc varo aller saman um nottena. Siðan mællte konongrenn við son Guðbranz. þu skallt fara aftr til faður þins. oc sæg at ec man þar koma bratt. Siðan for hann aftr oc sagðe faður sinum horð tiðændi oc mikinn mannskaða. oc æigi er mæira aftr komet af liði þui en .ij. hundrað manna er heðan for a niostnena. oc þat ræð ec þer faðer at bæriazk æigi við þenna mann. Hæyra ma þat quað Guðbrandr at or er þer bart allt hiartat. oc fortu illu hæilli hæiman. oc man þessor þin færð þer længi uppi vera. oc truir þu nu þegar a orar þær er sia maðr færr við. en hann hævir þer alla næisu gort oc þinu liði. En æigi er getet flæira hials þæira at þui sinni. En um nottena æftir þa dræymdi Guðbrand at maðr nokcor kom til hans lios. oc af hanum stoð mikil ogn oc mællte við hann. Sonr þinn for ænga sigrfor mote Olave konongе. en miklu manntu enn fara minni er þu ætlazk at hallda bardaga við konongenn. oc mantu falla oc allt lið þitt. oc ramnar munu slita ræ þitt oc vargar. Oc er hann vaknaðe þa var hann akaflega ræðdr við þenna draum. oc þotte mikils um vært. oc sagðe draumenn

þæim manne er þorðr het istrumage. hann var annar maðr mestr i Dalunum. Oc þa er Guðbrandr hafðe sact draumenn. þa svarar þorðr istrumage. Slict hitt sama hævir firir mik boret. Oc um morgonenn leto þæir blasa til moz. oc sagðu at þæim þœtte þat rað at æiga þing við konongenn. Oc vitum hvat hann vill boðet hava i siðum. oc siom þa hvat liclegazt se. oc ræynum fyst með hværium sannyndum er sia maðr færr.

35. Fra þui er nu at sægia at Guðbrandr mællte við sun sinn. þu skallt fara sagðe hann a fund konongs þess er þer gaf grið i bardaganom. oc .xii. menn með þer. Oc sva var gort. En siðan foro þæir oc komo a fund konongs. oc baro upp sin ærænde. oc sagðu at bœndr villdu æiga þing við hann. oc sætia grið þæirra amillum konongs oc boanda. Konongr lætr ser þat væl lica. oc þotte þetta gott at væita at þæir hæfði frið i upphave mala sinna. Oc bundu siðan grið at æinkamalom sin amillum. meðan su stæmna være. Oc foro þæir aftr við svabuit oc sagðu Guðbrande oc þorðe istrumaga. at grið varo sætt. Oc var konongr albuinn þau at væita. oc æigi firir þui at hann ottaðezc at bæriazc við yðr. Siðan for konongr til bœar þess er Lixstaðer hæita oc var þar .v. nætr. þa for konongr a fund við bœndr. oc atte þing við þa. En væta var mikil um dagenn. Nu er þinget var sætt. þa stændr konongrenn upp. oc mællte. Leser oc a Lom oc a Vaga hava tækit við kristni þæirri sem þæir hafðu niðr kastat. oc brotet niðr oll skurguð sin. oc trua nu a æinn guð þann er skop himin oc iorð. Nu villdu ver oc yðr þess biðia at þer taket þat sama rað. oc verom aller æinna manna. oc trum a Iesum Christum þann er skop alla luti. Oc þa er konongr hafðe þetta talat oc mart annat mærkilect. þa sættizc hann niðr. Nu ris Guðbrandr upp oc svarar. Æigi vitum ver um hværn[1] er þu rœðer. en þat finn ek i male þinu at þu kallar þann guð vera er þu getr æigi sett oc ængi annarra. Nu ma ec þann æigi sia eða biðia mer fulltings er ec[2] ma hann æigi skilia. En ver æigum þann guð er ver megom hværn dag sia. en hann er firir þui nu æigi uti i dag at veðr er vaatt. en mik varer þess ef þer seð guð varn at yðr man skiota skiælk i briostet. oc man yðr ogorlect þikcia hve mikill hann er firir ser. En ef þat er satt er þu sægir. at guð yðat mege sva mikit sem þu lætr. þa lat þu hann sva gera at veðr se skyiat a morgon oc finnimk ver þa.

36. Nu er æigi sact flæira fra hiale þæira. oc slitr nu þinginu þann dag. en þat alraðet at þæir sculu finnazk annan dag. Siðan for konongr hæim til hærbirgis sins. oc for með hanum sunr Guðbranz i

[1]) *r. f.* hvæn [2]) *mgl. i Cd.*

gisling. en konongr fecc þæim annan mann imote. þat er oc sact at konongr spurði sun Guðbranz at. hvesso guð þæirra være gorr. Hann sagðe at hann var gor i liking æftir þor. oc er bæðe har oc digr. oc hævir hann mikinn hamar i hændi. þetta guð er holt innan. oc undir gorver hauer fotskæmlar. oc ero þæir holer oc luctir neðan. þar stændr hann a ovan oc er þar hollt amillum hans oc fotborðzens. Æigi skorter hann gull a ser ne silfr. Fim læivar brauz ero hanum fœrðer hværn dag. oc þar slatr við. Siðan foro þæir i rækciur. En konongr vakte þa nott oc var a bœnom sinum. En þa er dagr var. þa for konongr til messo oc siðan til matar sins. oc siðan til þings. oc var veðreno sva farct sem Guðbrandr hafðe firir mælt hinn fyrra daggenn. Nu var alþyða komen til þings. þa stændr biscup upp i kandarakapo oc hafðe mitru a hafði oc bagal i hændi. oc talde tru firir mannum. oc sagðe margar iartæignir þær er guð hafðe gort. oc lauk forkunlega væl male sinu. Siðan sættize hann niðr. En þa stændr upp þorðr istrumage oc mæler sva. Mart mæler hyrningr sia er staf hævir i hændi oc uppi a sem veðrarhorn biuct. En nu með þui at þit felagar kalleð guð ykcan sva margar iartæignir gera. þa late hann vera solskin i morgon. oc finnumk a morgon firir sol oc gerom þa annatvæggia at verom satter um þetta mal eða halldum bardaga. Nu skillduze þæir at þui sinni. Kolbæinn het maðr. hann var i fylgð með Olave konongе. hann var kyniaðr or Fiarðum. hann hafðe þann bunað iamnan. at hann var gyrðr sværði oc hafðe ruddu mikla i hændi. En konongr mælte við hann. at hann skilldi vera sem næstr hanum um morgonenn. Siðan mællte hann við menn sina. Gangeð þer i not ef þer vitið hvar skip boanda ero oc hoguið rauvar a allum. oc riði a braut æykium þæira af bœom þæim sem nu ero þæir. Nu gerðo þæir sem konongrenn bauð þæim. oc tokst hitt bæzta oc hitt græiðazta þæim um sina syslu. En konongrenn var a bœnom þa not alla. oc bað þess at guð skilldi læysa þæirra vandræðe með sinni milldi oc miscunn.

37. Sva er sact at konongrenn for um morgonenn til tiða sinna fyst oc til messo. en siðan til þings. oc varo sumir bœndr komner. Oc þui næst sa þæir mikinn flock boanda fara til þingsens oc baro imillum sin mikit scrimsl[1] oc mannlican oc var þat allt gulli glæst oc silfri. Oc nu sia þæir bœnndr er a þinginu varo firir. hvar guð þæirra for. oc þa liupu þæir upp aller oc lutu þui skrimsli. Siðan var þat sætt a miðian þingvollenn. Sato aðrum mægin bœndr en aðrum mægin lið Olafs konongs. Sva er sact at Guðbrandr ris upp oc mællte siðan. Hvar er nu guð þin Olafr. þat ætla ec nu at hann bere hælldr lact

[1]) *r. f.* scripsl

hakuskiæget. oc sva synizt mer sem minna se nu karp þitt. eða hyrningsens þess er þer kalleð biscup yðat oc þar [sitr hia þer[1]. hælldr en hinn fyrra dagenn. firir þui at nu er guð vart komet er þau veðr ma gera. at æigi mege guð yðat komazt til þingsens. en nu ser guð varr a yðr hvassum augum. oc ero þer nu fialmsfullir oc þoreð nu æigi augum upp at sia igiægn guði varom. Takeð nu þat rað er yðr samer bazt at þer fællið niðr hindrvitni yðra oc hværvið aftr til sættar við guð varn. Sva þolenmoðlega sem hann[2] hævir boret yðrar mæingærðir. oc sva hæmnisamr sem hann er vanr at vera. þa þikkir oss þat kynlect at hann væger yðr sva længi. nema þat bere til at hann viti þat firir at þer munuð til hans snuazc oc dyrka hann.

38. En aðr en konongrenn stœðc upp þa mællte hann við Kolbæin hinn stærka sva at bœnndr vissu ækci til. Ef sva ber at quað hann i ærænde minu. at bœnndr lita ifra guði sinu. þa sla þu þat hogg með ruddunni sem þu mat mest. Siðan stoð konongr upp oc mællte. Margt hævir þu mællt til var Guðbrandr i morgon. oc lætr þu kœnlega ivir þui at þu malt æigi sia guð varn. En ver væntom at hann man koma bratt til var. En þat undrumk ek at þu ognar oss guði yðru[3]. þat er bæðc er blint oc dauft. oc ma hvarke biarga ser ne aðrum. oc kœmsk alldrigi or stað. nema aðrer drage[4] þat æftir ser. oc sægir mer nu sva hugr um at hanum man nu skamt til illz. oc litið nu aller i austr oc seð. þar fær nu guð vart með miklu liose. Oc rann þa sol upp a fioll. oc þa litu aller bœnndr til solarennar. En i þui bili laust Kolbæinn guð þæirra sva at þat brast allt i sundr. Nu lito bœnndr aftr er þæir hæyrðu bræstenu. oc sia nu at guð þæirra var fallet oc brotet allt i sunndr. oc liopo or mys or gulli þæira. sva storar sem kættir være. oc æyðlur oc paddur oc ormmar. En bœndr urðu sva rædder við þenna atburð allan saman. með þui at guð villdi at sva være. at þæir flyðu sumir til skipa sinna. en sumir til æykia. En er þæir rundu ut skipum sinum þa liop þar vatn i oc fyllti af sio. Nu sia þæir æigi þat at raðe at fara a skipen sva buin. En þæir er til æykianna liupu þa funnu þæir æigi a æykina. Nu var mikill gnyr boandanna. þa lætr Olafr konongr kalla a þa. oc sagðe at hann villdi æiga tal við þa. oc bað þa æigi sva lata. Siðan hurfu þæir aftr oc sættu þinget. þa stoð konongr upp oc talaðe. Æigi væit ec sagðe konongrenn hui sæter hark þetta oc laup er þer gereð. Nu mege þer sia hvat guð yðar malte er þer baroð a gull yðat oc gersimar mat oc vistir. Nu sa þer hværiar vetter er þess hava næytt. mys oc ormar oc æyðrlur oc paddur. Nu hava þæir værr er a slict trua

[1]) *mgl. i Cd.* [2]) *mgl. i Cd.* [3]) *r. f.* yðrum [4]) *mgl. i Cd.*

oc æigi vilia lata af hæimscu sinni. Nu takeð gull yðat oc gersimar er her fær um vollenn oc haueð hæim til quænna yðara. oc bereð alldrigin siðan a stokca eða a stæina. En her ero nu koster .ij. a með oss. annat hvart at þer takeð nu með kristni eða halldeð nu bardaga við mik i dag eða orrostu. oc bere sa sigr af aðrum i dag er sa guð vill er ver trum á. Siðan stoð upp Guðbrandr oc mællte. Skaða mikinn haunm ver nu fængit um guð vart. En nu með þui at hann matte oss ækci við hialpa. þa virðize mer sem þin guð se matkare oc var guð se allitil firir ser. þegar er hann a æigi við oss æina um. oc munum ver nu þui hanum launa at ver munum hværva allum atrunaðe við hann oc munu ver nu dyrka þann guð er þu gofgar. oc væita þangat allan atrunað. Siðan varo þæir skirðir er oskirðir varo. en þæir sem kristnir varo aðr hurfu aftr til kristni oc hellda siðan retta tru. varo oc her æftir sættir marger kænnimenn af liði Olafs konongs i þessom hæraðom. Oc þat er sact at Guðbrandr let gera kirkiu a bœ sinum. oc læggr þar til goðar æignir af iarðum þæim sem hann atte. Nu skiliaze þæir Olafr konongr oc Guðbrandr goðer vinir.

39. Siðan for Olafr konongr a Hæiðmork oc snere þar margum mannum til truar. þaðan for hann a Haðaland oc a Ringariki. oc gengo aller menn þar undir þau boðorð sem konongr bauð. þaðan for hann til Osloar oc var þar nokcorar nætr. Nu frago Raumar at Olafr konongr bioze upp þangat. oc samnaðu saman miklu liði. Siðan bioz konongrenn upp þangat. oc mœte boandom aðrum mægin ar þæirrar er Nitia hæitir. oc orto bœnndr a þegar oc barðuze við Olaf konong. Oc brann lutr boandanna við oc rukcu bœnndr undan oc fell mart manna firir þæim. oc varo barðer til batnaðar. toko við kristni. þaðan for Olafr konongr i Solæyiar oc lette æigi fyrr en i Sviðþioðo.

40. þesse ero mærki um vælldis Olafs konongs Harallzsonar er hann lagðe undir sic með guðs vilia sem ek man nu tælia landamære. Glaumstæinn firir sunnan. Nanes firir norðan. Æiðaskogr firir austan. Angulsæyiar sund firir væstan. Olafr konongr varðvæitti þenna lyð með guðs vilia oc rette oc lanzlagum þæim er hann gaf oc siðan[1] veret hværr konongr skylldr at hallda.

41. þæir Olafr hinn svænske oc Olafr konongr Harallzsun hafðu længi ofrið mikinn sin amillum. oc drap hvarr mart manna firir aðrum. oc talde Olafr Syia konongr at Olafr konongr Harallzson hafðe sæzc i skattlond hans. Drapozk menn firir oc brændu hvarer bygðir firir aðrum. En þat stoð af þui at Olafr digri hafðe hæriat a Syia. oc sva var þar til er Olafr Harallzson hafðe tækit upp marga dyrlega luti

[1]) *r. f.* siða

Olafs svænsca þa er hann hafðe niðr sætta a Upplandum. oc hanum var landet skatgillt af sumum luta af þæim Svæini oc Hakone aðr en Olafr konongr kœme i land. Nu quaðde[1] Olafr svænske þings. oc sægir ifra hve mikinn skaða er Olafr hafðe þæim gort þar i þui lande. oc at margr atte við hann sinna harma at minnaze sarlega. oc þetta a ouan at hann æignaðe ser hans riki a Noreks vælldi. oc let drepa vini hans en suma or lannde reka. Biðr þa nu æfla sic oc hæmnaze a hanum. Er nu sva mikill ofriðr amilli at ængi maðr þorðe með kaupferðum at fara milli landa.

42. At þesso þikcir lannzmannum i Norege mikil mein. oc biðia nu Olaf konong sia nokcot rað firir folceno at ofriðr sia mætte minka. Konongrenn ihugar um oc synizc þetta vera með miklum hasca. Nu tækr hann þat rað at sændir skip til Islanz ut a fund Hiallta Skæggiasunar. oc biðia hann koma til Olafs konongs. Vill konongrenn at þu læggir til rað oc ahyggiu at þer mætteð auka friðenn landanna amillum. Hiallte svarar þæim. þat þikci mer undarlect hui konongr hævir mer þetta boðet. en þo vill ec æigi firir minn dauða at nemazk hans orðsændingar. Ihugar malet hvesso vera ma. Siðan ræðzc hann i færð með þæim. Færsc þæim væl at. koma or have. oc sigla suðr æftir lande milli kaupanga. Olafr konongr var þar þa i þrondæimi norðr. Nu spyria þæir Hiallta hui hann vill æigi finna konongenn. kveða þa munu værða hans færð með mestre giævo ef þæir hittizc. Hann svaraðe. kvazk þo vætta hans giævo at hann ihugaðe nokcot um færðena. þo at fyndr þæirra bære sundr at sinni. Hann værðr raða. En nu siðan sigldu þæir oc kvamo við Rugalannd a fund Biarnar stallara. Hiallte biðr hann til farar með ser. Konongr hafðe sva mællt at hann skilldi kiosa af .xii. lændum mannum hværn er hann villdi. Biorn ræzk i færðena. oc fara sva til Konongahællu. Oc er þæir komo i Sviðþioð. þa fa þæir ser hesta oc riða sva a fund konongsens. ero saman .xx. kvæðia virðulega konongenn. Hann fretter hværir þesser være hinir virðulego menn. Hiallte sægir þa vera Norðmenn. Konongrenn þagnar oc fær ahygiu[2]. þa svarar Hiallte. Ver er her erom komner hærra þa hauum ver her nu skatttakur þær er þer æiguð at retto at taka. ero ver þess skylldir at gera yðarn soma. Konongrenn svarar. þer haueð væl gort oc virðulega til var. Hittu þer nokcot hin digra mann. Hiallte svarar. Ekci hittu ver hann. Oc var þetta þo[3] at hans raðe oc vitorðe. Ef þat er at þu hævir æigi hitt Olaf oc gort þessa vinsæmi við oss. þa skalltu her vera væl komenn. En þat munu ver a læggia at þu sværir at æigi hittir þu hinn digra mann. Hann er þess buinn at

[1]) *r. f.* quaðe [2]) *r. f.* aygiu [3]) *mgl. i Cd.*

sværia oc sva svor hann. Konongr tækr nu við hanum með bliðu oc skipar þæim allum veglega. oc hava þæir gott ivirlæte. þann vætr kom til hirðar hans Ægill æinn rikr hofðingi. hann var fostre Aztriðar dotor konongsens. Hanum var væl fagnat. Konongrenn virðir Hiallta mikils. synizc sem hann se vitr maðr. talar opt sin vandamal. þikci konongenom hann got tilstilli hava. tiar opt firir hanum hvesso væl er hann hævir til hans gort. Konongrenn er oppt vanr at koma a fund Ingigiærðar dottor sinnar. sægir hænne fra þessom manne mart. oc spyrr hana hvesso hænne lizc. Hon svarar. Ec hygg at hann se vist vitr maðr oc væl um sec. Konongrenn svarar. þa virðing skal til hans gera at hanum skal lova við þic at tala.

43. Nv ber opt sva til at Hiallte giængr til tals við hana oc rœðazc þau við. Biorn hafðe augnaværk mikinn oc ser litt hans ivirsyn. Hiallte sægir hænne oft ifra Olave konongc Harallzsœne. hve olikr er hann er aðrum mannum i hværn[1] stað. Sægir hænne nu sitt ærænde oc biðr hana til læggia hæil rað með þæim konongonom. Hon kveðr þat ovænt vera at sættom mindi milli þæira koma. Biðr han þo sva rœða firir konongenom fæðr sinum at hann harmar þat miok at sva mikil scal þæirra osett vera. oc at þat være hap mikit at þæir mætte nokcon friðarfund sin amilli læggia. oc at þer þykcir ouænt hvart er þer megoð hanum sva opt skattenn fœra. Hiallte sægir at æinn lutr minndi vænstr til vera at sia friðargiærð mætte længst standa. ef konongrenn villdi gipta hana Olave konongc Harallzsyni. Sagðe oc at æinmællt mindi um vera at þa ættc hon hinn gofgazta mann. oc hve mikill vegr er hænne mindi at þui værða. mætte oc þa þat irazc at þær æignir fylgði hænni þa hæiman er hann þottezc æiga i Norege. Oc ma hann sia þat hværr munr er a. hvart virðulegra er. at hava þa fenget með sva mikilli sœmd. en nu fær hann æigi nema með mikilli mannhætto. oc þo mæiri von at hann late. Hænni fellzc væl i skap umrœða hans. oc kvezc skulu styðia hans mal. firir þui sagðe hon[2] at hann sægir hvært orð satt. Olafr konongr er i mikilli vingan við Hialta. Ber nu sva til er þæir drecka æit kvælld at Hiallte[3] vækr sva til mals. Hærra sagðe hann. miok harmar oss þat vini þina at þitt riki liggr undir ofriði. oc tækr þu æigi af þuilict len sem þu ætter at hava. oc giærna vilium ver hallda upp tæknum hætte við yðr. En sva mikit er nu riki Olafs digra at þat er osynna at þetta komezk fram. oc her firir er vis hans ræiði. Konongrenn svarar. Sva mikit gott sculum ver yðr væita at orædder mege þer firir hanum vera. Ia sagðe Hiallte truum ver þui at sva mege vera. en æ sva mikit gott sem ver æigum yðr

[1]) *r. f.* hvæn [2]) *r. f.* hann [3]) *mgl. i Cd.*

at launa firir saker vælgerningar þær er þer haveð mer væittar. oc man mer yðr þat vandlaunat værða. Nu lize mer þat yður sœmd mest at þer mætteð sæltazk. Konongr svarar. Trui ek þui at þer minduð vilia giærna unna oss[1] goðra sœmda. en miklu er mæira okcat osætte orðet en þetta mege a læið koma. Hærra sægir Hiallte þat er satt. ovirðande er þat hve mikit er af er gort við yðr. fyst i hærnaðe oc siðan i lanzrane oc aftake gafugra manna. En sva miok sem haveze hævir riki Olafs þa mego þer þat sia at æigi er til þess liklect at þat minkizt. Nu litið a hærra hvat i fystu var af gort við hann i aftake faður hans. Sat er þat sagðe konongrenn. Þa mællte Hiallte. Sva sem orðet er. þa ma guð enn til geva sva gott rað at þer megeð hallda fullri yðare sœmd. oc æignum er þer haveð att i upphave oc allu aðru. er guð hævir gevit yðr rikit oc sva mikit valld. oc skilning at þer var auðit at kænna græin a skapara þinum. Hvat være yður mæiri sœmd en gipta dottor yðra þuilicum manne oc kononge er nu er frægstr orðenn a Norðlandum. Ger sva væl hærra at tak þat rað er bazt hœver oc sœmelegazt er. oc yðare tign byriar oc yðr er mestr frame at oc vænst[2] er. oc bazt giægni hvarotvæggia rikinu. Nu þagnar konongrenn oc ihugar. synize þetta sannlega mællt. Olafr konongr rœðer þetta mal firir Ingigærði oc læitar raðs við hana. Hon fec sva svarat at hann mindi værða at gera þat rað firir hænne sem hanum syndize. quað ser þetta allvæl lica. sægir at hon villdi giærna at hans vinir være flæiri en færre. Sægir at sva bunu er ovænt er sva skal fram ganga. ef nokcor rað mætte annur firir gera at til lycta mætte snuaze. Olafr konongr svarar[3]. Ef Olafr konongr villdi koma a varn fund við litilæte oc synir at hann vill vingazt við oss. oc stoðva ofrið þenna. læitar hann oc æftir þesso male með alhuga oc við annare sætt. þa munu ver æigi vanvirða hans mal. Hiallte svarar. Hærra sægir hann. Guð þakce yðr yður orð. Sva vilium ver þakca yðr er yðra sœmd vilium gera i hværn stað. Vilium ver oc giærna bioðaz til at ganga um sætter yðar i millum. oc þat er maklect at ver læggim stund oc starf her til þessa. Værðr nu fullgor þesse raðagiærð.

44. Færr Hiallte nu fra Olave Syiakononge með veg oc goðom giafum. oc kœmr nu a fund Olafs konongs Harallzsonar. Hittir hann norðr i kaupange. Konongr fagnar hanum. oc spurði hvar hann hafðe um vætrenn setet eða hvi hann villdi æigi a hans fund koma. Hiallte svarar[2]. I vætr varom ver væl comner með Olave Syiakononge. Hann svaraðe. Æigi mindim ver þess vara ne af yðr vænta at þer minduð sœkia hæim með vinsæmi vara ovini. Hiallte svarar. Æigi þottome ver

[1]) *mgl. i Cd.* [2]) *r. f.* vænstr [3]) *r. f.* svara

mega fullgera þessa færð nema þanveg gerðem ver. firir þui at ver vissum at ver mindum fatt .þar gera þat er yðare sœmd byriaðe er ver sægðim með sannu at ver hæfðim yðr hitta. firir þui at ængan soma fengo ver. aðr þess sorom ver at æigi komo ver til yðar. En þui træystume[1] æigi at liuga eða trua sva miok a vara giævo at sværia rangt oc fengom ver þui þetta rað at geva hanum landaura. oc firir hans vizku sacer hærra þa urðu þær lyctir. at hann iattaðe þui at þit stæmdið fund ykcan .við Ælfi austr. við slicum hætte sem þa yrði mestr hvarstvæggia some. Kononge licar þetta væl. oc er nu Hiallte þar væl komenn. oc gefr konongrenn hanum nu goðar giæver. Oc fær hann nu hæim siðan til Islanz. oc þottezk hann hava faret hina veglegaztu færð.

45. Olafr[2] konongr sœker stæmnuna oc hittazc þæir nu namnarner. Rœða nu sin amilli. oc hæfr nu Olafr konongr Harallzsunr upp bœnarorð sin til Ingigiærðar. oc marger fystuze oc syndize vera hitt mesta happarað. þa lize hanum æigi at synia Olave kononge sins mæges. Oc a þæim fyndi fastnaðe hann ser hana. oc skiliaze þæir at þui sinni. Vikr nu hvar hæim til sins rikis. oc sittr nu hvar i sinu riki oc soma. þat var æitt sinn er Olafr Syiakonongr for a fuglavæiðar at skiæmta ser. væiddi væl um dagenn. kœmr hæim um kvælldet oc rosaðe mioke væiðinni oc tiaðe. Ingigiærðr mællte. Eigi þærftu[3] rosa sva mioke þesse væiði. firir þui, at litils miundi þæim þickeia værð sia væiði er hann fecc valld .xi. kononga a æinum morne. Konongrenn ræiddizt miok oc mællte. Gott hyggr þu þer til raðanna við Olaf konong. en þat kann ec þer at sægia at hann skalltu alldrigin fa firir þessor orð. Hon svarar. þat er þa sægir hon firir ugiptu sacer minnar[4] en bolfenge þinnar oc ofmetnaðar. Siðan foro sændiboð millum þæira Garðakonongs oc Syiakonongs oc lykr sva með þæim at Olafr giptir hanum Ingigiærði dottor sina við miklu fe. Hann het Iarizlæifr. Nu fretter Olafr konongr Harallzsun þessor tiðænndi. oc þickist hava fængit af þesso mikla snæypu oc vanvirðing. Oc sva firir þiccir hanum þetta at hann dreker litt. oc vill langum æinn saman vera. þetta þikki margum hans vinum illa oc margum aðrum þæim sem hans rað vilia sœkia mikill harmr. Er hirðen nu miok hugsiuk af þesso. oc þo mest konongrenn at upphave.

46. Æitt sinni gerazt þæir atburðir at Azstrið dotter Olafs Syiakonongs gerer færð sina af Gautlande. oc Ægill fostre hænnar með hænne. oc komo a fund Olafs konongs. Hon gecc i lopt nokcot þar sem hann huilldi í oc fagnar hanum. en hann svarar ængu. Hon sægir

[1]) *r. f.* træystu ec [2]) *r. f.* Olaf [3]) *saal. Cd.* [4]) *r. f.* minar

at Ingigiærðr sændi hanum goða quæðiu oc riki hans. oc mælltc hærra at þer skillduð hyggia af harme. oc glæðia vini yðra oc taka upp goða siðvæniu sem yðr byriar. Gerse mikilbriostaðr sem kononge somer oc hans tign hœver. hygg af harme. glæðsk af þægnom. en þegnar af yðr. Konongr þagðe. En hon sægir. Eigi er[1] hagrað til at finna yðr. Giængr nu abrott. oc kœmr til hans annan dag. oc mællte. þat geto ver hærra at yðr þikcium[2] ver sæinþræytt at tala við yðr. Ingigiærðr sændi yðr þessa luti er megoð nu her sia. þat er silkiskyrta gullsaumað. oc bað yðr þiggia. sagðe hon oc þat með at yðr skilldi allt hæimillt hænnar riki. sliet af hava sem þer vilið sialver oc yðrir vinir skulu þar komner i goðo ivirlæte. oc sva mællte hon at allt þat er hon matte auka yðra sœmd. þa kvaze hon ækci skilldu til spara. Hann þagðe. Hon gec i brott oc a fund fostra sins. Hann sægir hænne at hon man litit fa talat við konongenn. Hon kvað þat æigi mindu vera at hann mindi mote hænne mæla. en þo kvað hon hann enn ængu hava svarat. oc kóma skal ec enn a fund hans um sinn at hitta hann. Ægill biðr hana raða. Hon kvaze skulu finna hann enn þriðia sinni. kœmr a fund konongsens oc mællte. Guð allzvalldande giæte þin nu oc iamnan oc hvært sinni oc geve þer sigr oc soma oc alla farsælega luti. en sva er mer boðet af Ingigiærði at yðr skilldim ver i hværn stað virða um fram alla menn. En firir þa soc at þu ert sva harmfængenn þa er æ þess meiri þorf yðr at glæðia. þo varð æigi su hamingia konongs vars at sa raðahagr skilldi fram koma sem ætlaðr var. þa mætte enn nokcora bot a þui vinna. firir þui at æigi man æinmællt um vera. hvar ovirðing er mæiri su er Ólafr konongr gerðe yðr i brigðmælonom eða þesse at hann skal æigi[3] raða eða forsio firir hava firir vara hond. en hælldr en æigi faer þu glæði þina þa man ec þat til læggia með umræðom Ingigiærðar at fastna mik siolf yðr utan hans vilia ne raða. oc er bætra at biðia goðz raðs oc goðz konongs. en æiga ovirðilegan mann þo at konongs namn bere. En þo at þat bere a at hon se mestr skarungr. þa man þat vitra manna orð at su er gofgazt er þionar. Stændr upp siðan oc hygst braut ganga oc bað konongenn liva i guðs friði oc allt hans riki. Konongrenn ris nu upp oc biðr hana æigi i braut ganga. Hon sættize niðr oc rœðdoze nu við. oc varo þær lyctir a at Olafr konongr fastnar ser hana oc gerer brullaup til hænnar oc dyrlega væizlu. Gladdezt nu konongrenn oc giætte nu rikis sins. Æignaðezt þa Olafr konongr allt Norcks vælldi i frælsi. En þau atto dottor Olafr konongr oc Astrið. en hon var kallað Ulvilldr. hon var geven hærtoga þæim i Saxlande er Otta het. Þau

[1]) *mgl. i Cd.* [2]) *r. f.* þik [3]) *r. f.* ægi

atto sun þann er Magnus het. hann var siðan hærtoge i Saxlande. hann var allra manna vænstr. har hans var aðrummægin ræikar blæiet en aðrumægin rautt. Olafr konongr Harallzson atte oc son þann er Magnus het. er kallaðr var Magnus hinn goðe. við kono þæiri er Alvilldr het. hon var þuattkona Astriðar. en varla var hon giævolaus. Olafr enn svænske atte oc kono þa er Astrið het. hon var vindværsc. þæira sun var Anundr er aðru namne het Iacob. oc þæirra dotter var Ingigiærðr er Olave kononge var fæst oc Iarizlæifr konongr fecc siðan i Garðum austr.

47. þat var æitt sumar at Knutr konongr sændir skip væstan af Ænglande oc fær til hinn kærazta mann sinn er Sigurðr het. oc biðr hann hæimta skatt af Olave konongc. sem hans forælldrar hafðu haft. gere hann annathvart geve skatt eða væri með lagum. Sigurðr sægize vis munu værða oc quaze æigi vita hvart fazt mindi sa skattr eða æigi. Nu foro þæir i forena .xii. saman oc fram [koma nu[1]. hitta konongenn i Vic austr. bera upp ærænnde sin oc vinmæle Knuz konongs ef Olafr konongr vikr æftir. Konongrenn svarar. kveze enn æigi hava raðet hvart hann vill mutur her til taka eða litla luti at ofrælsa landet. Geveð til stund at ec æigi rað við vini mina. at nokcor viti þetta log vera eða rettyndi at Ænglakonongr æigi skatt her. Siðan var þings kuatt. talar nu konongrenn oc berazt ængi vitni at hann æigi nokcon skatt at giællda. Annat þing stæmnir hann a Harðulande. þar er rœtt um sama mal fær oc þar a samu læið. Stæmnir þing hitt þriðia a Upplandum. Talar konongr oc vill raða um við lanzmenn. synia oc æigi laga ef þau vitni beraze. Maðr stænndr upp a þinginu sa er þorgrimr var kallaðr oc mællte. Engi man þat muna alldrigin er hann sva gamall at Norcks menn se þangat skattgilldir. Hitt munum ver um rið at Daner toko skatt. en þat hugðu ver at ver værem þann dag frælstir fra þui er Svæinn konongr do. Sagðe mer sva minn faðer oc hans faðer hanum. Seð oc sva firir hærra at iamnan ætlar hann ser skattenn ef þer græiðið um sinn. Nu er locet þinginu oc vilia nu sændimennener vita sinn kost. Konongrenn svarar oc sægir. Æyðazt man at sinni at græiða skattenn. en ef Knutr konongr vill girnaze a riki vart. þa er sa kostr a at vit læikim vapnom oc bærimk. en ec ætla at hanum se miukare at sova i Ænglande en ganga undir vapn var. Sændimenn fara hæim oc sægia kononge þau orð er mællt varo. Konongr svarar. Satt sægir hann. æigi bæriumk[2] ec við hann æinn. En þo er sva at mæla at undan hværiu rivi koma kolld rað. oc muna mættem ver þessor orð. Olafr konongr hafðe mikinn oþokca af Danum. kalla þæir hann

[1]) r. f. konu [2]) r. f. bæiriumk

haua tækit sin skattlond. þangat var kaupfriðr af Norege. en af þesse osætt var ængi friðr firir þui at aller hinir stærsto Dana hofðingiar varo þa i Ænglande væstr oc matto ækci flæira annazc. Olafr konongr let miok æfla kaupstaðenn i Niðarose. let þar kirkiu gera oc lagðe til mikit fe. hann let oc ræisa kirkiu i fylki hværiu oc lagðe þar til goðar prouendur.

48. Nv er Olafr konongr var orðenn æinvallz konongr at Norege. þa gerðe hann[1] við raðe hinna vitraztu manna sinna þau log sem halldeze hava siðan. þa er Sigurðr syr var anndaðr stiupfaðer hans. þa var ængi maðr sa i Norege er konongr var kallaðr nema Olafr Harallzson. En þat hafðe æigi orðet i Norege fyrr siðan er Haralldr hinn harfagre hafðe af latet rikinu. þa hafðe iamnan veret þess amilli hæraðs konongar. Olafr konongr lagðe undir sic fystr kononga Noreg allan oc tok skatt af Orknæyum oc Hialltlande. Sva sem Ottar kvað.

Gengn ero þer at þegnom
þioð skialldunga[2] goðra
halldeð hæft a vælldi
Hialltlændingar kændir.

Ængi varð a iarðu
ognbraðr aðr þer naðoð
austr sa er æyium væstan
ynglingr und sic þrœngui[3].

Olafr konongr var rikr innan lanz oc ræfsingasamr spekingr at viti. þar kom at stormennit kunni illa þui at konongr var raðrsamr oc oalyðinn. let iamnan dom hava rikian oc orikian. Sva varo þa lændir menn kapsamer oc ovægner at sumir villdu æigi sit mal lata firir konongom ne iarlum. varo þæir oc sumir er æiga letozk til lanz at kalla fram i ættena oc konongborenna manna oc til stora hofðingia. Nu stirðnaðu rikismenn við konongenn. var mest at þui Ærlingr Skialgsson er þa var mestr maðr i Norege oc rikaztr allra lænndra manna. þorer hundr var oc rikr maðr. hann hafðe faret til Biarmalanz oc drepet þar goðan mann þann er Karle het. Konongr sændi menn til. oc fecc þorer nauðulega sætt firir illvirki sitt. for siðan or lande oc marger lænder menn aðrer oc gerðozc otruir kononge af raðom sinum oc ihuga. Ærlingr Skialgsson hellt bætr huskarla sina en aðrer lændir menn. hann hellt skytning alla .xii. manaðe oc væitti sinum mannum. nema þa æina stund er þæir hafðuze við i flocce um sumbrum nokcora stund. Hann hafðe oc marga anauðga menn oc let þa vinna þar til er hann gaf þæim frælsi. kvað a hve mikit værk er þæir skilldu fram flytia. oc tok ser þa aðra i staðenn. þesser menn fengo ser mikit féé. atto korn mikit.

49. Olafr konongr hafðe bannat allt norðr i landet at sælia kornvist. Asbiorn het maðr. hann var sunr Sigurðar. systur son Ærlings

[1]) rað *tilf. urigt. Cd.* [2]) *r. f.* skialldungra [3]) *r. f.* þrœgui

Skialgssunar. En sia maðr for norðan[1] Asbiorn af Halogalande[2] fra bunm sinum. En þat var siðvænia hans at gera væizlu hvært haust. oc fecc þa æigi korn. Kœmr a fund Ærlings oc sægir hanum. Olafr konongr sægir Ærlingr hævir bannat[3] at sælia korn. Nu a ec valld a þæim mannum er veret hava anauðgir mer oc a konongr a þui ænga soc. Ræðr nu i hond hanum mikit korn. fær hann siðan oc kœmr við æy þa er þorer sel armaðr konongsens reð firir. oc la þar. Nu sia menn þores at skip hans varo laðen. lætr hann hæimta a mal til sin. oc spyrr hværr hanum sældi korn. Hann sægir at sa gerðe þat er hæimillt atte Ærlingr Skialgsson. þorer selr svarar. Mioke vill Ærlingr niðr briota konongsens vilia. Fær nu þorer til menn sina oc lætr upp taka[4] allt kornet. Oc æftir þat toc hann segl er Asbiorn atte gort af halæyskum vaðom oc var þat mikil gersimi. oc fecc hanum æitt byrðings segl vant i staðenn. Skilduzc þæir nu við þat. Færr Asbiorn hæim norðr við snæypu. Hann var ængi iamnaðarmaðr oc sva hans faðer. lago menn miok a halse hanum. Hann færr norðan annat sinni um langafastu með .ii. skip eða þriu oc hafðe .ii.c. manna. kœmr við æyna læggr i læynivag nokcon skipunum. oc giængr upp æinn saman. fretter nu at Olafr konongr skal taka væizlu i æyna i paskaviku. Nu kœmr Asbiorn þann sama æftan til væizlunnar er konongrenn var komenn. ræðzc hann i svæit með stæikarum. Nu er menn koma i seto. þa fretta menn æftir hvesso er fœre með þæim Asbirni. Hann sægir saguna quað mannenn væl við værða allt þar til er hann scipti seglonom. þa quað hann næsta gratraust i kværkunum. Oc i þui kœmr hann Asbiorn i stovona. snarazk þegar at hanum þore. en hann stoð rett firir konongenom. oc mællte er hann hio til hans. at gratrausten var nu or gengen kværkunum. Hio sva at hauuðet fauk af oc bloðet dræif a diskenn firir konongenn. Konongrenn bað taka oc drepa hann.

50. En þar var þa innan hirðar Skialgr sonr Ærlings Skialgssonar. stæig þegar fram ivir borðet oc gecc firir konongenn oc bað konongenn hialpa þessom manne. Konongrenn kveðr þenna mann sva mikinn glœp hava gorvan at ækci mætte hann frið hava. braut fyst mitt boð oc nu drap hann þenna mann a sva hæilagre tið. oc þo at þat se litils vært at bloðet stock a mik oc a matenn. þa man ek æigi grið geva. firir þui at þat er æigi rett at hægna æigi slica luti er kristninni er sva miok raskat. Skialgr byðr konongenom æindœme firir hann. en konongr nitti. Snyr nu Skialgr þangat sem þorarenn sitr Næfiolsson er þa var með konongenom. Hann var vitr maðr oc hafðe mikla virðing af konunge. oc bað[5] hann at hann skilldi þui akoma at hann være æigi drepenn

[1]) *r. f.* norða [2]) *r. f.* halogolande [3]) *r. f.* banat [4]) *r. f.* takaka [5]) *r. f.* ba

firir drottensdagenn. Hann kveze skulu fræista. Siðan giængr Skialgr ut. En þorarenn spyr nu konongenn hvat þa var gort við boandann. Konongrenn kvað þa minndu hann drepenn vera. þorarenn svarar. Ægi manntu hærra vilia briota logen. at drepa mann um nætr. Konongr svarar. Hværr skylldir þic til at biðia þessom manne frið. Ængi sægir hann en þat vitum ver at þer munuð æigi logen briota. Nu dvælsk dauði mannzens. En þat var vænia konongsens[1] milli ottosongs oc messo[2] at sætta menn. var þa fram orðet. er loket messo oc dagurði. Nu spyrr konongr æftir hvar bandinginn være[3]. sagðe at þa var fullvæl til fallet at drepa hann. þorarenn svarar. Hærra kvað hann sið er nu at drepa mannenn. Konongr svarar. Mikit kapp læggr þu a við þenna mann. Liðr nu sa dagr. oc kœmr fastudagrenn. Hælldr konongrenn vanda sinum. oc æftir tiðir biðr hann taka Asbiorn oc drepa. þa svarar þorarenn. þat mantu æigi gera hærra sægir hann. sva dyrlega sem þu hellzt hinn fyrra fastudagenn. at lata drepa nu mannenn. oc gera nokcot iliet þui sem Gyðingar gerðo við drotten varn. Mantu hælldr vilia likazt þæim er þolde pinslena til hialpar oss. þo at Asbiorn have halldet illa paskahælgina. þa mantu þar igiægn vilia gera. oc er hanum þo æigi long stunden til geven at bœta. Konongr sægir. Mikla stund læggr þu a við hann. tak þu hann nu i þitt valld þar til er drottensdags hælgr er liðin. oc dylsc æigi i þui ef þu lætr hann i braut laupa at þa tynir þu þinu livi. Hann svarar. Ef ec ma hærra firir ofræfli. Nu giængr þorarenn þangat sem Asbiorn var. oc fær hanum bæðe mat oc dryck. oc let nu læysa hann. oc sat ihia hanum með sina menn. Konongrenn spyr æftir hui þorarenn kom æigi til borðz. þa var hanum sact.

51. Skialgr kom a Iaðar um nott. oc lystr a loftet þar er Ærlingr svaf i sva at við þat var buit at upp lypi hurðen. Ærlingr læypr upp oc tækr sværð sitt oc lykr upp hurðunni. oc spyrr æftir hværr þa være. Hann sægir. Ærlingr spyrr hui hann for sem œr maðr. Hann svarar. Liggr þu oc sœfr en Asbiorn frænde þinn er i fiatri eða mæiri von at hann se nu drepenn. Sægir hanum nu hvesso faret er. at Asbiorn hævir drepet þore sel. oc reket sinnar svivirðingar er hann hafðe aðr hanum væitt. oc veret[4] skylldr til. Nu samna þæir liði þuattdagenn oc um alla nottena. fara siðan oc koma i æyna þa er Olafr konongr var at tiðum drottensdagenn um morgonenn. fyletu þegar liði sinu oc hafðu .xii.c. manna. oc gengo þa at bœnom er Olafr konongr var at tiðum sinum. Geck með sinu mærki hvar þæirra fæðganna. þa var leset guðspiall er þæir kvamo.

52. Sva er sact at Asbiorn sat ihia kirkiudurunum. þegar er

[1]) *r. f.* konongens [2]) *r. f.* nesso [3]) *mgl. i Cd.* [4]) *r. f.* verer

Skialgr sa hvar hann sat þa gecc hann at hanum oc tok i hærðar hanum oc dro hann ifra kirkiu oc i lið þæirra. braut af hanum fiatrana[1]. þat er sact at þa er gnyrenn var mestr at konongrenn læit æigi utar æftir kirkiunni. lyðir messonne til lycta. Ærlingr giængr at durunum oc Skialgr son hans aðrumægin. gera gæilar fra kirkiugarðenom. Konongr snyr ut er messonne var locct. snyr æftir gæilenne oc let sem ækki være til otta. Giængr þa at durunum. Ærlingr snyr i mote hanum oc kvæðr hann. Konongrenn svarar. Hvat er nu Ærlingr. villtu banna mer at ganga. Næi hærra sagðe hann. ek vill bioða yðr sœmd firir Asbiorn frænda varn. lægg a sva mikit fe sem þu villt. Konongr svarar. Mer synizt sem þu vilir nu raða. Ærlingr sægir. Ec vil at þer raðeð hærra annars kostar. en maðrenn[2] have lif. Konongr svarar. Ækci kugar þu mik Ærlingr sægir hann. Ærlingr kvazk þat vist æigi vilia. en sva munu vit æitthvært sinni finnazc at ek man æigi hava minna lið. Nu atto i lut vinir hvarstvæggia at þæir sættezk. oc þar kœmr at konongr iattar þæiri sætt. með þui mote at hann gere slic fe æftir armann sinn. sva oc firir lagabrot oc þa sviviroing er hanum var gorr. oc þat með at Asbiorn skilldi vera hans armaðr oc taka við þæim buum er þorer hafðe aðr at varðvæita. Nu ef hann hælldr æigi sættena þa hæit ec hanum ængum friði. Nu iattar þesso Ærlingr oc Asbiorn oc skiliazc nu. Fær nu Asbiorn norðr hæim fyst. oc sægir þore frænda sinum hværr lyct er a varð. Hann sægir sva at ill var hin fyrra for hans en sia var haluu værri. er hann skilldi vera kongs þræll alla æve sina. Sva talar hann um firir hanum at hann fær nu ækci norðan. oc dvaldezc nu hæima. Konongrenn frètter nu þetta at hann hellt ækci þat sem mællt var. Sændir til menn at drepa hann. Af þuilikum lutum ma nokcot marka um viðrskipti þæirra Olafs kongs oc Ærlings. Marga luti aðra atto þæir saman i viðrskiptum.

53. A æinuhværiu sumbri er þat sact. at Ægill Hallzsunr af Siðu for utan við þæim manne er Tove het. Hann var gauzkr oc gauugr at kyni. Tove var a ungum alldre i hærnaðe. oc tok tru a œzkomanz alldre. hann var með Ægli um vætrenn. foro utan um sumaret. þa reð Olafr Harallzsonr firir Norege. þat sægia oc menn at .xxx. vætra være imilli falla þæira Olava. þæir kvamo um haf. þat er sact at kona hans fœre með hanum þorlaug oc dotter þæirra þorgiærðr. Konongr byðr Tova til sin. oc baðom þæim Ægli. en konom þæira varo læigð hærbirgi. Konongr virði þa mikils oc þotte Ægill vera mærkilegr maðr. þat var æitt sinni at konongr þottezt finna oglæði a þæim oc spyr hann hvat þæim er. Ægill sægir. Mer þœtte þat mæiri some at kona

[1]) r. f. fiatruna [2]) r. f. maðre

min være her með oss oc dotter. en firir vanda saker þa kunnum ver þess varla at biðia. Konongr svarar kvaðzt þat vist vilia. Nu fara þær þangat. litr nu konongr til barnsens oc sægir at þat man æigi giævolaust vera. oc sva ræyndizc. Ero þar um vætrenn. Oc er varar spyr Tove hvart konongr vil læyva þæim kaupfrið. Konongr kvazc æigi mega læyva sumarlanct. sægir at hanum varo orð sænd fra Knuti konongc. at þæir skilldu æiga nokcon friðarfund i Limafirði i Danmarku. Byzc Olafr konongr við .ix. skip oc kœmr til stæmnu. En Knutr var æigi komenn. Olafr konongr varð vis at Knutr var i svikum við hann. oc hyggr við fiolmænni at sœkia fundenn. Olafr sægir sinum mannum at hann vill æigi længr biða Knuz. Gera nu færð a land upp oc afla þar mikils lutskiptis. þa mællte Olafr konongr við menn sina at þæir skilldu taka .xv. vætra menn gamla eða ælldri oc læiða til skipa. Fa mikit fe oc marga hærtækna menn. þæir reka flottann en liðet flyr undan. Konongrenn biðr þa stoðva liðet. Konongrenn hværfr aftr oc kvezk vita bragð þæira at þæir munu við taka ef þæir fa lið mæira. Snyr konongrenn til skipanna biðr menn sina buazc til brautfærðar. Liggia nu við bunir. en sum tiolld varo a lande æftir. Hinir hærtæknu mennener varo i tialldunum. var þar væinan mikil oc op. Rœðer Ægill við Tova. þesse ero harmuleg læte oc ill. oc vil ec bæint læysa folket. Tove biðr hann æigi þat gera. firir þui sægir hann at konongr gefr þer ræiði sina. Ægill kvezk ækci þui gaum geva. Sprætr nu upp oc læysir mennena oc lætr a braut laupa. Konongenom var sact at mennener varo a brotto. Konongr varð miok ræiðr[1] við. oc sægir at sa skal hans ræiði hava er þa læysti. Oc um morgonenn er þæir varo bunir at sigla kœmr maðr af lande ovan oc kallar a scipet. sægir sic æiga nauðzyn at hitta konongenn. þæir gavo ængan[2] gaum at. oc er skipet æit fær æftir hambre nokcorom fram þa kastar hann glovom sinum a skipet ut oc rykr þar or dust mikit. Siðan kœmr sutt a skipet. oc tækr sva fast at menn fengo æigi boret oc œpto. leto oc marger menn lif sitt.

54. Sva er sact at Ægill tækr nu sott sva harða at æigi er æinn mæir farenn. en sva bar hann pruðlega at ængi maðr hæyrði hann ymia. biðr nu at Tove skal sægia konongenom at hann vill hitta hann. Tove gerer sva. en konongr svarar ængu. Tove biðr nauðzynlega oc sægir hans vanmatt mikinn. Konongrenn var sva ræiðr at hann villdi æigi finna hann. Sægir Tove svabuit Ægli. at konongr vill æigi finna hann. Ægill biðr hann fara annat sinni at hitta konongenn. Hann gerer sva. talar hann um malet at miok sva er hann komenn at

[1]) *r. f.* ræið [2]) *r. f.* ænga

dauða. Oc vill hann nu iðrazc afgiærða sinna við yðr oc læggia allt a guðs valld oc a yðat. ger nu sva væl at miscunna hann. sva harmulega sem hann er nu staddr. Konongr læit ræiðulega til hans oc bað hann skiott a braut ganga. Sægir Tove Ægli svabuit. Hanum þikcir nu sialuum mikils um vært. fængit ræiði konongsens oc sialfr orðenn firir sva miklu afælli. oc sægir at æigi man hann fa sina bœn. Gakc þu enn oc hitt Finn oc bið hann ganga firir konongenn oc biðið mer æirðar. Finnr giængr með hanum. Hærra sagðe Finnr ger firir þinnar tignar saker at hialpeð mannenom. er nu er næsta at dauða komenn. Konongrenn svarar. þat hugðum ver at ængi skilldi æinn dirva sic til þess at briota vart boð. En firir þin orð þa man ek ganga til hans. Oc þess villda ec[1] guð biðia at hann lifði til þess er ec mætta ræfsa hanum. Ia hærra sagðe Finnr þat er a yðru vallde. Nu giængr konongrenn til oc ser mannenn mattfarenn. Ægill fagnar konongе. Hann svarar ækci kvæðiu hans. Ægill biðr konong taka a brioste ser ivir hiartano. oc sægir at hann vætter ser af þui miskunnar þo at æigi se firir hans værðlæika. Konongrenn brægðr duki nokcorom um Ægil. læggr siðan hond sina a briostet nær hiartano oc sægir Ægil œret sva raustan i suttennc. En við atake hans þa linar sott Ægils. Nu giængr konongr abraut. En Ægli batnar oc þui næst er hann hæill. þat sægia menn at Knutr konongr hafðe kæypt at finzkum manne at gera konongе sutt oc liði hans ef dvældizc hans færð. Olafr konongr kœmr hæim i land or þessc færð. þæir Ægill oc Tove biðia nu af ser ræiði konongs. oc at bœta hanum fe firir. Konongr kvezc æigi vilia fe. sægir æina laustn þæirra. Hvær er su hærra sagðu þæir. Hann sægir. Alldrigin kome þit i vara vingan nema af ykrum bragðum oc kœnlæik at þit komeð Valgarðe a varn fund. þa skulu þit vera lausir. Tove svarar. firir hvætvitna fram villdim vit alldrigin þina ræiði hava. oc þat ottomk ec at þui komem vit æigi a læið nema þat se yður hamingia. Oc firir þa soc em ec æigi með fæðr minum at hann vill her allan sinn mátt imote læggia at firirkveða kristnina. Konongrenn sægir þa þetta gera skulu.

55. Nv fara þæir a fund iarlsens. kvæðia þæir hann. en hann fagnar syni sinum. byðr hanum þar veglega með ser vera at styra landeno. Tove sægir þat æigi svabuit mega vera. firir þui at her liggr við vart lif. þo at þu taker nu við bliðu með oss. Sægir siðan hvat konongr hævir alact við hann at koma hanum a hans fund. ælligar hævir hann ænga hans vingan. sægir hann mikinn agiætesmann oc olican aðrum mannum. oc hvesso mikit er skil þann siðenn er hann

[1]) *mgl i Cd.*

hævir eða konongr. biðr hann nu gera sinn vilia oc hans mandom. Iarlenn sprætr upp oc svor af ræiði mikilli. quað alldrigin slic undr ne æindimi[1] mællt hava veret við sic fyrr. at hann skilldi lata sið sinn eða at skilldi koma a fund konongs þess er hanum var allra manna oskapfælldaztr. Sægir at Tove hævir þæirra frænzæmi alla i sundr saet. biðr hann læiða i myrkvastòvo. Sva var hann ræiðr. Annan dag ganga menn til iarlsens oc biðia hann vægia syni sinum. oc taka upp nokeot gott rað oc sœmelect. Iarlenn svarar. Huar er sa hinn mikli maðr er hanum fylgir. læiðið hann til mals við mik. Nu var sva gort. Ægill giængr nu firir iarlenn. Hann spyrr hværr hann være. Hann sægir. En hvat kantu at sægia mer fra konongenom. eða hvesso barsk at þa er þer fengoð hans ræiði. Ægill sægir. oc talar sva sniallt ærænde oc sva með mikilli kurtæisi oc krapte er fylgði male hans. at aller undraðu snilld hans. Ægill sægir oc hve mikill agiætesmaðr er Tove var. biðr hann gera hanum sœmd oc virðing. Hann kallar þangat Tova Valgarðarsun. þa svarar iarlenn. Sva lizk mer at yðr synizt. at konongr yðar have mitt rað i hændi ef ec kœm a hans fund. Oc firir þa soc at þer haveð sva mikla ast a hanum. oc vilið hans vilia gera. oc haveð hanum æiða svaret oc lif yðat við lact. en ek vænter at konongr yðar næyði mik til ænskis þoat ec kome a hans fund. sva man kraptr guðanna skyla oss. en firir snilldar saker þessa mannz. oc at æigi byriar at lata gera Tova tion. þa man ek fara með ykr at sinni. oc með ængu ofræfli ef þit eroð þa lausir er konongr ser mik. En æigi ætlomk ec at taka truna. firir þui skulu fyr vera brænd morg þorp oc kastalar i minu riki oc margr drængr goðr drepenn. þæir raðazc nu til færðar. oc koma nu a fund konongs. kveðazc nu lausir við socena. Hann sægir oc at sva skal vera. Biðr nu Valgarð taka truna. Hann sægir æigi þat munu værða. oc ækei þess læita. Konongr sægir at sva man synazk sem hann have valld at næyða hann til. en æigi sægizt hann þat munu gera. sægir þat mest tyia at æigi have guð nauðga þionastu. lætr Valgarð abraut fara. Oc er hann kœmr i skoga nokcora þa tækr hann sott mikla. Sændir menn a konongs fund oc sægir at hann vill hitta hann. Konongrenn fær nu a fund hans. oc er þæir hittazt. þa bæiðizk hann nu at taka truna. lætr þar skirazc oc biðr nu at hann skal æigi brott fara. kveðr ser sva hug um sægia at hann man æigi længi liva. biðr þar ræisa kirkiu i þæim stað. oc þar læggia til fe. Nu anndazk hann oc er sva gort sem hann mællte. Tove tok riki æftir faður sinn. oc var mikill agætengr. Ægill var nu vinr konongsens oc for til ættiarðar sinnar.

[1]) *r. f.* æidimi

56. Þat er sact at æinn rikr maðr i Danmarku het Sigurðr sunr Aka Vangssunar. Eit sumar for hann or lande til Vinlanz at afla dyrlegra luta. Oc er hann var þar staddr kœmr til hans æinn maðr Ion at namne. byzk at fara með fe hans oc kaupa hanum gersimar. þesconar menn ero kallaðer brakunar er þa þionastu hava at[1] kaupa oc vera firir tulca. Hann færr við feno. vær sumt i gripi. oc varð væl varet. Hann[2] gefr hanum silfr firir oc byðr hanum með ser. en hann vill þat ægi. Nu skiliazc þæir. Hann a frillu oc hittir hana. en faðer hænnar bio i dal nokcorom. Oc um kvælldet er þau varo i rækciu komen. varð gnyr mikill. þui næst kom ogorleg rodd. Boandenn giængr ut oc ser oþækcilega kono. Hon biðr hann giællda skulld annat hvart sialvan sic eða gestenn. Hann hæyrir Ioan oc læypr ut um dyrnar oc til sioarens. Hon læypr æftir hanum. kœmr hann at tialldeno oc biðr ser hialpar. Sigurðr læypr i mote i tialldyrnar. en Ion inn i tialldet. Sigurðr hævir sværð brugðit. Trollkonan kœmr at tialldeno oc biðr hann i braut ganga. hann vill vist ægi þat. Hon læggr til hans skalm nokcorre. oc læggr i skiolldenn oc i giægnum hann. Siðan væikst hon undan oc stæypizt. Sigurðr slœmer til hænnar sværðinu oc hœggr af hænne hondena. Hon læypr undan œpande. æftir þat snyr hon aftr oc sægir hann haua mikinn sigr unnit. En þat mæle ek um sægir hon at þu meger alldrigin bloð sia siðan. Sigurðr fær hæim aftr ok kœmr i rikit oc var oft við konongc. Alfiva sagðe konongc at Sigurðr hafðe sigr mikinn unnit. En þat for læynilega. oc ægi vissu menn þat hui hon var þar vor við. Sagðe at a skorte nokcot ef hann skilldi ægi mega bloðet sia. Sægir hann þat at ægi man satt vera. Hon kvezk skulu þat ræyna. oc vækr ser bloð. oc ber firir hann. En af vitrlæik Sigurðar þa læitaðe hann þess raðs. at hann varð ægi bærr at. oc var nu siðan tvimæle a um þat mal. Nu grunar konongenn oc læggr a hann ovirðing. Oc æitt hvært sinni fær konongrenn or lande brott i hærfor. oc skilldi Sigurðr fara með hanum. oc þorarenn fostre Sigurðar gerer ser rað at hans vilia. at þorarenn skal gera sic vindrukcinn oc laupa æftir liðinu oc læggia spiote til Sigurðar. oc er hann nu ofœr. Konongr værðr miok ræiðr oc vill lata drepa þoraren[3]. Sigurðr biðr hanum friðar oc er nu sva gort. Alfiva tiar þetta firir kononge. sægir at ægi man svikalaust þetta bragðet vera. Konongrenn rekr hann nu ifra ser. oc biðr hann ækci vera þar i lande. Æftir þetta færr Sigurðr a fund Olafs konongs oc kom i fystu viku fastu. En paskadag geck hann til tals við konongenn oc hæilsar hanum. oc fretter hværr hann var. Hann sægir. Konongr svarar. Æinn vissa ec

[1]) *r. f.* er [2]) *r. f.* Ha [3]) *r. f.* þorarann

Sigurð oc vænta ec æigi nu hans her. En hann sægir allan atburð þangatkvamo sinnar oc firir hværiu mæini er hann er orðenn. oc um skilnað þæirra Knuz konongs. Konongrenn harmar miok hans mæin at iamvirðulegr maðr scal þetta mæin bera. oc sægir ser þat undarleet þikeiạ. at Knutr konongr villdi hann ovirða firir þetta. Konongrenn ræist krossmark i hændi ser. oc mællte sva. Lit hengat Sigurðr sægir hann. Sigurðr gerer sva. oc nu fece Sigurðr sett bloðet. oc alldrigin siðan varð hanum at þui mæin. oc var hann oft siðan i mannhætto vigi. Er hann nu við kononge i mikilli sœmd oc goðo ivirlæte. þetta spyrr Knutr konongr. sændir menn æftir hanum oc byðr til sin. Hann kvezk æigi munu skiliaze við Olaf konong. sva mikit gott sem hann a hanum at launa. oc þikeiz hann nu finna hvarom mæiri sœmd er at þiona.

57. þat sægia oc menn at þorgrimr Kolbrunaskalld var staddr i Danmarku. Knutr konongr spyrr til hans. oc gerer menn æftir hanum. Er hanum saet fra hanum at hann se mikit afbragð annara manna um ræysti sina oc kappgirni oc sva um skalldskap. Nu kœmr hann á konongs fund. kvæðr[1] hann væl. Hann fagnar hanum imote oc byðr hanum til sin. Firir þui at þat fær orð ifra at þu ert væl fallenn i konongs hirð. Hann svarar. Hærra sægir hann til þess em ek æigi fœr. at sætiaze i rum hauuðskallda þæirra sem her hava veret. firir þui at ec em ækci ræyndr at þui at yrkia um þuilika hofðingia. þetta villdim ver at þer kœseð. Hann svarar. Hærra sægir hann[2] varla er oss þat fallet[3]. ver erom hælldr til þess vanstilltir. oc kann vera at ver faem æigi væl til gort. En firir kunnið[4] mik æigi hærra at ek mæle. þat er mællt at varla fa þæir allt með fullu er við yðr skulu vera. Konongrenn svaraðe. þorarenn loftunga var með oss. oc Stæinn Skaptasunr. þormoðr mællte. Ækci var til þess lieleet um rið at þoraren mindi heðan brott. enda man mer oc at þui ræynast firir þui at ek em æigi iamgot skalld. Miok megom ver æftir læita við þic um stund. þa mantu þat brat finna at ver vilium yðra þionastu hava. þakce yðr guð firir þat hærra sægir þormoðr. en þo þurfum ver forsio firir oss at hava. oc vitum ver at mest sœmd være oss at þiona yðr[2]. Konongr svarar. Hælldr en þu farer i brott þa vil ek geva þer slican mala sem þorarenn tok. þat var mork gullz. Hann svarar. Hærra sægir hann ef ver takum þenna kost. þa þuruum ver yðra tilstilling oc forsio. þetta er nu raðet. oc er nu þormoðr allvæl latenn með hirðenne. Nu skæmtir hann konongenom. oc er þat almæle a at hann gerer þat manna bæzt ok kveðr oft visur. Kononge þoknazt þat væl oc værðr ækci mæira

[1]) *r. f.* kvæð [2]) *mgl. i Cd.* [3]) *r. f.* falle [4]) *r. f.* kunið

um en hann hugði. Liðr nu sumaret. Oc um vætrenn kœmr sa maðr til hirðarennar er Harekr het vikingr oc illgiærðarmaðr vinr konongsens. oc fœrer hanum hærfang mikit. Konongr virðir hann mikils. fretter konongr um færð hans. Hann kvezk latet hava stambua sinn. oc biðr konong fa ser annan. kvað æigi mindu vera auðfænginn slicr. hann var goðr tiltaks um orð ef svara þurfti. hvart sem hælldr þyrfti at skattyrðazt eða læita loflegra orða. Konongr ihugar. oc byðr Hareke nu til sin. oc biðr hann hætta nokcora rið hærnaðe. Hann kvez enn skulu hæria. er þo um rið hæima við kononge. Konongr er væl við þormoð oc gerer þa at matunautum. Harekr vækr[1] til við konong oft [um stambuann[1]. Skæmtir þormoðr væl oc værðr firir aund. þar kœmr at Harekr vill þormoð til kiosa. Er þess nokcot við hann læitat sægir konongrenn. Nu biðr konongr þormoð at raðazk til með Hareke. En hann kveze æigi vilia. sægir ser okunnigan þann mann. Konongr biðr hann. sægir hann sina vinatto skalu hava imote. ef hann gerer þetta sumarlanet. Hærra sægir hann. með yðr villda ek hælldr vera. en þo með þui at þer bæiðizk þessa þa vilium ver æigi synia yðr með þui mote at ek vil raða hvar i hamner skal læggia eða i braut hallda. Konongr kvað[1] sva vera skulu.

58. Nv er at þui komet at þormoðe þikci sæint fram koma giavernar af kononge. Oc kveðr visu þessa.

Loftungu gaftu længi
latr þat er Fafner[2] atte
þu lezt mer enn mære
mærkr franaluns vaner.

værðr emk varga myrðir
viðlændr fra þer siðan
eða hælldr um sio sialldan
slics rettar skal ek vætta.

Konongr dregr ringenn af hændi ser þann er va halva mork. Haf mikla þock firir hærra sagðe þormoðr. firir kunnið mik æigi hærra firir framgirni. þat rœððo þer at ek skillda[1] mork gullz þiggia. þat er satt skalld sagðe konongrenn. Hann gefr hanum nu annan ring. þa quað hann visu.

Flestr of ser hve fasta
fagrbunar[3] hævi ek tuna
baðar hændr or brændom
barz þioðkonongs garðe.

Ælld a ec iafri at giallda
ungr þæim er brægðr[4] hungri
diups ber ec gull a græipum
graðogs ara[5] baðom.

Nu ræzk hann til skips oc skiliazk þæir nu Knutr konongr. Fara nu um sumaret. þormoðr er goðr tiltaks. Hareke licar hann allvæl. Eitt sinni læggia þæir til hamnar silla um kvælldet hia æy nokcore. oc koma fram skip nokcor. Kallar maðr af skipinu þui er fyst for oc agiætlegazt var. þat var dreke. Or konongs homnenne. Harekr biðr þa

[1]) *mgl. i Cd.* [2]) *r. f.* faðmer [3]) *r. f.* fagrbuna [4]) *r. f.* brægð [5]) *r. f.* ar

brægða tialldunum. Þormoðr minnir þa a þat at hann skilldi raða. Þæir biðia hann æigi þat gera. Drekenn brunar fram váno braðare. Stambuinn brægðr sværði oc hæggr til Þormoz. Hann hæggr imote oc vegr mannenn. læypr siðan a skipet oc hævir firir ser skiolldenn oc sva aftr til lyptingar. Nu værðr kall a skipinu. oc frettezk hvat titt er. Maðrenn er tækinn. en vikingarner læggia nu i braut. oc hirða ækei um Þormoð. Nu er konongenom sact. hann biðr drepa mannenn. Finnr Arnasun giængr at mannenom oc spyr hui hann var sva diarfr [at hann[1] villdi laúpa a konongs skip. Hann kvazk þa litit hirða um lifet ef hann kvæme a valld konongsens. Þæir ræða þetta baðer firir konongenom Sigurðr biscup. oc sægia hvatlega hann hava faret. biðia þæir konong hava nokcor orð við hann. Konongrenn spurði hui hann þorðe koma a hans valld. Þormoðr svarar.

Hava þottomk ek hættenn
hap sœkiande ef tœker
ræins við hallde minu
hvært land þeget branda.

Rikr vil ec með þer rœker
ranndar linz oc Finni
rond berom ut a andra
æybaugs[2] liva oc dæyia.

Ia sagðe konongrenn auðsett er þat. at æigi hirtir þu um lif ef þu kœmr þui fram. Oc tok nu við hanum siðan.

59. Olafr konongr let æfla mioke kaupstaðenn i Þrondæimi. Sva bar at æitt sinni at þar var komenn mikill fioldi manna til kaupstaðarens. Oc varo nokcorer menn gægnir upp i Gaulardal. Þat var pascamorgon. En sva bar til at maðr gecc með þæim hærðimikill oc i kapo oc i huitum hosom. Spurði æinn þæirra at. hværr ertu felage sægir sa. Maðrenn þagðe við. Ek sva hæill sagðe hinn at ec skal maka hanum haðong. Læypr æftir hanum oc lætr æria[3] skoenn um læggenn utan. En þar var blautlændi oc læirutt. ser a miok læirdæpillenn. Siðan skilduzk þæir. Annan dag paska koma nu konongsmenn i hærbirgi þessa manna. sægia at konongrenn vill hitta þa. Þæir undra þat miok oc vita æigi hvat hann man vilia þæim. Oc fara þæir nu a konongs fund oc hæilsa hanum. Hann fagnar þæim. oc sægir. Hvat er nu um felag þat er konongrenn a með yðr. Þæir drapo niðr hofði oc kvaðozk ækei hans felag hava. Iaur sagðe hann þer sagðuzk vist vera hans felagar. Þæir urðu oglaðer miok. Konongr svarar. Æigi þurvu þer oglæðiazk. en þat rað gef ek yðr at makeð þæim æinum haðong er þer vitið hvat manna ero.

60. Nu er fra þui at sægia er Ottar skalld for utan af Islande ungr maðr. oc var við Olave svænska konongе oc orte um hann oc fecc mikla sœmd imote. Hann for siðan til Knuz rikia oc var þar um

[1]) *r. f.* a [2]) *r. f.* ebaugs [3]) *r. f.* æiria

vætr. Knutr konongr gekc fra æptansongc kœmr i hollena oc mællte. Mann sa ek þann er æigi man vera herlænnzkr. þenna mann hygg ek skalld vera. oc æigi hirði ek hælldr annan mann hava til æinvigis við mer. oc æigi trui ek hanum æinum vera ihia kono minni. Nu kœmr hann i hollena firir konongenn oc mællte.

Sva skal kvæðia
konong Dana
Ira oc Ængla
oc æybua.

at hans fare
með[1] himinkraptum
landum allum
lof viðare.

Hærra sagðe hann kvæðe hauum ver ort um yðr. oc villda ek at þer lyðdið. Sva skal vera skalld sægir konongr. gott man queðe þitt. Nu var blasct til moz um morgonenn oc kom til fiolmenni mikit. Stænndr Ottar upp a motfialunum oc queðr oc fær goðan rom. Konongrenn lovar queðet. oc tok af hofði ser hott æinn girðzkan buinn gulli oc gullknappar a. biðr fehirði sinn roka af silfri oc fa skalldeno. Hann sæilize imote ivir hærðar manne nokcorom. en þronet var oc slagnar silfrrokerenn af hættinum oc a motfialernar[2]. Hann villdi upp lesa. konongr mællte at hann skilldi lata vera. þat er fatœkra manna fe en æigi þitt. firir þui at þic man æigi fe skorta. Ottar var um rið við kononge.

61. Nu bar sva til at Ottar fysti at fara til Noregs oc sva for hann. Oc er Sighvatr skalld varð var við. þa hittir hann Ottar oc biðr hann fara læynilega með ser. oc sægir at Olafr konongr hævir ræiði a hanum firir mansongsdrapo þa er hann hafðe ort um Astriði. Oc nu vill ec at þu kueðer. Oc hann queðr. Sighvatr mællte. Of miok er ort. oc gef ec þer þat rað at snuum sumum ærændom oc fællum or sum. Nu læynir hann hanum i bœnom. Sighvatr spyr konongenn hværn dom er hann mindi dœma Ottare ef hann kœme a hans fund. Konongrenn kvað hann ængan frið skilldu hava. Sighvatr svarar. Ger æigi þat hærra sægir hann. firir þui at Ottar er goðr drængr. oc ma yðr mikil sœmd at hanum værða. oc hæyrið hærra quæðet. kann vera at aukat sec nokcot. Nu giængr Ottar oc queðr konongenn. Hann svarar ængu oc er ræiðr mioke. Ottar hæfr upp quæðet oc þegar er locet var. þa kveðr hann lofdrapona um konongenn.

Lyð manngafugr minni.

Hæfr sva þegar upp at aller ero at quadder hirðmennener. Ottar fær goðan rom oc kœmsk hann nu i frið við konongenn.

62. Æitt sinni er konongr sat i loptom nokcorom stoðo sværð morg firir hanum. oc horfðo hiallttернar upp. þa mællte Ottar.

[1]) *r. f.* me [2]) *r. f.* motfialenar

Sværð standa her sunda
sars læynum ver arar
hærrstillis þarf ec hylli
holl rað buin gulli.
við tœka ek vika
vil ec enn með þer kænnir
ællz ef þu æitthvært villdir
allvalldr geva skallde.

Konongr gaf hanum sværðet. Konongrenn virði Ottar skalld mikils. En Sighvatr var hirðmaðr konongsens oc Ottar oc Þorarenn oc Þorfiðr muðr islænzkr maðr oc norðlænzkr. Olafr konongr hellt dottor Sighvaz undir skirn. Þa kvað Sighvatr visu þessa.

Drottenn hialp þu þæim er dottor
dyrr er þinn vili minni
hæim or hæiðrnum dome
hof oc namn gaf Tovo.
hellt und vatn hinn vitri
varð ec þæim fæginn harðla
morne minu barne
moðraker Harallz broðer.

Þat sægia sumir menn at Olafr konongr have ort um Ingibiargu Finnzdottor visu þessa.

Nær er sem upp or æisu
innar lit ec til quænna
snot hværr sva miok late
sæg þu mer loga brægðe.
mik hævir male svikit
mest a skammu fræste
gecc ek um golf at drekca
gramr oc bratter hamrar.

Sva er fra saet um dagenn at Ottar sægir konongc fra boannda þæim er hann var með ut a landeno er Karle het. Hann var litill boande. sægir konongc fra viðrskiptum þæirra. at hann tok kono hans oc for i æinn hælli oc sat þar. oc kveðr hann visu er hann sa ivir bygðena.

Heðan se ec ræyk þann ær riuka
rann um fiskimannum
stor ero skallz um skœror
skællibrogð or hælli.
nu fryrat mer nyrar[1]
nenningar[2] dag þenna
liti ec þer firir huitan
hornstraums dagurð nauma.

Konongr svarar lægiande oc mællte til skallz sins.

Sægið þer þat Karla
er þer komeð þangat
nytum þegne
firir norðan haf.
at flæira skal
i farum vinna
en hyllda hval
hvassum knivi.

Þa er þæir Sighvatr oc Ottar varo við Olave konongc. Þa varo þæir æigi iammikils virðir[3] sem fyrr. Þat var æinn dag at konongr sændi þæim nætr af borðe sinu. Þa quað Sighvatr visu þessa.

Sændi mer enn mære
man þængill sa drængi
sið mun ec hælldr at roðre
nætr þioðkonongr vitraze.
oft en okr bað skipta
Ottar i tvau drottenn
ændaze mal sem minndi
manndiarfr faðurarve.

Mællte konongrenn at þæir skilldu sva skipta sem faðurarve sinum. Þa queðr Ottar visu.

[1]) *r. f.* nyiar [2]) *r. f.* menningar [3]) *r. f.* virð

Nætr sændi mer handan
randaðr alun branda
aðr væntezc mer mæiri
min þing konongr hingat.
mior er markar stiore
mæir er þar til flæira
uiðrattu[1] oss i aðru
Islanz mikils visi.

Fra þui er oc sact at Olafr konongr sat i hasæte sinu æinnhværn dag. oc þormoðr[2] sat a stole firir hanum. þa mælltc konongrenn at hann skilldi yrkia um þat er skrivat var a tiallldeno iamgiængt hanum. Skalldet læit til. en þar var a markat hvar er Sigurðr va ormenn. Oc quað þa visu þessa.

Gæisli stændr til grindar[3]
gunnar[4] iarðar munna
ovan fællr bloð a baða
bænsæiða[5] konongr ræiðizt[6].
ristizt hiorr i brioste
ringi grœnna lyngua
en folkþorenn fylcir
fær við slæik at læika.

63. Sva er oc sact at Stæinn Skoptasun var við Olave konongе oc hafðe metorð um rið. oc firir sina ogiævo skildizk hann ifra hanum siðan er hann hafðe veget mann hans æinn. þa liop hann til þorbergs Arnasunar. Gerðozc þæir þa enn imote konongenom. oc sælldu þa sialfdœme konongе firir mannenn. oc tok konongr hann til sin siðan. þa liop hann enn a braut þaðan oc til Knuz konongs. Oc var hann sva mikill ofmetnaðarmaðr at hann villdi skva hest sinn gullskom sem konongrenn sialfr. Hann let ser oc sværð bua oc hiolltena af gulli. en meðalkaflenn obuinn. oc syndi siðan i skytningi. oc varð tiðrœtt um sværðet. Var spurt hvi hann let æigi bua meðalkaflann. Æigi vanzk fe til sagðe hann. Konongrenn laut at fehirði sinum[7] oc bað hann taka hanum æitt gullstaup oc gefr hanum halva mork af. Hann læit til oc mællte. Hui er sia half mork bætri en hin er æftir er. Konongrenn mællte. Of menn ero oss slict. Fær konongr hanum mork gullz oc mællte. þetta man skilia okcat felag. Oc var þar skamma rið siðan.

64. Ða er Olafr svænske var ifra fallenn þa tok Anundr Sviðþioð oc allt hans riki æftir faður sin. Oc helldo þæir Olafr konongr oc Anundr fast oc væl sinni vingan oc magsæmd meðan er varo uppi baðer. Nu var mart sact fra Olave konongе þat er hann hafðezk at i margu lage er stormærkium sætte. meðan er hann var firir lande. oc ma ækci um þat rœða æftir þui sem þat var. þa er Olafr konongr hafðe .xi. vætr veret ivir lande þa gerðezk oþokce mikill við Olaf konong af Knuti konongе. oc girntizk sa a annars sœmd er Olafr konongr hafðe aðr mesta væitta er Knutr var. Olafr konongr oc Anundr sændu menn sin i milli oc gerðo rað. I þann tima styrði Olafr iarl

[1]) r. f. niðrattu [2]) r. f. þormor [3]) r. f. grundar [4]) r. f. grunna [5]) r. f. bænsæiðr [6]) r. f. ræiðan [7]) r. f. sinu

Danavælldi. Olafr iarl Sprakalægsson er atte Astriði dottor Svæins tiuguskiægs. Æit sumar byðr Olafr konongr læiðangr ut af Norege fær með miklu liði suðr með lande til Danmarkar. tækr nu oc hæriar um Skane oc Siolannd oc Halland. Anundr Syiakonongr færr með annan flota[1] Syia oc Gauta austan i mot. hæria nu allt land oc læggia undir sic. Þat spyrr Knutr konongr væstr til Ænglanz at hæriat var i Danmork. fær nu væstan með liði miklu. Sva sem sægir Sighuatr skalld i ærvisdrapo þæirri er hann orte um Knut.

Knutr var und himnum
hær austan fær[2]
friðr fylcis niðr[3]
franæygr[4] Dana.
skreið væstan viðr
var glæstr[5] er barr
ut anskota
Aðalraðs þaðan.

Oc enn quað hann.

Ok baro i byr
bla segl við ra
dyr var doglings for
drekar landreka[6].
oc þar komo
kilir væstan til
um læið liðu
Limafiarðar brim[7].

I þesse samu drapo orte Sighvatr um norðanfærð Olafs konongs.

Knutr var und himnum
hygg ek ætt at frett
Haralldar i hær
hug væl[8] duga.
let lyrs gatu
lið suðr or Nið
Olafr iafur
arsæll fara.

Oc enn kvað hann.

Þorðo norðan
namsk þat við gram
til sletz svaler
Silunz kilir.
en a annan veg
Anundr Danum
a hændr hæyia[9]
hærr svænskan færr.
þar er graðr firir gnoð
gra[10] hialmum la
þorn hæims þrimu
þundr of fundr[11].
Mattot drottar
Danmork spana[12]
aðr svic sviku
snarer hærfarar[13].
Let um land loket
liðs gramr saman
marbiðium með
morg næfbiorgum.
hafðe scarpla
Skanæy Dana
loðr hæriaða
hafuuðfræmstr iafur.

65. Nv foro þæir konongarner Olafr oc Anundr austr i giægnum Æyrarsund. hæriaðo um Skane oc et æystra um Sioland. oc var sem aðr matte hæyra i kvæðeno at Knutr konongr kæmr væstan til Limafiarðar. dregr saman orgrynni liðs. oc fara nu æftir þæim austr. Þat sægia sumir menn at Knutr konongr sændi menn til Anunndar við

[1]) r. f. flotta [2]) r. f. fra [3]) r. f. frið fylcis lið [4]) r. f. franæyct [5]) r. f. skriðu væstar ver. var hværr [6]) r. f. landrekar [7]) r. f. til [8]) r. f. læiks [9]) r. f. hætte [10]) r. f. þar er garðr firir gnoð. grane [11]) r. f. þyrn drof ryndri [12]) r. f. svana [13]) r. f. hærfara

þæim orðǫm. at Knutr konongr villdi firirgeva hanum þetta mikla mal. ef Anundr vill nu við skiliazc. hæitr hanum vinatto oc fegiavum. Ber nu sændimaðrenn fram gersimarnar[1]. þat varo kærtistikur gorvar af gulli. Konongrenn læit til oc mællte. Fogr læiku ero þetta. en æigi vinn ec þat til at skiliazk við Olaf. þa bar hann fram borðkærr gort af gulli oc sætt með stæinum. Konongr mællte. þetta ero agiætleger lutir. en æigi sæl ek Olaf konong við borðkærinu. þa bar hann fram gullringa .ij. Konongrenn mællte. Hygginn er Knutr konongr. oc væit hann at ec em fegiærn oc kann litla kurtæisi. En þa var ek ungr svæinn er ec sa Olaf konong. oc varð mer sva væl við hann. at æigi villda ek við hann skiliazk.

66. Nu finnazt þæir konongarner a Skane austanværðo þar sem hæitir aen[2] hælga. Var þar orrasta horð oc manntion mikil af hvarotvægia liði. villdi hvarge flyia sem Sighuatr skalld sægir.

Letat af iafur
ætt manna fannz
Iotland er laut[3]
ilændr at[4] þui.
villdi folldar
fæst[5] ran Dana
lifskiolldr haua
hauuðfræmstr iafur.

þessar orrostu mintizt Ottar er hann orte um[6] Knut konong.

Syium næyktir[7] þu sokna[8]
siklingr aur enn mikla
ylgr þar er aen[9] hælga
ulfs bæitu fec hæitir[10]
hellztu þar er ramn[11] ne svalltat
hvatraðr[12] ertu laðe
ognar stafr firir iafrum
ygr[13] tvæimr við kyn bæima.

þorðr Harekssou orte ærvidrapo um Olaf konong. gat hann oc þessarar orrostu.

Skaut nær skapt amote
Skanonga gramr hanum
Svæins varat[14] sunr at ræyna
slævr[15] þaut ulfr i ræve.

Æftir orrustuna hæimtizk saman Syia hærrenn oc Noreks konongs hærr austr firir Gautland firir ofliði Dana[16] konongs. Dana konongr væik aftr oc lagðe i Æyrasund flota sinum. ætlar nu at hitta Norexs konong er hann fære hæim um haustet oc hafðe þar oflyanda hærr. Olafr konongr sa at þetta var ofæra mikil at fara með sva litit lið i sva mikinn hærr. þo at hann være frækenn oc lið hans. þa mintizk hann a þat. hvesso Olafr konongr Trygguasunr hafðe faret. þa er hann træystizk sva storom skipum oc liði fræcno oc lagðe fram skipunum i hærr mikinn. Nu tækr Olafr konongr vitrlegra rað. gecc af skipum sinum þar sem hæitir Barðvik. for sva et œfra um Gautland oc um Smalond oc sva i Vikena.

[1]) *r. f.* gersimanar [2]) *r. f.* æyen [3]) *r. f.* laue [4]) *r. f.* af [5]) *r. f.* fast [6]) *mgl. i Cd.* [7]) *r. f.* næygðir [8]) *r. f.* sækna [9]) *r. f.* æyren [10]) *r. f.* næitir [11]) *r. f.* fran [12]) *r. f.* hvatr [13]) *r. f.* yggir [14]) *r. f.* var [15]) *r. f.* slæks [16]) *r. f.* Syia

67. Æinn gamall hofðingi vitr maðr er het Harekr or þiotto son Æyvindar skalldaspillis hann sægir Olave kononge at hann kvezk æigi mega sva langa læið ganga[1]. læzk hælldr vilia fara hæim við scipi sinu til Noreks. Hann orte visu þessa.

Raðet hævi ec at riða
rinlæygs[2] heðan minum
laðs dynmare læiðar
langum hælldr en ganga.

þo at læggfiaturs[3] liggi
lundr i Æyrarsundi
kann þioð kæski minni
Knutr hærskipum uti.

Miokc var Harekr[4] þa raunar við ihuga sinum með Knuti. þo at hann være þa i liði með Olave kononge. Harekr lægr nu ut skipi sinu. Roa nu austan firir Skane æinskipa. Sigla um nottena við nylysi. oc i dagan sœkia þæir væstr at Æyrarsundi. þa let Harekr ovan taka allan skipbunaðenn oc læggr viðuna. tækr tiolld gra oc lætr bræiða ivir buleann stamna milli. oc lætr roa i nokcorom rumum bæðe aftr oc framme. en allt autt um miðskipa. Hæimtazt sva norðr i sundet firir vindi oc straumi. þar la flote Knuz konongs a bæðe borð. la sumt við Skanæyna en sumt við Sioland. þa mællto varðmenn. er skipet for i sundet. þa mællte annar. þat er fornt skip nokcot. se hvesso gratt er oc skinit[5]. þat man vera silldafæria nokcor. Nu er skipet sett oc faer menn a. Nu fara þæir Harekr sva i giægnum flotann. oc tækr nu sol upp koma. Vikr nu Harekr undir landet. oc ræisa upp viðuna oc fœra upp gullspono oc veðrvita. Vinda nu a seglet. þat var hvitt sem snior af halæyskum vaðom oc stavat igiægnum. Nu rændi væl snækcian. Nu sia þæir Knuz menn hvar siglir glæselect scip. Nu er saet kononge at Olafr konongr hævir um siglt. firir þui at þetta skip er harðla væl buit. Konongr sægir at þat man vera af liði Olafs konongs. en æigi hann sialfr. Kann vera sægir konongrenn. at have siglt sa hinn same karl er sigldi um oss i Bælltissundi. er ver þottomk þa hava tækit. Nu sigldi Harekr norðr með lande. En þa er hann for um Æyrarsund. þa kvað hann visu þessa.

Læckat ek Lundar ækeiur
lebaugs at þui lægia
skiotom æik firir uttan
æy ne danskar mæyiar.

iorð at æigi þorðem
illa flaust i hausti
a flatsloðar Froða
fara aftr vale krapta.

Sigldi siðan norðr með lande læið sina. Nu er fra þui at sægia er Harekr kom a fund Olafs konongs i þrondæimi. oc var þa norðan komenn fra bui sinu or þiotto.

68. Heðan af fecc at nyiu oþokce af Knuti kononge við Olaf konong. Mintizk nu allra mæingerða við sic. þat fyst at Olafr konongr

[1]) *mgl i Cd.* [2]) *r. f.* rinlœks [3]) *r. f.* læggfiatur [4]) *r. f.* hareke [5]) *r. f.* skamt

tok systursun hans oc pindi til æiða við sic oc tok af hanum rikit allt. Olafr konongr hafðe oc tækit þat riki undir sic er langa rið hafðe veret skattgillt unndir Dana kononga. Olafr konongr hafðe oc hæriat a land Knuz konongs. Með þesso allu saman hafðe Knutr konongr storræðe við Olaf konong. Þa er Olafr konongr hafðe .xi. vætr firir lannde veret. þa gerðezt Knuti kononge mikill oþokce við Olaf konong oc girntizk a riki hans. A hinu .xi. are[1] rikis Olafs konongs sændir Knutr konongr væstan sændimenn sina oc niosner. oc fara læynilega i Noreg. Oc koma i oll hærroð með miklu fe til allra hinna vitraztu manna oc storhofðingia i landeno. oc sagðu at þar skillldi fylgia vinatta Knuz konongs með. ef þæir reðe Olaf konong or landeno. Nu var við feno tækit. En er þetta kom firir Olaf konong at æigi var flærðalaust við hann i landeno. þa ihugar hann um sitt mal. oc let drepa fiora menn firir þæim. var æinn systursunr þores hunz. annar var Griotgarðr er atte kono þa er siðan fecc Kalfr Arnasun. Æftir þetta drap þorer hundr .iij. menn firir Olave kononge oc kæraztu vini hans. Siðan gerðe Olafr konongr hann utlægan um æudilangan Noreg. Flyði þa þorer undan oc a Finnmork norðr. oc var þar .ij. vætr. þat haust hitt sama er þæir barðuzt Olafr konongr oc Knutr konongr oc Anundr við ana hælgu. Sva er sact at Olafr konongr let stika ana uppi oc stor votn er nær lago. En er skipa lið Knuz konongs kom i ana. þa læyptu þæir anne ovan oc vatnum a skipen. oc forst fiolde liðs firir Knuti kononge. Nu skilduzc þæir við þat at Knutr konongr læitaðc alldrigin oftar til Sviðþioðar.

69. A eno .xiij. are rikis Olafs konongs um haustet kom þorer hundr norðan af Finnmork til Noregs. Træystizc miokc fiolcyngi Finna i mote Olave kononge. oc gecc þa æinna manna mest at þui at vera mote Olave kononge. Vm vætrenn æftir for Olafr konongr i Vik austr oc var þar anndværðan vætrenn. Hann for þaðan með .xiij. langskip. hann hafðe þat skip er kallat var[1] Visund oc visundar[2] hauuð var þar a. Scipi þui styrðe konongrenn sialfr. oc var allra skipa bazt. Nu fær Olafr konongr frett sanna at Knutr enn riki hævir allt sumaret samnat saman af Danmarku oc af Ænglande miklum hærr. Siglir sunnan af Iotlande ivir Limafiorð með .xii.c. skipa. oc com at Agðum með allum hærrenom. Olafr konongr siglir norðr firir Iaðar oc fecc hvast veðr. Olafr konongr hafðe ækci lið fængit af boandom þegar þæir spurðu Dana hærr. þetta var firir iol Tomasmessodag er hann sigldi .iij. skipum i Socnarsund sunnan ifra Stafangre. þa læggr Ærlingr Skialgsson æftir hanum með .xi. skipum. oc var æitt mikit en annur varo smærre.

[1]) *mgl. i Cd.* [2]) *r. f.* viðsundar

Siglir nu norðr æftir konongenom oc vill bæriazc við hann. En er Olafr konongr sa æftirfor Ærlings. þa mællte hann. Siglum undan hart oc latum þa æigi taka oss. Nu skulum ver halsa seglen sægir hann oc fara sva með allum seglom varom. at þæim synizc er æftir fara sem ver takem sem mesta sigling undan. Ver skulum hava allar arar varar firir borðe oc syna þæim sem mestan undanroðr. en ver skulum þo raunar hamla. oc siam hvat i gerezt. Oc var undanfor sia með mæiru raðe en ræzlo. En er Ærlingr sa þetta. þa þottezc hann sia sigling þæirra mikla oc sva undanroðr. en æigi sa hann snaruna allgorla. Nu hafðe Ærlingr hæflat a sinu skipi. at æigi skilldi hans skip ganga hvatare en annur skipen. Nu lægiazt skip þæira oc segl. þa svarar Ærlingr. Slaeð við nu allu segle varo. Oc sva var gort. Giængr nu langskipet mikit oc ifra aðrum skipum Ærlings. Olafr konongr stæmnir firir innan Bukn oc læggr i sundet firir norðan Tungu i æyiar þær er sva hæita. Nu giængr skipet norðr i sundet. tok mikla sigling oc roðr. En langskipet geec miklu mest fra aðrum skipunum. þat er Ærlingr var a. Olafr konongr sa nu œsingar Ærlings. þa mællte Olafr konongr. Oðr fær Ærlingr nu. er hann siglir æinn ifra allu liði sinu. oc uggir mik at hanum hœve æigi at vit bærimk i dag. oc nauðigr bærsk ec við Ærling a sva hælgum dægi sem i dag er. oc vaðe er at fæigð byr i. En ef hann vill vist bæriazt[1] við oss. þa hærrklæðomk oc verom við bunir. Takeð Ærling handum oc drepeð hann æigi. er fœre gefr a. Nu siglir Ærlingr i akava æftir Olave kononge. En hann sigldi ækci undan þo at sva syndizc. Nu bar fyrr at langskipet en Ærling varðe. En þegar var lact a bæðe borð. oc var allt i senn er roðet var skip undir Ærlingi. oc hann var tækinn oc leiddr firir konongenn fyrr miklu en annur skipen kœme æftir hanum. oc varð hin harðazta viðrtaka. Oc a skammu bragðe var drepet hvært mannz barn. Ærlingr Skialgsson stoð i lyptingu. Sva sægir Sighvatr skalld.

Oll var Ærlings fallen
ungr firir norðan Tungur
skæið vann skialldungr auða
skipsocn við þrom Buknar.

æinn stoð sunr a sinu
snarr Skialgs vinum fiarre
i lyptingu længi
lætrauðr skipi auðu.

Enn kvað hann þessa visu er hann fra Ærling fallenn.

Einn vissa ec þer annan[2]
iarl brikskipaðr likan
vitt reð gumna giæter
Guðbrandr het sa landum.

ykr kvæð ec iamna þikcia[3]
ulfs graðtapaðr baða
lygr hværr at ser lœger[4]
linu sætrs[5] er tælsk[6] bætri.

Oc enn kvað hann.

1) *r. f.* bærazt 2) *r. f.* annar 3) *r. f.* þikci 4) *r. f.* lœges 5) *r. f.* særks 6) *r. f.* tækr

Drake æigi ec drykcin
dag þann er mer sagðu
Ærlings fall at iolom
allglaðr þess er reð laðre.

hans mau drap um drupa
[dyrmænnis mer[1] kænna
hauuð barom ver hærra
hart morð var þat forðom.

70. Ða gecc Olafr konongr aftr i firirrumet. oc sotto menn hans þa at Ærlingi. Hann varðezk drængilega. var manna stærkaztr oc bezt vigr i allum Norege. þa mællte konongrenn. Við horver þu nu i dag Ærlingr sagðe hann. Ærlingr sægir þa. Andværðir skulu ærnirnir kloazc nu. eða villtu geva mer grið. Konongrenn svarar. A anndværðum man þer sia aðr en vit skiliumk. En Ærlingr kastaðe þa vapnom oc gec ovan i firirrumet. Konongrenn hafðe litla æxi i hændi ser. Ærlingr kastaðe þa skilldinum oc tok hialm af hafði ser. Konongrenn stak œxarhyrnunni a kinn Ærlingi oc mællte. Mærkia skal nu drotens svicarann hværn at nokcoro. þetta var fyrr miklu en annur kœme skipen. En Ærlingr var þa a œfra alldre er þetta varð oc stocket har hans nokcot. þa mællte[2] konongr. Ser þu nu quað hann at guð hævir þic sælldan i hændr mer. Oc er þu villt hava lif þa svær mer þann æið at þu skallt alldri vera i mote mer heðan ifra. En Aslakr fitiaskalle var næsta brœðrongr Ærlings at frænzæmi. hann var framme a skipinu en þetta var aftr. En er þæir gengo af skipinu. þa giængr Aslakr at Ærlingi oc hœggr hann banahog með handœxi er hann hafðe undir ivirhomn sinni. oc mællte. Sva mærkium ver drottens svikaran sægir hann. Konongrenn mællte. Allra manna armaztr. nu hiot þu Noreg or hændi mer. firir þui sagðe hann at æigi mindi Ærlingr þriðia sinni vela mik. oc æigi mindi ec þurva flyia riki mitt ef hann villdi vera mer trur. þá mællte Aslakr. þat er illa hærra at þer þicki þetta illa gort. firir þui at ec hugðizt nu hoggua Noreg i hond þer. ængi hæfir iammikill oc iamrikr veret þinn fiande sem þesser.

71. Nv giængr konongr a skip sitt oc fæsti æftir skip Ærlings i sundinu. Siðan let konongrenn farunauta Ærlings taka við liki hans oc foro braut siðan. En konongr for norðr með lande. draga upp seglen. Synir Ærlings oc frænndr liggia nu i samnaðe. oc fær Olafr konongr hværgi landgangu firir hærrenom. færr nu norðr a Mœrc. Spyr nu at þrœnder ero[3] i svicræðom við hann. oc fiðr nu at lanndet er raðet undan hanum. I þesse atlagu var Olafr konongr varr við[3] velar þær er við hann varo hafðar i landeno. oc hværir lændir menn er feet hafðu tækit af Knuti konongé. Ærlingr Skialgsson oc Ærlændr or Gerði. Aslakr af Fitium. Kalfr Arnasun. þorer hundr. Harekr or þiotto oc marger aðrer. Nu tok Olafr konongr allar þær niostner.

[1]) *r. f.* dyrnænings [2]) *r. f.* mællt [3]) *mgl. i Cd.*

Synir Ærlings oc frændr fara nu norðr æftir konongenom með orgrynni liðs um Rugaland oc um Horðaland. Fær nu Olafr konongr hværgi landgangu firir boanda hærr oc skipaliði er æftir hanum færr. En þessor visa er kænd Olave kononge.

Litt man haulldr enn huiti
ramn etr af na getnom
ver unnum gny gunnar
glaðr i nott a Iaðre.

Sva[1] hævir allungis illa
ec gecc ræiðr of skæiðir[2]
iorð vælldr manna morðe
mitt ran getet hauum.

Olafr konongr fær nu með skipaliði sinu norðr a Mœre oc spyrr at þrœnder varo imote hanum. fiðr nu at landet er raðet ifra hanum. Giængr fra skipum sinum þar sem Slyes hæitir. þæir menn foro með konongenom er þorlæifr het hvartvæggia annar huiti en annar kvækr. þæir .ij. brœðr sægia konongenom at þæir kænna skip Knuz konongs oc at hann var i land komenn. oc marga menn kunnu þæir næmna i liði hans.

72. En i þesse rænno kom Knutr konongr með fiollda scipa i Noreg. þa for Olafr konongr norðr oc kom við a Sunnmœre. oc la i homn þæirri er Stæinavagar hæita oc la þar um nottena. En Aslacr fitiaskalle for um æftanenn inn til Borgunndar. þar bar sva til at þar var sa maðr firir er Viglæikr het Arnasun. En um morgonenn komo menn norðan or Frekæyiarsundi hirðmenn konongsens þæir sem hæima hafðu setet um sumaret. oc sagðu kononge tiðændi. at Kalfr Arnasun oc Harekr or þiotto oc þorer hundr varo komner um kvælldet i Frecæyiarsund með miklu fiolmenni. oc vilia þæir taka þik af livi ef þæir æigu valld a. þa gerðe konongrenn upp a fiallet or Stæinavagom varðmenn sina. oc þa er þæir komo upp a fiallet þa sa þæir norðr til Biarnaræyia. at norðan foro morg skip. Foro ovan aftr oc sagðu kononge at hærrenn for norðan. En konongrenn la þar firir með .ij. æinum skipum. Siðan let konongr blasa oc foro tiolld af skipum hans. oc toko siðan til ara. En þa er þæir varo albunir or homnenne. þa foro þæir norðan firir þriozhværvi haluum fiorða tig skipa. þa stæmdi Olafr konongr firir innan Nyrvi oc inn um Hunzvær. En þa er þæir varo komner iamgiængt[3] Borgund. þa for ut sexæringr æinn imote kononge. oc þæir menn a er Aslake hafðu fylct um kvælldet. oc sagðu kononge þau tiðændi at Viglæikr Arnasun hafðe drepet Aslac fitiaskalla. þa er þæir gengo til skips. firir þat at hann hafðe drepet Ærling a Sola. En konongr let illa ivir þæim otiðændum. oc matte þo æigi dvælia sina færð firir ofriði. Oc for hann þa inn um Vægsund oc um Skot oc lette æigi fyrr en hann kom i Toðarfiorð. oc lagðe at i Valldale oc

[1]) *r. f.* sa [2]) *r. f.* af skæiði [3]) *r. f.* iamgiægt

gecc þar af skipum sinum oc sætti þau þar upp. oc fecc þar til varðvæizlu segl sin oc ræiða allan.

73. Siðan sætti hann þar landtialld sitt a æyrinni sem Sullt hæitir. þar ero fagrer vællir. oc let konongrenn ræisa þar fagran kros a æyrinni. þat er sact at boande sa bio a Mo. er, Brusi het. hann var þar rikaztr i dalenom boandanna. Siðan kom Brusi ovan oc marger bœndr með hanum a fund konongsens oc fagnaðu hanum væl sem vært var. Konongrenn gerðe sic bliðan mote fagnaðe þæirra. Konongrenn spurði þa hvart þar være fœrt a land upp a Læsiar. Brusi svarar queðr vera urð æina mikla firir ofœra i dalenom er Skærfsurð hæitir. Oc er þar hvarke fœrt mannum ne rossom. þat hauum ver oc spurt at Uplændingar hafa kastat niðr kristni sinni. oc lata ængum lyða þar ivir at fara þæim sem kristinn læzc vera. Konongrenn svarar. Til munu ver hætta værða boande sagðe hann. takezt sem guð vill. oc komeð her i morgon með æyki yðra oc sialua yðr. oc siam hvær voxtr er a er ef ver komom aller saman til urðarennar. Nu koma þæir um morgonenn til konongsens. oc bio hann nu færð sina upp at dalenom. oc gekc hann sialfr neðan af æyrinni oc þar til er krossbrecca hæitir oc huilldizc þar a brekconne. Oc sat þar um rið oc sa ovan æftir dalenom i fiorðenn oc mællte. Erveðesfærð hava þæir fænget mer Kalfr Arnasun oc þæir felagar. er varer varo vinir um rið oc fulltruar. þat er sact at enn standa þæir krossar er hann let ræisa þar sem hann sat a brekconne. Siðan stæig hann a bak heste æinshværium. oc ræið upp æftir dalenom. oc letto æigi fyrr en þæir komo til urðarennar. þa spurði konongrenn Brusa hvart nokcot sel være þat þar er þæir mætte bua i um nottena. Ia sagðe Brusi er vist hærra. Nu var sva gort at þæir varo þar um nottena oc sætti konongr þar landtiolld sin. En um morgonenn bað konongr þa fara til urðarennar oc fræista. ef þæir mætte koma vegenom ivir urðena. Nu foro þæir til en konongr var hæima i landtiallde. En um kvælldet komo þæir hæim hirðmenn hans oc kvaðozc hava haft mikit ærveðe oc ækci a læið komet. oc sagðu at þar mindi alldrigin mega veg ivir gera. Oc varo þar aðra nott. En konongrenn la a bœnom sinum um alla nottena. en þegar er hann vissi at dagr var. þa bað hann þa fara til urðarennar. En þæir foro miok trauðir oc kvaðozt ækci mindu at vinna. En þa er þæir varo braut farner þa kom sa maðr til konongs er vistum þæirra reð. oc sagðe konongenom at æigi var vist mæiri æftir en .ii. nauzfoll slatrs. en þu hævir .iiii.c. manna þins liðs oc .c. boanda. þa mællte konongr at hann skilldi lata upp alla katla oc lata nokcot af slatre i hværn kætil. oc sva var gort. En konongr gecc til oc gerðe kross-

mark ivir oc bað þa bua matenn. En siðan for konongr til Skarfsurðar þar sem menn hans skilldu vegenn ryðia. En þa er konongr kom þar. þa sato þæir aller oc varo moðer miok af ærveðe. þa mællte Brusi. Ec sagðe yðr hærra at ækci matte vinna at urð þessare oc truðu þer æigi. Siðan lagðe hann af ser scikciu sina oc mællte. at þæir skilldu fræista aller hvat þæir mætte at vinna. Oc nu er þæir komo til. þa er sva sact at .xx. menn matto rœra þa stæina. er æigi gat aðr .c. manna. oc varð vegrenn ruddr at miðium dægi. sva at bæðe var fœrt mannum oc rossom með klyfium. Siðan for konongrenn ovan aftr þar sem vist þæirra var oc nu hæitir hællir. kællda æin er þar oc i nær hællinum oc þuo konongrenn ser þar. En er bufe manna værðr siukt i dalenom oc drekr þat af þui vatneno. þa batnar þui þegar þæirrar suttar. Siðan for konongr til matar oc aller þæir. En er þæir varo mættir þa spurði konongrenn æftir ef setr nokcor være upp ifra urðenne nær fialleno. þau er mæte bua i um nottena. Brusi svarar. Ero vist hærra sagðe hann þau er hæita Grœningar. oc ma þar ængi maðr vera um nætr firir[1] trollagange oc mæinvetta er þar ero a sætreno. Siðan bað konongrenn þa bua færð sina. kvezc vilia vera a sætreno um nottena. þa kom til hans sa maðr er vistum hans reð oc kvað vera þar orgrynni vista. oc væit ek æigi hærra hvaðan komnar ero. Konongrenn svarar. þakcum guði sænding sina. Oc let gera byrðar boandom þæim er foro ovan æftir dalenom oc til hæimkynna sinna. En konongr var a sætreno um nottena a bœnom sinum sem hann var oft vanr. En um nottena er menn varo komner i svæfn þa kvað við ascramlega uti oc mællte. Sva brænna mik nu bœner Olafs konongs sagðe su hin illa vetr. at ek ma æigi[2] vera at hibilum minum oc værð ec nu at flyia oc koma alldrigi a þenna stað siðan. En aðr um morgonenn en konongrenn fœre til fiallzens. þa mællte hann við Brusa. Her skal nu sagðe hann gera bœ. oc man sa boande er her byr a hava ser iamnan framdratto. oc alldrigin skal her korn friosa þo at bæðe friose firir ovan oc neðan.

74. þa for Olafr konongr oc kom fram i Æinbua oc var þar um nottena. oc um morgonenn a Læsiar. oc let taka hina bæztu menn bæðe af Dofrom oc sva af Læsium. oc vorðo nu at taka við kristni eða þola dauða eða undan flyia. þæir villdu þui æigi iatta. en sva lauk at flester aller toko við kristni. oc fengo kononge sunu sina. oc heto þui at þæir skilldu alldrigin oftar ganga af kristni. Sœner þæirra varo væl halldner við konongenom oc gerðozc væl siðaðer. þat er sact at konongr var þar um nott sem Bœar hæita oc er sa bœr a

[1]) *r. f.* afirir [2]) *r. f.* ægi

Lesium. oc sætti þar firir presta. Siðan for hann ivir Lorodal oc kom þar sem Stavabrekca hæitir. oc sat þar a brekconne. En þar liggr bœr sa undir brekconne er Bœr hæitir. en a su rænnr æftir dalenom er Otta hæitir. oc er fogr bygð baðommægin at áánne. oc er kallat Loar. oc matte konongrenn sia æftir ændilangre bygðenne. þa mællte konongrenn. Skaðe er þat at brænna skal bygð iamfagra. Oc stæmdi siðan ovan i dalenn með liði sinu. oc var a bœ þæim um nottena er Nes hæitir. oc tok ser hærbirgi i lopte æinu þar sem hann svaf sialfr i. Oc þat loft stöð længi siðan sva at ækci var at gort. þat er saet at konongrenn var þar .v. nætr. oc skar upp þingboð oc stæmdi til sin bæðe af Lóóm oc Vaga oc af Hæydale. oc let þat boðe fylgia. at þæir skilldu annat hvart hallda við hann bardaga eða þola brænnur af honom eða hværva aftr til kristni oc lata af allum hæiðrnum dome. oc fa hanum sœne sina a ovan i gislingar. oc matte þæim þat þikeia at[1] retto mæiri virðing en nauðung. Oc þat er sact at flester aller þæir er bygðu þau hærað komo a fund hans oc sættozk við hann. En þæir er æigi villdu þat. þa flyðu þæir undan i dala suðr.

75. Nv læitar Olafr konongr raða við menn sina. en aller skiota til hans raða. Nu færr konongr suðr a Hæiðmork oc læitar raða við Uplændinga vini sina. oc bað þa læggia til nokcor goð rað með ser. En þæir mællto at þing skilldi stæmna oc tala um malet. Oc sva var gort. Sægir nu konongrenn ifra at þæim er afhænt er, tækit hava fe til hauuðz mins oc niðaze a konongc sinum. þæim er rettkomenn er til lannz oc rikis. Biðr ser nu styrks at hann mætte við halldazk agangu ovina sinna. oc talar um þat fagrum orðom oc sniallum. Oc lyer sva maleno at hann[2] biðr þa nokcot gott rað firir ser sia oc sialuum þæim. Konongrenn skil nu þat oc sva aðrer vinir hans[2] at sva er orðenn mikill akave folcsens með agangu Knuz konongs oc liðs fiollda er a lande var af hærr. at þat syndize konongenom rað oc allum vitraztu mannum at læita undan. oc afla ser mæira liðs[3] oc fiolmennis. sægia at lannzhærrenn man vera hanum otrur konongenom. Nu værðr Olafr konongr var við þa menn er foro með feno. Nu biðia hans menn at þa skal taka oc sva feet. Konongrenn svarar. þat gerek æigi sægir hann. firir þui at ver megom við kænnazt at i margu lage hauum ver með ofsa oc kappe styrt þesso riki. oc æigi með retto. Leto ver ræfsa þa luti er guðs rette var raskat. en þat er nu er við oss misgort þa megom nu firirgeva litilega. þesser menn foro með konongenom Aztrið drotneng. Guðroðr oc Halfdan. Rognvalldr oc Dagr. Ringr oc þorlæifr. Aslaer oc Hælgi. þorðr oc Æinar. Fiðr

[1]) *r. f.* att [2]) *mgl. i Cd.* [3]) *r. f.* lið

Arnasun. þorbergr oc Arne. þorbiorn oc þormoðr skalld. Konongrenn fær nu austr um Æiðaskog oc allt i Sviðþioð austr. oc dvaldezc þar miok længi með Sigtrygg[1]. þaðan for hann austr i Garðariki. oc var annan vætr i Holmgarðe með Iarizlæifi konongc. er fængit hafðe Ingigiærðar dottor Olafs konongs svænsca. systur Aztriðar er Olafr konongr atte.

76. Knutr Danakonongr for norðr æftir Norege. oc skaut a þingum her oc hvar. oc var tækit við hanum hvar sem hann kom. lette æigi færð sinni fyrr en i Niðarose. oc atte þar atta fylcna þing við þrœnde. Var hanum þa svaret landet a Æyraþingi. Fra þesse færð Knuz konongs sægir þorarenn loftunga i drapo þæirri er hann kvað um Knut konong.

Knutr var und solar
siðrnæmr með lið
for miok mikit
minn vinr þinnig.
fœrðe or firði
fimr gramr Lima
ut olitinn[2]
otrhæims flota.
Vgðu Ægðir
orbæiðis for
svans sigrlana
sacrammer miok.
allt var gulli
grams lið framet
[var um[3] sion sagu
slics rikare.
Ok firir Lista
liðu fram viðir
hafgialfrs um haf
hart kolsvarter.
byct var innan
allt brimgalltar
suðr sæskiðum[4]
sund Æikunda.

Ok firir fornan
friðmenn liðu
hang Hiornagla
hvast griðfaster.
þa er stoð firir Stað
stamnklifs[5] drivu
varat æyðileg
aurbæiðis for.
Knatto suðir
svang miok langar
byrr ronn bera
brimdyr[6] firir Stim.
sva liðu sunnan
svalhæims valer[7]
at kom norðr i Nið
nytr hærrflytir[8].
þa gaf sinum
sniallr gorfallan
Noreg neva
niotr veg Iota[9].
oc gaf sinum
sægi ek þat mege
dal[10] diupsala
Danmork svana.

Her er nu sogð[11] oll færð Knuz konongs. hvesso hann for sunnan með lande. Sva for siðan at hann gaf Hakone iarle frænda sinum allt Noreks konongs vælldi. þæim er fyrr hafðe veret handtækinn af Olave konongc. oc hafðe[12] svaret Olave konongc æiða. Hann bar þa enn fe a

[1]) *r. f.* Syktrygg [2]) *r. f.* óólitin [3]) *r. f.* varom [4]) *r. f.* suð sæ skiða [5]) *r. f.* stamnklif [6]) *r. f.* brimdy [7]) *r. f.* valur [8]) *r. f.* hærrflyti [9]) *r. f.* iotra [10]) *r. f.* dals [11]) *r. f.* sog [12]) *r. f.* hann

nyialæik undir alla lænda menn i landeno at raða Olaf konong or landeno. oc kuga suma at sværia ser landet. Tok þa sunu þæira til sin i gisling. Knutr konongr gerðe sændimenn til Biarnar stallara með .xii. gullringa. oc ætlar hanum slica flærð við Olaf konong sem aðrum. Talar sændimaðrenn hve olikr Knutr konongr er orðenn aðrum mannum oc byðr hanum feet. Hann svarar. Ængan ofrið gere ek Olave kononge. Sændimaðrenn svarar. Alldrigi gaf Olafr konongr þer iamikit fee sem Knutr konongr byðr þer nu. Biorn svarar at æigi kvezk manu sælia Olaf konong með værði at sinni. Oc lætr nu upp fæsta alla sændimennena Knuz konongs. oc hævir sialfr feet. Oc færr nu a fund Olafs konongs. En aðr en hann kvæme þa sagðe konongrenn draum sinn. Mer synndize quað hann biarndyr æit mikit oc var glatt oc lec við mik bliðrlega oc færðe mer hauuð sitt. En a þæirri stundu kom Biorn a fund Olafs konongs. sægir hanum þau tiðændi at menn hava tækit fe til hauuðz hans. oc quazt drepa er hanum villdu fe til bioða. En feet tok ek oc vill ec þat syna yðr. Konongrenn svarar. þat er bæðe at feet er fagrt enda munu þæir dyrt kaupa. En þu Biorn sagðe hann ræyndize sem von var at ræyndizt mikill ræystimaðr sem goðr drængr. Oc byðr hanum með ser. oc hann tok þat rað. skildize alldrigin við hann meðan er þæir lifðu. Oc marger aðrer vinir Olafs konongs flyðu or lande austr til hans i Garða. þo at Biarnar se hællst getet er[1] firirmaðr var þæirra.

77. En um sumaret æftir færr Hakon iarl væstr til Ænglanz æftir fæstarkono sinni. oc um haustet er hann for væstan þa tyndizk hann i Ænglanz have við allre skipsocn sinni. Oc var þat æftir vanom. En er Knutr konongr fra þetta. þa sætti hann Svæin sun sinn oc Alfiuu moðor hans i rikit. at gisla landet undir sie við allra baztra manna sunum. Var þa sva mikit danskra manna metorð. at æins þæira vitni skilldi rinnda .x. manna vitni Norðmanna. Ængi skilldi oc na af lande at fara nema konongr læyfði eða hans menn. En ef nokcorer fære þa felle undir konong allar æignir þæirra. Oc hværr sa er mann væge skilldi haua firir veget lande oc lausum æyri. Sva oc ef maðr yrði utlagr oc tæmdezt hanum arfr. þa skilldi konongr æignazt arf þann. En at iolom skilldi boande hværr fa firir hværrt næf mæle mallz oc lær af þrevætrum uxa þat var kallat viniar tode oc spann smiors. husfræyia hværr rygiar to. þat skilldi vera lin orængt sva mikit at spænt fenge um mesta fingri oc længsta. Bœndr skilldu oc gera hus oll þau er konongr villdi hava a bolstað sinum. Siau menn skilldu gera æinn færan oc gera firir hværn .v. vætra gamlan. oc þar æiga

[1]) *mgl. i Cd.*

hamlur æftir. Hværr maðr er a haf rere skilldi gera kononge landvarðu hvaðan sem hann rere. en þat varo .v. fiskar. Skip hvært er for af lande i braut skilldı konongr laða rum ivir þvært skip. Maðr hværr er af lande fœre skilldi giællda landaura hvart er hann var hærlænnzkr eða utlænzkr. oc hellzt sia lyðskyllda til þess er Iorsala-Sigurðr gaf af þessar nauðir flestar. En þo at sia nauð oc illing læge a landeno þa træystuze menn æigi i mote mæla firir sakar suna sinna er i gislingu varo.

78. Iarizlæifr konongr tok væl við Olave kononge oc sva við Aztriði drotningu oc allum þæirra fararnautum. Olafr konongr sagðe nu konongenom ifra oc Ingigærði drotning sifkono sinni hvesso mikil ohœgende er hann hafðe her við at skipta i landeno. En þau huggaðu hann bæðe. oc baðo hann hava slict af sinu riki sem hann villdi. Olafr konongr let væl ivir þæirra boðe oc viðvære. oc var þar annan vætr með þæim i goðo ivirlæte oc mikilli virðing sem vært var. En er a læið a stundena þa sagðe Olafr konongr þæim at hann mindi hæim værða fara til Noreks. oc þæim lanzmannunum var a þui æinu hugr er i for varo með hanum oc sva sialuum hanum at vitia æigna sinna oc lannz. oc ækci villdi konongrenn annat raunar en hværva aftr. þau Iarizlæifr oc Ingigiærðr baðo hann at hann skilldi æigi a braut fara. Nu varð hann varr við þat at hann mindi varla na braut at fara fyrr en hann sagðe þæim at su tilvising hævir firir hann komet. at hann skilldi hæim fara til Noreks. En er þau urðu þess vis af hanum. þa urðu þau sva fægin konongr oc drotning at þau fælldu tar.

79. Þetta var þar enn i Garðum austr sem margtit er at ækcia æin atte sun þann er hafðe kværkasull. Moðer svæinsens rœðer firir Ingigiærði drotning oc biðr hana hæilla raða. Gac þu kvað hon firir Olaf konong. oc bið hann nokcora hialpræða. En hann man æigi læcner kallazc. en þu skallt þat sægia. at þu hævir þat hæyrt. ef konongrenn lægði brauð i munn manne at þa man batna. En hon gerðe sva. konongrenn brytr af brauðinu oc læggr i munn svæininum. oc kallaðe þegar i staðenom ia.

80. Nu er fra þui at sægia at hofðingialaust var um vætrenn i Norege. þui at Hakon iarl var ifra fallenn. þa sændu vinir Olafs kon-ongs menn austr i Garða at sægia hanum at landet var hafðingialaust. Olafr konongr bio færð sina um vætrenn æftir iol. oc sætr þar æftir sun sinn til fostrs með Iarizlæivi kononge. Olafr konongr for austan at fiarum til hafsens. en um varet for hann ivir hafet. oc sva til Sviðþioðar. oc samnaðez hanum þa nokot af liði. oc for þaðan til Hælsingialannz. Oc er hann kom til Sviðþioðar þa tok Anundr fæginsamlega með

hanum. En siðan er hann vissi farlængd hans þa samnaðe hann hanum liði miklu um riki sitt oc fecc hanum .dcccc. manna a braut. Siðan for Olafr konongr braut með lið sitt. oc sætr Dag æftir at samna liði oc biðr[1] hann hava kristna menn alla. oc enn flæiri sina vini sætti hann æftir með hanum. Gautaþorer het maðr en annar Afrafaste. þæir varo kappar miklir oc fragerðarmenn at harðfænge. foro viða ivir oc varo nalega bærsærkir. oc varo saman .xxx. manna oc ækci varo þæir við annarra manna mægin. blotaðu ækci oc hafðu þo æigi skirn tækit. Rœða þæir nu um sin amilli. Hui man konongr æigi vilia biðia oss liðs. sva mikil þorf sem hanum er. Mer lizt sva væl konongr sia sægir þorer. oc vil ec bioða hanum lið vart. oc þæir hava bætr er hanum þiona. þæir hitta konongenn oc bioða hanum lið sitt. Konongrenn spyrr hvart þæir ero skirðir eða æigi. þæir sagðu. Æigi er þat enn hærra sagðu þæir. Konongrenn svarar. Ækci hafum ver þa i varo liði sægir hann er æigi ero skirðir. firir þui at þat vinr oss litit lið. þæir mællto. Hauum ver minna þrek unnit a æinum dægi en æinn þinna manna. Konongr iattar ækci þæirra fylgð. Nu fara þæir austan um æystra riki. en siorenn er þar ækci salltr. Konongrenn biðr at menn skulu lyða tiðum aðr en þæir hævi upp færðena. En sniofoll varo mikil um dagana a isunum.

81. Ðat var æinn dag er konongrenn ræið at veg sinum at menn koma imote hanum af Norege. oc sagðu hanum ofrið mikinn vera. Oc aller[2] stœrsto hofðingiar ero imote þer. Sægia at þæir hava tækit fe af Knuti rika. oc æigi munu yðrir lifdagar[3] langer ef þer fareð þangat. en i fylgð bioðome ver með yðr. Hann iattar þui. Ingigiærðr hafðe gort hanum dyrlect merki. Nu er Olafr konongr for milli Upplanda oc Sviðþioðar æinnhværn dag var hann okatr sva at hann mællte ækci orð. þa spurði biscup hvi hann var sva okatr. Olafr konongr svarar. Mikla syn sa ec nu. Allr hæimrenn var mer nu firir augum. oc sa ec oll þau lond nu sem ec hævi a komet. oc sva þau sem ek hævi æigi a komet. oc sva allar græiningar sa ek amillum þæirra. þa stæig biscup niðr af hestbaceno[4] oc tok um fot kononge oc laut hanum. oc mællte. Hælgum manne fylgium ver sagðe hann. Siðan for Olafr konongr til þess er hann kom i stað þann er Stavamyrar hæita. Oc þa kannaðe hann lið þat er Anundr hafðe fængit hanum. en þat var hæiðit. þa gerðe Olafr konongr þæim koste. at þæir tœke við skirn oc fylgði hanum eða hœrvi aftr ælligar. firir þui at Olafr konongr villdi æigi valld hava undir hæiðrnum mannum. En fiugur .c. toko við skirn oc fylgðu hanum en .v. huruu aftr.

[1]) *r. f.* bið [2]) *r. f.* alla [3]) *r. f.* lifdager [4]) *r. f.* hestbacenom

82. Færr nu konongrenn með nokcoro liði til Hælsingalannz oc i Iamtalannd. Æinn dag riða .v. menn i mote konongenom. Var þar æinn Kalfr Arnasun. Hvi ertu her komenn Kalfr kvað konongrenn. Hærra sægir hann. Hui byze þu sva við sem ofriðr se imote þer. ver unnum þer bæzt rikis þo at ver tæygðim fe af Knuti konongc. þa mællte konongrenn til Finnz Arnasunar broðor Kalfs. Hvesso skulum ver trua Kalve broðor þinum. Finnr svarar. Truum hanum æigi. hann er vitr oc svikafullr. En hui takum ver hann nu æigi. þa svarar konongr. Gott være at snua manne fra illvirki[1]. firir þui at hann man þat hænda. Kalfr snyr nu aftr. oe hævir nu fængit niostner. En nu fa þæir ser þann mann er mærki skal bera mote konongenom. en sa het Kole lændr maðr. or hans hafði[2] sprungu ut bæðe augu hans.

83. þorgæir a Solom kœmr a fund konongs. oc byðr hanum hæim til sin. oc skorte þar æigi goðan fagnað. Sva bar at um dagenn er konongrenn ræið til væizlunnar at þar varo fagrer akrar a baðar hændr þæim. þorgæir riðr firir. Æigi var auðvællt at stoðva liðet. Koma miðvikudagenn. Sœkezt sæint ræiðen. þormoðr oc hans iamningar riða ivir akrenn oe læmia miok. Nu þikei þorgæiri illa. en þormoðr kvazk sialfraðr vera at riða hvar sem hann villdi. Konongrenn sægir þat omakleet vera at gera þorgæiri skaða eða oskil. ser þo at ækci fær at gort. Konongrenn svarar. Værð væl við þorgæir sægir hann. þu væizt æigi nema litils same i. en þo kann vera at þetta[3] se æigi mikils vært nær þui ef kœmr annat bol mæira. Konongrenn tækr nu væizluna. En tiolld varo gorr uti oc var þar væitt i. Fær nu væizlan fram. þat er saet fra þormoðe Kolbrunaskalld at hann vaknar snima um morgonenn oc ihugar at mart hævir ivir liðit með hanum. hann hafðe fastat .ix. drotensdaga. en matazk iamnan fastudaga. at hann næðe þa hælldr en aðr hæmd at drepa þoraren[4] trolla ut a Grœnalande. Oe læypr hann i stæikarahus æitt. oe fær til morbiuga æins oc etr þat en þat var a fastudægi. En stæikarenn mællte. Ertu konongsmaðr sagðe hann. Ia sægir þormoðr. Allvant hævir þic hænnt sægir stæikarenn. þormoðr svarar. Annat hvart man okr krist a skilia mæira en morbiuga halft eða minna. Boande sa er konongrenn tok væizlu at byðr sie til færðar með konongenom. En hann atte sunu .ij. var annar sextan vætra en annar .xvii. vætra. Konongr biðr hann fara en svæinar hans se hæima. þar varo enn akrar blomgaðer oe troðrner miok. Konongrenn kvað þat æigi maklega gort. Svæinarner vilia fylgia fæðr sinum. En konongs menn vilia æigi. Konongr sægir at þæir

[1]) r. f. illvirk [2]) r. f. ahafði [3]) r. f. aþetta [4]) r. f. þoraran

[skulu raða[1] ef þæir vilia oc giæte guð þæirra. Oc aftrqvamo værðr þæim auðit. þorgæir var kallaðr fleccr. hann fecc ovirðing af Svæini konongc.

84. Nu æ þui mæir er konongrenn sotte a læiðena þa spurði hann þui mæira samandratt liðsens. Konongrenn ræið huitum heste um dagenn. en þa varð sa atburðr at hestrenn læypr i iarðfall æitt undir hanum. oc brotna fœtrner aller a hestenom. Konongrenn læypr af fram oc sakar hann ækci oc mællte. Bisna skal til batnaðar. Nu byðr hvær hanum sinn hest. Konongrenn binndr um fœtr heste sinum. Nu biðr konongrenn skutilsvæin sinn geva ser af vatne at drekca. Hann gerðe sva. Konongr blæzar kæret. oc þa er hann kændi. þa mællte hann. Æigi vil ek mungat drekca. Skutilsvæinnenn svarar. Vatn fecc ek yðr hærra. Oc lætr i annat sinni oc gefr konongenom. Konongrenn mællte. Er þetta mioðr. æigi vil ek hann drekca. gef mer vatnet. Skutilsvæinnenn fecc hanum þriðia sinni. Konongr mællte. Vin gefr þu mer nu. æigi vil ec þat drecka. Biscup mællte. Drekceð hærra. hæimillt a sa er gefr yðr oc þessom drykc hæuir snuit. oc ero slict agiætleg takn oc fagrleg.

85. Nu sia konongsmenn skip þat er atte Rutr a Viggiu Loðens sunr. Sigurðr ullstrængr var sunr hans. er staðenn sætti i Niðarose. Man ec þat sægir konongr at Rutr var mæiri vinr var. Nu færr hann til Kalfs með liði oc vapnom i mote oss. Konongr mællte til Gizorar svarta. Er þat titt a Islannde at værkmenn hæimta slagar um haustum er þæir haua unnit. Ia hærra sægir hann þat er þar miok titt. Konongrenn sagðe. Æ [em ec[2] þui mæiri maðr en bœnndr a Islande at ek skal storfængilegare til raða slaganna. Tak þu rutenn oc alla þa er hanum fylgia oc drep þa alla. Æigi var hann trauðr þes. drap þa Rut oc hundrað manna með hanum.

86. En þa er Olafr konongr kom a Upplond þa kom imote Haralldr Sigurðarsun broðer hans. oc var ungr at alldre oc mikill i hug .xv. vætra gamall. Oc tok Olafr konongr við hanum með miklum veg. En með konongc varo aðr mester virðingar menn. Finnr Arnasun er siðan var iarl i Danmarku. oc Rognvalldr Brusasun er siðan var iarl i Orknæyum. Aslakr af Fitium. En .ij.c. manna hafðe hanum austan or lande fylct. oc alldrigin hafðe við hann skilst. En Haralldr broðer hans kom i mote hanum með .dc. manna oc skildizc æigi við Olaf konong meðan hans lif var þessa hæims. Dagr Ringsson for með Olave konongc or Garðum austan i Sviðþioð. þa var hann þar æftir er Olafr konongr for i braut oc samnaðe saman liði oc ætlaðe æftir Olave konongc. Olafr

[1]) *r. f.* sku ra [2]) *r. f.* er mec

konongr bæið hans a Uplandum nokcora rið. En þo at hann kœme æigi þa villdi hann þo hallda fram færðenne. En þa er þæir foro milli Mioss oc Vænes a Upplandum. þa urðu þæir at bera skipen oc sva vopnen a bake ser oc var foren ærveð. En þar sem þæir hafðu nattstaðe þa ero þar kallaðar Olafs buðir. Nu koma þæir fram a fiallet a Sulu i Væradale. Marger varo þar rikismenn er liðet for ovan i Væradal oc ut a Stiklastaðe. Nu sætti Olafr konongr þar hærbuðir sinar. [.dc. hundrað[1]. sat þar drotensdagenn oc manodagenn oc tysdagenn oc vatnfastaðe hann þa baða. En þa er Olafr konongr var þar komenn þa let hann kalla til sin boanda æinn. siðan fecc hann hanum fe mikit. oc bað hann fara i hærоð a braut oc kaupa salotiðir at lærðom mannum. firir sal þæirra manna er imote mer ero oc falla i bardaganom. Firir þæirra manna sal mindir þu vilia geva er með þer falla quað boandenn. Firir þæim er imote mer ero sagðe konongrenn. en ver munum aller saman biargazt minir menn.

87. Ða tok Kalfr oc ræisti imote hanum mikla orrastu af miklu kappe oc af miklu mægni oc illzku. oc fec soc[2] hællzt firir kristniboð hans. aðr en Olafr konongr kœme i land aftr. firir þui at Kalfr vissi at hann mindi nu bioða kristnina sem fyrr hafðe hann kapp a lact oc miklu a læið komet. oc fecc þat til malbota ser at goðra manna synir skilldu æigi værða forgislaðer. Olafr konongr var nu komenn til haugs nokcors um morgonenn at undurni. oc bað menn sina til skripta ganga. En skamt ifra hanum sato þrir tigir manna oc lagðu æigi vopn sin. Konongrenn lætr æftir spyria hværir þæir være. Oc var hanum sact at Afrafaste var oc Gautaþorer. Konongr fretter hvat þæir vilia. þæir sægia at þæir vilia ganga i lið með hanum. Hann spyrr hvart þæir ero skirðir. En þæir kvaðozc æigi skirðir. Nu sægir konongr enn sem fyrr. Æigi hirðum ver at hava yðr við vart lið. en vist vilium ver hava yðr ef þer vilið skirn hava. oc fareð þa i friði. þæir kvaðozk þui æftir hanum fara at þæir villdu hanum lið væita. quеðazc oc veret hava i nokcorom mannhættom. En þat synizt oss hærra at sa siðr se bæztr er þer bioðeð. oc þess biðium ver yðr at þer abyrgizt oss firir þui at ver kunnum æigi þann sið er þer bioðeð oss. Konongr iattar þæim þui at hann skal þæim i trunaðe vera. Nu kveðazc þæir vilia firir hvætvitna fram bæriazt við konongenom. ero nu skirðir oc biskupaðer oc hava drægla um hauuð.

88. þa mællte konongrenn at þormoðr skilldi skiæmta nokcot. Hann svarar. Hui skæmtir Sighvatr æigi. Konongr svarar. Æigi er hans við kostr. farenn or lande til Rums suðr. þormoðr svarar. þat gerer

[1]) *saal. Cd., maaske feilskr. for* .dc. *ell. for* .vi. hundrað [2]) *r. f.* sec

þa hværr er til er fallenn. Oc quað siðan Biarkamal. Oc þa er hann hafðe queðct. þa mællte konongrenn. Hvat kaup villtu hava þormoðr firir skæmtan þina. þormoðr svarar. Æigi kann ek kaups at meta oc ængan lut vil sia mer til giæva annan en þat at ec villdi þitt briost vera oc i þinni asio vera. oc æigi villda ec æftir þik liva. Konongr svarar. Æigi kann ek þat glœct vita hvesso þat værðr. en asio skal ec þer væita. hvesso marga menn hævir þu veget i æinvigi. Hann þormoðr queðr þa visu.

Sex hævi ec allz er oxo[1]
on hiallta mer fioner
kændr [em ek[2] við styr stundum
stalrengs boða vegna.
nu em ek enn oc namk manna
morð varlega[3] forðom
ver letom þo þæirra
þritugr scarar bita[4].

Æigi ertu gamall sægir konongrenn. virt man þat við þic. hvat man þa annat firir siaundena en .ij. kome firir æinn. Mæl hæill oc sæll hærra sagðe þormoðr. Maðr giængr at konongenom vænn. sa het Arnliotr gellini. Hærra sægir hann. silfrdisc[5] æinn sænda ek yðr við þorodde Snorrasœne. oc þær varo iartæignir til þess at ek villdi til þin oc bæriaze með þer. Konongr mællte at hann skilldi skirn taka oc fara aftr. oc æigi vil ec hava þitt lið. oc ænskis manns afl þikeiume ek þurva. Fær hann aftr oc tækr skirn.

89. Nu kœmr mote konongenom boanda hærrenn. þrœnder oc Halæygir. Naumdœler oc Mœrer. þæir varo hofðingiar firir Kalfr Arnasun. Harekr or þiotto. þorer hundr. Ærlændr or Gærði. Rutr af Viggiu. þorgæir af Sorshaugi. oc mestr luti lændra manna norðan or lande. Oc þæir bœndr er i þrondæimi varo samnaðu saman liði miklu .xii.c. manna. en allz hafðu þæir .vii. þushundrað manna. þat er sact ifra Olave songe. at litlu aðr en barezt være. at hanum þyngdi litt þat. oc þa hæyrðu þæir gnyenn af liði boandanna. þa gecc Finnr Arnasun til konongsens oc vakte hann oc mællte þa konongrenn. Ec sa stiga standa til himna oc himna upp lukazt. oc var ek komenn a œpsta stiget er þu vakter mec. Oc var þat auðsynt sagðe sa er ritaðe saguna af þesse vitran. at sia hinn hælgi guðs dyrlingr hævir aðr længi veret a þæiri himirikis galu er þa var at ænda komet. oc hanum var þa ambun ætlað firir sitt ærveðe af almatkom guði. En Kalfr oc Ærlændr stoðvaðu nokcot liðet þar til er þorer hundr kom til með farunæyti sitt. þa tok at œsazc allt liðet. Siðan bauð Olafr konongr allu liði sinu at ganga til skripta oc hafðu messo. oc allt lið hans tok korpus domini aðr en þæir bærðizk. Nu kom konongrenn fyrri með lið sitt. oc bæið boanda liðsens. Nu mællte konongrenn til þormoz. Hvat mindi nu vera þitt rað ef þu skilldir rað hava firir varo liði. þormoðr svarar.

[1]) *r. f.* oro [2]) *r. f.* er mek [3]) *r. f.* varlegra [4]) *mgl. i Cd.* [5]) *r. f.* silfrdis

Brænnum oll firir innan
Innæy þau er ver finnum
lond tegazt hærr með hiorvi
hærbiorg[1] firir gram væria.
yss[2] have allra husa[3]
inþrœnder kol sinna
angr skal quæikt i klungri
kolld er ek ma vallda.

Ia sægir konongrenn. trua ma þer til þess Þormoðr sægir konongrenn. þu sægir þat sem þer byr i brioste. annur rað munu ver nu værða taka hælldr en brænna lond sialfra vara. Þat er saet at þar sem konongrenn var komenn. at lyng mikit var þar oc bæra. oc nu ser kongr lið boandanna oc mællte. illt bær oc arkt sagðe hann. En hann villdi sva mæla. at illt lið oc arkt være þat er þa for imote hanum. Þa svarar Rognvalldr Brusasun. Missmæle er þetta hærra sagðe hann. Konongrenn svarar. Haf þu þat at marke at þa mantu æigi hava længra olivat en ek a nu. er þu mæler slict mismæle. Oc sva var. þa er Þorfiðr iarl com i æyiarnar. þa geec Rogvalldr þar sem ælldar varo eindir. oc er hann kom i huset þa mællte hann. þa hauum ver fullivat er ælldar þesser ero brunnir. En hann villdi sva mæla. at þa være þæir fullællda. Nu kœmr hanum i hug hvat konongrenn mællte oc sagðe sva. Nu er Þorfiðr frænde minn komenn i æyiarnar. Oc þa kom Þorfiðr iarl með lið sitt. oc varo þa skammer lifdagar Rognvallz æftir. Þorfiðr skalld var þa með Olavekononge. hann kvað visu þessa þa er liðet for.

Roker at regne miklu
randa garðz hins harða
vill við visa sniallan
Værdœla lið bæriazc.
værium allvalld orvan
alum tæitan ma svæita
fællum þrœnndr i þundar[4]
þess æggium ver ræggi.

90. Bœnndr hava .iiii. mærki oc .xx. Oc .c. manna liðs undir hværiu. Sva er oc saet at konongrenn let iammorg bera imote oc fiora tigu manna undir hværiu mærki. Þa mællte konongr við Þormoð. Þer skipa ec i armenn annan. Þormoðr svarar.

Þora man ek þann arm væria
þat er ækciu munr nokcor
rioðom ver af ræiði
ronnd en ec lyt i standa.
giængr æi greprenn ungi
gunbliðr þar er slog riða
mitt rað er þat mæitit
mot a hæl firir spiotom.

Þostæinn knarrarsmiðr strængdi þess hæit. ef hann ma. at hann scal fystr manna vinna a konongenom. Gizor enn svarte mællte. Þat er titt sagðe hann með oss at hæimta slagar oc vinna til. hvat gere ek þat[5] til hærra er þar til mege metazk. Konongr svarar. Menn standa igiægnvært þer tvæir oc er annar ramare at afle. oc fry ec þer æigi ef þu fællir þa. Gizor slær undan aðrum fotenn. en annan drap hann aðr en bardagenn være. Nu kom Ærlænndr or Gærði með lið þat er

[1]) *r. f.* hværbiorg [2]) *r. f.* hyss [3]) *mgl. i Cd.* [4]) *r. f.* þundu [5]) *r. f.* þar

hann hafðe saman dreget omaklega imote konongenom. Olafr konongr hafðe væitt hanum mikit len oc gevet hanum dyrlegar giæver. oc ængir[1] lutir orðner i þess imillum. er hann gecc i fianda flocc hans. Þa mællte Olafr konongr til Ærlænz. Ek gerða þic litinn at miklum[2]. en nu dregr þu flocc imote mer oc villt drepa mik i dag. En ek kann þer þat sægia at sannu. at þu mant her falla. oc sal þin man fyrr vera i hælviti en bloð þitt se kallt a iarðunni. En þa mællte Olafr konongr til Kalfs Arnasunar. Ofus ertu Kalfr at vita þinn luta. er mitt boð matte standazt. Æigi væit ek hærra sagðe hann. Konongr mællte. Or lande skilldir þu fara oc bœta firir þer. þu ert vitr maðr. En þu þorer hvesso fus ertu at vita þinn veg. Þat iatta ek sagðe Þorer. at litt æigum ver þat undir þer. Sva er oc sægir konongrenn. Morg stor værk mætter þu vinna her i lande eða aflændis. Scaðe er oc um þic þorgæir sagðe konongrenn. Mantu væizlu þa er ver gerðom þer. oc bartu þa hatt hauuðet. En nu bærsc þu imote mer. oc samer þer þat æigi. Þorgæir kvezk æigi vilia annat firir fryiu sakar Kalfs. Kalfr Arnasun vissi at Finnr broðer hans var með Olave kononge. oc mællte til hans. Þetta lið er saman er her dreget. vill frið við konongenn. Siðan mællte Finnr við Olaf konong. Kalfr broðer minn mæler með flærð til þin hærra. en þu skallt ækei trua hanum. firir þui at þat er ækei nema flærð æin er hann mæler. Ða mællte konongrenn. Marger menn ero þæir i liði Kalfs norrœner. er þæim være bætra falla með mer en bæriaze imote mer.

91. Þorer hundr kom þa til oc Harekr or Þiotto með þriu þushundrað manna. Þa tok Olafr konongr at fylcia liði sinu. oc let Rogvalld a hœgre honnd ser með .c. liðs. En Finn let hann a aðra hond ser með .ii.c. manna. En Haralld broðor sinn let hann vera með Birni stallara trulegom vin sinum. En Þormoðr oc þæir kappar i annan arm. .xii.c. manna var allz lið Olafs konongs. en bœndr hafðu .vii. þushundrað manna. Olafr konongr hafðe sværð i hændi ser i andværðri fylcingu oc orrostonne. en hvarke hafðe hann hialm ne bryniu. Þat sægia menn at Arne Arnasun bære mærki Olafs konongs um dagenn. Skialldborg var skoten ivir konongenom. skilldi hann þar vera. Kalfr fær til liðs sins oc mællte. þa syn sa ec er væl mættem ver an sagðe hann. Vigroðe lystr a skyen fyrr en blod kœmr a iorðena. oc ogner ero miklar oc æigi nar sol at skina. landskialftar ero miklir oc ogner oss komnar. Olafr konongr biðr þa fra ser skiliazk er þæir kænna frændr sina i boanda liðinu. Þa svaraðe hanum æinn maðr. Kænni ek sunu mina .ij. i boandaliðinu. oc vænte ek at æigi se aðrer vænlegre

[1]) *r. f.* ængi [2]) *r. f.* miklu

en hvartvæggia þæirra. oc ma ek væl þa sia drepna. En æigi vil ek við þic skiliazk hærra. þat er oc sact at ængi villdi ifra hanum sciliazk. þorer hundr oc þæir .xii. saman ero firir utan fylcingarnar oc lausir oc varo i vargskinz stakcum. þostæinn halæyser maðr er kallaðr var knarrarsmiðr hann mællte. Æigi vil ek i fylkingu vera. oc giærna villda ek fystr vinna a konongenom. Maðr svarar. Hui mæler þu þat. Iaur sægir hann þat var mer þa i hug er hann brændi knor þann firir mer er bæztr mindi vera gorr at ek minndi a minnazk. Maðr svarar. þu mindir minna viti firir hava en værðuct være. Hann þagnar. þorgils het maðr er kallaðr var Hialmusun. hann kœmr a konongs fund firir bardagan. oc byðr sic at bæriazk við konongenom. en þo sægir hann sic þui aumlegare uera at hann hævir við feno tækit af Knuti konongc firir fegirni sakar. En þo lagðe hann allt a konongsens valld. Sunr hans var Grimr goðe er bio a Stiklastaðum. oc þar bio þorgils. Konongrenn svarar. þu skallt æigi bæriazk. hælldr skalltu flytia i hus þitt vara menn sara. Nu skillduzk þæir satter. Sægir kon-ongr at hann hævir svaret firir ræzlo saker. Sva mællte oc konongrenn við þorgæir boanda at hann skilldi fylgia liki hans til graftar oc lata þua sar þæirra manna er með hanum varo i þæirri laugu er hanum var þvægit i sialuum. þormoðr kvað þa visu.

Skalat oglaðan iva
[orð frægni þat borða[1]
buume við þrong a þingi
þængs dotter mik frægna.
þo at sigrunnar svinnir[2]
sægi[3] von Heðens quanar
verom i ala ele
austr bragningi traustir.
Ola þrœngr at ele
aur[4] stiklanda miklu
skilldu æigi skiælener haulldar
skalmolld er nu falma.

buume við soen en slæken[5]
sæggr skuli orð um forðazt
er at gæirþingi gangum
gunræifr[6] með Olæivi.
þer[7] man ek enn unz aðrum
allvalldr naeð skalldom
nær vænter þu þæirra
þingdiarfr um kne hvarva.
braut komom ver þo at væitim
valtamn frekom ramne
vist æigu þæir vaga[8]
vigruðr eða her liggium.

Konongr svarar. Oft kœmr þar niðr firir næsium.

92. Oc sva er sact at sva hart liupuzk þæir at meðan er skot-riðen var. at þar stoð þa hinn fysti konongs manna er[9] aðr hafðe hinn siðazte af boandom. þat sægia menn at þæir æggiaðu sva. Knyum knyum konongs liðar harðla harðla boanda menn. Nu ganga saman fylkingarnar oc bæriazk þæir nu snarplega oc af mikilli ræysti. Væita konongsmenn harða viðtaku oc syna[10] þa enn sem fyrr[11] sina mikla harð-

[1]) *r. f.* orðz (*et aabent Rum*) þ skorða [2]) *r. f.* svinnan [3]) *r. f.* sægi ec [4]) *r. f.* aul [5]) *r. f.* slækenn [6]) *r. f.* gunlæifr [7]) *r. f.* Ner [8]) *r. f.* vnga [9]) *r. f.* ar [10]) *r. f.* syn [11]) firir *tilf. Cd.*

fænge. þottezk sa bæzt hava er frœknaztr var i atgangu oc næst matte kononge vera. oc allum þotte bætra at falla með kononge en braut at komazt. Minnazk a hans fagrleg hæit at þæir minndu aller saman biargazt. oc þat annat at dyrlect var at guð allzvalldande villdi þa ambuna hinum hælga Olave kononge sitt ærveðe er hann hafðe þolat firir guðs saker. æflt oc styrkt hans kristni með sinum styrk. þa urðu sva tiðændi her. at Olafr konongr let lif sitt i þessom bardaga. Sva sægia menn at Biorn digri hio með sværði til þores hunnz um dagenn. en þar sem a kom bæit æigi hælldr en vænndi bærði um. En þorer oc þæir .xii. saman varo i vargskinz stakcum þæim er Finnar hafðu gort þæim með mikilli fiolkyngi. þa er Biorn sa at sværðet bæit æigi. þa kallaðe hann a konongenn oc mællte. Æigi bita vopnen hundana. Bæri þer þa hundana. sagðe konongrenn. þa tok Biorn ser klubbu mikla oc laust þore hund sva at fell við[1]. Oc æ siðan bar hann hallt hauuð iamnan. Oc þa liop hann upp oc lagðe Biorn með spiote oc mællte. Sva bæitum ver biarnuna a morkenne norðr sagðe hann. Biorn gecc a laget oc bæit a kampenom. Sva sægia menn at Ærlingr or Gærði felle fyst af boanda liðinu i bardaganom. þat var oc snimma er Olafr konongr fell oc frænde Kalfs Arnasunar ungr at alldre. hafðe gott ivirlæte af Kalve. hann særðe Olaf konong a fœte.

93. Sva er sact at þa er Olafr konongr fecc sar þat þa kastaðe hann sværði sinu i braut oc bað firir ovinum sinum. þorer hundr oc þostæinn knarrarsmiðr baro banaorð af Olave kononge. oc var þostæinn þegar fælldr a fœtr konongenom. hann strængdi þess hæit at hann skilldi fyst bera banaorð af konongenom ef hann mætte. Nu let Olafr konongr þar lif sitt. þa varð sva mikil ogn at solen fal gæisla sinn oc gerðe myrct. En aðr var fagrt veðr. Æftir þui sem þa var er sialfr skaparenn for af verolldenne. Syndi guð þa mikla ogn. þar var hæð nokcor sem Olafr konongr fell. oc i þæim sama stað er nu kirkia gorr. Nu stæig sva Olafr konongr or þesso riki oc i himirikis dyrð. En þat var a miðvikudægi er Olafr konongr fell. Biorn digri fell oc þa með hanum. þa fell oc Kolbæin Arnason. oc Aslakr af Finnæyu. oc fiollde af þrœnda liði. En þa er Olafr konongr var fallenn. þa lauk guð upp augu þores hunz. oc sa hann hvar ænglar guðs[2] foro með salo hanns upp til himna með miklu liose. hanum syndizt sem hon være skrydd með hinum dyrlegsta[3] purpura. anlit hans syndizt hanum huitt sem snior. Eftir þetta for þorer hundr af lande til Iorsala ut. oc andaðezc þar.

94. Dagr Ringsson kom með þushundrað manna oc .ii.c. með. þa

[1]) r. f. vill [2]) r. f. guð [3]) r. f. dyrlegsto

er Olafr konongr var fallenn. Hann spyrr hvart konongrenn var þar[1] fallenn eða æigi. Hanum var saet at hann var þa nyfallenn. Hann spyrr hvart þæir vilia taka annan til konongs. þæir spurðu hværr i boðe være. Dagr mællte. Byð ec sialvan mik sagðe hann. En þæir villdu þat æigi. þa bauð hann Haralld broðor hans. En þæir næittaðu þui oc mællto. þo villdum ver æigi Olaf konong hava ivir oss. þa vilium ver vist æigi[2] broðor hans til konongs taka. Nu tokst a nyialæik bardagenn með þæim Dag oc boandonom. en Dagr var ofliði borenn sva at hann kom a flotta. Dagr fœrðe Haralld Sigurðarsun til læcnes firir þui at hann var miok sar orðenn. oc var hann grœddr a launungu. oc for or lande siðan. Oc marger aðrer komozk nauðulega i brott Rognvalldr Brusasun oc Dagr Ringssun dræifðuzc i braut i okunn lond. En af boannda liði fello marger hofðingiar. þo at faer se næmdir. Rognvalldr var siðan iarl i Orknæyium oc var hinn meste mærkismaðr. Finnr Arnasun var miok sar orðenn oc var grœddr. Svæinn konongr Ulfssun gaf Finni iarldom oc var hinn meste maðr.

95. þormoðr lec laus við i bardaganom oc fecc æigi stor sar sem hann undraðe sialfr. oc þikeizt æigi hava lift ser. þa kallaðe maðr. Le mer skiolldenn. Tak þu sagðe hann. æigi þærf ek. Hann þakcaðe hanum. þormoðr læypr ivir skiðgarð nokcon oc mællte. kvaz ugga at hann mindi æigi falla með kononge sinum. Oc i þui kom skot undir hond hanum vinstri. krokor æin milli rivianna. oc mællte. Ængi dro bætra[3] hæilli sinn boga sagðe hann. Nu vænte ek at ek skilize æigi við konongenn. oc braut af skaftet af orenne oc sættiz niðr. Maðr kallar or valenom oc hæyrir hann. Hvat er malfœrt þæira manna er tala mege við oss kærskimal. Kallar maðr en ængi svarar. Her ero æigi miklir ræystimenn sægir sa er ængi vill svara. Maðr mællte. Illa hævir yðr faret sagðe sa er þer hafeð barezt imote hofðingia yðrum. oc liggið er nu a hæliar þræmi. Son atta ek er for or lande til Iorsala oc hævi ec ækci til spurt siðan. Hvat hæitir sia maðr er kallar sva. Ec hæiti Hiarrande. Hæitir illu hæilli sægir hinn. væl [er mek[4] faður. Ec hævi længi a illu raðe leget við konong minn oc margum storom glœpom. far hingat kvað hinn ælldri. Ækci tækr þu mer nær miok er þu hyggr at ek vili saurga mik i bloðe yðru. Ec vætte mer hialpar ef ek iðrumk nu oc mætte ec nu skirazk i konongsens bloðe. Ec stændr a kniom oc liggia uti iðren. eða hvat er þer at mæini. Hann svarar. spiote er igiagnum mik skotet sagðe hann. þangat skræið hinn ælldri oc do baðer saman.

96. þormoðe ohœgðezt miok saren. þar varo oc marger aðrer

1) *r. f.* far 2) hava *tilf. Cd.* 3) *r. f.* bætri 4) *feilskr. f.* em ek?

sarer. Kona æin gecc imote þormoðe með vazfatu. Kimbi het sa er binnda skilldi um sar manna. alldraðr maðr oc ængi ræystimaðr veret oc otrur veret kallaðr. þormoðr fecc ækci rum hia durunum stoð ihia vandbælki nokcorom oc studizc afram. Nu var um rœtt, hværir bæzt gengo fram oc urðu menn æigi asatter. Giængr kona hia þormoðe oc spurði með huarom or hann være. Hann svarar.

A ser at ver varom
vigræifr með Olæivi
sar fecc ek hælldr atvaro
huit bruðr oc frið litinn.
skin a skilldi minum
skalld fecc rið til kallda
nær hava œske arar[1]
orændan mik gorvan.

Konan spyr hværir bæzt værðizk með konongenom af hans liði. þa quað hann enn.

Haralldr sa ek at væl varðezc
vigræifr með Olæivi
þar gecc hara hiorva
Ringr oc Dagr a þingi.
reðo þæir und rauðar
rander prutt[2] at standa
fecc bænþiðurs blacke
bior doglingar fiorer.

Hon spurði hvesso konongrenn genge fram. Hann sagðe.

Ort var Olafs hiarta
oð gramr i styr i bloðe
reken bitu stal a Stikla
staðum [kvaddi lið baðvar[3].
yþolla sa ek alla
iolfaðrs nema gram sialvan
ræyndr varð flestr i fastre
flæindriuu ser liva.

þormoðr mællte til Kimba at hann mindi æigi vera drængr. er hann amællte konongs mannum. sægir at hann man æigi þola værr saren. Nu ser Kimbi hvar fram kœmr gullringr undan ærmi þormoz. oc rænner Kimbi til augum. þormoðr mællte. þikci þer fagr ringrenn fostre sagðe hann þormoðr. Kimbi queðr fagran vera. Tak þa Kimbi sægir þormoðr. Kimbi retter til hondena. En þormoðr brigðr saxe oc hœggr af hanum hondena. Nu man ræyna hvesso saren er at þola. Kimbi væinar miok oc œper. En þormoðr queðr hann æigi skulu með þæiri hændi nokcon man svikia. Nu giængr þormoðr ibraut. Maðr giængr imot hanom ungr af husi nokcoro. biðr hann æigi inn ganga. sægir þar vera op oc væinan. þormoðr[4] spyr. Vartu i orrostunni i dag sagðe hann. Var ec vist sagðe hinn með boandum er bætr var. Við hvarom vartu sægir hann. Vist með konongenom er bætr var sægir þormoðr. Ertu sar sægir þormoðr. Sar er ek sagðe hinn. Eigi færr yðr væl til konongsens sagðe þormoðr. Oc rekr nu at hanum saxet. Hann þolde illa. þormoðr biðr hann nu þola væl oc amæl þa konongs mannum. Nu do sa vano braðare.

97. þormoðr mœter kono æinni. oc hafðe við i fange. Oc er hon ser þormoð þa kastar hon niðr viðinum oc sægir dauða menn

[1]) *r. f.* ærar [2]) *r. f.* vrutt [3]) *r. f.* i voll at æðro [4]) *r. f.* þormor

ganga. Hann kvezk æigi dauðr vera. flecer æinn var komenn a næf hanum. Hann kveðr visu.

Vndrar æglis landa[1]
æik at ver sem blæikir[2]
far værðr fagr af sarom
fann ek orvadrif svanne.

Mik flaug malmrenn dœkeve
magne kæyrðr igiægnum
hvast bæit hiartat næsta
hætlect iarn er ec vænte.

Hvat er þer at mæini goðr maðr sægir hon. Hann svarar.

Emkat ec rioðr ne rioða
ræðr gronu kona maune
haukasetrs um hættinn
hyggr far um mik saran.

þat vælldr mer en mæra
mot æggiaðra spiota
draupnis dyrra vapna
dags riðar spor sviða.

Hann syndi saret oc var sollet miok. Konan spyrr hvesso or skal koma orenne. Sker or sægir hann eða spænn um tongenne oc kipp sva or sareno at æigi slae harundenne saman. Eigi þore ek þat gera sagðe hon. Sker holldet sægir hann eða fa mer tongena. Hann dregr at ser orena oc mællte. Gott er þessom karle um hiartat. oc þat æigum ver konongc varom at launa. Læggr bringuna a vandbolkenn oc andaðezk þa.

98. Nu ero dauðir .ii. Arnasynir Kolbæinn oc Arne oc þæir sarer miok Finnr oc þorbergr. Nu rœðazk þæir við brœðrner i valenom. Spyrr þorbergr hvesso oppt hæfir þu Finnr i val veret. Oppt sægir hann oc iamnan illt þott nema nu æigi. þui at ækei sviða sar min. Her er mer nu gott hia konongenom oc goðr ilmr er her. Ek hæyri manna mal sægir þorbergr. þar er Kalfr broðer okcar sægir Finnr. Ek villda drepa hann sagðe hann ef ek væra maðr. þorbergr svarar sva hatt at hann skilldi hæyra Kalfr. þat byriar þer æigi sagðe þorbergr við varn broðor at gera sva. þa flæygir Finnr til hans saxe er rænt hafðe or sliðrum oc kœmr a kneskælena oc a ristena oc igiægnum oc gecc hann alldrigin ohalltr siðan. Gevet hævir þu mer viti sægir Kalfr firir afgiærð mina. Dylstu æigi sagðe Finnr at mæira illt villda ec þer gera. Sættome[3] nu hælldr sægir Kalfr. Finnr mællte. At aðru skal þer værða. oc skilduzt við þat.

99. En æftir fall Olafs konongs. þa gerðezk allum mannum aug-liost at hann var sannhæilagr. þrir kryplar fengo hæilsu[4] sina þa er liē hans var boret til kirkiu. lieþraer menn fengo hæilsu. oc varð þa fiolde iartæigna af hollde hanns oc bloðe. þorer hundr vattaðe þat at hann sa konongenn i sva biartu ivirbragðe oc ogorlego at nalega varð hann blindr. oc þa er hann gecc nær konongenom þa rann bloðet a œxarskapt þores. En finngr hans varo næsta af hoguin. þa grere þegar við sem silkiþræðe være um snuit. Oc iatom ver sagðe þorer

[1]) *r. f* kindar [2]) *r. f.* blæiknr [3]) *r. f.* Sættom [4]) *r. f.* hæisu

hæilaglæik hans. Þorðr Folason varð oc sar a fingri oc næsta af hoguit þar sem a la mærkistongenne. Æftir þriðia dag gaf hann gaum at. lystr nu i værk sva at hann fær varla þolat. þa vitraðezc hanum Olafr konongr oc avitaðe hann um þralyndi oc um ogaumgiæfð. Siðan stakc hann fingrinu i stað sinn oc sva hart at hanum varð illt við storom. Oc er hann vaknaðe var[1] hann hæill orðenn.

100. Eftir fall Olafs konongs baro þæir licet or valcnom um æftanenn oc þuogo. En þar kom æinn blindr maðr oc þuo augu sin i þui bloðoga vatne. þa fecc hann þegar syn. Boande æinn rikr er var i þui hæraðe. þa er licet stoð uppi. gecc ut um nottena oc mællte við kono sina er hann kom inn aftr. Æigi iðrumc ek nu þess at ec var ækci imote konongenom. Hon spurði huat orðet var. Ec sa lios mikit sagðe hann þar sem ec vænte at lik konongsens man vera undir. Enn fell æinn siukr maðr hart þa er þæir baro lic konongsens til kirkiunnar. oc ræis upp þegar hæill er lic hans kom ivir hann. Siðan var licamr hans gravenn i iorð at Kristkirkiu. Þær urðu fyst iartæignir at hæilaglæik Olafs konongs at blinndr maðr þo augu sin i vatne þui er sar hans varo þvægin i. En sa fecc þegar syn sina. Lik Olafs konongs la i iarðu .ij. misseri oc .v. daga. þa var komen likami hans upp or iarðu. En kænnimenn gavo þat rað at niðr skilldi grava licamenn annat sinni. oc heto aller menn a guðs miscun at hann giæve þa vitran at hann mætte ofra licam hins hælga Olafs konongs. þa liðu .ix. nætr. þa var upp komenn annat sinni licamr hans oc hæilagr domr a funndingar dægi Stephanus oc þæira felaga. Oc tok þa Grimkæll biscup licam[2] Olafs konongs or iarðu. Oc er sa dagr halldenn i minningu iamnan i Norege oc viða i aðrum staðum. þa var þar fiolmenni mikit. oc toko har æitt af kampe hans at raðe Grimkæls biscups oc Svæins konongs. oc gec með bloðe upp. oc lagðu i vigðan ælld oc grandaðe allz ækci. þa mællte Alfiva at[3] i ovigðan ælld skilldi læggia. kvað oft froða menn vigia mega sva ælld at æigi grandaðe. þa svaraðe Æinar þambarscælvir at vera minndi sa er maklegazt være at læggia i ællden. Oc ertu siolf þat. Hon svarar. Digr er þinn hals Æinar sægir hon. en sett hævi ek slica fiska laupa i netet. Hann svarar æigi er minn hals miok digr. En[4] ef slikir laupa marger i neten sem ek em þa mun æigi gott þola moskon þin[5]. Nu var hænni æigi fiarre æftir þui svarat sem hon læitaðe til.

101. Siðan var Olafr konongr i skrin lagðr með mikilli dyrð oc fagrlegom iartæignum. þar fengo blindir menn syn. en licþraer menn hæilsu. oc vorðo morg takn hvartvæggia af licam hans oc

[1]) *r. f.* varð [2]) *mgl. i Cd.* [3]) *r. f.* a [4]) *r. f.* Ee [5]) *r. f.* þinn

bloðe. Svæinn konongr kom þat sumar i land er Olafr konongr var fallenn. En þa tok lanzfolket æftir fall konongsens með mikilli vesolld firir anauð Svæins konongs oc Alfiuu. oc var þa harmuleet undir þæira vælldi at liggia bæðe með ofrælsi oc með oarane[1]. er folket lifði mæir við bufiar mat en manna. firir þui at alldrigin var a þæira dagum gott ar. sem hæyra ma i visu þæiri er Sighvatr quað.

Alfiuu man æve
ungr drængr muna længi
þar er uxamat atom
inni skaf sem hafrar.

annat var þa er Olafr
ognbandaðr[2] reð landúm
hværr atte þa rosa
hialm þornaðo fræ korne.

Hinn hælgi Olafr konongr bar .xv. vætr konongs namn þessa hæims i Norege til þess er hann fell. þa var hann halffærtugr at alldre. en þa var liðit fra burð Krist drottens vars þushundrað vætra oc .ix. vætr oc .xx.[3].

102. Ðat er saet at æitthvært sinni var þing fiolment i Niðarose. Varo a þinginu Svæinn konongr oc Alfiua moðer hans. var þa talat enn um vanrette boandanna. þa var hvarke at gort iattat ne oiattat. þa mællte Æinar þambarskælvir sva at marger menn hæyrðu. Ekei var ek vín Olafs konongs. en þo varo æigi þrænnder þa kaupmenn er þæir sælldu konong sinn. oc toko imote mæri oc hon nyfolat. Konongr sia hann ækei mæla[4]. en moðer hans vill illt æit oc ma œret. þa umdu þæir er a hæyrðu oc logo at. sægir hværr aðrum oc þotte væl mællt. Nu mællte Alfiva. Hui sætiazk æigi bœnndr niðr oc lyða konongs malom oc kurra æigi sva. Bœnndr þagnaðu. En Æinar stoð upp oc mællte hatt. Fare menn hæim. illt ærænde hava menn hengat sott bæðe nu oc fyrr mæir til fundar við Alfiuu. Mego menn hælldr biða hæima vanrettes. en sœkia æigi aller i æinn stað. oc lyða þar æinnar kono orðom þæir er æigi villdu lyða Olave kononge. er nu er sannhæilagr orðenn. Hævir við hann veret gort mikit niðingsværk. oc er þui illa ræfst oc markt hærvilect[5] ivir folket gængit siðan er þetta valld kom ivir oss. Late guð þetta sem skiæmst vera. firir þui at þat hævir nu veret[6] œret langt. Giængr nu Æinar af þinginu oc allr mugrenn. Væliazt nu til eno bæztu menn oc fara or lande oc austr i Garða oc biðia Iarizlæif konong at hann fenge þæim Magnus son hins hælga Olafs konongs. Vilia nu menn bœta a sœne hans þat er þæir gerðo við faður hans. Konongrenn svarar at hann ræðest at þæir sviki hann. firir þui at ver hauum æigi fyrr hæyrt þetta boð þæirra. En þæir svaraðu at bæztir menn varo i þessom raðom. Æinar oc Svæinn bryggiufotr Kalfr Arnasun. En þui næst kom hann i land a fiorom vætrum æftir fall

[1]) *r. f.* ovarane [2]) *r. f.* ognbannaðr [3]) oc .cc. vætra *tilf. Cd. urigt.*
[4]) *r. f.* mælla [5]) *r. f.* hævilec [6]) *r. f.* vere

faður sins. Kœmr hann nu .i land með miklum veg. en Svæinn stock or. Ræðr nu Magnus æinn firir rikinu.

103. Nu æigu aller menn heugat i Norðrlond mikla tilsio at vænta ser af guðs [dyrlingi Olave kononge[1]. Man hann mikit traust væita mannum i sinni arnan við guð. firir þui at þa er hann lifði her þessa hæims þa læiðrette hann margan þann er aðr var farenn. þæim[2] mun man hann nu framar at hann fær nu alla luti framar miklu gort en vart se vit til. En æftir frafall Olafs konongs þa var licamr hans tækinn þegar oc fluttr til hus nokcors. oc þuogo hirðmenn hans sialfs allvanlega oc varðvæitu. þa kom aumingi æinn sionlaus með allu oc fell þar a kne firir durunum oc skræið þar at sem vatneno var niðr slægit er sar hans oc licamr var þuæginn .i. oc vættezc hond hans i þui vatne. þa er hann stoð upp þa ræið hann þui um augu ser. en þegar iamskiot leðe guð hanum lios þess ens fagra er hann hafðe længi þarnazt. Allundarlect þotte hanum sialuum oc sva margum aðrum þæim sem þar varo. oc dyrkaðu nu aller menn af þui hinn hælga Olaf konong. er þa miklu miscunn væitti. oc heto siðan aller agiætlega a hann sem værðuct var. oc lovaðu guð oc hinn hælga Olaf konong æinkanlega æ siðan.

104. Sa var hærtoge æinn a Irlande er Guðþormr het. foringi mikill oc frægr at ræysti sinni oc at hvatlæik. Hann var norrœnn at allu kyni oc systursunr hins hælga Olafs konongs. Kærr var hann oc virkr konongenom i Dyflinne þæim er Mardagus het. oc var vingan þæira æinkar goð. Nu bar sva til æinu sinni. at þæir hafðu unnit sigr mikinn oc orgrynni fear fængit i hærforenne. En um dag nokcon er þæir foro hæimlæiðis. þa skilldu þæir skipta feno þui mikla sin a meðal æftir iamnaðe. þa villdi kcnongrenn hava bæggia þæira luta. oc virði þa vingan sina litils við hærtogann oc felagskap. Bað hann þa kiosa hvarn lut er hann villdi hælldr. at missa fear þess allz er þæir atto baðer saman oc ganga af skipum sinum eða æiga við hann bardaga. þa syndizt hanum vande mikill i hvarotvæggia. oc þottezk hann æigi lata sviviröingarlaust skip sin oc fearmuni firir ænga tilgiærð. en þo var haskasamlect[3] at bæriazc við konongenn firir sacar þes mikla liðs er hanum fylgði. En liðrs þæira var sva mikill munr at konongrenn hafðe .xvi. skip. en hærtogenn .v. æin. þa bað hann konongenn lia ser fresta[4] um .iij. nætr til umræða með vini sina. oc hugði hann at hann mindi a þæiri stundu mega mykia agirnd konongsens oc koma sinu male i [mæiri vingan[5] við konongenn með fortalum sinum oc hæilræðom. En a þæim dægi stoð Olafs messo æftann. Nu þegar er hann

[1]) *r. f.* dyrlings .O. k'gs [2]) *r. f.* þæimun [3]) *r. f.* haskasamlet [4]) *mgl. i Cd.* [5]) *r. f.* mæri

fann at hann fecc æigi með orðom sinum oc raðom snuit konongenom fra þæiri villu. þa kaus hann ser þann lut hælldr at dæyia[1] með sœmd oc með drængskap oc lata lif sitt karmannlega en liva við skom oc við briczli. oc bera klækesorð með sva mikilli fearmissu. Oc kallaðe hann þa a guð almatkan oc a hinn hælga Olaf konong frænda sinn. bað ser þa fulltings oc hialpar. oc het þui til ef hinn hælgi Olafr konongr bæðe hanum lifs við guð almatkann oc undankvamo. at hann skilldi gera or silfri dyrlega roðo til þess hælga hus er hann huilir i. Siðan skipaðe hann liði sinu oc fyleti i mot þæim mikla hærr. oc ræðr til þegar oc barðezc við hann. En með fulltingi guðs oc hins hælga Olafs konongs þa lagðe hann við iarðu konongenn oc hværn þann mann er hanum fylgði bæðe ungan oc gamlan. En æftir þann mikla sigr þa vændc hann hæim or þæirri glaðr oc fæginn með allum þæim fearlutum. oc let gera roðo or silfri sva mikla at allzkostar er hon mæiri oc længri en æinn hværr maðr. oc pryddi þar með kirkiu hins hælga Olafs konongs ser til salobota[2] til minnis oc til frasagnar iartæignar þæirrar er hinn hælgi Olafr konongr gerðe við hann. við mægni oc styrk hinnar hælgu þriningar faður oc sunar oc andans hælga þess drottens er ræðr oc rikir i hværri tið verolld verallda. amen.

105. Dyrlegar sagur fara um alla kristni oc kristin lond firir iartæignum hins hælga Olafs konongs. oc i Miklagarðe er hanum kirkia gorr til lofs oc til dyrðar. Sva bar at æinu sinni at konongrenn i Miklagarðe biozc imote konongc æinum hæiðrnum. Siðan fyletu þæir liði sinu oc ortozk a þegar oc barðuzk. þa bar æigi bætr at en þæir illu menn fengo sigr oc fælldu i þæiri firir konongenom flesta þa Girkia oc Væringia er hanum fylgðu. En þæir er upp stoðo vænto ser ænskis annars en liggia þar æftir. þa qualduzt oll rað firir konongenom. oc orvilnaðest hann þa næsta undanquamo. Nu i þæim suttum oc nauðum er hann var stadr. þa heto þæir aller a almatkan guð oc a hinn hælga Olaf konong til miscunnar oc baðo þann hinn agiæta guðs vin[3] við tru oc með tarom væita ser fullting at sigra þa guðs anskota. Heto hanum oc hinni hælgu mæy Mariu vars drottens moðor ef þau hylpi þæim at lata gera þæim til lofs oc til dyrðar kirkiu i Miklagarðe. En æigi var minni liðs mun en sex tigir varo um æinn. Nu mego þer her goðer menn hæyra fagra iartæign. Iamskiot bar þann guðs dyrling i sion við þa miok marga i liði konongsens. Gecc hann þegar fram firir þa kristnu menn með dyrlego mærki oc bændi þæim allum at fylgia ser. Siðan væitu þæir tilræðe hinum hæiðnu hundum af miklu kappe. er þæir sa þann hælga konong i liði með ser oc fulltingi. Oc fell þar

[1]) *r. f.* dæia [2]) *r. f.* salobo [3]) *mgl. i Cd.*

þa firir þæim faliðum flester aller þæir hæiðrnu menn. En sumir flyðu oc komozt undan með mikla nauð. þui næst for konongr þaðan með sigri aftr til Miklagarðz oc let gera kirkiuna sem hann hafðe hæitit. oc let vigia hinni hælgu Mariu. oc sva mikla fearluti lagðu Væringiar til oc aller liðsmenn til þess hælga virkis. at mikil offrænd oc sva aðrer gripir gengo þa af er kirkian var fullgorr. oc innan[1] prydd með allre þæiri dyrð oc vegsæmd er þæir matto guði væita. Sva ero oc sændar iðulega margar gersimar til þess hins hælga staðar. er hann huilir at or Miklagarðe til lofs oc til dyrðar firir marga halæita miscunn er hann hævir væitt hvært sinni er þæir hava a hann hæitit ser til biargar.

106. Sa var græivi æinn i Danmarku illr maðr nokcor oc auundfullr. ræddezk hvarke guð ne menn. Hann atte ambot æina þa er ættað var oc fœdd i þrœndalagum. oc dyrkaðe hon oc truði fastlega a hinn hælga Olaf konong. En sa guðs ovinr er aðan var getet tortrygði þat allt er hann hafðe hæyrt sact fra þæim halæita guðs manne oc hans iartæignum. kvað þat ækci vera nema quitt æinn oc pata. oc gerðe ser at gabbe oc at gamne lof hans oc dyrð. þat er lannzfolk væitti þæim hæilaga kononge. Nu com at þæim dægi er sa milldr konongr let lif sitt a. oc aller kristnir menn dyrka. þa villdi sa hinn ovitri græivi þui siðr þa hælgi hallda. at hann bauð hælldr ambot sinni þæiri þrœnsko firir auundar sakar er hann hafðe við þann hælga mann. at hon skilldi baca oc ællda omn til brauðz oc baca þegar a þæim dægi. Vita þottezk hon œðe hans oc oscap at hann mindi hænni sarlega hæmna ef hon lete æigi at þui sem hann bauð hænni. Oc giængr hon til nauðig oc bakar i omnenom. oc kvæinkaðe miok um at hon starvaðe a sva hælgum dægi. oc hæitaðezk nu við hinn hælga Olaf konong. oc quazk alldrigin længr skilldu a hann trua nema hann hæmdi með nokcorre bænding þæirra odœma. Nu mego þer hæyra maklegar ræfsingar oc fatiðlegar iartæignir. Allt var þegar a æinni stundu. at græivinn varð blindr baðom augum. oc brauð þat allt varð at[2] griote er hon hafðe bacat. Enn er af þui griote til minnis i þess hælga[3] manz husi i þrondæimi.

107. Svæini æinum saclausum var kændr þungr glœpr. oc gallt hann at þui annars manz sem margtit er. oc rænto mann hann tungu sinni oc maleno. Nu hafðe hann frett oc spurt til miscunnar hins hælga Olafs konongs oc iartæigna oc fystizk nu þangat at fara oc læita ser miscunar við þann guðs vin. Oc hann kom þar til þess dyrlega staðar er hann huilir at. oc vacte þar iðurlega oc bað ser til guðs oc hins hælga Olafs konongs til hialpar oc til miscunar. oc til mals oc hæilsu.

[1]) *r. f.* inna [2]) *mgl. i Cd.* [3]) *r. f.* hæga

er hann hafðe mist firir utan sinna tilværka. En um dag æinn þa somnaðe hann i kirkiunni. oc syndizc hanum i sœmnenom maðr æinn æinkar friðr oc æigi har at vœxti ganga til sin ut or skrininu oc tok hændi sinni i munn hanum oc togaðe til sin þann litla stubbenn er æftir var tungunnar. oc togaðe sva hart oc tæygði. at sa hinn ungi maðr fecc æigi þolat i sœmnenom oœpande. þui næst vaknaðe hann oc ræis upp hæill. oc þakcaðe varom drotne fæginsamlega oc þæim guðs dyrlingi er hann hafðe hæilsu af tækit. faret aðr þangat malaus at sœkia hans hælga skrin. en þaðan for hann hæill oc skorenorðr til sins hæimilis.

108. Kona æin aumlega skapað var[1] kropnað oll saman. sva at baðer fœtr lagu biugir undir quið upp. Siðan var hon fœrð til hins hælga Olafs konongs. Nu er hon hafðe þar længi veret oc iðurlega a hann hæitit gratande. þa bœtte hann hænni þæirrar vanhæilsu sva at fœtr hænnar oc aðrer limir rettozk or lyckium. oc þionaðe siðan hværr liðr oc limr aðrum með retre skæpnu. oc matte hon æigi kriupa þangat aðr sem nu gecc hon hæil oc fægin siðan til sinna hæimkynna.

109. Brœðr .ij. varo i Vic austr kynstorer menn oc væl feaðer oc atto þar oðal oc æignir allar. Systur atto þæir friða hælldr at syn. oc þo æigi forsiala við orðe vandra manna. sem ræyndizk siðan. Hon hafðe bliðlæte við prest nokon ænscan er Rikarðr het. oc þar var hæimsvistum með brœðrom hænnar. Hon gerðe hanum mart i villd oc oppt mikit gagn firir goðvilia sakar. þa bar æigi bætr at en þa flutizk um hana oorðan. oc þui næst com firir brœðr hænnar. Oc þegar er þæir urðu við þat oorðan varer. þa hugðu þæir hann liclecstan til vera firir þyðu þa mikla oc bliðu er þæirra var a meðal. Var þæim i þui mikill ofagnaðr sem æigi var kynlect. oc þagðu ivir oc leto ækci a siazk. En um dag nokcon þa kallaðu þæir prestenn til sin. en hann varðe goz æins af þæim. oc quaðozc skilldu sysla nokcot aller saman. oc baðo hann nu fylgia ser. hafðu með ser hæimamann sinn þann er vissi oll rað þæira. Siðan er þæir komo lanct fra aðrum mannum i stað nokcon læyniligan. þa toko þæir prestenn ovaranda oc brutu baða fotlæggina a hanum. oc skaro af tungu hans. oc ut stungu þæir augu hans bæðe. Oc þa sa þæir at tungan blaðraðe. þa reðo þæir til þess stufsens er æftir var oc drogo til sin með tong æinni oc skaro af annat sinni. oc leto hann þar liggia halfdauðan. þui næst kom til hans kona æin fatœk oc fluti hann hæim til sin. Nu er hann með hænni aumlega buinn. oc vilnaðezk hann iamnan guðs miscunnar oc tortrygði alldrigin. Bað hann guð i hug sinum. þo at hann være

[1]) *mgl. i Cd.*

malaus oc með suttfullu hiartta þui allu trufastare er hann var siukare. oc rende hann hug sinum til þess mikla guðs dyrlings hins hælga Olafs konongs. er hann hafðe aðr hæyrt mart fra sact hans dyrðarværkum. oc truði hann þui allu. hæitr a hann til allra hialpa i sinni nauð. La þar lame oc allu mægni nomenn. gret sarlega oc umbdi. bað hinn aumlege harmulega buinn með saro brioste þann guðs dyrling duga ser. Nu aðrum dæginum þa fecc hann dur nokcon oc somnaðe hann. þa þottezk hann sia þann hælga mann ganga til sin i sœmnenom. oc kallaðe sic vera Olaf þann er hann hafðe aðr sva aumlega oc akaflega akallat. þui næst strauk hann hændi sinni um augu hanum oc um læggi oc um alla limi hans þa sem sarer varo. oc þa tok hann til tungunnar oc togaðe til sin tungurœtrnar með sva miklu mægni at prestrenn quað við oc œpte oc fecc æigi þolat. En þegar iamskiot æftir þess hælga manz atake þa fecc hann sva braðar bœtr af miscun hins agiæta konongs allra sinna mæina. oc sva þotte hanum er hann vaknaðe sem hann hæfði hvarke veret siukr ne sar. Tungan var nu hæil oc sva augun oc læggirnir varo groner. oc oll sar hans varo þa hæil. En at ræyna þát til sannz at augu hans varo ut stungin þa grere ærr hvit a hvaromtvæggia hvarmenom.

110. Ðat var enn æinu sinni a drottensdægi æinum. þa er sia hinn hælgi maðr hafðe þessa hæims livi. at hann sat oc tælgði vond æinn með knivi er hann hafðe i hændi ser. oc gaðe æigi sialfr at drottensdagr var. En Norcks menn hallda allvæl messodaga. sva at ængi maðr þorer at vinna um hatiðir huarke mikit ne litit. Nu kom manne æinum i hug er stoð firir hanum oc þorðe æigi at sægia hanum at hæilact var. minnti hann þo a með orðom oc mællte sva. Hærra sagðe hann i morgon er annar dagr viku. En þegar er hann fann at hann hafðe tælet a drottensdæginum. þa iðraðezk hann miok oc samnaðe saman allum sponom oc brændi a hændi ser. En er brændir varo spœnerner þa var hond hans hæil oc osviðin sem aðr var hon. Slicar iartæignir gerðe almategr guð firir sakar hins hælga Olafs konongs. sem hann gerðe fyrr mæir við .iii. unga menn er sættir varo i brænnanda omn æinn firir guðs sakar i Babilonia. Mægin oc styrk hafðe ælldrenn æftir natturu sinni at brænna oc æyða sva spononom. en honnden a þæim hælga manne mate æigi brænna.

111. þat var enn annat sinni er hann gerðe fagrt værk æitt oc fatitt. Boandakarl nokcor milldr oc mæinalaus var firir klandum rikra manna þar[1] sem hann bio oc gavo þæir[2] hanum þiofsoc mæir firir illzku sacer[3] en sannynda. Dœmdo hann bratt oc drogo hann til galga

[1]) *r. f.* þa [2]) *r. f.* þær [3]) *r. f.* saccer

mote guðs lagum oc manna. oc villdu ænga undanfœrslo af hanum taka. Siðan er sa vesle maðr fecc æigi skirslum firir sic komet þo at hann bæðe þa illu menn. þa vætte hann ser ængra hialpa eða biarga af mannum. Skaut þa male sinu af allu brioste oc trausti a guðs miscunn. bað þa hinn hælga Olaf konong væita ser fullting æftir sannyndi við[1] almatkan guð. þui at hann biargr oft þæim miscunnsamlega er a hann hæitr. er stort hava til værkat oc værðir ero sannra ræfsinga. Nu kœmr þar at locom þo at flæira se um rœtt. at þæir eno vondo menn foro sinu fram við þann aumlega mann. hængia hann nu upp saclausan firir log fram. En sa hinn goðe konongr er hann hafðe oppt a kallat dugði hanum þa miscunsamlega sva aumlega sem hann var þa staddr. þegar iamskiot er hann lyptizt af iarðunni þa syndizt hanum sa hinn agiæte konongr hinn hælgi Olafr skiota undir fœtr ser fiol æini. oc stuðdizt hann við þa miscunn flestan allan dagenn allt til þess er kona hans kom oc sœner til hans. þago læyui at iarða licet oc ovan taka. Siðan fælldi son hans ovan licet. oc komst nauðulega at af at hoggua virgilenn þann er um hals hanum var borenn. En er þui var locet þa stæyptizt likamrenn niðr firir þat bratta berg[2]. oc hugðu þau þa þat oll at hvært bæin minndi isundr brotna er niðr kom. en sva mikit vann hanum við varn drotten þess ens hælga mannz arnaðarorð. at hanum matte hvarke tortima galge ne virgill. oc æigi þat at langt eða hatt være til iarðar oc oslett undir. Nu ræistizk hann upp þegar er hann kom niðr. oc þotte hanum sva sialuum er hann tok um at huglæiða sem draums hæfði hanum veret. En þegar er hann vitkaðezk oc hann fecc mægin sitt. þa for hann iamskiot þangat sem hinn hælgi Olafr konongr huilir. sagðe ærkibiscupi oc korsbrœðrom fra andværðu hvesso faret hafðe með þæim. oc hværia miscunn er hann hafðe þeget af almatkom guði firir arnaðarorð sakar hins hælga Olafs konongs.

112. Sva bar enn at iartæign æinni at ælldr kom i kaupbœ þann er hinn hælgi Olafr konongr hvilir i. þa var skrin hans boret ut or kirkiunni oc sætt imote ælldinum. Siðan liop fram maðr æinn ovitr oc barðe skrinet oc fryði þæim hælga kononge. sagðe þa at allt mindi upp brænna nema hann byrgi með bœnom sinum bæðe kirkiu oc aðrum husum þæim sem obrunin varo. Nu let almategr guðs sun kirkiur obrunnar stannda. en þæim ovitra manne sændi hann augnaværk þegar æftir um nottena. oc la þar i allt til þess er hinn hælgi Olafr konongr bað hanum miscunnar við almatkan guð. oc bœttezt hanum i hans hæilagræ kirkiu.

113. Vngan mann æinn danscan toko hæiðrnir menn oc fluttu til

[1]) *r. f.* vil [2]) *r. f.* brg

Vinlanz oc hafðu þar i bandum oc i haftum með aðrum hærfægnum mannum[1]. Nu var hann um daga i iarne æinnsaman varðvæizlulaus. en um nætr var sun boandans i iarne með hanum til giæzlo at hann lœpezk æigi. En sa hinn aumi maðr bæið alldrigin sœmn ne ro firir harms sakar oc sorga. huglæiddi a marga vega hvat til hialpar være. quiddi miokc við anauð oc ræddezt bæðe sullt oc pinslir. oc vætte ser ængrar aftrlaustnar af frændom sinum. firir þui at þæir hafðu aðr tysvor sinnum læystan hann af hæiðrnum mannum. oc þottezt hann þui vita at þæim mindi þikcia bæðe mikit firir oc kostnaðarsamt at læysa hann þriðia sinni. Væl hævir sa maðr er æigi biðr slict illt þessa hæims sem hann þottezt þa hava beðet. sva aumlect[2] oc harmulect sem um þa er alla er ængi er varkynd a. Nu gerczt[3] hanum ængi annar kostr en laupa i braut oc komazt sva undan. Liðr su nott. oc var skamt imillum at hann ræðr til oc drepr nu boanda sunenn. hœggr af hanum fotenn. oc stæmnir siðan til skogs með fiotrinum sem harðazt. Oc um morgonenn æftir þa værða þæir varer við. oc fara æftir hanum þegar iamskiot með hunda .ii. þa sem þui varo vaner at spyria þa menn upp er undan lœpezc. Oc finna þæir hann nu i skogenom þar sem hann la oc læyndizc firir þæim. Nu taka þæir hann handum bæria hann oc bæysta oc læika hann nu allzkostar illa. lia hanum lifs nauðulega oc ængrar annarrar miscunnar. Siðan draga þæir hann hæim til pinsla. oc sættu hann þegar i myrkvastovo þar sem inni varo .xvi. aðrer kristnir menn. bundu hann þar bæðe með iarnom oc aðrum bandum sem fastazt. Sva þotte hanum pinslir þær er fyrr hafðe hann þolat sem þat være skuggi æinn nær þui hinu illa er þa var at hanum boret. Ængi maðr sa hann augum i þesse prisund sa er hanum bæðe miscunar. Engum manne þotte aumlect um þann aumingia nema þæim kristnum mannum er þar lago bundnir með hanum. þæir harmaðu oc greto bæðe hans mæin oc sina anauð oc ogiævo. En um dag nokkon þa lagðu þæir rað firir hann oc baðo hann hæitazt hinum hælga Olave konunge. oc gefsk hanum til þionastumannz i hans dyrðar husi. er hann kœme hanum með guðs miscunn or þesse prisund. Nu iattaðe hann[4] þesso fæginsamlega oc gaf sic nu hanum sem þæir baðo hann. Nottena þegar æftir syndizk hann hanum i sœmnenom oc mællte við hann a þessa lund. Hæyr þu hinn aumi maðr. hui ris þu æigi upp. Hann svarar. Lavarðr minn kvað hann. Hann svarar. Ec em Olafr konongr sa er þu kallaðer a aðan. Oho lavarðr minn sagðe hann ec villda giærna upp risa ef ec mætte. en ec ligg iarnom bundinn. oc þo i fiotri með þessom mannum er her sitia bunnir. Þa mællte hann

[1]) *r. f.* magnum [2]) *r. f.* aumlec [3]) *r. f.* gererzt [4]) *r. f.* hans

annat sinni. Statt upp oc dylst æigi at þu ert laus. þui næst vaknaðe hann oc sagðe felagum sinum hvat firir hann hafðe boret. Siðan baðo þæir hann fræista oc vita ef satt være. Ypp stænndr hann oc kænndi at hann var laus oc obundinn. Nu sagðu þæir felagar hans at hanum mindi þat firir ækci koma firir þui at hurðen var bæðe læst innan oc utan. þa mællte gamall maðr æinn er þar var i bandum með þæim. bað at hann skilldi æigi mistrua miscunn þess blæzaða manz er hann hafðe laustn af tækit. sagðe at hann mindi þui þa fagru iartæign við hann gort hava at hann skilldi hans miscunnar niota oc heðan laus værða en æigi til vesalldar ne pinslar. Nu lat við fimt oc læita duranna oc vit en þu meger ut komazt þa ertu holpenn. Sva gerer hann. finnr nu dyrnar opnar læypr siðan ut sem hann matte. En þegar er þæir urðu þess varer þa sla þæir hundunum oc fara æftir sem skyndilegazt. En hann liggr oc læynir ser. nu ser hann hvar þæir fara æftir hanum. Nu villizt hundunum faret en þæim allum villtizt sionen. sva at ængi þæirra matte sia hann. oc la hann firir fotom þæim. Vændu siðan hæim aftr þaðan oc væinaðu ser oc harmaðu at þæir matto æigi fa staðet hann. Nu vex dyrðar lof hinum hælga Olave konongе fyst at upphave at hann læysti hann or iarnom oc allre prisund. siðan let hann hanum ækci tortima er hann kom i skogenn. þat hitt þriðia[1] at hann gaf hanum hæyrn oc hæilsu alla. er þæir hafðu aðr baret hans hauuð oc knuskat til þess at hann var orðenn daufr af. Nu er fra þui at sægia at hann komst a skip með kristnum mannum .ii. þæim er længi hafðu þar veret pindir. oc næytu þæir nu aller saman undan at komazt. oc fluttuzt nu alæiðis væl. Siðan sotte hann til þess dyrlings hus með miklum fagnaðe. beðet nu allz þess bætr er hanum þotte mesto i skipta. En þa er hann var hæill orðenn oc hæim fœr. þa iðraðezc hann sinna hæita. oc gec nu a hæit sin við þann agiæta konong. oc liopsc a braut um dag nokcon oc kom at kvælldi til boanda nokcors er hanum væitti hærbirgi firir guðs sakar. En um nottena a hann var i sœmn komenn þa sa hann mæyiar .iij. ganga til sin friðar oc fagrar. oc orto þegar orða a hann. oc barðu hann miklum avitum. hui hann skilldi sva diarfr at laupa ifra þæim blæzaða kononge er hanum hafðe sva mikla miscunn væita. oc firrazt þann liuva lavarð er hann hafðe aðr a hændr gængit. þui næst vaknaðe hann fælms[2] fullr. oc stoð upp þegar ardægis. oc sagðe husboanda sinum hvat við hann hafðe veret rœtt. En sa goðe boande let hann ængu aðru við koma en vænda hæim til þess hælga staðar. þessar iartæignir ero oss þui kunnaztar at ver fundum þenna mann i guðs æmbætte i

[1]) *r. f.* þriða [2]) *r. f.* flæms

hins hælga Olafs konongs kirkiu. oc syndi hann oss a sinum limum iarna stað oc banda.

114. Aðrum manne bœtte hann þæim er Vindir hafðu tækit oc tungu or hofði skoret. oc hafðe sa með laupi undan komezt. Nu rænde hann hug sinum til hins hælga Olafs konongs. siðan hann var undan komenn. biðr miok gratande hinn hælga Olaf konong lia ser mals oc hæilsu. þui næst fecc hann mal oc miskunn af þæim goða kononge oc gerðezt þegar hans þionastumaðr um alla sina lifdaga.

115. Kona æin aumlega skapað var kropnað oll saman. sva at baðer fœtr varo upp kropner. Siðan var hon fœrð til hins hælga Olafs konongs. En er hon hafðe þar længi veret oc iðurlega ser beðet hialpar oc miscunar með aumlegom grate þa bœtte hann hænne þæirrar miklu vanhæilsu. sva at fœtr oc læggir rettozt or lykeium. oc þionaðe siðan hværr limr aðrum æftir retre skæpnu. Siðan gecc hon þaðan hæil til sina hæimkynna.

116. I kaupange þæim er hinn hælgi Olafr konongr huilir i var kona su er brotfallz sutt hafðe. oc giptizt hon ungum manne. oc læyndi hon hann þui meðan hon matte. En um nott nokcora i huilu þa mintizt hænnar su hin illa atquama. oc vacnaðe boande hænnar við þa miklu ogn er hon la þar oc snarflaðe. branzt a bac aftr oc vissi ækci til sin. Vesall þottezt hann sinnar ogiævo oc harmaðe miok við sva botlaust afall at hann matte ængan væg fra hænne skiliazt. oc læitar æftir við hana hvesso opt er sia bardage kom at hænne eða nokcor lækning være hænni til bota. Hon sagðe þa illu sutt vitia sin a hværium manaðe. oc ængar læcningar quað hon ser at hallde koma. Nu i þæim harme enom mikla er þau hafðu bæðe hiun þa kallaðe hon a hina hælgu Mariu er vist er sannu miskunar moðer. oc a hinn hælga Olaf konong. bað þau gratande lia ser siukri oc harmsfulri nokcora liena. Siðan teðe hon mal sitt preste nokcorom með skriptagang. sagðe hanum sin vanndkvæðe. oc læitaðe við hann hæilla raða. En hann huglæiddi skiot hvat guðs orð sægia i guðspællcno. oc sagðe hænne at þæirrar sottar biðr ængi maðr bœtr nema með bœnom oc fastu. En æftir þa amining þa foro þau bæðe til hins hælga Olafs konongs kirkiu. hafðu með ser[1] vaxlios oc dyrkaðu[2] þa hælgu hatið með fastu oc vaktu þar um nottena með margum aðrum vanfœrom mannum. Oc a næsta dægi þegar þa var hatiðardagr þess hins hælga Olafs konongs. Um morgonenn siðan ottosongs tiðum var locet sva sem þæirri hatið somde. er sa guðs dyrlingr let lif sitt a. þa foro þau hæim með sva halæitri miscunn at afra þæim dægi til hænnar ændadax vitiaðe hænnar alldrigin

[1]) *r. f.* sex [2]) *r. f.* dyrkaðe

su ohamingia siðan. en sva mikill akave hafðe a þui aðr veret at a ængum manaðe misti hænnar sa otimi. siðan er hon læið or barnœsko. Siðan vox þæim sva mikill fagnaðr æftir þa guðs giævo. at a hværium iamlængdar dægi þess hælga mannz messoæftans er hon hafðe hæilsu þeget þa vactu þau oc fastaðu oc falo sic a hændi guði með almusu giærðum oc bœnom.

117. Sva bar at æitt sinni i Garðum austr. at ælldr kom i kaupbœ þann er Holmgarðr hæitir. oc stoð æigi til minna gæigs en borgen oll mindi upp ganga. Nu urðu aller menn fælms[1]fullir. oc vændu til kænnimannz æins þess er Stephan var næmdr. En hann þionaðe þar kirkiu hins hælga Olafs konongs. En þegar prestrenn hæyrði þæirra bœnarorð þa gripr hann i fang ser lienæskiu þess hins agiæta hofðingia oc sætr imote ælldinum. Siðan þokaðe ælldrenn alldrigin framar en aðr var. oc varð þa sva borget hinum mesta lut af borgenne.

118. Alvalldr het maðr krypill æinn er hinn hælgi Olafr konongr grœdde. Hann somnaðe uti dag æinn. maðr kom at hanum gafurlegr oc spurði hvært hann villdi fara. oc bað hann fara til Olafs kirkiu til Lunduna. þar mantu hæill værða. Nu for hann oc kom fram um siðir til Lunduna bryggiu. Hann spurði hvar Olafs kirkia var. þa kom at hanum maðr æinn oc mællte at þæir skilldi fara baðer saman. Ec man visa þer læiðena til kirkiunnar. Treskiolldrenn var har firir durunum oc varð at vælltazt inn ivir. þui næst varð hann hæill. oc sa hværgi þa farunauta sinn.

119. þora het kona Guðþorms dotter moðer Sigurðar er skera let tungu or hofði manne þæim er Kolbæinn het. firir æigi mæiri soc en hann hafðe tækit af krasadisei hænnar nokcot. Hann for siðan til hins hælga Olafs konongs. oc somnaðe um ottosongenn at siðare Olafs messo. Hann sa hinn hælga Oláf konong at hann gecc til hans oc tok i tungustufenn oc togaðe. En þegar varð hann hæill er hann vaknaðe. Vindir toko mann æinn þann er Halldor het a þæim dægi er Nikolas karðanale kom i Noreg haluum manaðe firir Olafs messo fyrri. Villdu fyst hængia hann. en virgillenn slitnaðe iamnan. Siðan drogo þæir ut tunguna um kværkena. skaro þar af. hugðu þæir at læynazt mindi. Hann varð hæill at Olave kononge. þessa menn sa Hallr munkr baða hæila.

120. Fra þui er oc sact er sa hinn hælgi Olafr konongr gerðe i hæraðe þui er þelamork hæitir. þat var dag nokcon er bœndr aller funduzk. oc rœddo um aller at þæir villdu lata gera stæinkirkiu hinum hælga Olave kononge til lofs oc til dyrðar. En talgugriot matte hværgi finnazt þar i náánd þa er at var læitat. Nu a þæim dægi er stæin-

[1]) *r. f.* flæms

mæistarenn sa skilldi a braut fara er til værksens var ætlaðr. þa let almategr guð bræsta i sundr fiall æitt mikit þar i náánd. oc var þaðan flutt allt griotet siðan til kirkiu virkissens. En hæraðsmenn leto upp gera siðan með goðvilia.

121. Svæinn æinn litill tapaðezt fra frændom sinum i þui hæraðe er næst liggr kaupange. en þæir varo staddcr at samkundu nokcore. Nu fengo þæir ser þegar lið til oc foro at læita barnsens. En þa er allar[1] vaner varo ranzakaðar þa fannzk svæinnenn hværgi. Tva daga alla læitaðu þæir. oc matto hværgi finna. þa heto þæir a hinn hælga Olaf konong til miscunnar oc skutu saman fearlutum hværr æftir sinum æmnum. oc sændu þegar samdœgnes til hans hælgu kirkiu. træystuzk hans miscunn oc læitaðu[2] þriðia sinni barnsens. oc fundu þegar svæinenn sovanda hia husi æinu hværiu þar sem oftazt hafðu þæir aðr læitat. Foro siðan hæim fægnir. en aðr varo þæir i ohuga. þakkaðu varom millda drottne þa dyrð er hann gerer firir þess hælga mannz saker hvært sinni er hann er beðenn miskunnar.

122. Ðat hævi ec hæyrt sact fra iartæignum hins hælga Olafs konongs þæim sem var drottenn hævir gort firir hans saker. en þetta synizt allhalæitt vera er nu vækrir hug margra goðra manna oc guðs vina. Sva sem sal hværs kristins mannz er agiætare at oðrlez skæpnu[3] en licamrenn. sva er oc salarennar dauði hættare oc þyngri oc sva hæilsa dyrlegre. En ovinr allz mannzkyns letter alldrigin slict at vinna nu a hværium dægi við oss sem varð forðom i Paradiso. hugenom oc salonne hværs mannz spilla. at sa fiannde vill taka hværn mann með svicfullri flærð[4]. þui biðr hann trua er hann tæl firir. en guðs ræiði oc boðorða brot sægir hann litils vært vera. en veralldar virðing hæitr hann oc svikr hann af þui margan. en guðs dom oc hælvitis pinslir queðr hann ængan mann þurva ræðazt. Með þæirri villu svæik hann fysta mann. þar með blækeir hann hværn dag hans afspringi. þess bragz næytti hann við mann æinn þann er hann svæik með sva dauðvænom drycc at hann glæymdi allra guðs boðorða. oc for með drambe oc fiandans villu. En sa vesle maðr var or hæraðe þui er Yriar hæita. Sva aumlega hafðe fianndenn hann blindaðan at hann virði ænskis annars hæims pinslir mote munugð sinni oc veralldar girnd. Eða hui var hann þa æigi svikinn[5] er hann gafsc i fiandans vælldi til þessa hæims sœmdar oc nittaðe sinum scapara oc sagðezk or samnæyti oc fagnaðe allra hæilagra manna. Siðan fylgði hann fianndans raðom oc for þui æinu iamnan fram er ferlect var. En a mote Olafs messo um sumaret

[1]) *r. f.* aller [2]) *r. f.* læitaðe [3]) *r. f.* skæpna [4]) *r. f.* frærð [5]) *r. f.* svuikinn

þa sotte fiolde mikill til hans miskunnar þangat sem sa dyrlingr huilir hinn hælgi Olafr konongr. þa for oc sa hinn vesle maðr þangat firir þess æins sakar at hann mætte sia oc hæyra mæla oc gera nokcot þess saurlivis er hann fenge fastlegra bundit sic i annskotans villu oc farunæyti. En var drottenn er sva miscunnsamr at hanum þikcir þui aumlegare um þann er hann ser aumlegra svikinn en[1] hværn kristinn mann. Nu um dag æinn er licamr þess hins hælga Olafs konongs var utborenn með halæitri tign. þa tok sa vesle maðr at huglæiða um dyrð þess hælga mannz oc sina vesolld oc æilifan ofagnað er hann þottezk vita ser firir handum er hann skildize við þessa verolld. þui næst vitiaðe hans sva halæit miscunn hins millda konongs firir nauistar saker þess guðs dyrlings. at hann sændi hanum sva mikla iðran. at menn þottozk sia utan a hanum hve aumlega er hann þottezk syngazt haua. En þa er skrinet var flutt or stað oc til annars. þa þokaðe sa hinn aumlege maðr þangat sem sa hinn hælgi licamr hafðe aðr staðet. toc þa at kalla a þann millda mann af allum hug oc hiarta með grate oc með tarom oc með harmulego akalle oc andvarpan. bað þa aumlega þann millda konong með guðs fulltingi at læysa þau en sæigu[2] synda bonnd af ser er fiandenn hafðe hann i vafðan. Nu let guð hann niota arnaðarorðz hins hælga Olafs konongs. oc læysti hann til sin agiætlega af annskotans vælldi oc snere hanum til æilifrar dyrðar[3] oc fagnaðar. ef hann hafnaðe þaðan ifra annskotans ægian. Siðan er at þui kom er hann skilldi til skripta ganga oc sægia preste sin mæin oc saurlivi. þa þorðe hann æigi at sægia. glæymdi þa oc villdi æigi græða sitt synduct lif. þa sendi var drottenn hanum mikla sott oc akava oc ræis hann æigi fyrr upp or þæirri en hann hafðe bœt með skriptagang alla þa guðs odygð er hann hafðe gorva. þui næst fecc hann hæilsu licams oc salo. oc þottezc hann þa giorla fundit hava i sinu omægni at firir ofdrams sakar oc licams munugð hafðe hann villzc oc snuizc ifra guði oc tynnt[4] af þui salo sinni. Siðan gerðezc hann þui allu guðrædare oc truare er hann vissi sic aðr ferlegra faret hava. oc flæira þat dryct er guði oc allum guðs hælgum mannum hafðe veret til odyrðar. dyrkaðe drotten varn oc hinn hælga Olaf konong nær alla sina lifdaga æ meðan hann lifði.

123. Marger menn sotto til hins hælga Olafs konongs at iamlængd þæirri er kirkia hins hælga Olafs konongs var skrydd með pallium oc ærkibiscups stole. Nu hafðu fluzc siukir menn .iij. af langum vegom til hælgu gravar oc hugðu ser til miscunnar oc hæilsu allra hællzt a þæim dyra dægi er sa guðrs dyrlingr skildizc við þenna hæim oc

[1]) *mgl. i Cd.* [2]) *r. f.* sægu [3]) *r. f.* dyrða [4]) *r. f.* tynn

for til fagnaðar oc til æilifrar dyrðar. oc fecc af þæim þrimr æinn syn sina a messoapnenom sa er sionlaus var þangat komenn. En messodagenn sialvan þa er hælgir domar varo ut borner oc skrinet var niðr sett i kirkiugarðenum æftir siðvæniu. þa fecc malaus maðr miscunn sa er længi hafðe veret aðr dumba aumlega. en þa væitti hann varom skapara dyrðarlof með miuku tungubragðe. Kona æin var hinn þriði maðr su er þangat hafðe sott æigi skæmri læið en or Sviðþioðo austan. oc hafðe hon i þæirri for mikla nauð þolat oc mæinlæte[1]. oc margan dag mikit vas haft firir sionlæysi sakar oc ærveðes. Nu træystizk hon miscunn guðs almatcgs. oc kom þangat farannde a þæim hatiðardægi er aðr var getet[2]. Siðan var hon læidd i hins hælga Olafs konongs kirkiu at messo um dagenn. En fyrr en tiðum var locct þa sa hon baðom augum hans hælga skrin. for hon þaðan blið oc biartæygð með halæitum fagnaðe. en aðr hafðe hon blind veret[3] .xiii. vætr.

124. Væringr æinn i Garðum austr kæypti ser þræl æinn ungan. oc var dumbi. matte ækci mæla. oc þo hygginn oc nœfr um marga luti. Nu vissi ængi maðr hværrar ættar er hann var. firir þui at hann fecc ækci ifra sact þo at hann være at spurðr. þess gato þo marger menn at hann minndi norrœn vera. firir þui at hann gerðe vapn þau iamnan oc bio er Væringiar æinir nyta. Nu hafðe sa aumi maðr við sinni vanhæilsu margan drotten kannat oc iðulega með værði veret sælldr allt til þess er kaupmaðr æinn læysti hann til sin[3]. oc gaf hanum frælsi firir miscunnar saker. Siðan for hann i sialfræðe oc kom til borgar þæirrar er Holmgarðr hæitir oc væitti hanum hærbirgi kona æin goð. oc dvaldezk hann þar miok marga daga. En kona su goða sotte iamnan tiðir allar til Olafs konongs. oc dyrkaðe hon þann mikla oc millda konong með mikilli ast oc trunaðe. Nu um nott æina er hon var i sœmn komen þa syndizk hænni Olafr hinn hælgi oc mællte þa við hana. at sa hinn ungi svæinn skilldi fylgia hænni til ottosongs um morgonenn. Sva gerðe hon sem hann bauð. hafðe hann með ser til tiða i kirkiuna. En þegar er hann var i kirkiuna komenn þa tok hanum at þyngiazt oc lagðezt niðr oc somnaðe meðan kænnimenn væittu tiðir. þui næst sa hann þann sama mann i sœmnenom oc geck til hans með slicum klæðabunaðe oc alitum i anlete sem kononne hafðe aðr synnzt um nottena. oc gaf hanum mal oc hæilsu með sinni milldi oc miscunn allzvaldande guð með fulltingi hins hælga Olafs konongs.

125. Langt[4] var þess ameðal er hinn hælgi Olafr konongr var upp tækinn oc dyrkaðr sem værðuct var með halæitri tign. oc kirkian var gorr a Stiklastaðum i þæim hælga stað er bloð hans hafðe niðr

[1]) *r. f* mæinlæite [2]) *r. f.* gettet [3]) *mgl. i Cd.* [4]) þangt

komet. oc hann hafðe or þema hæimi faret. Nu er kirkiu skilldi vigia oc biscup var til komenn. þa barsc sva at at konongr nokcor var oc þangat komenn i þat hærað oc var miok siukr oc matte æinkum illa. var komenn þrote mikill i kne hanum. sva at bæðe bolgnaðe læggrenn oc læret upp ifra. oc var hanum þat harðla mæint oc omiuct. Nu við þann sarsauka þa fystize hann þangat til tiða oc sia guðs tign oc hins hælga Olafs konongs. þui næst com hann til kirkiunar. oc baro hirðmenn hans hann innar i kirkiuna. En um dagenn er ottosonge var loket þa var konongenom saet fra stæini þæim er hinn hælgi Olafr konongr fell a. oc enn kveða bloðe drivinn. en sa stæinn kœmr ut i ovanværðu allterinu. Siðan þokaðe konongrenn þangat til oc þrysti kne sinu oc þui er sarazt var við stæinenn. En þegar iamskiot þa vitiaðe hans sva halæit miscunn almategs skapara at a þæim sama apne þa tok or allan værkenn oc þrotann. oc sva miukr oc lettr varð hanum þegar fotrenn bæðe at riða oc at rænna iamt sem alldrigi hæfði hanum veret mæin at.

126. Nu skulu ver luca þesse rœðo at þæim læiðizc æigi langmæle vart er lytt hava. þungt er oc mœðesamt oc næsta um afl at skra eða at sægia þau dyrðarværk er hinn hæste burðr firir saeer hins hælga Olafs konongs dyrð oc værðlæik hævir gort oc iamnan gerer var drottenn Iesus Kristr guðs sunr sa er livir með fæðr oc annda hælgum rikir oc ræðr æinn guð utan ænda ivir verolld verallda. AMEN.

ANHANG.

Pergaments-Brudstykker af Olaf den Helliges Saga fundne i det norske Rigsarkiv.

Hvad nedenfor er trykt med mindre Skrift mangler i Originalen og er her tilsat efter Gisning.

A.

48. . . . . . . r maþr i norvegi. þórir hvndr var oc ricr maþr. hann hafþi farit til biarmalandz. oc drepit þar góþan mann þann er karli het. konvngr sendi menn til hans. oc fek hann næþa sælt. fir illvirki sitt. for siþan or landi oc margir aþrir lendir menn. oc gørþosc otrvir konvngi af raþom sinom oc ihvga. erlingr helt betr hýscalla sína en aþrir lendir menn. hann helt skytning .xii. manaði alla. oc véitti sínom monnom. nema þa eina stund er þæir hofþosc viþ i flocci um svmrom nacqvara stund. hann hafþi oc marga anæðga menn. oc let þa vinna þar til er hann gaf ðeim frelsi. qvað a hve micit verc er þeir scyldo fram flytia þangat til. tóc sér þa aþra. i staþinn. þessir menn fengo ser micit fe oc ætlo oft micit corn.

49. Nú er þar til mals at taca at olafr konvngr hafði bannat alt norþr i land at . . . .

oc varþ tízca hans at gøra veizlo hvert hæst oc fek þa eigi corn. comr a fvnd erlings oc segir honom. Olafr konvngr segir erlingr hefir bannat at selia corn. Nú þyckiomc ec eiga vald a þeim monnom er verit hafa anæþgir mer oc á konvngr a því ønga sœc. Ræþr nv i hond honom micit corn. ferr hann siþan heímleiþis oc cømr viþ ey þa er þorir selr armaþr konvngs reþ firir. oc la þar við ævna. Nú siá menn þoris at scip hans voro hlaþin. lætr hann heimta a mal til sin oc spvrr þórir hverr honom seldi corn. hann segir at sa

gorþi er heimilt atti er erlingr var. Mioc vill erlingr niþr briota konvngsens vilia. fær nv þorir til sína menn. oc lætr vp taca alt eornit. oc eftir þat toc hann segl er asbiorn atti gørt af hólæýgscom vóþom oc var þat micil gørsimi. oc fek honom eitt byrþings segl vánt i staþinn. oc sc . . . .

. . . .

. . . .

steicœrom. Nv́ er menn coma i seto. þa fretta menn hverso føri meþ þeim asbirni. hann segir sogona qvaþ mannenn vel viþ vrþo alt þangat til er hann scipti seglonom. þa qvaþ hann næsta grázrꝯst i qverkom honom. oc i þvi comr asbiorn i stofona. snarasc at honom þegar. þar sem hann stóþ firir konvnginom. oc mælti er hann hio til hans at nv́ væ̂ri grátrꝯstin gengin or qverkonom. hio sva at hœfoþit fell a borþit firir konvnginn. en blóþit dreif a discinn. konvngrinn baþ taca hann oc drepa.

50. En þar var þa innan hirþar skialgr son erlings skialgssonar. steig hann fram þegar of borþit. oc gek firir konvnginn oc baþ hann hialpa þessom manni. konvngrinn mælti. sia maðr hefir svá micinn glop gorvan at eigi ma hann frið hafa. brꝯt fyrst mitt boþ. oc nv́ drap hann þenna mann a sva heilagri tiþ. oc þoat litils sé vert. at bloþit stœk . . . .

B.

58. Nv koma eigi fram giafir þær af konvngs hendi viþ þormoþ. er honom þotti ser heítit hafa verit. oc er þeír ero baþir saman staddir. þa qveðr þormoþr viso þessa.

Loftungo gaftu lengi
látr þat er fáfnir átti.
þv́ létz mer enn mæ̂ri
merkr fránœlvns vánir.
verþr eme varga mvrþir
víþlendr fra þér siþan
eþa heldr of sío sialdan
slícs rettar scal ec vætta.

Konvngrenn dregr hring af hendi sér. er vá halfa mœrc. oc gefr þormoþi. haf micla þœck firir herra sagþi hann. enn fir kvnnið oss eigi várrar framgirni. þóat ec mełac of þetta nœckoro framarr. þat roddoþ ér herra sagþi hann at vér scyl . . . .

. . . .

. . . .

. . . .

. . . .

minnisc nv a segir þormoþr. hvat mælt var meþ oss. at ec scylda slíco ráþa.

þeir svoroþo honom. oc biðia hann eigi verþa svá óþan. oc hefir þv mátt ráþa slico fir oss. oc enn kann vera at svá se. Drecinn brvnar nv fram váno bráþara. sem ec gat áþr. oc gengr nær scipino þeira þormoþar. oc er þat sagt at stafnbvinn a drekanom bregþr sverþi oc høggr til þormoþar. en hann lætr eigi a sic halt oc hoggr i móti. oc vegr þann manninn. hlæýpr siþan af scipino sino. oc a drecann. oc hefir scioldinn firir sér. oc alt aftr til lyptingarennar. Oc viþ þetta alt saman. þa verþr call á scipino. oc fréttisc nv hvat er titt var. oc er hann því næst hændlaþr. en vicingarnir leggia a brávt. oc hirþa ecki of þormoþ hvat af honom verþr. Nv er sagt konvnginom olafi hvat i hefir gorzc. oc svá at vegandinn er handteccinn. konvngr biðr drepa hann. oc qvað hann þess verþan vera. Oc er fiþr arnason hæýrir þetta. er konvngr mælte. þa gengr hann at hitta þormoþ. oc mælte. Fir hvi var ðv svá diarfr maþr. at ðv træýstisc at hlávpa á konvngs scipit. segir hann. slict er þv hafþir aþr vnnit. þormoþr svarar. þat bar til þess sagþi hann. at ec hirða ecki of lifit. ef ec qvæmome a vald konvngsens. Nv segir fiþr þetta sigvrþi . . . .

C.

59. . . . . einn gek hia þeim cávpmonnonom. þeir voro tveir saman í gængo. þessi maþr er ec gat aþr. var herþi micill. oc þannveg bvinn at hann var i kæpo. oc i hosom hvitom. Annarr þeira spvrþi. hverr ertv felagi sagþi hann. en sá cæpo maþrenn þagþi viþ. oc svarar øngo. Ec svá heill quað sa er spvrt hafði. at ec scal maca honom hæþvng. hlæýpr eftir honom siþan cæpo manninom. oc lętr eria scóinn of legginn ofan er þar var blávtlendi oc leirvet er þeir foro. oc sér á mioc. þars hinn hafði hvítar hosor. en þó lætr hann sem hann viti þetta eigi. oc scilia þeir nv viþ svábvit. Annan dag pascanna. þa er þat sagt. at konvngs menn coma inn i herbergi þess .

D.

61. . . . . ttari. oc gengr hann nv firir konvngenn. oc qveþr hann virðiliga. konvngrenn svarar øngo oc er reiþr mioc ifir litz oc þrvtinn. oc þegar oc iamt hefr ottar vp qvæþit oc qveþr vnz locit er. oc er þat þrýtr. þa hefr hann vp þegar annat qvæþi oc er þat drápa er hann hafþi ort of konvngenn sialfan olaf. oc er þetta vphaf at.

hlyþ manngofogr minni.

Hann hefr svá vp. at allir ero at qvaddir hirþmenninir. oc fec qvæþi þetta af monnom góþan orþróm. enn hin en fyrri drápan þótti ecci vera . . . . ti. sem frá hafði sagt verit: oc cømsc ottarr nv i friþ viþ konvngenn. oc var meþ honom.

62. þat er sagt eít hvert sinn at konvngrenn olafr sat i loftom nocqvorom. en stoþo firir honom sverþ mœrg. oc horfðo vp hiœlten á œllom. ottarr scald qvaþ þà viso þessa.

Sverþ standa her svnda
sárs læyfom vér árar[1].
holl rǫþ bvin golli.
viþ tøca ec vica
vil ec enn meþ þér kennir
ǫldz ef þv eitthvert vildir
allvaldr gefa scáldi

konvngrenn mælti. at viso scal ec gefa þ . . . .
. . . .
. . . .
sendi þéim hnøtruar at . . . .
myndi fœþor arfi sínom. þa qveþr ottarr viso þessa.

. . . . dan
hrandaþr arinbran . . . .
. . . .
. . . . hingat.
miór er marka . . . . . .
. . . .
. . . . ss i œþro
íslandz mikils . . . .

Fra þvi er oc sagt at Olafr konvngr sat i hasæti síno. en þorfiðr scáld sat a stoli firir honom. þa mælti konvngr. yrc nv́ scáld sagþi hann of þat er scrifat er a tialdino iamgegnt þer. hann leít til. en þat var a markat hvar er sigvrþr va orminn. oc qvaþ þa viso þessa.

. . . . . tendr til grvndar
grvn . . . .
. . . .
. . . . seiðr konvngs reiði
hristisc . . . .
. . . .
. . . . þorinn fylcir
ferr viþ steíc . . . .

E.

63. . . . . alla saman fara lata mœrcena. oc þat scilþi konvngrenn. oc mælti. Of menn ero oss slict sagþi hann. oc biðr nv́ fá honom aþra halfa mœrc gvllzens. oc mælti þetta mvn scilia occart felag

[1]) *her er udeglemt en Verslinje.*

sagþi hann. oc svá var oc at steínn var þar siþan scamma hríþ. oc fór hann a bravt. oc er þat her eigi sagt. hvat hann . . . .

64. Nv̇ scal þar til taca sem fyrr var frá horfit. þa er olafr enn sønsci var fra fallinn. þa tóc œnvndr sviþióþ. oc alt ríci eftir fœþvr sinn. oc heldo þeir œnvndr oc olafr konvngr fast oc vel sinni vinœtto. oc mágsemþ meþan er voro vppi báþir. Nv̇ væri mart fra olafi at segia þat er hann drýgþi í mœrgo lagi er stormerkiom sætti. meþan hann var ifir lande. oc má ecci of þat roþa. eftir þvi sem var, at eigi ero sva vitni vmb þœ œll er tocilig ero. En þá er olafr hafði ellifo vetr ifir landi verit. þa gørþisc oþocci micill viþ olaf af knv̇tz hendi. oc girntisc sa a annars sœmþ er þa hafði mesta hlotit. er hann vann til handa honom . . . . .

F.

65. . . . . vildi honom fir gefa þetta et micla mál. ef hann vildi nv viþ sciliasc oc heria eigi lengr a land hans meþ olafi mági sínom. oc heítr honom þar meþ sinni vinœtto. oc fégiọfom. Oc nv̇ fara þeír sendi menninir meþ þessom erendom vnz þeír coma a fvnd œnvndar konvngs. oc bera vp fir hann þav orþ er þeir ero meþ sendir. oc nv̇ var fra sagt. þar meþ bera þeir fram gørsimar þær er knv̇tr konvngr sendi œnvndi konvngi. en þat vóro kertisticor af gvlli gørvar. Svá er frá sagt. at œnvndr konvngr leít til oc mælti. Fœgr leíco ero þetta. sagþi hann. en eigi vinn ec þo þat til. at sciliasc viþ olaf þoat ec eiga þessa gripi. Oc nv bera þeír fram borþker gott. þat var gørt or gulli oc sett gimsteínom. oc var þat en mesta gorsimi. konvngrenn mælir þa enn þessom orþom þat er umb at roþa at siá er agætligr hlvtr. oc micil gørsimi. enn eígi sel ec olaf konvng viþ borþkęrino. Nv siá þeír sendi menn knv̇tz. at œnvndi er olafr . . . .

66. . . . . eftir orrostona heimtisc saman herr svía konvngs oc norvegs konvngs avstr fir gavtland firir aflit svía konvngs. dana konvngr væýc aftr. oc lagþisc í æýrar svndi meþ flota sinom. ætlaþi nv̇ at hitta Norvegs konvng. ef hann vildi heím fara of havstit oc hafþi oflýianda hęr. en olafr konvngr sá at þat var óføra micil at fara meþ litit liþ. i þvílícan hęr. þótt hann væri frocn oc hefþi liþ fritt. þa mintisc hann þess er olafr tryggva son hafði farit. þa er hann træýstisc scipom storom oc liþi frøcno. at leggia fram í sva micinn her sem her var firir. Nv tóc olafr konvngr vitrligra ráþ. gek af scipom sinom þar sem heitir barþvic oc fór svá et øfra of gavtland oc smálœnd. oc sva ifir it vestra . . . . . oc sva ofan i vicina.

67. En einn gamall hœfðingi vitr maþr. er het hœrekr hann var

norþan ór þiótto. sonr æývindar scalda spillis. hann sagþi konvngi at hann létzc eigi mega svá langa leiþ ganga. oc létzc heldr verþa . .

G.

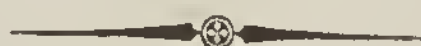
75. . . . . ferþ hafa scyldi at sváfœrno. mali sem þa var. en þar vrþo engi orslit gør af ðeim. oc móto allir viþ konvngenn. en þat er frá sagt. at konvngrenn teer þat rað. at hann lætr þar setia vp ǫll scip sín. sem þá vóro þeír staddir. en þat var í slygs a morí norþr. oc ganga þeír þar frá scipom sínom. oc fara siþan vnz þeir coma a vplœnd. oc dveliasc ný þar. Oc ný af nýio leitar konvngrenn ráþs viþ vini sína. oc biþr þa til leggia nocqvor góþ rœþ. oc þeir menn er i ráþa gorþ vóro meþ hónom. lœgþo þat til. at hann scyldi þings qveþia. i enne næsto þinghœ. oc tala þar síþan of málit. oc qvóþo hann þá myndo scilia mega. hvern hvg menn hefði til hans. ef hann føri svá meþ. Konvngrenn gørir ný svá. qveðr þingsens. oc talar þar siálfr málit. oc hefir þat i málino. at hann segir hverso þeim er afhent. oc bacborit. at taca fé til hœfoþs honom. oc gørasc þeír griþbítar. at níþasc á konvngi sinom. þeím er rétkosinn er til . . . .

. . . .

. . . .

misgørt. þat megom vér linlíga firgefa. oc ma þa þat verþa enn til vmbóta nacqvarra of hitt malit. Oc lætr konvngrenn ný fara þa menn i fríþi er meþ féét fóro. oc tóc engan penning af þeím. þessir vóro í ferþ meþ olafi konvngi þeíra manna er vér cvnnom nǫfnom merkia. sem ný mvn ec telia. Astríþr drótning. Goðrøþr. Hálfdanr. Rognvaldr. Dagr. Hringr. þorleífr tveggia hvárr. Aslácr. Helgi. þorþr. Einarr. Fiðr Hœrecsson. þorðr. Fiðr Arnason. þorbergr. Arni. Kolbiorn. þormoþr scáld. Tófi. Egill. þessir allir fóro ór landi meþ konvnginom. oc fara ný ꜵstr of ciþa scóg. oc i svia veldi. oc dvalþisc þar mioc lengi. meþ sigtryggvi fœþr ivars. fœþor sona. fœþor karls. þaþan fór hann of várit. ꜵstr i garþa ríki. oc er hann annan vetr i hólmgarþi. meþ iaritzleifi konvngi oc ingigerþi dóttor olafs ens sønsca. systor astríþar. er olafr konvngr átti þá.

76. En Knvtr konvngr er hann com . . . .

Anmærkninger.

Cap. 1. Fremstillingen af Olaf Haraldssöns Herkomst samstemmer med alle de övrige Sagaer. Beretningen at Sigrid Storraade styrede Götland stemmer med Odd Munks Fortælling, s. Fornmanna sögur X. S. 283. Sigrids Kjærligheds-Tilbud og Haralds Svar fortælles ligedan i Flateyarbók, s. Torfæi hist. Norv. II. p. 326.

Cap. 2. þá maa her forklares: þá er þetta varð nl. det som siden i Cap. fortælles. Naar det her heder om Olaf Geirstads Alf: „at han raadede for Viken öster og for Vestfold", hvorved udentvivl skal tilkjendegives, at han var Konge over Viken paa Foldens östlige Side og tillige over Vestfold, saa stemmer dette ikke med Snorres Ynglinga saga c. 54, hvor hans Rige indskrænkes til Vestfold, eller med þáttr Ólafs Geirstaða álfs, Fornm. s. X. S. 209—215, hvor det angives at være Grenland og Vestmar. Ved Olaf Digre og Olaf Digerbeen forstaaes her naturligviis een og samme Person. Kongens Dröm og hans Befaling med Hensyn til sin Jordefærd fortælles vidtlöftigere men i Hovedsagen stemmende paa ovennævnte Sted, Frm. s. X. S. 210—212.

Cap. 3. Fortællingen stemmer i Hovedsagen med Frm. s. IV. S. 27—32, X. S. 212—214. Rane, der kaldtes med Tilnavn Viðförli d. e. den Vidtbereiste, var Sön af en Roe Hvide og Kong Harald Grenskes Fostbroder, s. Frm. s. I. S. 60, IV. S. 20. — S. 2. L. 24. Haralldr grænske . . . við harme. Det er ikke klart om disse Ord ere en Bemærkning af Saga-Fortælleren, eller lægges Drömmebilledet i Munden; men i ethvert Fald hentydes hermed til at Harald senere har angret det Afslag, han havde givet Sigrid Storraade, og at han i sin Ærgrelse herover har forskudt sin Hustru Aasta og sendt hende hjem til hendes Fader, Gudbrand Kula. Denne haanlige Behandling forklarer igjen Gudbrands i næste Cap. omtalte Uvillie mod Haralds og Aastas Barn. Fortælleren antager, som end tydeligere viser sig af Cap. 5, at Olaf var födt förend Harald hans Fader blev dræbt, og afviger heri fra de fleste övrige Sagaers Beretning, der lade ham födes efter Faderens Död, s. Snor. Ól. Tryggv. s. c. 49; Frm. s. IV. S. 26. 32. — Svæinn Hakonarson . . . flyðr af lannde. Herved antydes, ligesom og er Tilfælde i þáttr Ólafs Geirstaða álfs, Frm. s. X. S. 214, at det fortalte skulde have tildraget sig efter Haakon Jarls Drab, da hans Sönner flygtede fra Norge for Olaf Tryggvessön; men dette staaer i Modsigelse til hvad nærværende Saga senere hen Cap. 9 beretter, at Olaf Haraldssön var 7 Aar gammel, da Kong Olaf Tryggvessön faldt, hvorved hans Födselsaar sættes til 993, altsaa to Aar för Haakon Jarls Död. Den almindelige Beretning i Sagaerne er ellers, at Olaf Haraldssön födtes 995, altsaa samme Aar som Haakon Jarl döde, men dog, efter Begivenhedernes Sammenhæng at slutte, tidligere paa Aaret end Haakon blev dræbt. Olaf siges nemlig i Flatöbogen at være födt om Sommeren;

men Haakon blev först dræbt i Begyndelsen af Vinteren. Tidsregningen i nærværende Saga er i det Hele usikker.

Cap. 4. Jfr. Frm. s. IV. S. 30—32, hvor det samme findes noget kortere fortalt. — S. 3. L. 16. En hann giængr at hænne; herved forstaaes Aasta, som ligger i Födselsveer. Fortællingen maa fuldstændiggjöres ved hvad i Cap. 3 er sagt om Aastas Stilling. — Udtrykket i Slutningen: Oc þegar er Rane finnr hanum tonn etc. er neppe ganske nöiagtigt, da man vel maa antage, at Overösningen med Vand er gangen forud for Opdagelsen af den förste Tand hos Barnet. Forresten sigtes her til den Skik at give Börn taunfé d. e. en Gave, naar de fik den förste Tand.

Cap. 5. Æirikr enn arsæle, den samme svenske Konge, som almindelig kaldes Eiríkr hinn sigrsæli. — þæirra iamningi nl. er báro tignarnamn. — Her tillægges Sigrid Storraade foruden Sönnen Olaf kaldet Skjödkonge (skautkonungr) endnu en Sön Emunde, der saavidt vides ei andensteds omtales. Sagaens Mening er uden Tvivl, at Kong Olaf af Sverige havde overladt sin Moder en Deel af Riget, og at hun raadede for denne Deel med Emunde som Medregent. I Codex staaer: Olafr konongr sonr Harallz; det sidste Navn er i Udgaven rettet til hænnar nl. Sigriðar, da Læsemaaden Harallz ingen Mening giver og uden Tvivl er fremkommen derved, at den gamle Afskriver har misforstaaet og urigtigt oplöst en Forkortning i sin ældre Original. — Beretningen i Cap.s Slutning, at Sigrid undskyldte sin grusomme Gjerning for sine Undersaatter derved, at de tvende myrdede Konger havde eftertragtet hendes Rige, er særegen for denne Saga. — Om Harald Grenskes Död jfr. Snor. Ól. Trs. s. e. 48; Frm. s. IV. S. 24—26.

Cap. 6. Om Olaf Haraldssöns Daab jfr. Snor. Ól. Trs. s. e. 67; Frm. s. IV. S. 34. I Flatöbogén, hvor ligesom her det varslende Udraab: Lys! omtales, lægges dette i Ranes Mund. De övrige Sagaer sige, at Olaf var 3 Aar gammel, da han blev döbt 998. — Angaaende Fortællingen om Aastas tvende Friere, jfr. Frm. s. IV. S. 33; den findes ogsaa i Fltb. Paa begge Steder kaldes den anden Frier Gissur Gudbrandssön. Ifölge de fleste Sagaers Beretning skulde Sigurd Syr allerede have ægtet Aasta för Olafs Daab; her derimod siges dette at være skeet senere, hvori ogsaa Fltb. stemmer, idet den fortæller, at Olaf blev döbt, medens han opfostredes hos sin Moder og Morfader, og at Aasta först ægtede Sigurd Syr 3 Aar efter.

Cap. 7. Jfr. Frm. s. IV. S. 35. 37.

Cap. 8. Fortællingen om Sigurds Betænkelighed ved at give Olaf Skibe, og Olafs Yttring i denne Anledning findes ikke hos Snorre eller i Fornmanna sögur, jfr. Snor. Ól. Helg. s. c. 4; Frm. s. IV. S. 39; derimod findes den i Hovedsagen ligedan i Fltb., skjönt med andre Ord. - Det dunkle Udtryk S. 6. L. 11: quað vant til þess at geta með þæim oplyses ved det tilsvarende Sted i Fltb., hvor Aastas Ord gives saaledes: verðr mér vant í milli at ganga makligleika hans ok fastheldi þinnar, „det bliver mig vanskeligt at mægle mellem hans (Olafs) Ret (?) og din (Sigurds) Paaholdenhed“. Det anförte Sted i nærværende Saga kan altsaa fortolkes saaledes: „hun sagde det var vanskeligt at tale (underhandle) om dette mellem dem“. — Alle Sagaer samstemme deri, at Olafs förste Kamp var med Vikingen Sote, jfr. Snor. Ól. Helg. s. e. 5; Frm. s. IV. S. 40; Fagrskinna S. 70; men ikkun Flateyarbok fortæller de nærmere Omstændigheder ved denne Kamp dog ikke ganske overeensstemmende med nærværende Beretning. Fltb. lader Sote blive dræbt, men hans Staldbroder Thord træde i Olafs

Tjeneste. Sótasker lægges i nærværende Saga udtrykkeligen öster i Viken, hos Snorre derimod öster i Sveaskjærene d. e. i Skjærgaarden ved Södermannland.

Cap. 9. I de fleste andre Sagaer omtales Olafs Tog til Sverige og Hærjen omkring Mælaren (Lögrinn), som her senere omtales Cap. 15. 16, næst efter hans Seier over Sote för Kampen ved Eysýsla d. e. Ösel, jfr. Snor. Ól. Helg. s. c. 6; Frm. s. IV. S. 41. 42; Fltb. Fagrskinna, som slet ikke omtaler hans Tog til Mælaren, stemmer med nærværende Saga i at lade Kampen ved Ösel fölge umiddelbart efter den ved Sotaskjær, jfr. S. 70. — Om Kampen ved Ösel jfr. Snor. Ól. II. s. c. 6. 7; Frm. s. IV. S. 42. 43; paa begge Steder berettes ellers ogsaa om en forudgaaende Kamp med Göterne. — Om Toget til Finnland jfr. Snor. Ól. II. s. c. 8; Frm. s. IV. S. 44; Fgrsk. S. 70. Kampen nævnes paa alle disse Steder ligesom her Olafs tredie. Nærværende Saga er den eneste, som ved Stedsnavnet Balagarðssíða (rettet hertil ifölge de övrige Sagaers eenstemmige Vidnesbyrd fra Basagauzsiða) tilföier: a Siolande. Fortælleren synes at have tænkt sig dette som den danske Ö Sjælland. Da imidlertid alle de övrige Sagaer sætte Balagardssida i Forbindelse med eller i det mindste i Nærheden af Finnland, saa kunde man maaskee tænke sig i nærværende Saga en Misforstaaelse af det gamle Sagn, som ved Sioland har villet betegne Kystlandet af det egentlige Svíþjóð. At dette nemlig saaledes i Oldtiden har været benævnt sees af Snor. Ól. II. s. c. 76; Frm. s. IV. S. 155. Paa Kysten af Svealand ligeoverfor Finnland skulde man altsaa maaskee rettest söge Balagardssida. — De övrige Sagaer lade Olaf efter Toget til Finnland drage til Danmark, her forene sig med Thorkel hiin Höie og derpaa vinde Slaget ved Suðrvík, som lægges i Danmark og af Snorre endnu bestemtere paa Kysten af Jylland, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 9; Frm. s. IV. S. 45; Fgrsk. S. 70. Nærværende Saga lader derimod Olaf forene sig med Thorkel i England og lægger, uden Tvivl mindre rigtigt, Suðrvík derhen. Forövrigt ere alle Sagaer enige om at regne dette for Olafs 4de Kamp. — Kinnlimasiða (Fgrsk. Kinnlimafjörðr) sætte de övrige Sagaer i Frisland, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 10; Frm. s. IV. S. 45. Dette Slag regnes af Alle for Olafs 5te Kamp. — Med Hensyn til Tidsregningen for den förste Deel af det 11te Aarhundrede hersker i alle vore gamle Sagaer et stort Vildrede. Nærværende Saga har ogsaa heri sine Egenheder, som bedst paa dette Sted udvikles. Af Cap. 101. sees, at den antager 1029 for Olaf den Helliges Dödsaar, og i Cap. 53 heder det, at 30 Aar regnedes mellem hans og Olaf Tryggvessöns Död, hvilken sidste altsaa synes at henföres til 999 (hermed stemme de saakaldte Annales vetustissimi, Scr. rer. Dan. II. p. 190). Videre heder det Cap. 29, at Olaf var 15 Vintre (el. Aar) Konge i Norge, og 20 Aar gammel da han kom til Norge; altsaa skulde han være födt 994 og være hjemkommen til Norge efter sine Toge i Udlandet 1014 (det sidste stemmer med de övrige Sagaer, hvilke dog ikke regne hans Regjerings 15 Aar herfra, men fra Svend Jarls Fordrivelse i det paafölgende Aar). Naar det nu siges ovenfor Cap. 6, at Olaf var 5 Aar gammel, da han blev döbt af Olaf Tryggvessön, og her at han var 7 Aar gammel, da Olaf Tryggvessön faldt, saa kommer Sagaen i Modsigelse med sig selv; thi Olaf skulde da være födt 992, altsaa være 22 Aar gammel, da han kom hjem til Norge og 37 Aar gammel, da han faldt. Betragte vi nu videre de her forekommende chronologiske Angivelser, saa finde vi först Svend Tveskjægs Död hensat 6 Vintre (Codex har egentlig: vj. vikum d. e. 6 Uger, hvilket aabenbare er en feilagtig Oplösning af en Forkortning i den ældre Original, og er derfor rettet til: vj

værtrum) efter Olaf Tryggvessöns Fald, altsaa efter Sagaens ovenanförte Beregning til 1005 (heri stemme Flatö-Annalerne i Íslenzkir annálar S. 32); — dernæst, at Olaf var 13 eller 14 Aar gammel, da han efter Svends Död hjalp Kong Ethelred (Aðalráðr) igjen i Besiddelse af Englands Rige, hvilket altsaa skulde være skeet i 1005 eller 1006, naar hans Födselsaar regnes for 992; — videre, at Knut Svends Sön drog til England 3 Aar efter sin Faders Död, altsaa 1008; — endelig at Knut hiin Mægtige regjerede 24 Aar over England efter Kong Edmunds, Ethelreds Söns, Drab, hvilket altsaa, naar man efter almindelig Regning sætter Knuts Dödsaar til 1035, skulde være indtruffet 1011, saaledes at Knut i 3 Aar skulde have kjæmpet med Ethelred og hans Sönner om Englands Rige, og först være kommen i rolig Besiddelse deraf 6 Aar efter sin Faders Död. Denne Sagaens Tidsregning stemmer ikke ganske med den, som i de fleste andre Sagaer og Annaler synes at være antagen, hvorved Olaf den Helliges Dödsaar sættes til 1030 og Olaf Tryggvessöns til 1000, Olaf den Helliges Födselsaar til 995, Svend Tveskjægs Död til 1008 eller 1009, Knuts Tog til England, paa hvilket Erik Jarl ledsagede ham, til 1012, og Kong Ethelreds og hans Sön Edmunds Död til samme Aar, jfr. Snor. Ól. Tr. s. c. 67, Ól. H. s. c. 11. 15. 19. 23. 260; Fm. s. III. S. 11. 29. 30. 32, IV. S. 59. 61, V. S. 113. 114, 158, X. S. 396. 397. 400, XI. S. 185. 186. 189. 202. 203; Fgrsk. S. 70. 72. 88; Annal. Reg. Scr. rer. Dan. III. p. 36—41. I visse Hovedpunkter synes alle Sagaer at være enige, og disse ere: at Olaf den Hellige var 35 Aar gammel da han faldt, at han regjerede over Norge i 15 eller 16 Aar, og at mellem hans og Olaf Tryggvessöns Död vare 30 Aar henledne. Antages nu Olaf den Helliges rette Dödsaar, hvad ikke kan være nogen Tvivl underkastet, for at være 1030, saa faae vi hans Födselsaar til 995 og Olaf Tryggvessöns Dödsaar til 1000; og nærværende Sagas Afvigelser herfra bör vel ansees for begrundede i unöiagtige Beregninger. Men om disse Hovedpunkter end kunne ansees som sikkre, saa er dette ingenlunde Tilfælde med de mellemliggende Tidsbestemmelser, hvilke uden Tvivl baade i nærværende Saga og i de övrige Sagaer ere urigtige. Af de bedste engelske, saagodt som samtidige, historiske Kildeskrifter fremlyser nemlig, at Svend Tveskjæg foretog sit sidste Tog til England i Sommertiden 1013, at Kong Ethelred ved Juletid samme Aar flygtede til Normandi, at Svend döde pludselig i Begyndelsen af Februar 1014, at hans Sön Knut ved Paasketid samme Aar drog til Danmark, efterat Ethelred var indkaldt igjen fra Normandi, at Knut vendte tilbage fra Danmark i August eller September 1015, at Ethelred döde i London under denne Stads Beleiring af de Danske den 23de April 1016, at hans Sön Edmund döde den 30te November s. A., og at Knut blev antagen til hele Englands Konge i Begyndelsen af 1017. Med disse paalidelige Angivelser kunne Sagaernes Tidsregning og Beretninger med Hensyn til Olaf den Helliges Bedrifter i England umulig forliges, og man nödsages derfor til at antage, at meget af disse Beretninger grunde sig paa Udsmykkelser og Misforstaaelser i de gamle Sagn. At Olaf har feidet i England maa ansees som sikkert, det bevidnes af samtidige norske Skalde; men hverken Tiden eller Omstændighederne have stemmet med Sagaernes Skildringer. Olafs Forbund med den danske Hövding Thorkel hin Höie er uden Tvivl aldeles historisk. Thorkel drog ifölge paalidelige engelske Beretninger i Aaret 1009 til England med en sterk Hær og Flode og hærjede som det lader paa sin egen Haand i Ethelreds Rige. At Olaf, som dengang maa have været omtrent 14 Aar gammel, har fulgt med paa dette Tog, er der saameget mindre Grund til at betvivle, som flere af de

Slag, hvori hans Nærværelse senere omtales, virkelig ifölge engelske Beretninger ere kjæmpede under Thorkels Anförsel. Kun maa man antage, at Olaf her baade paa Grund af sin Ungdom og sin ringe Stridsmagt har, trods sit Kongenavn, staaet i Skyggen for den ældre, kampprövede og saare mægtige Thorkel. Denne sluttede i 1013 Fred og Forbund med Kong Ethelred og hjalp ham i samme Aar at forsvare London imod Svend Tveskjæg. I dette Forsvar maa man antage, at Olaf dengang 18 Aar gammel har staaet ham bi; det er altsaa uden Tvivl den Kamp i London, paa hvilken Olafs Skalde hentyde, men hvilken Sagnet senere har fervexlet med Knut den Mægtiges Beleiring af London i 1016, i hvilken naturligviis Olaf ikke har kunnet deeltage, da han meer end eet Aar forud var dragen til Norge. I det Hele maa alt, hvad her berettes om Olafs Forbund i England med Knut ansees som fuldkommen uhistorisk. Forvexlingen af Londons Forsvar i 1013 imod Svend Tveskjæg med Stadens mere berömte Beleiring i 1016 ved Kong Knut, har maaskee givet den förste Anledning til den ovenomtalte Forvirring i vore Sagaers Tidsregning. Sætter man nemlig Olafs Sammenstöd med Knut og alt hvad dermed staaer i Forbindelse aldeles ud af Betragtning, saa kunne Olafs Bedrifter i England forövrigt uden synderlig Tvang forenes med den rette Tidsregning; ja man kan endogsaa med Sagaerne antage, at han virkelig har understöttet Ethelred ved hans Gjenerobring af England i Vaaren 1014, da han först om Hösten samme Aar synes at være dragen til Norge. Angaaende den paa engelske Beretninger grundede, rette Tidsregning gives fortrinlig Oplysning af Langebek i Script. rer. Dan. II. i de ypperlige Anmærkninger til Vita sancti Elphegi p. 439—463, til Sermo Lupi ad Anglos p. 463—471, og til Encomium Emmæ reginæ p. 472—502.

Cap. 10. Den naturlige Ordfölge i den förste Vise af Sighvat Skald: Rétt er, snarr þengill! at en setta sókn vann Englum Yggs at (at den sjette Kamp skjænkede Engelsmændene Seieren) þar er Ólafr sótti Lundúna bryggiu. Völsk sverð bitu, en víkingar vörðu þar díki; sumt lið átti búðir í sléttu Suðvirki. — S. 8. L. 27. Oc lagðu . . . virðir firir: „Og alle de viseste Mænd fattede stor Agtelse for Olaf; og alle de som gjorde det, vidste hvem de burde agte (d. e. skjönte, at han fortjente deres Agtelse), efterdi den, for hvem (i hvis Öine) dé selv ere sóm intet agtede (nl. Gud), agtede ham (Olaf) mest“. — Ordfölgen i Olafs Flok: Géngum upp áðr málmregns stafar ok miklar morðs ferðir fregni Engla ættlönd farin röndu (overfarne med Hærskjold, hjemsögte af Krigen). Verum hugrakkir, hristum hlakkar spjót ok skjótum; Engla gnótt leggr á flótta firir órum eggjum. — Margr oddsennu Ullr ferr (at) frétt (som vi have spurgt) þenna dag í allan fornan (= allfornan) serk, þar er (vér) várum fœddir ok bornir. Várt skáld man skreiðask í skyrtu hamri samda; ölum enn Hnikars gjóð á enskra manna blóði. — Rœðinn þollr, gjarn glaums, sá er fœðir mey, man ríða síðarla of grímu at rjóða randar sköð. Sá sáralauks sveigir berr eigi á ári (i Aar) reiðr rönd upp á Englandi til Rínar glóða. — Þorkels liðar þóttuð mér (d. e. þóttu mér eigi) dvelja at ganga í fólk, er ek þátta; þeir sásk eigi sverða söng. Varð fylkt liði á hauðrheiði (Landsheden) áðr en víkingar knýðu harða hríð; vér hlutum vápna skúrir. — Hinn jarl þikki mér hár, er brá snarla ara hlýra föstu; mær spyrr valköst, at væri. En sú hríð er hilmir gerði á Tempsár síðu, þikkir hörð blás þunnmeginásar þekkjandum (for dem som kjende den blaa tynde Kraft-

bjælke d. e. Sverdet, altsaa for Krigerne). — Úlfkell lèt einráðit (lod det være fast besluttet) áðan at bíða vikinga; hildar garða hríð óx hörð þar er spjör gulln. Ok síðan sáttu, hve slíðrhugaðr mátti (formaaede, var kraftig); tveir hugir runnu á oss (vi vare tvivlsomme med Hensyn paa Udfaldet af Kampen) við bitran brunns býs skeggja. — Ríkr Knútr réð ok bað alla Dani bíða; röskr baugstalls lundr gékk und randir; herr vá við díki. Elds kennir! þar er sóttum var nær sem sveit, sýn (prydet) með hjálm ok brynju, hèldi ólmum rennanda elg. — Hrein járn glóa á lofti um hjálmtömum hilmi; ekkjan sú er býr í steini man oft líta út, hve snarla sigrfíkinn Dana vísi sækir borgarkarla; blóðíss dynr á brezkum brynjum. — Horna hlökk sèr hvern morgon hjálmsköð roðin blóði á Tempsár bakka; hanga má skalat hungra. Sá sveigir gunnborðs, hinn er gætir Grjótvarar fírir norðan Stað, rýðr eigi sáralauk í ári. — Hmr! ár þar er várum úti í för með hilmi, var þat hvern dag, er Högna hurð nam rjóðask blóði. Fit fyllar dags! vèr knegum sitja í fögrum Lundúnum siz varð lokit hörðum gný vígi. — Om Olafs Kamp ved Londons Bro har der aabenbare været to indbyrdes noget forskjellige Sagn blandt Nordmændene. Det ene har fremstillet denne Kamp som fegtet til Kong Ethelreds Fordeel imod danske Vikinger, som havde Suðrvirki (Southwark) paa Thames Flodens sydlige Side inde; dette har Snorre, Olafs Saga i Fornmannasöger og Fagrskinna fulgt, og dette understöttes ved Sighvats og Ottars Viser, endogsaa ved den Sighvats Vise, som i nærværende Saga paaberaabes, naar den forklares som ovf. antydet; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 11. 12; Frm. s. IV. S. 48—51; Fgrsk. S. 70. 71. Det andet Sagn har fremstillet Olaf som Knut den Mægtiges Forbundsfælle i denne Kamp, hvilken holdtes mod Engelsmændene, men forresten fortalt alle Hovedomstændighederne ved Striden paa samme Maade som hiint; dette Sagn fölger nærværende Saga og ligeledes Olaf den Helliges Saga i Fltb. Denne har dog ogsaa optaget det förste Sagn, saaledes at den fortæller om tvende Kampe ved London, i hvilke Olaf deeltager, den förste for Ethelred mod de Danske, den sidste for Knut mod Engelsmændene. Hovedomstændighederne ved begge disse Kampe ere imidlertid ogsaa i Fltb. saa aldeles hinanden ligneude, at man ikke et Öieblik kan tvivle om, at af een Begivenhed her er gjort tvende. Fortælleren har kjendt begge Sagn og har ikke kunnet overtale sig til at give Slip paa noget af dem. Det andet Sagn synes at stötte sig til det ovenfor anförte Kvad som tillægges Olaf den Hellige selv, og hvilket, saavidt vides, kun findes i nærværende Saga og i Fltb., hvor det imidlertid ikke er optaget i selve Olaf den Helliges Saga men iblandt de Tillæg til samme, der siges at være hentede fra den Olafs Saga, som Styrmer Prest hiin Frode havde sammensat, s. Frm. s. V. S. 225--230. Kvadet omtaler vistnok en Kamp i London, i hvilken Digteren omtaler sig selv som kjæmpende mod Engelsmændene, og paa Knuts og Danernes Side; men det er et stort Spörgsmaal om dette Kvad med Rette er blevet tillagt Olaf. Der er intet i selve Indholdet, som bestemt angiver, at Talen er om Olaf, og end mindre Noget, der paapeger ham som Forfatter. Man tör saaledes formode, at Kvadet i Virkelighed er af en Skald i Kong Knuts eller Erik Jarls Fölge, at det angaaer den senere Kamp for London i 1016, og altsaa kun ved en Feiltagelse er blevet af Sagnet henfört til Olafs Bedrifter og tillagt ham. De bekjendte med Olaf samtidige Skaldes Ottars og Sighvats Viser maae her mere staae til Troende, og disse sætte Olafs Kamp ved London i

Forbindelse med hans Understöttelse af Ethelreds Sag mod de Danske. Sagnet, som det paa nærværende Sted fremstilles, er imidlertid ganske vist meget gammelt. Netop denne Fremstilling af Forholdene ved Olafs Kamp for London har nemlig, som ovenfor berört, övet en mægtig Indflydelse paa alle Sagaers Tidsregning for Begyndelsen af det 11te Aarhundrede, en Tidsregning, som maa antages at have været opgjort af Sagamændene allerede i Begyndelsen af det 12te Aarhundrede, ja maaskee endog för det 11te Aarhundredes Udgang. Det er saaledes kun ved Anvendelsen af et Slags Kritik at Fagrskinnas Forfatter, Snorre og flere senere Sagamænd ere komne til den Overbeviisning, at den förstomtalte Fremstilling af Olafs Kamp for London burde foretrækkes for den sidstnævnte, uden at de dog derved have faaet Öinene op for det Vildrede, som forövrigt var indkommet i Tidsregningen. Vi antage fölgelig, at Olafs Kamp ved London i nærværende Saga er henfört til et urigtigt Tidspunkt, at den har fundet Sted för Svend Tveskjægs Död og Knut den Mægtiges Regjeringstiltrædelse, og at den med störst Sandsynlighed sættes til Aar 1013. Denne Kamp regnes forresten her som i de övrige Sagaer for Olafs sjette. — Den Betingelse, som Olaf gjör for at staae Knut bi med sit Raad (s. S. 8. L. 3. ff.), at denne nemlig skulde opgive sine Fordringer paa Norge, omtales ogsaa i Fltb. (Frm. s. V. S. 156), men naturligviis ikke i de Sagaer, som lade Olaf understötte Ethelred. En Stræben i det norske Sagn at hæve Olaf paa Knuts Bekostning, eller i det mindste at fremstille disse Kongers senere indbyrdes Forhold paa den for Olaf gunstigste Maade, har muligens frembragt baade Beretningen om denne Knuts Afstaaelse, og flere for nærværende Saga og enkelte andre Olafs-Sagaer særegne Skildringer af Knuts Fremfærd.

Cap. 11. Denne fabelagtige Fortælling findes ogsaa noget vidtlöftigere i Flateyarbók (Frm. s. V. S. 158 ff.)

Cap. 12. Slaget paa Ringmarar- eller Ringmara-Hede, hvilket Sagaerne ere enige om at regne for Olafs syvende Kamp, er aabenbare det Slag ved Ringmere i Ost-Anglen, som engelske Skribenter henföre til Mai Maaned Aar 1010. I dette Slag overvandt Thorkel hiin Höie en anden Hövding af dansk Æt, Ulfketel (Sagaernes Ulfkel Snilling) Jarl af Ost-Angeln (hvilket derfor i andre Sagaer kaldes Ulfkelsland), jfr. Snor. Ól. H. s. c. 13; Frm. s. IV. S. 51; Fgrsk. S. 71; Script. rer. Dan. II. p. 459. — Ogsaa det aattende Slag ved Kantaraborg (Canterbury) omtales af engelske Skribenter, der berette, at Thorkel i Aaret 1011 landede i Kent, indtog og plyndrede Canterbury s. Script. r. Dan. l. c., jfr. Snor. Ól. H. s. c. 14; Frm. s. IV. S. 52; Fgrsk. S. 71. Ordfölgen i den tilhörende Vise: Ek veit at vígmœtir it átta (sinn) gerði styr Vindum; styrkr verðungar vörðr hélt hátt at virki. — Om den niende Kamp i Nyggiamoda eller Nyamoda, hvilket Sted efter de övrige Sagaers Vidnesbyrd ogsaa maa söges i England, findes neppe nogen Oplysning hos engelske Skribenter jfr. Snor., Frm. s., Fgrsk. l. c. Ordfölgen i tilhörende Vise: Danskr herr féll þar er dörrum dreif mest at Oleifi. Nú hefi ek taldar níu orrostur, ógnvalldr austan! (Konge östenfra d. e. Norges Konge). — Man maa forresten af de engelske Beretninger slutte, at Thorkel hiin Höie i alle disse Kampe har været den egentlige Overanförer, og at den unge Olaf har tjent under ham. Den Omstændighed, at Olafs Skald Sighvat, regner Slagene paa Ringmara-Hede og ved Canterbury for det syvende og aattende, medens han regner Slaget ved London for det sjette, kunde vække nogen Tvivl om der ved det sidste virkelig meentes Kampen i London 1013, da Slaget i saa

Fald skulde have været regnet efter de to andre i Ordenen. Vil man lægge nogen særdeles Vegt herpaa, saa nödsages man til at antage et tidligere Slag ved London, maaskee i 1009; men herom tale ikke de engelske Skribenter. Rimeligere er det vel at antage, at en Vildfarelse med Hensyn til Slagenes Orden kan have indsneget sig hos Sighvat, der ikke selv var tilstede ved disse Begivenheder, og at denne Vildfarelse fra hans Digt er kommen ind i Sagaerne. — Beliggenheden af de Steder, til hvilke Olafs tiende, ellevte og tolvte Kamp henlægges, lader sig vanskeligen nöiagtigt bestemme; kun maa man slutte, at de ere at söge i det vestlige Frankrige, eftersom det i andre Sagaer heder, at han dengang var faren fra England syd over Söen, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 15. 16; Frm. s. IV. S. 54.

Cap. 13. Den samme fabelagtige Fortælling findes ogsaa i Fltb., s. Frm. s. V. S. 160—162. — Det Sted som her kaldes Seljuvellir, kaldes andensteds Seljupollar, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 16; Frm. s. IV. S. 55; Fgrsk. S. 71.

Cap. 14. Karlsár (Karlsaaerne) synes at maatte söges i det sydvestlige Frankrige. Kampen der omtales Snor. Ól. H. s. c. 17. Fabelen om Havfruen findes ogsaa Frm. s. IV. S. 55 ff., V. S. 162 ff. (Fltb.).

Cap. 15. 16. Det Sammenstöd mellem Olaf Haraldssön og Kong Olaf den Svenske, som her fortælles, henlægges af Snorre og i andre Olafs-Sagaer til et tidligere Tidspunkt, nemlig til Olafs förste Tog, og Lögrinn eller Mælaren nævnes som den Sö, i hvilken Olaf indestængtes, s. Snor. Ól. H. s. c. 6; Frm. s. IV. S. 41. f. Fltb. har baade Beretningen stemmende med sidstnævnte Sagaer paa samme Sted som disse, og desuden en Beretning i Hovedsagen stemmende med nærværende og i samme Forbindelse som her, s. Frm. s. V. S. 166. ff. Man kan ikke tvivle om, at Begivenheden paa begge Steder er den samme, kun noget varieret i Sagnet; og den hele Sammenhæng mellem Olafs Bedrifter i Udlandet taler for, at Begivenheden her er sat paa sin urette Plads. Ligger der virkelig noget historisk til Grund, saa bör Begivenheden ganske vist henlægges til Tiden för Olafs Reise til England, altsaa til den Tid paa hvilken Snorre hensætter den.

Cap. 17. Ifölge hvad næst ovenfor er yttret, bliver det som her fortælles at sætte i umiddelbar Forbindelse med det i Cap. 12—14 fortalte. Efter Kampen i Karlsaa vilde altsaa Olaf drage til Nörvasund (Gibraltar-Strædet) men forandrede sin Plan og vendte mod Norden. Den næste Kamp ved Varrande, der maa söges i Omegnen af Loire-Floden, regnes her for Olafs trettende, altsaa medregnes ikke, som i de övrige Sagaer, Slagene ved Seljuvold (Seljupol) og Karlsaa. Om Vinteren laa han i Seine-Floden (Signa) d. e. han havde sit Vintertilhold i Rouen i Normandi, hvorfra han arbeidede paa at skaffe sig Tilhængere i England. Sætter man nu alt dette i Forbindelse med de tidligere fortalte Begivenheder, og derhos stiller sig den rigtige Tidsregning for Öie, saa bliver det höist sandsynligt, at den rette Sammenhæng i Olafs Foretagender ere fölgende: Olaf har i Tiden mellem 1009 og 1013 deels opholdt sig i England, deels (maaskee mellem 1011 og 1013) hærjet paa Frankriges Kyster; i 1013 har han med Thorkel hiin Höie hjulpet Kong Ethelred til at forsvare London mod Svend Tveskjæg; men da Ethelred ved Juletider samme Aar flygtede til Normandi, er Olaf ogsaa dragen did. I Vintertiden har han da opholdt sig i Rouen og derfra arbeidet for Ethelreds Sag i England. Siden i Vaaren 1014, da Svend Tveskjæg imidlertid var död i Februar, har han fulgt Ethelred tilbage til hans Rige og understöttet ham ved dets Gjenerobring. Imidlertid har han faaet vide, at Erik Jarl havde forladt Norge, og har nu be-

sluttet at forsöge sin Lykke der. Han er da om Hösten 1014 dragen til Norge. Jfr. Snor. Ól. II. s. c. 17—19, 24—26; Frm. s. IV. S. 58—60, 62—65; Fgrsk. S. 72. At Olaf har opholdt sig en Stund i Normandi bekræftes ved den Fortælling, som paa flere Steder findes, at han blev döbt i Rouen; s. Theod. Mon. Ser. r. Dan. V. p. 322; forskjellige Legender om St. Olaf Ser. r. Dan. II. p. 530. 536. 541; gammel norsk Homilie om St. Olaf i Cod. membr. Arn. Magn. No. 619. qv. S. 107. Hans Daab her har vel kun været et Slags Confirmation eller en Stadfæstelse af hans tidligere Daab i Norge. — Toget til Irland omtales ei hos Snorre eller i Fagrskinna, derimod som her i Frm. s. IV. S. 65, V. S. 168 (Flth.).

Cap. 18. Om Spaakvinden jfr. Frm. s. IV. S. 46, V. S. 166 (Fltb.). — Om Galten jfr. Frm. s. IV. S. 57, V. S. 164 (Fltb.). — S. 14. L. 27 ok blótaðe hann: „og man (d. e. Folket der i Landet) offrede til den". — Slutningsordene En hvesso mart etc. ere næsten ganske de samme, som bruges om Olaf i Ágrip af Nor. kon. sög. c. 20, Frm. s. X. S. 395.

Cap. 19. Om Olafs Möde med Eremiten jfr. Theod. Mon. Ser. r. Dan. V. p. 323. Sagnet ligner forövrigt et om Olaf Tryggvessön i saa höi Grad, at man skulde fristes til at troe, at begge i Grunden ere eet og det samme, jfr. Frm. s. I. S. 145 ff. — Erik Jarls Frygt for Olafs Komme til Norge omtales kun her. Fortællerens Mening er uden Tvivl, at Erik Jarl holdt dette Thing i Norge förend han forlod Landet for at fölge Knut den Mægtige til England, jfr. Cap. 10.

Cap. 20. At Haakon Erikssön skulde have draget til England og derfra hentet Hjælp for at modstaae Olaf, fortælles ikke, saavidt vides, paa noget andet Sted, og synes ikke heller at passe med Begivenhedernes övrige Sammenhæng. — Om Olafs Færd til Norge og förste Landstigning der jfr. Snor. Ól. H. s. c. 27; Frm. s. IV. S. 66 f., X. S. 395; Fgrsk. S. 72. Fortællingen om Bonden findes saavidt vides ei andensteds end her.

Cap. 21. Om Finnens Spaadom jfr. Frm. s. IV. S. 71; forresten om Olafs og Haakons Möde i Saudungssund: Snor. Ól. H. s. c. 28; Frm. s. IV. S. 71 f., X. S. 396; Fgrsk. S. 72.

Cap. 22. Jfr. Snor. Ól. II. s. c. 28. 29; Frm. s. IV. S. 72—74, X. S. 396; Fgrsk. S. 73.

Cap. 23. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 30—33; Frm. s. IV. S. 74—83; Fgrsk. S. 73. 74. — S. 18. L. 15. þau d. e. Sigurðr ok Ásta. — At Olaf ved Gaver vandt Oplændingerne for sig, berettes ei andensteds.

Cap. 24. Her fortæller vor Saga strax, i Forbindelse med Olafs Ophold hos Sigurd Syr, hans Foretagende mod de oplandske Konger, hvilket dog i Virkeligheden, ifölge andre Sagaers og Annalernes Vidnesbyrd, maa antages at være udfört et Par Aar senere (1017), og i ethvert Fald senere end den her næst efter fortalte Begivenhed nemlig Slaget ved Nesjar. Antallet paa de oplandske Fylkeskonger, hvem Olaf berövede deres Rige, angives almindeligst til 5; Fgrsk. har 9; nærværende Saga endelig 11, hvori den kommer overeens med Fltb., der paaberaaber sig Styrmer hiin Frodes Udsagn og en Vise af Sighvat Skald. Det maa imidlertid vel bemærkes, at nærværende Saga siger, at de elleve vare „Konger eller kongebaarne Mænd", og at i Sighvats Vise ikkun siges, at der paa Oplandene forud var elleve Styrere. Jfr. Snor. Ól. II. s. c. 24—36. 72—74. 86; Frm. s. IV. S. 83 —88. 144—152. 176. 177, V. S. 170; Fgrsk. S. 79.

Cap. 25. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 33; Frm. s. IV. S. 81 f.; Fgrsk. S. 74.

Cap. 26. Om Slaget ved Nesjar i det Hele og dets nærmeste Fölger jfr. Snor. Ól. II. s. c. 44—54; Frm. s. IV. S. 94—108, V. S. 168—170 (Fltb., dog ikke fuldstændigt), X. S. 396; Fgrsk. S. 75—77. I Biomstændighederne findes i nærværende Saga mange Afvigelser; Flatöbogens Beretning kommer den her som oftere nærmest. Sighvats Vise hörer rimeligviis med til den Flok, eller det mindre Digt, som kaldtes Nesja visur, ligesom Tilfældet er med den i næste Cap. forekommende halve Vise. Ordfölgen i Visen: Mildr (Olaf) fékk miklu meira lið til hildar en glöggr (Svend), þá er heið hirð hugði forðask þjóðkonungs reiði (troede at undgaa Kongens Vrede). En varð vinlausum vísa, þeim er fé sparði (Svend), þunt um stangir; vig háðisk firir víðum vangi.

Cap. 27. Ordfölgen i Visen: Þat erum (erumk = er mér) kunt hve odda frosts kennir (den krigsdygtige, Olaf) lét of lagðan Karlhöfða nær jarli firir austan Agðir. — S. 20. L. 18—20 Æigi er iamskipt . . . raðeno; dette noget dunkle Udtryk oplyses ved Jævnförelse med Flateyarbók, hvor det paa tilsvarende Sted heder: eigi er iafnkomit á um vitsmuni með ykkr Ólafi konungi. ráð eru tvau firir hendi. ok hefir konungr bæði en þú hvárki: „ikke kan du maale dig med Kong Olaf i Forstand; to Raad ere for Haanden; Kongen benytter dem begge, du intet af dem"; og umiddelbart efter forklares, hvilke disse to Raad ere, nemlig det ene: at overholde Höitiden, det andet: ikke at bortskyde sine Pile til Unytte (jfr. Cap. 26. S. 19. nederst). Nærværende Sted bliver altsaa at forklare saaledes: „Ikke ere Raadene jævnt skiftede mellem dig og Kong Olaf, da han har benyttet sig af to, medens du er raadlös. Stor Forskjel er paa eders Lykke, fordi I have stævnet ulige med Raadet (baaret eder forskjellig ad)". — Fortællingen om Einars Skud er, saavidt vides, aldeles egen for nærværende Saga; denne Hændelse sættes ellers overalt i Forbindelse med Svolder-Slaget.

Cap. 28. Fortællingen er her omstændeligere end i nogen af de övrige Sagaer.

Cap. 29. Om Grændserne for Olafs Rige jfr. ndf. c. 40, samt Fgrsk. S. 77, og Odd Munks Olaf Tryggvessöns Saga, Frm. s. X. s. 272. Ægestafr svarer til Veggestafr paa sidstnævnte Sted. Dette Punkt antager Munthe for at være Væggen paa Arnöen i Skjervö Sogn, Senjen og Tromsö Fogderi, s. Aals Snorre I. S. 24. Maaskee dog dette Punkt, hvad nu end dets rette Navn har været, snarere maa söges et Steds ved det hvide Hav, hvor den yderste nordlige Grændse for Norges Rige i vidtlöftigste Betydning, for Noregs veldi, sattes. Dette passer idetmindste bedre til Fagrskinnas Udtryk paa anförte Sted: Noreg allan sunnan frá Elfi ok norðr til Gandvikr (d. e. det hvide Hav). Ved Elfr forstaaes naturligviis Gautelfr, der regnedes for Norges sydligste Grændse. — Om Olafs Halvbrödre, Sigurd Syrs Sönner jfr. Snor. Ól. II. s. c. 75; Frm. s. IV. S. 152 ff. Den tredie Broder, Guttorm, omtales slet ikke paa nærværende Sted. — Ved Vandet Miors forstaaes her uden Tvivl Thyrifjorden.

Cap. 30. I denne Skildring af Olafs Egenskaber er det mærkeligt, hvorledes Bogstavrimet næsten heel igjennem er anvendt. Det samme er Tilfælde paa de tilsvarende Steder i Frm. s. IV. S. 111. 112, V. S. 238—242, hvilke for en stor Deel ordret svare til nærværende; jfr. videre Snor. Ól. II. s. c. 3. 56; Frm. s. X. S. 397.

Cap. 31. Om Olafs Bestræbelser for Christendommens Udbredelse i Norge

jfr. Fgrsk. S. 77. 79; Snor. Ól. II. s. c. 56; Frm. s. IV. S. 108. 109, V. S. 238. Fagrskinna stemmer mest med nærværende Saga, som dog indeholder adskilligt særeget. — Hvad her berettes om de norske Love er höist mærkeligt. Ved Sefslög kan intet andet forstaaes end den Lov, som hos Snorre og i Fornmannasögur kaldes Heiðsefislög eller, uden Tvivl mindre rigtigt, Heiðsæfvislög, men i Norge almindelig kaldtes Eiðsifalög, og om hvilken det sagdes, at den oprindelig var istandbragt af Kong Halfdan Svarte, Snor. Halfd. Sv. s. c. 7, jfr. m. Hák. Góð. s. c. 11. Om Olafs Forhold til denne Lov heder det i de ovennævnte Sagaer: „Da stævnede Kong Olaf et talrigt Thing paa det Sted, hvor siden Heidsefisthing har været. Han satte da det i Loven, at til dette Thing skulde Oplændingerne söge, og Heidsefislov (Heiðsefislög) skulde gaae (d. e. gjælde) over alle Fylker paa Oplandene, og ligeledes vide andensteds, hvor den siden har gaaet"; s. Snor. Ol. II. s. c. 120; Frm. s. IV. S. 250. Det Navn, som i nærværende Saga tillægges denne Lov, Sefslög, bör uden Tvivl udledes af et forældet Ord sef n. g., hvoraf ogsaa en anden Form sefi n. g., der har betegnet: Forbund, og været beslægtet med Ordene sifi, Frænde, sifjar, Slægtskab o. fl. Sefslög har altsaa betegnet: Forbundets Lov; og hvilket dette Forbund har været, antydes nærmere ved det almindeligere Navn Eiðsifalög, der er dannet af Eið, det gamle Navn paa et Hered i Raumarike, omtrent det nuværende Eidsvolds Prestegjæld, — sifar, der har sin Rod i ovenomtalte sef, og betegner Forbundne, — og lög, Lov eller Lagdömme; det vil saaledes sige: Eids-Fællernes Lov, og det andet ovenomtalte Navn, hvilket rettere burde skrives Eiðsefislög, betegner Eids-Forbundets Lov. Man maa fölgelig formode, at Loven har sit Navn deraf, at den oprindelig gjaldt for en Samfundskreds (sef), hvis Middelpunkt det ovennævnte Hered Eið dannede, og hvis Medlemmer benævntes Eiðsifar; siden er Lovens Omraade blevet meget videre udstrakt. Lagthingets Sæde var som bekjendt Eiðsvellir, det nuværende Eidsvold. Af hvad paa dette Sted i vor Saga siges maa man slutte, at dengang da den sammensattes, har man egentlig kun regnet tre Hovedlove i Norge, nemlig Frostuþingslög, Gulaþingslög og Eiðsivaþings-, Eiðsefisþings- eller, som den her kaldes, Sefs-lög, og at ikke alene Oplandene, men endog Viken har ligget under den sidstnævnte. Dette bestyrkes ved den Opregning af Lagthingene i Norge, som findes i Fortællingen om Sigurd Ranesöns Proces i Aaret 1115, Frm. s. VII. S. 139, hvor det heder: ok skyldi lýsa þeim máldaga í öllum lögþingum í Noregi, í Frostuþingi, Gulaþingi, Heiðsefisþingi; her er Tale om alle Lagthing i Norge, og dog nævnes ikkun de tre. Borgarþingslög, som et eget Lagdömme med sin særegne Lov omfattende Viken, er altsaa uden Tvivl meget yngre, end man hidtil almindelig har antaget; og det bliver vistnok höist sandsynligt, at endogsaa efter dets Udsondring som et eget Lagdömme, den der gjældende Lov, idetmindste den verdslige, alligevel, skjönt den bar sit eget Navn, Borgarthingslov, har vedblevet at være næsten den samme som Eiðsivathingslov.

Cap. 32. Jfr. Fgrsk. S. 77.

Cap. 33-39. Fortællingen om hvorledes Olaf christnede Gudbrandsdalen og de övrige oplandske Fylker stemmer næsten aldeles, ofte endog ordret, med Snor. Ól. II. s. c. 117—120; Frm. s. IV. 239—250. Ifölge disses Udsagn kom Olaf ved denne Leilighed fra Raumsdal först til Lesjar og derpaa gjennem Ljárdal (nu Laardal) til Lóar; jfr. ndf. Cap. 74.

Cap. 40. þesse ero mærki um vælldis = þesse ero ummærki vælldis: „Disse ere Grændserne for Olafs Herredömme". Her opstilles atter de yderste Grændser for Kong Olafs Rige og det fuldstændigere end ofr. Cap. 29. Det sydligste Grændsepunkt Glaumsteinn bör uden Tvivl söges ved Götelven. Andensteds nævnes et Glaumsteinn eller Glymsteinn i Halland, jfr. Frm. s. X. S. 65; Íslend. sög. (1843) I. S. 326; men dette synes at være for sydligt beliggende, til nogensinde at kunne have været regnet for det norske Riges Sydgrændse. Det nordligste Grændsepunkt Nanes maa sandsynligviis söges ved det hvide Hav. Eiðaskógr er den store Skovstrækning mellem Oplandene og Sverige, og Angulseyarsund eller Öngulseyarsund, Sundet mellem Öngulsey (Anglesea) og Wales. Sudröerne, Man og Angulsö regnes altsaa her med til Norges Rige (Noregsveldi) paa Olafs Tid. Det samme er Tilfælde i Fltb. Frm. s. V. S. 238 f.

Cap. 41—46. Fortællingen om Forhandlingerne mellem Kong Olaf Haraldssön og den svenske Konge Olaf Skjödkonge (Skautkonungr) viger i nærværende Saga betydelig af fra den, som findes i de vidtlöftigere Sagaer om Olaf den Hellige, hvilke indbyrdes stemme meget nöie med hinanden, og ligeledes fra den korte Beretning, som findes i Fagrskinna, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 57. 59 -71. 76—81. 88—97; Frm. s. IV. S. 112—115. 118—144. 154—164. 178—211; Fgrsk S. 77. 78. — Om de Kostbarheder, som Olaf Svenske havde paa Oplandene og som Olaf Haraldssön berövede ham (S. 28. nederst og 29. överst) vide de andre Sagaer intet at fortælle. — S. 29. L. 36. oc var þetta . . . vitorðe maa uden Tvivl forstaaes som en Bemærkning af Fortælleren: „dette skede dog med hans (Olaf Haraldssöns) Raad og Vidende", uagtet Hjalte ei i denne Anledning selv havde været hos Kongen og personlig truffet nogen Aftale med ham. — S. 30. Mærkelig er den underordnede Rolle, som Björn Stallare her spiller ved Forhandlingerne tvertimod de övrige Sagaers Beretning. — S. 32—33. Fortællingen om Astrid, hvorledes hun selv frier til Kong Olaf er charakteristisk, men stemmer ikke med de övrige Sagaers Udsagn. — S. 33. L. 22. þo varð æigi . . . firir vara bond: „Skjönt ikke vor Konge var saa lykkelig, at det Giftermaal skulde komme i Stand, som var bestemt, saa kunde dog endnu raades nogen Bod herpaa; thi ikke mon der være deelte Meninger derom, hvilken Beskjæmmelse er den störste: den som Kong Olaf tilföiede eder ved at bryde Overeenskomsten, eller den (nl. som bliver ham selv tilföiet), at han ikke skal raade eller sörge for vor (Astrids) Haand". — L. 30. En þo at þat bere a . . . er þionar: „Men skjönt det er iöinefaldende, at hun (Ingegerd) er en Hæderskvinde af förste Rang, saa mon det dog være vise Mænds Ord, at den som tjener (d. e. ydmyger sig, eller ogsaa gaaer hendes Ærinder, nl. Astrid), er (ogsaa) den gjæveste Kvinde". — L. 37. Eignaðezt . . . allt Noreks vælldi i frælsi: „Da fik Kong Olaf alt Norges Rige fuldkommen uafhængigt".

Cap. 47. Om Knuts Budsending til Olaf jfr. Snor. Ól. II. s. c. 139. 140; Frm. s. IV. S. 288—292, hvilke aldeles stemme med hinanden indbyrdes, men derimod betydelig afvige fra nærværende Fortælling. Hvo den Sigurd var, der her nævnes som Olafs Sendemand, oplyses ei andensteds. — S. 34. L. 18. ofrælsa landet, beröve Landet dets Selvstændighed. — S. 34. L. 37. æigi bæriumk etc. „ikke slaaes jeg ene mod ham; men dog er saa at sige (er det som Ordsproget siger), at fra hvert Ribbeen komme kolde Raad (overalt vil han stöde paa fiendtligt Sindelag nl. hos sine egno misfornöiede Undersaatter)". — Om Olafs Bestræ-

belser for Staden Nidaros's Opkomst jfr. Snor. Ól. H. s. c. 40. 54. 55; Frm. s. IV. S 93. 105; Fgrsk. S. 78. 79.

Cap. 48. Den störste Deel stemmer nöie endog i Udtrykkene med Fgrsk. S. 79. Hvorledes Olaf underlagde sig Orknöerne og Hjaltland, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 99—109; Frm. s. IV. S. 212—230; Orkney. s. S. 26, hvor ogsaa Ottars Vise findes; Ordfölgen i denne: Gegn! þér eru Hjaltlendingar kendir at þegnum; haldið hept á góðra þjóðskjöldunga veldi. Engi ynglingr varð austr á jörðu (i Norge), sá er þröngvi und sik eyjum vestan (d. e. firir vestan haf), áðr þér, ógnbráðr! náðuð. — Om Lendermændenes Overmod jfr. Snor. l. c. c. 44. 192; Frm. s. IV. S. 94. 95, V. S. 26—28. — Om Thorer Hunds Bjarmelandsfærd og Karles Drab jfr. Snor. l. c. c. 143. 149; Frm. s. IV. S. 296—305, 325—330, af hvilke Steder man seer denne Begivenheds Sammenhæng med Asbjörn Selsbanes Drab, hvilken ei i vor Saga antydes. — Om Erling Skjalgssön jfr. Snor. l. c. c. 21. 22; Frm. s. IV. S. 67—71.

Cap. 49—52. Fortællingen her om Asbjörn Sigurdssön med Tilnavnet Selsbane stemmer i Hovedsagen med Snor Ól. H. s. c. 123—128. 132; Frm. s. IV. S. 254—270. 275—279, hvor den dog baade er udförligere, og bedre fremhæver Begivenhedernes Sammenhæng. — S. 35. L. 38. hafðe bannat etc. herved hentydes til den norske Konges Ret, naar Omstændighederne fordrede det, at forbyde Udförsel af Madvarer fra en Landsdeel til en anden eller til Udlandet, hvilket Forbud benævntes bann, jfr. æld. Gulath. L. c. 295; æld. Frostath. L. VII. c. 1. Forbudet gjaldt ved denne Leilighed Agder, Rogaland og Hördaland, hvor Kongen med sit Fölge agtede at tage Veitsler eller fare paa Gjæsteri, og Udtrykket norðr i landet bruges fordi Forbudet var udstedt fra Viken, der efter de Gamles Anskuelse laa i Syd for de nævnte Landskaber. — S 36. L. 5. Nu a ec valld etc. Erling pleiede give sine Trælle Jordstykker, som de dyrkede i sine Fritimer for egen Regning. De havde saaledes Korn at sælge, og af dem kunde Asbjörn efter Erlings Mening kjöbe trods Kongens Forbud, eftersom Trælle ikke vare indbefattede i den almindelige Lov og Landsret; þeir eru eigi i lögum eða landsrétti með öðrum mönnum, lader Snorre ham sige. Trællene betragtedes nemlig som Ting, som Herrens Eiendom, der laa udenfor Kongens Ret. Den Ö, som Thorer Sel bestyrede, var Körmt eller Karmöen udenfor Stavanger Fjord. — S. 36. L. 15. Hann var ængi iamnaðarmaðr etc.; dette Vidnesbyrd om Asbjörn og hans Fader, at de ikke vare retskafne Mænd og derfor havde mange Fiender, bekræftes ei ved de övrige Sagaer, der snarere fremstille idetmindste Asbjörn som vensæl. — Thorarin Nefjolfssön var en Islænding, der stod i stor Yndest hos Olaf jfr. Snor. Ol. H. s. c. 86. o. fl. St. — S. 37. L. 3. Æigi manntu hærra vilia briota logen etc.; herved sigtes til en gammel Vedtægt, at ingen Retshandling, fölgelig heller ikke en Forbryders Revselse, maatte foregaae efter at den egentlige Dag var tilende, eller efter Solnedgang. — S. 38. L. 21. oc sægir Þore etc.; dette er Thorer Hund, som var Asbjörns Farbroder. — Hvorledes Asbjörn blev dræbt, og Fölgerne af hans Drab fortælles ikke her, men omtales udförligen i de ovenciterede Sagaer.

Cap. 54. 55. Denne lidet betydende Fortælling om Egil Sidu-Hallssön og Tove Valgardssön (i nogle Sagaer Valgautssön) hörer blandt de Sagn, som man i Oldtiden har lagt Vegt paa, fordi de sattes i Forbindelse med Troen paa Olafs Kraft til allerede i levende Live at forrette Undergjerninger. Den stötter sig uden Tvivl til et islandsk Sagn, bevaret i Egils Æt, og bærer, som den her viser sig,

Præget af at gjengive Sagnet ordret som det er flydt af en, rimeligviis islandsk, Sagnfortællers Mund. Sagaens Sammensætter har indfört det i den samme selvstændige Form, som det havde i Fortællerens Fremstilling. Fortællingen findes omtrent i samme Udförlighed som her i Fltb., Frm. s. V. S. 321—329, samt betydelig forkortet og med enkelte Afvigelser i Snor. Ól. H. s. c. 165; Frm. s. IV. S. 368 f. — S. 38. L. 33. þat sægia oc menn etc.; denne Bemærkning angaaende Tiden mellem de to Olafers Död synes indskudt af Sagnfortælleren i Anledning af at han nævner Olaf Haraldssön som Norges Konge, og er bleven beholdt af Sagaskriveren, skjönt den med Hensyn til Sagaen i dens Heelhed staaer paa et upassende Sted. Tidsafstanden er ellers den i Sagaerne almindelig angivne. — S. 39. L. 3. sægir þat man æigi giævolaust vera; hermed sigtes til at Thorgerd Egilsdatter blev Moder til den hellige Jon, Biskop af Hole paa Island. — S. 39. L. 7. at þæir skilldu . . . i Limafirði i Danmarku; Snorre og Olafs Saga i Frm. s. IV. sætter Begivenheden i Forbindelse med Olafs Ophold ved den svenske Kyst efter Slaget ved Helgeaa; Fltb. derimod stemmer her med vor Saga. — S. 40. L. 7. Den Finn, som her nævnes, er Finn Arnessön.

Cap. 56. Denne ubetydelige og fabelagtige Fortælling, der synes at være tilbleven for paa een Gang at nedsætte Kong Knut og hæve Kong Olaf, findes ikke alene her, men ogsaa lidt vidtlöftigere fortalt i Fltb. Frm. s. V. S. 182—186.

Cap. 57. 58. Navnet þorgrimr i Begyndelsen af Cap. 57 er aabenbare en Feilskrivning i Cd. for þormoðr, hvortil det burde have været rettet i Texten. Om Thormod Kolbrunarskald og hans Fostbroder Thorgeir Haavardssön gives en Saga kaldet Fostbrœðra saga, hvilken baade findes særskilt (udg. Kjöbenh. 1822) og indskudt paa forskjellige Steder i Olaf den Helliges Saga i Fltb. Fortællingen om Thormods Forhold til Knut og Olaf findes der udförligere c. 24—26, S. 115—124. — S. 43. L. 22. þetta . . . kœseð: „dette skulde vi önske at du vilde vælge“, er Knuts Ord. — S. 43. L. 28. Ækei var . . . brott: „ikke var det en Tid ligt til, at Thorarin skulde komme bort herfra (med Livet)“. — Ordfölgen i Thormods förste Vise: Enn mærfi! gaftu lengi Loftungu (Thoraren Loftunga) látr þat er Fáfnir átti; þú lézt mér vánir (Haabet om) fránöluns merkr. Viðlendr varga myrðir! ek em verðr slíks, eða heldr um sjaldan skal ek síðan vætta réttar sín (vente Havets Gnist d. e. Guldet) frá þér. — Ordfölgen i Thormods anden Vise: Flestr of sér hve ek hefi báðar hendr fagrbúnar (með) brendum barðs túna fasta or þjóðkonungs garði. Ungr á ek djúps eld (Guldet) at gjalda jöfri þeim er bregðr gráðugs ara hungri; ber ek gull á báðum greipum. — S. 45. L. 7. Nu er konongenom saet, Talen er her om Kong Olaf, paa hvis Drageskib Thormod var kommen ombord. —Ordfölgen i Thormods tredie Vise: Hættinn hreins happs sœkjandi (fromme den rene Lykkes Söger d. e. Olaf)! ek þóttumk hafa þegit hvert branda land (ethvert Skjold d. e. al mulig Beskyttelse), ef (þú) tækir við haldi mínu. Randar linns rœkir! með þér ok Finni vil ek lifa ok deyja; berum út rönd á eybaugs andra.

Cap. 59. Jfr. Frm. s. V. S. 230 f. eft. Fltb., hvor denne Fortælling findes blandt de Tillæg, der siges at være tagne af Styrmers Saga om Olaf den Hellige. — Kjöbstaden i Throndhjem er naturligviis Nidaros. — S. 45. L. 25. Ek sva hæill . . . haðong: „Saa sandt det gaa mig godt, jeg skal gjöre ham en slem Streg“.

Cap. 60. Ottar med Tilnavnet Svarte var en Söstersön af Sighvat Skald,

Frm. s. IV. S. 192; denne Beretning om hans förste Fremtræden for Kong Knut findes, saavidt vides, ikke i nogen anden Saga.

Cap. 61. Jfr. Frm. s. V. S. 173—175.

Cap. 62. Visen om Sverdene, som her tillægges Ottar, tillægges andensteds Sighvat s. Snor. Ól. II. s. c. 172; Frm. s. IV. S. 378; eller ogsaa Berse Skaldtorfassön s. Frm. s. V. S. 233 (Fltb.). Ordfölgen i Visen: Sverð standa hér búin gulli; vér leyfum sárs sunda árar (Saarströmmenes d. e. Blodets Aarer d. e. Sverdene); ek þarf herstillis hylli holl ráð. Víka elds kennir! ek tæka við, ef þú vildir gefa skáldi eitthvert; ek vil enn með þér (vera), allvaldr! — Den Thoraren her (S. 47. L. 6) nævnes som Olafs Hirdmand er maaskee den för nævnte Thoraren Nefjolfssön. — Om Sighvats Datters Daab jfr. Frm. s. V. S. 176 f. (Fltb.). Ordfölgen i Visen: Dróttinn, þinn vili er dýrr; hjálp þú þeim, er hóf heim or heiðnum dómi ok gaf nafn Tófu minni dóttur. Hinn vitri móðrakkr Haralds bróðir hélt mínu barni und vatn; ek varð harðla feginn þeim morni. — Om Olafs Vise til Ingeborg Finnsdatter (maaskee Finn Arnessöns Datter, siden gift med Thorfinn Jarl af Orknöerne, og kaldet med Tilnavnet Jarlemoder) jfr. Frm. s. V. S. 178. (Fltb.). Ordfölgen i Visen: Ek lít innar til kvenna; seg þú mér hver snót láti svá mjök! nær er sem loga bregði upp or eisu. Ek gékk um gólf at drekka; gramr ok brattir hamrar (d. e. Ingibjörg, thi gramr er = ingi, Konge, og brattir hamrar er = björg) hefir mest svikit mik máli (berövet mig Mælet, gjort mig maallös) á skömmu fresti. — S. 47. L. 20. ut a landeno nl. Íslandi. Hvad her fortælles om Ottar tillægges andensteds Sighvat, jfr. Frm. s. V. S. 177. f. (Fltb.). Ordfölgen i Visen: Héðan or helli sé ek reyk þann er rann rjúka um fiskimannum (som randt at ryge over Fiskerne d. e. som hvirvlede op af Fiskerhytterne) um skærur; stór eru skálds skellibrögð. Nú frýrat (man bebreider mig ikke Mangel paa) nýrar nenningar þenna dag; hlíti ek þér, hornstraums nauma! firir hvítan dögurð. — Fortællingen om Nödderne, jfr. Frm. s. V. S. 175. 176. (Fltb.). Ordfölgen i de tvende Viser: Enn mæri þjóðkonungr sendi mér hnetr; sá þengill man drengi; ek mun vitrask heldr síð at hróðri. Oft endask mál, en manndjarfr dróttinn bað okr Óttar skipta í tvau sem mindi (skipta) föðurarfi. — Konungr, hrandaðr ölunbranda (Udkaster af Fiskeilden d. e. Guldet) sendi mér hnetr hingat handan; áðr væntisk mér meiri mín þing (tilforn troede jeg at mine Gaver skulde blive större). Íslands viðráttu markar stjóri (Islands Veirligs d. e. Stormens Marks d. e. Havets Styrer d. e. Sökonge)! mjór er mikils vísi (liden er Antyderen til det Store d. e. store Tings Begyndelse er liden); meir er oss þar til fleira í öðru (siden vil der blive for os Haab om mere en anden Gang). — Om Thormods Vise jfr. Frm. s. V. S. 234 (Fltb.), hvor, ligesom i den Olafs-Saga, af hvilken Brudstykker findes i Anhanget, Visen tillægges Thorfinn Skald d. e. Thorfinn Mund, s. S. 93. Ordfölgen i Visen: Gunnar geisli (Sverdet) stendr til munna jarðar grindar (Jordens Grind d. e. Slangen); blóð fellr ofan á báða benseiða (begge Sverdsegge), konungr reiðisk. Hjörr hristisk í brjósti grœnna lyngva hringi (det grönne Lyngs Ring d. e. Slangen), en fólkþorinn fylkir ferr at leika við steik.

Cap. 63. Om Stein Skoptessön eller rettere Skaptessön jfr. Snor. Ól. II. s.

c. 138. 146. 148; Frm. s. IV. S. 287. 313. 316—324, V. S. 180. 181; Fortællingen om Guldstöpet findes neppe andensteds end her.

Cap. 64. Den Angivelse, som her findes, at Olaf havde raadet for Norge i 11 Aar, da Fiendtlighederne mellem ham og Knut toge sin Begyndelse, stemmer baade med Tidsfölgen i de övrige Sagaer, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 139. 140; Frm. s. IV. S. 288—294, og med Annalernes Vidnesbyrd, der henlægge den til Aar 1025, jfr. Ann. Reg. Scr. r. Dan. III. p. 40; Ísl. Ann. S. 38; men paa alle disse Steder er, vel at mærke, Talen om det förste Gesandtskab fra Knut til Olaf, hvorom her ovenfor er handlet i Cap. 47; ikke, som i nærværende Saga synes at være Tilfældet (jfr. Cap. 68. 69.), om Begyndelsen af den virkelige Krig; denne udbröd uden Tvivl först to Aar senere, nemlig 1027. — S. 48. L. 36. oc girntisk . . . Knutr var: „og tragtede den efter en andens (Olafs) Hæder, hvem Kong Olaf för havde viist den störste (Hæder), som var Knut" d. e. Knut stræbte at beröve Olaf den Hæder, ham tilkom, skjönt Olaf forhen havde bidraget til at fremme Knuts Hæder (nemlig ved den Hjælp han ifölge Sagaens forudgaaede Vidnesbyrd havde ydet ham i England). — Den her omtalte Olaf Jarl er ingen anden end den bekjendte Ulf Jarl, Thorgils Sprakaleggs Sön. — Om Toget jfr. Fgrsk. S. 80. 81, som her næsten stemmer ordret; Snor. Ól. II. s. c. 154—158; Frm. s. IV. S. 348—355. — Ordfölgen i Viserne: Knútr var und himnum[1] höfuðfremstr jöfurr. Hér ferr austan fríðr fráneygr niðr Dana fylkis (d. e. Knut). Viðr skreið vestan; var glæstr (sá) er bar andskota Aðalráðs (d. e. Knut) út þaðan. — Ok landreka drekar bárn blá segl við rá; dýr var döglings för. Ok þar kómu kilir vestan til Limafjarðar, liðu um brimleið (de glede hen over Havet). — Ek hygg, at frétt, hug dnga vel ætt Haraldar (Olaf Haraldssön) í her. Ólafr, ársæll jöfurr, lét lið fara lýrsgötu snðr or Nið. — Svalir kilir þurðu við (=með) gram norðan til slétts Silunds (Sjælland); þat namsk (det lærtes, rygtedes). En á annan veg ferr Önundr (með) her svænskan at heyja (orrostu) á hendr Dönum. — Gramr lét lokit saman um mörg lönd (indesluttede mange Landstrækninger) með marbiðjum (langs Havbrederne) liðs nefbjörgum (med bevæbnede Folk), þar er gráðr fundr hjálmum of lá firir gnoð (der hvor det barske Möde med Hjelmene forestod Flaaden), þrimu þornheims þundr! — Dróttar herfarar máttut (=máttu eigi) spana (underkue) Danmörk; snarir (de raske nl. Danmarks Forsvarere) sviku áðr svik (havde tilforn lagt Raad op). Dana hlöðr (Danernes Nedlægger d. e. Kong Olaf) hafði herjaða Skáney skarpla (=skarpliga).

Cap. 65. Om Knuts Sendebud til Kong Anund af Sverige jfr. Snor. Ól. II. s. c. 142; Frm. s. IV. S. 295; paa begge Steder henlægges dog dette til et tidligere Tidspunkt, nemlig för den egentlige Krigs Udbrud, og Sagen fortælles i sine Biomstændigheder noget forskjellig.

Cap. 66. Jfr. Fgrsk. S. 81—82, hvilken her fremdeles næsten ordret stemmer med nærværende Saga; Snor. Ól. II. s. c. 159—167; Frm. s. IV. S. 358—371. Ordfölgen i Sighvats Vise: Ílendr jöfurr, er hlaut Jótland, lètat af (gav ikke tabt); manna ætt (=mönnum) fannsk at því (syntes om det). Dana hlífskjöldr vildi hafa fæst rán foldar (meget liden Plyndring af Landet, d. e. vilde saavidt muligt forhindre al Plyndring i Landet). Höfuðfremstr

1) Dette maa som Drapaens Omkvæd forbindes med sidste Verslinie i dette Capitel.

jöfurr (s. ofr.). Ordfölgen i Ottars Vise: Sókna örr (tappre) siklingr! þú hneyktir enn Sýjum þar er heitir áin helga; ylgr fékk mikla úlfs beitu. Ygr ógnarstafr! hélztu láði við kyn beima firir tveim jöfrum, þar er hrafn ne svaltat (=svalt eigi); hvatráðr ertu. Ordfölgen i Thords Vise: Sveins sunr varat slæfr at reyna skapt, nær Skánunga gramr skaut ámóti hánum (nl. Olaf); úlfr þaut í hrævi. — S. 50. L. 28. firir ofliði Dana konongs; Cd. har her Sýia, hvilket vi fór Meningens Skyld have troet at burde rette til Dana, skjönt de som Anhang aftrykte Brudstykker ligeledes have paa dette Sted Svia, s. ndf. S. 94.

Cap. 67. Jfr. Fgrsk. S. 83. 84, her næsten ordret ligelydende; Snor. Ol. H. s. c. 168; Frm. s. IV. S. 370—373. Ordfölgen i Haareks förste Vise: Rínleygs láð[1] (Kvinde)! ek hefi ráðit at riða héðan mínum löngum leiðar dynmari heldr en ganga, þóat Knútr, leggfjöturs lundr, liggi úti herskipum í Eyrarsundi; þjóð kann keski minni. — S. 51. L. 17. þa mællto . . . annar, maa vel forklares saaledes: „da talte Vagtmændene (sig imellem), i det Skibet for ind i Sundet, (og) da sagde den ene" o. s. v.; med mindre det Hele er feilskrevet for det som findes i Fagrskinna: þá mæltu varðmenn: „Skip ferr í sundit". þá svaraði annarr maðr o. s. v. — Ordfölgen i Haareks anden Vise: Skjótum eik firir utan læhangs ey (=Veðrey). Lækkat ek (=lætkat, læt ek eigi) Lundar ekkjur (Kvinderne i Lund) né danskar meyjar hlæja at því, ifla flausts jörð (Kvinde)! at (vér) þörðim (=þyrðim) eigi í hausti fara aptr krapta vali á Fróða flatslóðar. — Slutningen af Cap. er saaledes at forstaae, at Haarek drog lige hjem til sin Gaard Thjotta, og kom siden efter igjen derfra syd til Kongen i Throndhjem.

Cap. 68. Om Knuts hemmelige Bestikkelser i Norge jfr. Fgrsk. S. 84; Snor Ól. H. s. c. 166. 171. 175; Frm. s. IV. S. 369. f. 376. 383, V. S. 186. — Med Hensyn til de Mænd, som Olaf lod dræbe paa Grund af deres Forræderi, har noget Vildrede indsneget sig i nærværende Beretning. Den her nævnte Thorer Hunds Söstersön er Thorer, en Sön af Ölver af Egge; han blev ganske rigtig dræbt af Olaf, fordi han overbeviistes om at have taget mod Gaver af Knut. Grjotgard derimod, som var Thorers Broder, og blev dræbt paa Olafs Bud paa Grund af de Voldsomheder han övede mod Kongens Mænd til Hævn for Broderens Död, er her tildeels bleven forvexlet med sin Fader Ölver, hvem Olaf lod dræbe for hans Modstand mod Christendommen, og hvis Enke, Thorer Hunds Söster, han siden giftede med Kalf Arnessön, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 113—116. 175. 176; Frm. s. IV. S. 224—239. 383—385. — I Beretningen om Thorer Hund viger ogsaa vor Saga paa nærværende Sted af fra de övrige. Ifölge disse flygtede nemlig Thorer fra Norge i 1027 over til Knut i England, og kom i Fölge med ham igjen tilbage til Norge i 1028, da Knut underlagde sig Landet; derpaa, heder det, havde han Finnefærd i de to paafölgende Vintre, jfr. Snor. l. c. c. 149. 180. 204; Frm. s. IV. S. 326—330, V. S. 4. 42; ikkun Flth. i de Tillæg til Olafs Saga, som ere tagne af Styrmers Optegnelser, synes at nærme sig noget mere til nærværende Beretning, jfr. Frm. s. V. S. 235. ff.

Cap. 69. 70. Naar Sagaen her henförer Knuts Tog til Norge og Erling Skjalgssöns Död til Olafs 13de Regjeringsaar, saa stemmer dette med de övrige Sagaers Angivelse, naar man regner fra Slaget ved Nesjar, i hvilket Tilfælde nemlig

1) saal. bör der læses.

Aaret bliver 1028; imidlertid har Sagaens Sammensætter vistnok snarere tænkt sig 1027, efterdi han antager 1029 for Olafs Dödsaar s. ndf. Cap. 101. — Den efterfölgende Fortælling er med Hensyn til Tidsfölgen forvirret, og maa heri berigtiges efter de övrige Sagaer. Af disse fremgaaer, at da Knut i Sommeren eller Hösten 1028 underlagde sig hele Norges Kystland, ja endogsaa blev tagen til Norges Konge paa Örething i Nidaros (hvilket her fortælles ndf. Cap. 76), holdt Olaf til inderst i Viken og paa Oplandene; men da Knut var vendt tilbage til Danmark, forlod Olaf Viken med sine Skibe og drog vester og siden nord efter. Paa denne Færd var det, at han stödte sammen med Erling Skjalgssön, der under Knuts Ophold i Norge havde bestyrket sit Forbund med denne, jfr. Fgrsk. S. 84—86; Snor. Ól. H. s. c. 180—184; Frm. s. V. S. 3—10. — Fortællingen om Kampen mellem Olaf og Erling samt om den sidstes Fald er i vor Saga udförligere end i nogen anden og stemmer mest, ofte endog ordret med Fgrsk. S. 86. 87; jfr. Snor. l. c. c. 184—186; Frm. s. V. S. 10—16, X. S. 397 f. — Thomasmessedag d. e. den 21de December. — S. 53. L. 14. firir norðan Tungu i æyiar þær er sva hæita, nemlig: Tunguæyiar, Tungeöerne. — S. 54. L. 9. Á anndværðum etc; „paa dit Ansigt (el. Bryst) skal man see det". Beretningen om de Ord, som bleve vexlede mellem Olaf og Erling, synes her og i Fgrsk. at være nöiagtigere end i de övrige Sagaer. — Ordfölgen i Sighvats tre Viser: Öll Erlings skipsókn var fallin við þröm Búknar; ungr skjöldungr vann skeið auða firir norðan Tungur. Snarr lætrauðr Skjálgs sunr stóð lengi einn i lyptingu á sínu auðu skipi fjarri vinum. — Ek vissa einn þér líkan annan, Guðbrandr hét sá jarl bríkskipaðr; gumna gætir réð vítt löndum. Ek kveð ykr báða jafna þikkja, úlfs gráðtapaðr! lýgr hverr linnsetrs lægir er telsk betri. — Eigi drakk ek allglaðr drykkinn at jólum þann dag, er mér sögðu fall Ærlings, þess er réð Jaðri. Hans dráp, dýrmennis, man kenna mér um drúpa; þat var hart morð; vér bárum hærra höfuð forðum.

Cap. 71. Jfr. Fgrsk. S. 87. 88; Snor. Ól. H. s. c. 87; Frm. s. V. S. 16—18. Angaaende Anförerne for Opstanden mod Olaf jfr. Fgrsk. S. 90; Frm. s. V. S. 237, X. S. 399. Paa alle disse Steder nævnes Áslákr á Finneyjum i Stedet for her Áslákr á Fitjum, hvilket sidste Stedsnavn uden Tvivl er indkommet ved en Uagtsomhed af den gamle Afskriver. — S. 54. ned. L. Nu tok . . . niostner: „nu fik Kong Olaf Underretning om alt dette". — Ordfölgen i Olafs Vise: Enn hvíti hauldr man lítt glaðr í nótt á Jaðri; vér unnum gunnar gný; hrafn etr af getnum ná. Svá öllungis illa hefir mitt rán (mit Ran d. e. det at han vilde beröve mig Riget) getit hánum (bekommet ham); ek gékk reiðr of skeiðir; jörð veldr manna morði.

Cap. 72. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 188; Frm. s. V. S. 18. 19, hvor Fortællingen saagodt som stemmer ordret med denne.

Cap. 73. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 188. 189; Frm. s. V. S. 19—23. Den Gaard, paa hvilken Bruse boede, kaldes i begge Mœre (nuværende Muri), hvilket maaskee er rigtigere end det her forekommende Mór. Forresten ere hvad dette Stykke angaaer, Stedsnavnene nöiagtigere i nærværende Saga end i hine. — S. 56. L. 11. þat hauum ver . . . kristinn læze vera. Denne Yttring af Bruse findes ikke i de övrige Sagaer og vilde heller ikke passe i deres Beretning, der senere hen ikke omtaler noget fiendtligt Sammenstöd mellem Gudbrandsdölerne og Kongen

paa dennes Færd gjennem Dalen; her derimod forbereder disse Ord Fortællingen i det fölgende Capitel.

Cap. 74. Den her forekommende Beretning er mistænkelig; den synes at være henlört af Sagaens Sammensætter paa uret Sted og egentlig at höre hjemme forud i Begyndelsen af Fortællingen om Gudbrandsdölernes Omvendelse til Christendommen Cap. 33—39. Her anbringe ogsaa de övrige Sagaer den jfr. Snor. Ól. H. s. c. 117; Frm. s. IV. S. 240.

Cap. 75. Om Olafs Ophold paa Oplandene jfr. Snor. Ól. H. s. c. 190; Frm. s. V. S. 24 f. — Om Olafs Mildhed mod Knuts Sendemænd jfr. Frm. s. V. S. 190 (Fltb.), hvor dog dette sættes i Forbindelse med tidligere Begivenheder. — Af Olafs Ledsagere paa hans Færd fra Norge opregnes her flere end i de ovennævnte Sagaer paa anförte Steder; Fltb. stemmer mere med nærværende Saga, dog ikke fuldkommen, jfr. Frm. s. V. S. 25. Not. 1 og 2. Gudröd og Halfdan ere Olafs Halvbrödre, Sigurd Syrs Sönner. Rögnvald var en Sön af den orknöiske Jarl Bruse. Med Dag og Ring maa være meent Sön og Fader, Olafs Frænder; om Dag siges senere hen (Cap. 86) udtrykkeligen, at han var i Fölge med Olaf, da denne kom tilbage fra Gardarike til Sverige. Fltb. nævner dem ogsaa, men lægger til: á Gautlandi, hvorved den uden Tvivl vil antyde, at de först stödte til Kongen i Sverige. De övrige Sagaer nævne kun Dag i Kongens Fölge, og lader ham först stöde til Kongen i Sverige, da denne var paa Tilbageveien til Norge, Snor. Ól. H. s. c. 210; Frm. s. V. S. 45. 46. Thorleif er een af de tvende af dette Navn, som omtales ovf. Cap. 71. Aslak maa være den Aslak af Fitjum, som nævnes ndf. Cap. 86, og som, hvis Navnet forövrigt er rigtigt, vel maa skjelnes fra Aslak Fitjaskalle s. ovf. Cap. 72. De tre fölgende Navne ere ubekjendte. Thorberg og Arne ere ligesom Finn, Arnessöner. Thorbjörn er ubekjendt saafremt Navnet ikke er feilskrevet for Kolbjörn; thi en Kolbjörn Arnessön, Broder til de tre foregaaende nævnes ellers i Olafs Fölge. — Om Olafs Ophold i Sverige og Færd til Gardarike jfr. Snor. Ól. H. s. c. 191; Frm. s. V. S. 25. Naar Sagaen her siger, at Olaf var „annan vætr“ i Holmgaard, saa er Meningen dermed, at han den förste Vinter efter sin Flugt fra Norge var i Sverige, den anden i Holmgaard; heri stemme de andre Sagaer.

Cap. 76. Om dette Knuts Tog jfr. Fgrsk. S. 84. 85; Snor. Ól. H. s. c. 180—182; Frm. s. V. S. 3—8; paa alle disse Steder gaaer Fortællingen herom forud for Beretningen om Erling Skjalgssöns Död. Ordfölgen i Thorarens Viser: Knútr var und sólar[1]. Minn siðnæmr vinr fór þinnig með mjök mikit lið. Fimr gramr færði ólitinn otrheims flota út or Limafirði. — Sakrammir Egðir ugðu för örbeiðis sigrsvans lana. Alt grams lið var framit (prydet) gulli; sjón slíks um var sögu ríkari (Synet af sligt overgik enhver Beskrivelse). — Ok kolsvartir hafgjálfrs viðir liðu hart fram um haf firir Lista. Alt Eikunda sund suðr var bygt innan (besat) brimgaltar sæskíðum (söskumbesprængte Skibe). — Ok griðfastir friðmenn liðu hvast firir fornan haug Hjörnagla. Varat (=var eigi) för örbeiðis eyðilig, þá er stafnklifs stóð drifu firir Stað. — Mjök langar svangsúðir knáttu byrhrönn (ved den af gunstig Vind fremdrevne Bölge) bera

1) Den förste Verslinie udgjör Begyndelsen til Omkvædet; Egilsson antager, at den tilsvarende Linie der har sluttet denne Stroferække (stefjabálkr) kan have lydt saaledes: setri hveim betri d. e. Knut var bedre end enhver under Himlen (eg. Solens Sæde).

brimdýr firir Stim. Svá liðu svalheims valir sunnan at nýtr herflýtir kom norðr í Nið. — þá gaf snjallr Jótavegnjótr (som nyder, er i Besiddelse af Jydernes Vei ell. Land, d. e. Knut) nefa sinum (Haakon Erikssön) görfallan Noreg; ok gaf sinum megi (Sön), þat segi ek, Danmörk, svana djúpsala dal (Svanernes Dybsales d. e. Havets Dal ell. Land). — Fortællingen om Björn Stallare stemmer her nærmest med Fltb. s. Frm. s. V. S. 187—190; jfr. Snor. Ól. II. s. c. 196. 197; Frm. s. V. S. 33—36.

Cap. 77. Om Haakon Jarls Död jfr. Fgrsk. S. 88; Snor. Ól. II. s. c. 195; Frm. s. V. S. 32 f., X. S. 398; Theod. Mon. c. 16. scr. rer. Dan. V. p. 325. — Om Svend Knutssöns og Alfivas haarde Styrelse jfr. Fgrsk. S. 90. 91; Snor. Ól. II. s. c. 252. 253; Frm. s. V. S. 99—102, X. S. 398 f.; dog maa mærkes, at paa alle disse Steder omtales Svends strænge Regjering som indtraadt först efter Olafs Död. — S. 61. L. 5. Ordet hærlænnzkr (ligesom i Fgrsk. og Ágrip) peger tydelig hen paa, at vor Saga er sammensat i Norge.

Cap. 78. Jfr. Snor. Ól. II. s. c. 198. 199. 202; Frm. s. V. S. 36—40. — S. 61. L. 12. Udtrykket: er hann hafðe *her* við at skipta *i landeno* viser ogsaa, at Sagaen er sammensat i Norge.

Cap. 79. Jfr. Snor. Ól. II. s. c. 200; Frm. s. V. S. 39; dog er Miraklet paa disse Steder noget anderledes fortalt.

Cap. 80. Om Olafs Reise fra Gardarike og Modtagelse i Sverige jfr. Fgrsk. S. 89; Snor. Ól. II. s. c. 203. 208; Frm. s. V. S. 41. 45. — S. 61. L. 38. at fiarum: „til Fjæren el. Stranden", er maaskee en Feilskrivning i Cd. f. at frerum: „paa Frosten", hvilket findes baade hos Snor. og i Frm. s. — Om Gautathorers (ellers overalt benævnt: Gaukathorer) og Afrafastes Komme til Olaf jfr. Snor. Ól. II. s. c. 212; Frm. s. V. S. 47. — Fortællingen om Olafs Færd gjennem Sverige og Indtog i Norge er overhovedet baade her og i det fölgende noget uordentlig, og synes paa sine Steder at röbe Mangel hos Fortælleren paa Lokalkundskab. Slutningen af Cap. Nu fara þæir austan um æystra riki etc. kan sammenlignes med Fltb. Frm. s. V. S. 196, hvor det heder, at da Olaf begyndte at sætte sig i Bevægelse med sin Hær i Sverige, „da laa for dem et Vand (vatn) som Svearne kalde Sö (sjó); det er usalt Vand og belagt med Iis"; der var meget glat og ondt for de uskoede Heste at komme over. Kongen lod da synge Messe og i Begyndelsen af Sangen holdt han for sine Öine; strax blev der Töveir og Ilingen ophörte. Saavidt Fltb. Ved æystra riki forstaaes altsaa her det östlige af Sverige, og ved den Sö, som ikke er salt, en af de store Indsöer, maaskee Mælaren, eller ogsaa selve den botniske Bugt (?). Forresten kan det vel hende, at den gamle Afskriver her har udeglemt noget, som har svaret til det i Fltb. fortalte Under.

Cap. 81. De som her siges at være komne Olaf i Möde fra Norge, vare efter Fltb. Biskop Sigurd og hans Klerker, s. Frm. s. V. S. 196. — S. 62. L. 26. milli Upplanda oc Sviðþioðar, herved forstaaes uden Tvivl Járnberaland eller Dalarne i Sverige, hvorigjennem ifölge de övrige Sagaer Olafs Vei gik; jfr. Snor. Ól. II. s. c. 209; Frm. s. V. S. 45. 197. Olaf skal imidlertid efter de övrige Sagaer ikke have havt det her fortalte Syn för paa sin Færd over Kjölen ned i Verdalen, Snor. Ól. II. s. c. 213; Frm. s. V. S. 49. — Stavamyrar synes Fortælleren efter Sammenhængen (jfr. c. 82) at have tænkt sig et Sted i Sverige; de övrige Sagaer derimod lægge denne Myr ved en Gaard Stafr, noget nede i Ver-

8*

dalen, hvor dog nu ingen Gaard af dette Navn findes, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 215; Frm. s. V. S. 51; Aals Snor. I. S. 94. 339 samt Bem. i Rettelserne.

Cap. 82. Sagaens Mening maa være, at Olaf fra Landet, som ligger mellem Oplandene i Norge og Sverige d. e. Jarnberaland eller Dalarne, er dragen til Helsingeland og derfra til Jamteland. De övrige Sagaer synes at lade ham drage fra Jarnberaland en vestligere Vei til Jamteland, Snor. Ól. II. s. c. 209. 211; Frm. s. V. S. 45. 47. Naar nærværende Saga allerede i Cap. 80 har fortalt, at Olaf fra Svithjod drog til Helsingeland, saa maa man uden Tvivl tænke sig, at den der i Korthed beretter, hvad den senere med mere Udförlighed fremstiller. — Kalfs Möde med Kongen paa Grændsefjældene mellem Jamteland og Throndhjem fortælles foruden her alene i Fltb. Frm. s. V. S. 197. — Fortællingen om Böndernes Fanebærer, som blev blind, findes ogsaa i Fltb., hvor det heder: „Kole hed en Mand, som tilböd sig at bære Fanen mod Kongen; og strax han havde talet dette, blev han blind og kunde ei være med i Slaget; de fik da en anden til at bære Fanen"; men dette berettes som skeet strax för Slaget.

Cap. 83. Jfr. Snor. Ól. II. s. c. 214; Frm. s. V. S. 49—51; mere samstemmer dog Fortællingen i Fltb. s. Fóstbr. s. c. 46, S. 192—194. — S. 63. L. 21. Værð væl við . . . bol mæira: „Slaa dig til Taals Thorgeir, siger han, du skjönner ikke bedre, end at heri er liden Billighed; men dog kan hende, at dette ikke er meget værd i Sammenligning med en anden större Ulykke, som kan indtræffe". — Om Thoraren (eller Thorgrim) Trolles Drab jfr. Fóstbr. s. c. 32. S. 143 ff.

Cap. 84. Jfr. Frm. s. V. S. 199. (Fltb.).

Cap. 85. De övrige Sagaer lade dette rigtigere skee strax för Slaget paa Stiklestad; de tale ikke om Ruts Skib, men lade ham være dragen op ad Dalen paa Speideri med 30 Mænd, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 221; Frm. s. V. S. 61. 62. En Variation af dette samme Sagn leverer uden Tvivl vor Saga ndf. Cap. 90.

Cap. 86. Her er i Begyndelsen aabenbare en Tilbagegang i Fortællingen. Sagaen har i det Foregaaende allerede fulgt Olaf til Sul överst i Verdalen, men vender nu for det förste igjen tilbage til hans Færd gjennem Sverige, og det uden Tvivl især for at faae fortalt, hvorledes Harald Sigurdssön kom sin Halvbroder Olaf til Undsætning. Naar Sagaen her taler om Oplandene tager den uden Tvivl dette Navn i en meget vidtlöftig og derhos temmelig ubestemt Betydning, i det den derunder indbefatter ikke alene de norske Oplande især disses östlige dengang lidet befolkede Deel, Österdalen, men ogsaa de dertil nærmest grændsende Strög af Sverige, Dalarne og det vestlige Vermeland, hvilke tyndt bebyggede Landskaber endnu længe efter Olafs Tid synes at have staaet i den allerlöseste Forbindelse med det svenske Rige. Sagaen mener her ganske vist det samme Strög, der strax efter betegnes som liggende mellem Mjösen og Vænern, hvilket da atter falder sammen med Jarnberaland d. e. Dalarne, der i de övrige Sagaer nævnes som Stedet, hvor Harald stödte til Olaf, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 207. 209; Frm. s. V. S. 44. 45. Maaden, hvorpaa Sagaen her udtrykker sig, vidner uden Tvivl om Ælden af det Sagn, den gjengiver. — I det her angivne Tal af Olafs Hærboder eller Telte maa en Skrivfeil være indlöben, der dog ikke med Sikkerhed lader sig rette; thi om man end antager Tallet for 600, synes det alligevel meget for stort. De övrige Sagaer omtale ikke nogen tre Dages Dvælen ved Stiklestad, og heller ikke, at Kongen her havde Telte. — Om Olafs

Sjælegaver for sine Fiender jfr. Snor. Ól. II. s. c. 219; Frm. s. V. S. 59; Theod. mon. c. 19, scr. rer. Dan. V. p. 328.

Cap. 87. S. 65. L. 17. oc fec soc etc.: „og fandt især et Paaskud i hans (Olafs) Paabud af Christendommen, förend Kong Olaf kom tilbage igjen i Landet, d. e. under hans tidligere Ophold i Landet". — S. 65. L. 20. oc fecc þat til malbota ser etc.: „og han (Kalf) fik det til at besmykke sin Sag, at gode Mænds Sönner ei skulde blive leverede som Gidsler", d. e. Kalf fremstillede Opstanden som en Handling, der var nödvendig for at ikke Kongen nu, ligesom i sin tidligere Regjeringstid, af Iver for Christendommen skulde tage de bedste Bönders Sönner til Gidsler for dens Overholdelse. Denne Fremstilling af Sagen fra Kalfs Side omtales ikke i de övrige Sagaer. — Om Afrafastes og Gautathorers Daab jfr. Snor. Ól. H. s. c. 215; Frm. s. V. S. 51 f.; mere nærmer sig dog til nærværende Beretning den i Fltb. Frm. s. V. S. 201; paa et andet Sted i Fltb. heder det ogsaa i Lighed med hvad her fortælles: at dette Folk i Kampen blev kaldet dregla lið d. e. Folk som bærer Baand (Confirmations-Baandet) om Panden.

Cap. 88. Jfr Snor Ól. H. s. c. 220; Frm. s. V. S. 59; men især Fóstbr. s. (efter Fltb.) c. 48. S. 197—201 og c. 26. S. 125. — S. 66. L 3. Æigi kann ek kaups etc.: „Ikke forstaaer jeg at sætte Priis paa mine Varer (at vurdere min Tjeneste); og ingen anden Ting vil jeg önske mig til Gave, end det at være dit Forsvar". — Ordfölgen i Thormods Vise: Ek em stundum kendr við styr, er ek hefi alls vegna sex stálregns boða; óxu mér fjónir hjalta óu (der voxede mig Fiendskab ved det hjaltede Sverd). Nú em ek enn varlega (= varla) þrítugr, ok þó létum vér forðum bita þeirra skarar; mank[1] (jeg erindrer) manna morð. — S. 66. L. 13. Æigi ertu gamall . . . firir æinn; dette yderst dunkle Sted maa forklares med stadigt Hensyn til Sammenhængen. Kongen spörger Thormod, hvor mange Mænd han har dræbt i Tvekamp; han svarer i den ovenfor omtalte Vise, at det var sex, hvorpaa Kongen siger: „Ikke er du nogen gammel Mand, det vil blive regnet dig tilgode (nl. fordi du har handlet i Ungdoms Ubesindighed); hvad kan da andet (el. hvordan kan det da anderledes) svare til de syv Dage, end (saaledes) at to (Dage) komme for een (dræbt Mand)". Forklarer man nu Ordene paa denne Maade, saa ligger egentlig Knuden i Udtrykket siaund. Dette betegner: et Tidsrum af syv Dage, den syvende Dag efter en vis Begivenhed, og endelig den syvende Dag efter Ens Död, da efter gammel Skik sædvanligviis Arve- eller Gravöllet holdtes, ved hvilken Leilighed ogsaa Sjælemesser læstes. Nu er det höist sandsynligt, at Nordmændene i de förste christelige Tider hermed have forbundet den Forestilling, at Tidsrummet af 7 Dage, som forlöb mellem Dödsfaldet og Arveöllet samt den dermed forbundne store Sjælemesse, dannede en Forberedelsestilstand for den Afdödes Sjæl, under hvilken den ved större eller mindre Pinsler skulde renses i Skjærsilden. Meningen af Kongens Ord er da uden Tvivl den, at han haabede Thormod vilde slippe med den almindelige 7 Dages Skjærsild, i det da een Dag kom paa hvert af de övede Drab, ja endogsaa to Dage paa det ene. Denne Forklaring troe vi finder Bestyrkelse ved det tilsvarende Sted i Fostbrödre-Saga (S. 200), hvilket uden aldeles at stemme med nærværende, dog udtrykker den samme Tanke. Paa Kongens Spörgsmaal om hvor gammel Thormod var, og hvor mange han havde dræbt i Tvekamp, svarer han, at han er lidt meer end 35 Aar

1) Saaledes fordre Rimbogstaverne at der læses for namk.

gammel og har dræbt 14 Mænd. Da siger Kongen: „ikke tykkes du mig meget gammel, men dog mon jeg love dig, at du skal komme til nogen Hvile efter din seond (siaund); men du kan ikke vel slippe med mindre Straf, end at et halvt Dögn (dœgr) kommer for hver Mand, som du har dræbt". — Om Arnliot Gelline jfr. Snor. Ól. H. s. c. 151. 227; Frm. s. IV. S. 232—241, V. S. 66—68; ifölge disse Steder modtog Olaf Arnliots Tjeneste, da han var döbt, og stillede ham i Spidsen af Fylkingen foran sin Fane.

Cap. 89. Angaaende Hövdingerne for Bondehæren jfr. Fgrsk. S. 90; Frm. s. V. S. 237 (Fltb.). Fagrskinna nævner ikke Rut og Thorgeir, men derimod Aslak af Finnö. Thorgeir af Sorshaug nævnes ingensteds uden her; derimod omtale flere af de andre Sagaer en Thorgeir af Kviststad. Da vor Saga her nævner Rut af Viggja, maa Fortælleren have glemt, at han i Forveien (Cap. 85) har berettet dennes Död, hvilken Beretning vistnok ogsaa der er kommen paa uret Sted. — I Angivelsen af Tallet paa Böndernes Hær findes en besynderlig Vaklen i vor Saga. Her angives det til 7000, nedenfor (Cap. 91) til 12000, hvilket sidste stemmer med de övrige Sagaers Angivelse, Snor. Ól. H. s. c. 236; Frm. s. V. S. 75; thi paa begge Steder maa vist nok Udtrykket hundrað hundraða forklares: hundrede store Hundreder, ligesom Fltb. har xii þusundir. Fra begge de anförte Angivelser viger atter vor Saga i Cap. 90, hvor den siger, at Bönderne havde 24 Faner og 100 Mænd under hver Fane, hvilket kun giver 2400 eller 2880. — Om Olafs Dröm jfr. Snor. Ól. H. s. c. 226; Frm. s. V. S. 66; Homilie om St. Olaf i Cod. Arn. Magn. 619 qv. p. 111. — S. 66. L. 31. sagðe sá er rítaðe etc., af dette Udtryk sees, at nærværende Sagas Sammensætter, i det mindste til en Deel af sit Arbeide, har benyttet ældre skrevne Kilder. — At Bönderne tövede en Stund med at begynde Slaget omtales ogsaa i de övrige Sagaer, Snor. Ól. H. s. c. 236; Frm. s. V. S. 75. — Om Thormods Raad jfr. Snor. Ól. H. s. c. 217; Frm. s. V. S. 54; Fóstbr. s. c. 45. S. 191. Ordfölgen i Thormods Vise: Brennum öll þau lönd, er vér finnum firir innan Iuney; herr tegask verja herbjörg firir gram með hjörvi. Ýs angr skal (verða) kveikt í klungri, er ek má valda; hafi Innþrœndir köld kol allra húsa sinna (Indthrönderne have alle sine Huses kolde Kul d. e. lad deres Huse blive aldeles lagte i Aske). — Fortællingen om Olaf og Rögnvald Brusessön findes ogsaa Frm. s. V. S. 201 (Fltb.) jfrt. m. Orkneyinga s. S. 74 (Fltb.). Heri er da Opfyldelsen af Spaadommen, der omtales i Cap. 18. — Thorfins (Munds) Vise jfr. Snor Ól. H. s. c. 218; Frm. s. V. S. 57 f. Ordfölgen i Visen: Rökkr at mikla regni hins harða randa garðs; lið Verdœla vill berjask við snjallan vísa. Verjum örvan allvald, ölum teitan sveita má, fellum þrœndr í þundar hreggi; vér eggjum þess.

Cap. 90. Til hvad her siges om Fanernes Antal paa begge Sider findes intet svarende i de övrige Sagaer; i nogle af disse antydes derimod, at hver af Hærene havde tre Faner, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 216. 233; Frm. s. V. S. 52. 73 f., hvilket dog muligen kun skal forstaaes om Hovedfanerne. — Den Vise, som her lægges Thormod i Munden, tillægges ellers almindelig den unge Harald Sigurdssön, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 221; Frm. s. V. S. 62. Ordfölgen er: Ek man þora verja þann arm, en (= er) ek hlýt í standa; vér rjóðum rönd af reiði; þat er nökkurr ekkju munr. Enn ungi gunnblíðr greppr gengr ei (= eigi) á hæl firir spjótum, þar er slög ríða (Slagene, Huggene ride, hæve sig i Veiret d. e. uddeles); mitt ráð er þat: meitit mót. — Fortællingen her om Giznr Svarte

synes at være en Variation af Fortællingen ovf. i Cap. 85; den findes imidlertid ogsaa i Fltb. s. Frm. s. V. S. 203. — Olafs Samtale med Bondehærens Hövdinger findes paa lignende Maade fortalt i Fltb. s. Frm. s. V. S. 202 f.; noget anderledes derimod Snor. Ól. II. s. c. 237; Frm. s. V. S. 76. — S. 68. L. 3. oc ængir lutir . . . hans: „og intet var hendet (som kunde give Anledning til Fiendskab) i Mellemtiden mellem dette (nl. at Erlend havde nydt Godt af Olaf) og det at han (Erlend) slog sig paa hans (Olafs) Fienders Side". — S. 68. L. 8. Ofus ertu . . . standazt: „Du har ingen Lyst, Kalf! til at vide din Lod, hvis mit Bud maatte gjælde" d. e. hvis jeg blev Seierherre og kunde raade for din Skjebne. — Ved Thorgeir forstaaes her den Thorgeir af Sorshaug, som nævnes Cap. 89; i Fltb. nævnes han paa tilsvarende Sted: þorgeir af Kristöðum (Kviststöðum) eðr Kveldrum.

Cap. 91. Om Styrken og Ordningen af Olafs Hær jfr. Snor. Ól. II. s. c. 216; Frm. s. V. S. 52 f., hvis Beretning er temmelig afvigende; Olafs Hær anslaaes paa disse Steder i det Hele til 30 Hundreder eller 3600 Mænd, altsaa ikke fuldt en Trediedeel af Bondehærens Styrke. Naar vor Saga her angiver 1200 (eller 1440) Mænd, da medregner den naturligviis ikke Dag Ringssöns Flok, som endnu ikke var stödt til Hovedhæren. — Naar det her heder, at Olaf hverken havde Hjælm eller Brynie paa i Kampen, saa staaer dette i Modsigelse til hvad andensteds berettes, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 225; Frm. s. V. S. 65. — Arne Arnessön siges her, at have baaret Kongens Mærke i Slaget; de andre Sagaer nævne Thord Folessön, jfr. Snor. Ól. II. s. c. 224; Frm. s. V. S. 64, og at han, i det mindste en Stund har baaret Fanen under Slaget, antyder ogsaa vor Saga ndf. Cap. 99. — Om Thorer Hund og Thorstein Knarresmed jfr. Snor. Ól. II. s. c. 231. 234; Frm. s. V. S. 72. 74. — Om Thorgils Hjalmasön jfr. Snor. Ól. II. s. c. 222; Frm. s. V. S. 63. — S. 69. L. 18. Ved þorgæir maa her enten forstaaes den forhen (Cap. 83) omtalte Thorgeir Flekk af Sul, eller ogsaa er Navnet en Feilskrivning for þorgils. — Den förste af de Thormod her tillagte Viser tillægges andensteds Gissur Svarte (s. Fóstbr. s. S. 196); Ordfölgen i Viserne: Búumk við þröng á borða þingi! fregni (menn) þat orð: þegns dóttir skalat iva fregna mik óglaðan, þó at svinnir sigrunnar segi ván Heðins kvánar; verum bragningi traustir í ála eli. — þröngr at örstiklanda óla eli; skálmöld er; hauldar skyldú eigi nú fálma skelknir. Búumk við sókn, er (vér) göngum at geirþingi með Óleifi (Ólafi), en gunnreifr seggr skuli um forðask slækin orð. — þingdjarfr allvaldr! ek man enn hvarfa um knė þėr, unz náið öðrum skáldum; nær væntir þú þeirra? þóat (vėr) veitim valtafn frekum hrafni, vist eigu þeir (Ravnene), komum vėr braut eða liggjum hėr, vága viggruðr! — S. 69. L. 33. Oft kœmr . . . næsium: „ofte kommer det der ned foran Nesene", uden Tvivl et Ordsprog, der betegner: ofte bringer du den samme Sag paa Bane.

Cap. 92. 93. Jfr. Snor. Ól. II. s. c. 238—240; Frm. s. V. S. 77—84. Kongsmændenes Hærraab angives ganske anderledes i vor Saga end i alle andre; det har aabenbart et meget alderdomsagtigt Præg og tör maaskee være det rette. — S. 70. L. 16. á morkenne norðr: „nord i Finnmarken". — S. 70. L. 18. þat var oc snimma etc., det er sandsynligt at Læsemaaden her er forvansket ved en Misforstaaelse af den gamle Afskriver, og at der i Originalen har staaet: þat var oc snimma er Olafr fell frænde Kalfs etc.; Afskriveren har troet at Talen var

om Kong Olaf, da den dog egentlig var om Kalfs Frænde Olaf, der ifölge de övrige Sagaer blev fældet af Kongen. Man seer, at det Sagn, som vor Saga har fulgt, tillagde hiin Kalfs Frænde og ikke Kalf selv det ene af de tre Saar, som voldte Kongens Död. De övrige Sagaer, som lade Kalf saare Kongen paa Halsen, bemærke derved, at man var uenig om hvorvidt Kalf tilföiede ham dette Saar. Man seer ogsaa af Magnus den Godes Saga, at Kalf selv senere benegtede det, Snor. Magn. G. s. c. 15; Frm. s. VI. S. 37. — Kolbein Arnason er vel den, som ellers kaldes Kolbjörn Arnason, s. Frm. s. V. S. 205. — Om Thorer Hunds Syn tales ei andensteds men vel om hans Færd til Jerusalem, jfr. Snor. Magn. G. s. c. 12; Frm. s. V. S. 124.

Cap. 94. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 241 smh. m. c. 239; Frm. s. V. S. 81. 84 f.; paa disse Steder heder det, at Dag kom til med sin Flok, för Kongen endnu var falden, men kunde ikke strax begynde Striden paa Grund af det indtraadte Mörke; her derimod indtræffer han först paa Valpladsen efter Kongens Fald. Om de Tilbud Dag gjorde Bönderne, för han begyndte Striden, tales ikke i de ovenfor nævnte Sagaer, men derimod paa samme Maade som her i Fltb.

Cap. 95. Det her Fortalte findes i Hovedsagen ligedan i Flatöbogen, jfr. Fóstbr. s. c. 49. S. 206 f.; men ikke i de övrige Sagaer. — S. 71. L. 31. Hæitir illu hæili s. h. Væl er mek (em ek?) faður (at faður): „Det Navn lyder uheldspaaende, siger han (Sönnen); jeg har ret en vakker Fader!" Sönnen gjenkjender sin Fader paa Navnet, men yttrer sit Misnöie over at gjenfinde ham falden i Oprörernes Rækker. Det fölgende: Ec hævi . . glœpom er da igjen Faderens Ord, der nu gaaer i sig selv, og bekjender at have handlet ilde i sin Fremfærd mod Kongen.

Cap. 96. 97. Fortællingen her om Thormods Död nærmer sig mest til Fltb., jfr. Fóstbr. s. c. 49. 50. S. 208—217, uden dog i alle Henseender at stemme med denne; forövrigt jfr. Snor. Ól. H. s. c. 246. 247; Frm. s. V. S. 90—93. Ordfölgen i Thormods Viser i Cap. 96: Á sér (man seer det paa mig) at vér várum vígreifr með Óleifi; hvít brúðr! ek fékk atváru (= at hváru, ikke destomindre) sár ok heldr lítinn frið. Skínn á skildi mínum; skáld fékk til (= of) kalda hríð; nær hafa œskiárar (Krigerne) görvan mik öendan. — Ek sá, at Haraldr varðisk vel með Óleifi; þar gékk Hringr ok Dagr á hára hjörva þingi (de höit löftede Sverdes Thing d. e. Kampen). Þeir fjórir döglingar réðu standa prútt und rauðar randir; bjórr fékk (? fékksk) benþiðurs blakki. Af denne Vise maa man slutte, at Ring, Dags Fader, ogsaa har været med i Slaget. — Ólafs hjarta var ört; gramr óð í blóði í styr; rekin stál bitu á Stiklastöðum; lið kvaddi böðvar. Ek sá alla jólföðrs ýþolla nema gram sjálfan hlífa sér; flestr varð reyndr í fastri fleindrífu. — I Cap. 97: Eglis landa eik undrar, at vér sém bleikir; fann ek örvadrif, svanni! fár verðr fagr af sárum. Málmr enn dökkvi, keyrðr magni, flaug ígegnum mik; hvast hættlegt járn beit hjartat næsta (det nærmeste Hjerte, nærmest Hjertet), er ek vætti (som jeg troer). — Ek emkat (= em eigi) rjóðr, né ræðr haukasetrs grönn kona rjóða manni (bringe Manden d. e. mig, til at rödme); fár hættinn hyggr um mik sáran. Mér svíða Dags hríðar draupnis dýrra (af Guld kostbare) vápna spor, mót eggjaðra spjóta (de skarpe Spyds Möde, Striden); þat veldr en mæra! (det volder, nemlig at jeg er bleg, herlige Kvinde!).

Cap. 98. Jfr. Snor. Ól. H. s. c. 243; Frm. s. V. S. 85 f. 205 f., det sidste Sted eft. Fltb., hvilket stemmer mest med nærværende ogsaa deri, at Arne Arnessön siges at være falden i Slaget. Dette er dog neppe rigtigt jfr. Snor. Ól. H. s. c. 256; Frm. s. V. S. 103.

Cap. 99. Angaaende Jærtegnet med Thorer Hunds saarede Haand jfr. Snor. Ól. H. s. c. 242; Frm. s. V. S. 85 og 207; det sidste, som er efter Fltb. stemmer mest med nærværende. — Jærtegnet med Thord Folessöns Finger fortælles neppe andensteds end her. I de övrige Sagaer heder det, at Thord faldt under Fanen, som han bar, i Slaget ved Stiklestad, jfr. Snor. Ól. H. s. c. 239; Frm. s. V. S. 80; efter nærværende Saga har han derimod overlevet Slaget.

Cap. 100. Jærtegnet med den blinde Mand er fortalt tvende Gange i dette Cap. og atter gjentaget senere i Cap. 103; jfr. Snor. Ól. H. s. c. 249; Frm. s. V. S. 95 f., 356; Scr. rer. Dan. II. p. 543. — Om Lyset, som saaes over Kongens Lig jfr. Snor. Ól. H. s. c. 251; Frm. s. V. S. 98. — Om Olafs Begravelse og hvad dermed staaer i Forhindelse jfr. Snor. Ól. H. s. c. 251. 254. 257—259; Frm. s. V. S. 98. 99. 102. 104—110. 356. Den gjentagne Nedgravning af Liget fortælles kun her. — Med Hensyn til Optagningsdagen er der i nærværende Beretning en aabenbar Forvirring; thi antager Sagaens Sammensætter overeensstemmende med den almindelige, skjönt vistnok urigtige Mening, at Olaf er falden den Dag, paa hvilken hans Fest senere höitideligholdtes nemlig den 29de Juli, og Liget förste Gang blev optaget 1 Aar og 5 Dage efter, saa falder denne Optagelse, hvilket og har været almindelig antaget af de Gamle, paa den Dag som benævntes Inventio Stephani, nemlig 3die August, og da kan naturligviis den anden Optagelse, hvorom her berettes, som skulde være „9 Nætter" efter, ikke være foretagen paa bemeldte Dag. — Omstændighederne ved Pröven paa Olafs Hellighed fortælles her noget afvigende, og Samtalen mellem Alfifa og Einar Thambarskjælver er ganske særegen for vor Saga.

Cap. 101. Om den haarde Tid under Svends og Alfifas Styrelse findes de samme Yttringer som her næsten ordret i Ágrip af Nor. kon. sög. i Frm. s. X. S. 400. Ordfölgen i Sighvats Vise: Ungr drengr man lengi muna æfi Alfífu, þar er átum uxamat inni sem hafrar skaf. Annat var, þá er ógnbandaðr Ólafr réð löndum, hverr átti þá hrósa hjálmþornaðu frækorni. — Om Olafs Regjeringstid, Alder og Dödsaar jfr. Snor. Ól. H. s. c. 260; Frm. s. V. S. 113 f., X. S. 400 (Ágrip); Íslend. bók Ara Fr. c. 8; Theod. mon. c. 19; Scr. rer. Dan. V. p. 329; Annales Reg. ibid. III. p. 41; Annal. Isl. p. 38; Homilie om St. Olaf i Cod. Arn. Magn. 619. qv. p. 110; Legendæ de St. Ol. scr. rer. Dan. II. p. 543. Man vil af disse Steder see, at Olafs Dödsaar har været forskjellig angivet: 1024 (Homil.), 1028 (Legend.), 1029 (nærv. Saga, Ágrip, Theod. Mon.), 1030 (de övrige); det sidstnævnte Aar er utvivlsomt det rigtige. Angaaende Dödsdagen er der en almindelig Samstemmighed i Kilderne; men dog er neppe den af alle angivne Dag, 29de Juli, den rette, men derimod den 31te Aug., paa hvilken Dag i Aaret 1030 den betydelige Solformörkelse indtraf, som efter Sagaerne udmærkede Olafs Dödsstund, jfr. Sml. til det norske Folks Sprog og Hist. 1 B. S. 452—468, 2 B. S. 157—165.

Cap. 102. Om Thinget i Nidaros næsten ordret ligedan i Fgrsk. S. 94. — Om Magnus's Afhentelse fra Gardarike jfr. Snor. Ól. H. s. c. 265; Frm. s. V. S. 117 f., X. S. 401 (Ágrip); Theod. mon. c. 21. Scr. rer. Dan. V. p. 330.

Cap. 103. Med dette Cap. begynder Fortællingen om de Jærtegn, som den hellige Olaf troedes at have virket efter sin Död, og vedvarer uafbrudt indtil Sagaens Slutning. Uden Tvivl er Beretningen om disse Undergjerninger den Deel af Olafs Historie, som tidligst er bleven skriftlig optegnet. Saasnart man nemlig begyndte formeligen at dyrke Olaf som Helgen, hvilket synes allerede at være skeet under hans Söns Magnus den Godes Regjering (1035—1047), var det nödvendigt at have en Legende om ham, hvilken kunde forelæses ved Gudstjenesten paa hans Festdag, og Indholdet af denne Legende maatte ifölge den almindelige Kirkeskik være et kort Udtog af hans Levnetslöb, forsaavidt dette stod i Forbindelse med Christendommens Udbredelse i Norge, og forsaavidt som hans Helligdom allerede da troedes at fremtræde i enkelte kraftige Gjerninger og guddommelige Aabenbarelser, — samt en udförligere Beskrivelse af hans Martyrdöd og af de Undere, som ved hans Kraft og Forbönner hos Gud troedes at være virkede efter hans Död. En saadan Legende, oprindelig vistnok paa Latin, maa antages at være bleven til allerede ved Midten af det 11te Aarhundrede; den er siden bleven forøget ved senere Jærtegn, indtil den noget efter Midten af det 12te Aarhundrede har erholdt sin fuldstændige Afrunding; de yngste i Legenden optagne Undergjerninger ere nemlig fra den Tid. Hvorledes Legenden dengang har været beskaffen, derom faaer man et godt Begreb deels af de forskjellige latinske Legender om St. Olaf, der findes i Script. rer. Dan. II. p. 529—552, deels og fornemmeligen af den norske Homilie paa St. Olafs Dag, der findes i Cod. membr. Arn. Magn. 619 qv. p. 107—125. Den sidstnævnte bliver os her saa meget mærkeligere, som den med Hensyn til Jærtegnene efter Olafs Död, saagodt som ordret stemmer med nærværende Saga. Homiliebogen, hvori den findes, er et af de ældste tilværende norröne Haandskrifter, maaskee ældre end 1200, og selve Homilien vist nok forfattet ikke længe efter Midten af det 12te Aarhundrede. Denne Homilie er neppe vor Sagas umiddelbare Kilde, eller omvendt vor Saga dens; men begge have, som det lader, fulgt en noget ældre Optegnelse, hvilken maaskee Homilien for saavidt nöiagtigen gjengiver, som den ikke synes at have tilföiet noget andenstedsfra, medens derimod vor Saga lader til at have fuldstændiggjort den ældre Optegnelse med enkelte Jærtegn hentede fra en anden Kilde. At ellers vor Saga i den Deel af sin Beretning, der handler om Olafs Hellighed baade i hans levende Live og efter hans Död, har fulgt skriftlige Optegnelser viser sig klart af Udtrykkene i Cap. 89. Endvidere oplyses Olafs Jærtegnssaga ved Einar Skulessöns Geisli, et Kvad til Olafs Ære, forfattet Aar 1152, hvori ogsaa hans Undergjerninger opregnes, s. Frm. s. V. S. 349—370, — samt endelig ved de Beretninger om Olafs Mirakler, som findes ved Kongens Saga i Fltb. og andre Bearbeidelser s. Frm. s. V., hvor man dog overalt sporer en nyere Behandling af Emnet. — Capitlets Begyndelse, der udgjör et Slags Indledning til den hele Jærtegnssaga stemmer ikke ganske med Homilien, Cod. Arn. Magn. 619 qv. S. 111; men dette er derimod Tilfælde med Beretningen om selve Miraklet, hvilket, som allerede ovf. bemærket (s. Cap. 100), i vor Saga er tvende Gange berört forud.

Cap. 104. Næsten ordret i Homb. S. 111 f.; jfr. forresten Frm. s. V. S. 135. 358 (Geisli); Scr. rer. Dan. II. p. 534. 544.

Cap. 105. Næsten ordret i Homb. S. 112 f.; jfr. Frm. s. V. S. 136—139, 363—365 (Gsl.); Scr. rer. Dan. II. p. 535. 539. 544. 551.

Cap. 106. Næsten ordret i Homb. S. 113 f.; jfr. Frm. s. V. S. 139 f., 358 f. (Gsl.); Ser. rer. Dan. II. p. 538.

Cap. 107. Næsten ordret i Homb. S. 114; jfr. Frm. s. V. S. 357 (Gsl.); Ser. r. Dan. II. p. 546; maaskee i Grunden samme Mirakel som ndf. fortælles i Cap. 119. — Herefter indskyder Homb. det Mirakel, som her findes ndf. Cap. 114.

Cap. 108. Næsten ordret i Homb. S. 115 f.; jfr. Frm. s. V. S. 144; Ser. r. Dan. II. p. 535. 547.

Cap. 109. Næsten ordret i Homb. S. 115 f.; jfr. Frm. s. V. S. 150 ff. (hvor disse Brödre nævnes som Sönner af Guttorm Graabarde og Kong Sigurd Haraldssöns Morbrödre), S. 365—367 (Gsl.); Scr. r. Dan. II. p. 535. 547.

Cap. 110. Her har Homb. S. 116 en kort Indledning til Miraklet, i det Forfatteren gjör opmærksom paa, at dette Mirakel skjönt det fortælles her, dog har tildraget sig tidligere end de forhen af ham optegnede; forresten stemmer den saagodt som ordret endogsaa i den ved Fortællingens Slutning tilföiede Bemærkning. Jfr. ellers Snor. Ól. H. s. c. 201; Frm. s. V. S. 195; Ser. r. Dan. II. p. 548.

Cap. 111. Næsten ordret i Homb. S. 117 f.; jfr. Frm. s. V. S. 211; Ser. r. Dan. II. p. 551.

Cap. 112. Næsten ordret i Homb. S. 118; jfr. Frm. s. V. S. 144; Ser. r. Dan. II. p. 551.

Cap. 113. Næsten ordret i Homb. S. 118—121; jfr. Frm. s. V. S. 145—148. — S. 82. L. 36. Lavarðr minn kvað hann; herefter tilf. baade Homb. og Frm. s.: hvat manna ertu, hvilket rimeligviis i vor Saga blot ved Afskriverens Forglemmelse er udeladt. — Slutningen af Cap. þessar iartæignir etc. findes ordret ligedan i Homb., og maa antages i dem begge at skrive sig fra deres fælles Kilde. I Frm. s. ender derimod Beretningen med fölgende Ord: Sá maðr ritaði af upphafi þessa jarteign, er sjálfr sá á honum járnastaðinn: „den Mand optegnede först dette Jærtegn, der selv saae Sporene paa ham efter Jernene“.

Cap. 114. Næsten ordret i Homb. S. 114 men der indskudt mellem de Jærtegn, som her fortælles i Cap. 107 og 108 (s. ovf. ved Cap. 107). Jfr. Frm. s. V. S. 360 (Gsl.); Ser. r. Dan. II. p. 546.

Cap. 115. Dette Jærtegn er allerede fortalt ovf. Cap. 108; det findes heller ikke paa dette Sted i Homb.

Cap. 116. Næsten ordret i Homb. S. 121 f.; jfr. Frm. s. V. S. 213 f. (Fltb.).

Cap. 117. Næsten ordret i Homb. S. 122; jfr. Frm. s. V. S. 215; Scr. rer. Dan. II. p. 549.

Cap. 118. Jfr. Frm. s. V. S. 140; mgl. i Homb.

Cap. 119. Angaaende det förste Jærtegn jfr. Frm. s. V. S. 149, hvor Einar Skulessöns Geisli anföres som Hjemmel jfr. S. 359. I Digtet navngives ikke Kvinden, men Skalden siger, at han selv har seet Manden maallös. Paa först anförte Sted derimod kaldes hun ligesom her Thora, men der lægges til, at hun var Kong Sigurd Jorsalfarers Moder. Her, hvor hun kaldes Guttormsdatter, maa være meent Kong Sigurd Munds Moder, hvilket i sig selv er det sandsynligste. — Med Hensyn til det andet Mirakel jfr. Frm. s. V. S. 149 f., hvor den samme Tid angives, paa hvilken det skulde være skeet, nemlig 20de Juli 1152. — Slutnings-Tillægget, at Munken Hall saae begge disse Mænd helbredede, findes ikke uden her. Hvo denne

Hall har været, vides ikke; men det er af det i Cap. fortalte klart, at han maa have levet ved eller kort efter Midten af 12te Aarhundrede. Begge de her fortalte Mirakler mgl. i Homb., der lader det, som i vor Saga fortælles i Cap. 120, fölge umiddelbart efter det i Cap. 117. Af denne Omstændighed kan man uden Tvivl slutte, at disse 3 Mirakler ikke have været optegnede i den Legende-Samling, der har udgjort vor Sagas og Homiliebogens fælles Kilde, men er tilföiet andensteds fra af Sagaens Sammensætter. Kunde man nu, hvilket ei er usandsynligt, antage, at denne har havt Beretningen om de tvende Jærtegn umiddelbart fra Munken Halls egen Mund, saa er Sagaens Sammensætningstid derved henfört til den tidligere anden Halvdeel af det 12te Aarhundrede, eller omtrent mellem 1160 og 1180.

Cap. 120. Næsten ordret i Homb. S. 122, og ligesaa Frm. s. V. S. 215 (eft. Fltb.).

Cap. 121. Næsten ordret i Homb. S. 123, og Frm. s. V. S. 216 (eft. Fltb.). Ved kaupangr forstaaes uden Tvivl Niðarós.

Cap. 122. Næsten ordret i Homb. S. 123 f., og Frm. s. V. S. 216—219. Slutningen af Fortællingen om dette Mirakel neml. fra skriptagang (S. 87. L. 27) fattes i Homb. paa Grund af at et Blad er bortrevet.

Cap. 123. Næsten ordret Frm. s. V. S. 143; jfr. Scr. r. Dan. II. p. 548. 549; mgl. i Homb. paa Grund af den omtalte Lakune.

Cap. 124. Jfr. Frm. s. V. S. 221 f. (lidt afvigende); Scr. r. Dan. II. p. 550; mgl. i Homb. paa Grund af Lakunen.

Cap. 125. Her ophörer Lakunen i Homb. og fra Ordene er hinn hælgi Olafr (S. 89. L. 9) stemmer den næsten ordret med vor Saga. Lakunen i Homb. kan ikke have indbefattet mere end hvad i Sagaen findes fra S. 87. L. 27 til S. 89. L. 9. Jfr. forövrigt Frm. s. V. S. 223 f.

Cap. 126. Denne Slutning findes aldeles ordret i Homb. S. 125. Man maa saaledes antage, at den kun tilhörer Jærtegnssagaen, og uforandret er indfört baade i Homb. og i vor Saga efter begges fælles Kilde. En noget lignende Slutning findes Frm. s. V. S. 225 (efter den saak. Thómásskinna). Forresten leverer vor Saga en saa fuldstændig Fremstilling af den hellige Olafs Jærtegn, at man andensteds kun finder fire, som her ei nævnes, nemlig Jærtegnet med Olafs Sverd Hneiter s. Frm. s. V. S. 110 ff., 361 f. (Gsl.), med en Pilegrim s. Frm. s. V. S. 222; med en Kvinde i Götland s. Frm. s. V. S. 223, og med en Ridder i England s. Frm. s. V. S. 224; men disse Jærtegn fattes ogsaa baade i Homb. og i de latinske Legender Scr. r. Dani II, og blot det med Hneiter omtales i Geisli.

Anhang.

For at lette Sammenligningen mellem de tilföiede Brudstykker af en, saavidt hidtil vides, forresten tabt Olaf den Helliges Saga og den forudgaaende, have vi ved hine tilsat dennes Capitel-Tal.

Br. A. har ingen væsentlige Afvigelser fra de tilsvarende Stykker i Sagaen.

Br. B. afviger i Udtryksmaaden noget mere, og nærmer sig derimod betydelig til Flatöbogens Fortælling, jfr. Fóstbr. s. S. 120—123.

Br. C. afviger ikke væsentlig fra Sagaen, men nærmer sig dog noget mere

til Fltb., Frm. s. V. S. 230. Mærkeligt er det, at baade her og i foregaaende Brudstykke forekommer det Udtryk: sem (er) ee gat áþr (S. 92. L. 3. 20), — en Fremtræden af Forfatterens eller Fortællerens Personlighed, som ellers ikke er sædvanlig i Sagaerne, undtagen netop i enkelte af de aller ældste (f. Ex. Are Frodes Íslendingabók), blandt hvilke uden al Tvivl denne maa regnes.

Br. D. viser sig mere afvigende i Udtryksmaaden fra Sagaen, end nogen af de foregaaende, men er dog ogsaa afvigende fra Fltb., Frm. s. V. S. 173—176. Den sidste Vise i Brudstykket tillægges ligesom i Fltb (Frm. s. V. S. 234) Thorfinn Skald, medens den i Sagaen tillægges Thormod Kolbrunarskald.

Brr. E. F. stemme heller ikke ganske ordret med den forudgaaende Saga, men nærme sig dog mere til den end til nogen anden hidtil bekjendt.

Br. G. frembyder en væsentlig Afvigelse fra forudgaaende Saga. Egentlig svarer Begyndelsen til Slutningen af Sagaens 71de Cap., men derpaa forbigaaes Indholdet af Cap. 72—74 ganske, saaledes at ikke et Ord berettes om Miraklet med Urdens Rydning, eller forövrigt om Begivenhederne paa Kongens Reise fra Slygsfjord til Oplandene, og den langt betydeligere Rest svarer til Sagaens 75de Cap., med hvilket den dog langt fra ikke fuldkommen stemmer. I Opregningen af de Personer, der fulgte Olaf fra Norge, findes flere Tillæg, og efter Arne (Arnessön) fölger Kolbjörn (Arnessön) hvilket udentvivl er rigtigere end Sagaens Thorbjörn. Med Hensyn til Sigtryggs Efterkommere jfr. Fgrsk. S. 68, hvor Læsemaaden er berigtiget efter Brudstykket. Den som nævnes sidst i Slægtrækken er den Götiske Jarl Karl Sunessön, der feidede paa Norge i 1137.

Med Hensyn til disse Brudstykker i det Hele maa endelig bemærkes, at skjönt de her ere ordnede overeensstemmende med Fortællingens Gang i den forudgaaende Saga, saa pege de dog hen paa en noget forskjellig Orden i den Saga, hvortil de have hört, i det de nemlig der have fulgt efter hinanden paa fölgende Maade: E. D. A. B. C. F. G. Fortællingen om Steen Skaptessön og om Kong Olaf Svenskes Död samt Begyndelsen til Fiendskabet mellem Olaf Haraldssön og Knut har altsaa gaaet forud for Beretningen om Ottar Skald, og begge Dele igjen forud for Beretningen om Asbjörn Selsbane.

Ordregister.

** betegner et poetisk Ord eller Udtryk.*

áburðarmaðr, *m.* pragtelskende, i sin Klædedragt overdaadig Mand 5^{10}.

aðaltré, *n.* Stammen af et Træ 5^{13}.

ættjörð, *g.* -jarðar, *f.* Fædreland 41^{34}.

áfall, *n.* Ulykke 84^{22}.

afar, meget, særdeles, a. mikill 12^{7}.

afbragð, *n.* hvad der er udmærket i sit Slags, a. annarra manna 43^{16}, udmærket fremfor andre Mænd.

afdalr, *m.* afsides liggende Dal 23^{16}.

áfelli, *n.* = áfall 40^{6}.

afhent, upassende, urimeligt 58^{22}.

aflendis, ude af, borte fra Landet 68^{13}.

aftak, *n.* Drab 31^{7}.

áfrá = ífrá = frá 11^{29}. 84^{39}.

ágætingr, *m.* en giæv, udmærket Mand 41^{38}. *Det i Alex. S.* 16^{22} *forekommende* storgettingar *bör maaskee forstaaes som* stórágætingar.

áganga, *f.* uretmæssigt Indgreb 58^{25}.^{28}.

ágirni, *n.* Havesyge, Begjerlighed 22^{2}. *Ellers alm. f.*

áhyggja, *f.* Betænksomhed, Eftertanke: fá á. 29^{32}, blive tankefuld, alvorlig.

ákoma, koma einu á, bringe i Stand, udvirke 36^{39}.

ala (ól), föde, nære 8^{34}.

álag, *pl.* álög, *n.* Paalæg 4^{27}.

áleiðis, paa Veien, afsted 83^{25}.

alhugi, *m.* Alvor, fast Beslutning 31^{27}.

alihafr, *pl.* -hafrar, *m.* gjödet Buk (*nl.* Gjedebuk) 5^{39}.

alkristinn, aldeles, overalt kristen 23^{5}.

*allvaldr, *m.* Konge (*eg.* den saare mægtige) 47^{4}.

allskostar, i alle Maader, i enhver Henseende 77^{14}.

allsvaldandi, almægtig, som raader for alt 88^{36}.

almæli, *n.* hvad alle sige, ere enige om 43^{38}; *jvf.* einmælt, tvímæli.

alráðinn, fast bestemt, besluttet 25^{38}.

alþýða, *f.* almindelig Mand, Menigmand, Almuen; 22^{37} almindelig Mening (?): af (*d. e.* at) alþýðu réttsýnna manna, efter retskafne Mænds Mening.

ámæla (lt), dadle, laste 72 *m. Dat.*

án, *præp.* uden; þá sýn sá ek, er vel mættim vér án (*sc.* vera) 68^{34}, som vi vel kunde have været foruden.

andlet = andlit, *n.* Ansigt 22^{14}, 88^{34}.

andrar, *m. pl.* Skier 45^{16}.

andstreymr, som er imod Strömmen, ugunstig 21^{20}.

annask (að) eitt, arbeide paa, beskjæftige sig med 35^{3}.

aptrkváma, *f.* Tilbagekomst 64^{1}.

aptrlausn, *f.* Gjenlösning 82^{7}.

armr, *m.* Flöi af en Hær 67^{28}.

árnaðarorð, *n.* Forbön 81^{21}.

árnan, *f.* d. s. 76^{5}.

ársæll, lykkelig med gode Aaringer 4^{5}.

aru = öru, *Dat. af* ör, *f.* Piil 18^{2}.

ásjó = ásjá, *f.* Omsorg, Forsorg 66^{6}.

áskramlega, forfærdelig, larmende 57^{25} (*maaskee af* skramla, larme, stöie; *i Alex. Saga* 142^{17} *bör maaskee læses*

ascramleg *for* ascranleg, *da Cd. har Forkortningstegn over* a, *hvilket baade kan være* am *og* an.

at, *n.* Eggen. *Ýggs at, Kampen, Striden 8[19].

átak, *n.* Berörelse 40[19], 80[14].

atkváma, *f.* Anfald 84[19].

auðfenginn, let at faae 44[5].

auðræði, *n.* Rigdom, Penge 22[20].

auðsénn, -sén, -sét, let at se, iöinefaldende 6[25].

augljóss, aabenlys, aabenbar 73[33].

augnaverkr, *g.* -verkjar, *m.* Öiensmerter 30[13], 81[25].

auka (að) = auka (jók), aukaðr, overdreven 46[31].

ávít, *n.* Bebreidelser 83[33].

bagall, *pl.* baglar, *m.* Bispestav 26[13].

baka (að), bage 78[23],[26].

bakborit 96[16], bagvendt, forkeert (?) ell. forbrydersk (?), (*jvf.* bera sök á baki, være skyldig i en Bröde).

bál, *n.* opdynget Brændestabel, bestemt til at antændes 12[18].

banaorð, *n.* Ord for at have dræbt En; bera b. af, gjælde for Ens Banemand 70[25].

bandingi, *m.* Fange, som er i Lænker 37[9].

bardagi, *m.* Plage, haardt Slag af Ulykken 84[23].

batna (að), blive bedre, blive frisk; hánum batnar, han kommer sig 40[20], 57[12].

batnaðr, *m.* Bedring, Forbedring; váru barðir til batnaðar 28[26].

*baugstallr, *m.* Skjoldet (*eg.* Skjoldrandens Sæde); baugstalls lundr, Krigeren, Manden 9[29].

beinn, lige, ligefrem; beint, strax 39[21].

beita, *f.* Lokkemad, Madding, *úlfs beita, Rovdyrs Bytte 50[23].

beita (tt), fælde (Dyr) 70[16].

benda (nd), vinke, antyde; b. einum einn: nú bendi þér því, er fram man koma, nu gav (Skjæbnen) dig et Vink om hvad der vil skee 17[13].

bending, *f.* Varsel 78[28].

*benþiðurr, *m.* Saartiduren d. e. Ravnen, dens blakkr (Hest) d. e. Ulven (?) 72[15].

ber, *n.* Bær 67[8].

berr, bar, blot; aabenbar, verða b. at, blive bekjendt for 42[27].

beysta (st), slaae, banke 82[20].

bíða (beið), *m. Acc.* lide, udstaae; b. ilt 82[10]; beið aldrigin sömn né ró, fik aldrig Sövn ell. Ro 82[4]; b. bætr eins, faae Böder (Erstatning) for, blive helbredet 83[26].

bísna (að), skee Særsyn, Undere: bísna skal til batnaðar 64[8], der skal et Under til, för det kan blive bedre, sælsomme Begivenheder skulle gaae forud for en bedre Tingenes Orden. (*Dette Ord skrives alm.* býsna, *liges.* býsn, *n.* Under, Særsyn).

bjargr = bergr af bjarga, hjælpe 81[6].

bjarteygr, med klare, blanke Öine 22[13], 88[13].

blaðra (að), vibrere, dirre 79[34].

blautlendi, *n.* blödt Jordsmon 45[47].

blekkja (kt), bedrage *m. Acc.* 86[29].

blessa (að), velsigne 64[11].

blíðlæti, *n.* Blidhed, venlig Adfærd 79[21].

blinda (að), blinde, beröve Synet 18[34], blindr 73[38].

*blóðíss, *m.* Sverdet 9[14].

blóðrefill, *m.* Odden paa et Sverd 5[37].

bœnarorð, *n.* Bön, Forbön 85[12]. 2) = bónorð, Frieri, Beilen 4[16], 5[3].

bœta (tt), einum vanheilsu (*gen.*) helbrede for en Sygdom 79[14].

bólgna (að), hovne op 89[4].

bólstaðr, *m.* Bopæl 60[38].

*borð, *n.* Skjold, borða þing, Striden 69[22].

bótlauss, som der ikke er Bod eller Bedring for 84[22].

bráðum, *adv.* pludselig, hastig; ef nökkut var b. borit, dersom noget kom paa i Hast 22[17].

bráðung, *f.* Hast, Skyndsomhed; hverrar

bráðungar er við þyrfti, saa ofte som der behövedes rask Handlen 19[3].

bragð, *n.* Öieblik, á skömmu bragði, i meget kort Tid 53[28].

brakunar, *m. pl.* Mæglere 42[5] (*fremmedt Ord*).

brandr, *m.* Sverd; *branda land, Sverdenes Land d. e. Skjoldet 45[17].

brauð, *n.* Bröd 61[30].

bregða (brá), einn af, afvige fra, ikke efterkomme 2[16]; *br. ara hlýra föstu, lade Örnens Broders (Ravnens) Faste ophöre d. e. mætte den ved at udöse Blod i Striden 9[14], [16].

brekka, *f.* Bakke 56[19].

brenna (brann); hlutr bóandanna brann við, Bönderne kom til kort, led Tab 28[25].

breytni, *f.* Forandring, Afvigelse fra gammel Skik og Brug 19[1].

briczli = brigzli, *n. pl.* Bebreidelser 77[4].

brigðmæli, *n.* Ubestandighed i sine Udsagn (Tilsagn) 33[26].

brigðr = bregðr *af* bregða (brá), drager Sverdet 5[23], 72[27].

*bríkskipaðr, *m.* Bænkesidder; jarl b. 53[36], bænkesiddende Jarl (Hövding): *herved sigtes vel til Gudbrands Stand som Herser, uagtet han i Magt og Indflydelse kunde sættes ved Siden af Jarle.* (brík, *f.* mindre Bænk i en Bondestue. *Saal. bruges Ordet endnu i Bergens Stift*).

*brimgöltr, *gen.* -galtar, *m.* Brændingens Galte *d. e.* det skummende, stormende Hav; dets sæskíð (med Sö besprængte Træsplinter) *d. e.* Skibene 59[34]. (*Ellers kan ogsaa* brimgöltr *betyde* Skib).

brœðrungr *s.* næstabrœðrungr.

brottfall, *n.* brottfallsútt, *f.* Epilepsi, Fang 84[17].

bruna (að), fare frem med Fart 45[2], 92[2].

brunnr, *m.* Brönd; *Havet, dets býr *d. e.* Ö, dens skeggi *d. e.* Beboer 9[27].

búlki, *m.* det af Lasten i et Skib, som hæver sig over Rælingen 51[14].

bust, *f.* Svinebörst, Bust 14[29].

byrja (að), hans mál byrjaðu fleiri, Flere toge sig af hans Sag 5[1].

bystask (st) blive harmfuld, vred 19[8].

*böð, *gen.* böðvar, *f.* Strid 72[21].

bölfengi, *f.* Ondskab 32[27].

dagan, *f.* Dagning 51[12].

dagmál, *n. pl.* Kl. 9 om Morgenen 18[28].

dasa (að), trætte, udmatte; dasaðisk listuleg för jarlsins, hans prægtige Færd skamferedes 16[40].

dauðvænn, dödelig, dræbende 86[30].

diskr, *m.* Tallerken 36[28].

dœlir, *m. pl.* Dalbeboere, *forn.* Beboerne af Gudbrandsdalen 23[23].

draga (dró) undir sik, samle til sig 19[28].

draumr, *m.* Dröm; hánum er draums, han drömmer 81[24].

draupnir, *m.* Odins kostbare Guldring; *Guld 73[10].

drega = draga 13[6], 17[1].

dregill, *m.* Baand 65[36], 117 *Anm. til Cap. 87.*

drepa (drap) niðr höfði, slaae Hovedet ned, hænge med Hovedet 45[32].

drif, *n.* Storm, Snedrev; *örvadrif, Striden, Pileregnen 73[6].

dróttinsdagr, *m.* Söndag 37[1], [35], 63[27].

dumba, *adj. indecl.* stum 88[5]; dumbi, *m.* stumt Menneske 88[16].

dúrr, *m.* Sövn, Slummer 80[7].

dust, *n.* Stöv 39[29].

dylja (uld), skjule; dylsk eigi í því ef, skjul ikke for dig selv, læg vel Mærke til, i det at ell. ved det at o. s. v. 37[21]; dylstu eigi, *d. s.* 73[30].

*dynmarr, *m.* larmende Hest; Havets d. = Skibet 51[7].

dýrka (að), dyrke, tilbede 76[16].

dýrlingr, *m.* kjær, dyrebar Person. 2) en som elsker Pragt ell. Vellevnet, *df. det concrete Begreb brugt abstract* (*som* drengr = drengskapr), Hang til Pragtsyge, Vellevnet: at hann væri eigi við verra dýrling en vér, *eg.* var ikke med en værre (mindre) Pragt-

syge *d. e.* var ligesaa hengiven til Pragt og Vellevnet, ligesaa verdslig i sin Færd som jeg 10^{14}.

dýrmenni, *n.* dyrebar, fortræffelig Mand 54^{2}.

dögurðarmál, *n.* Davre, Maaltid om Formiddagen 19^{36}.

*eglir, *m.* Hög; eglis landa (*d. e.* Hændernes) eik *d. e.* Kvinden 73^{3}.

eiga (á, átta); eiga hlut í, blande sig i for at mægle 38^{15}; þegar hann á eigi við oss eina um (*sc.* at véla), saa snart han ikke har med os alene at bestille 28^{9}.

eigin, *n.* Eiendom 5^{29}.

eindimi, *n.* noget magelöst, uhört, et Særsyn 41^{3}; *alm.* endimi.

eindœmi, *n.* = sjálfdœmi, det at En dömmer i sin egen Sag 36^{36}.

einmælt, det at alle sige det samme, ere enige 30^{24}, 33^{25}.

einsetumaðr, *m.* Eneboer, Eremit 14^{35} (einseta, *f.* afsides, eenlig Bolig).

einshverjum = einhverjum ell. einumhverjum 56^{23}.

einskipa, *adj.* som blot har eet Skib 51^{11}.

eirð, *f.* Skaansel, Mildhed 40^{8} (eira (ð) skaane, spare, einum).

eisa, *f.* gloende Aske 47^{15}.

ekkja, *f.* Enke; *Kvinde 9^{7}.

eldfœri, *n.* Ildtöi, Fyrtöi 2^{11}.

en = ef 83^{11}.

endadagr, *m.* sidste Dag, Dödsdag 84^{39}.

enn, en, et = hinn, hin, hit. *I plur. bruges undertiden den bestemte Form* enu *for* hinir, hinar, hin, *gen.* hinna *o. s. v.* 75^{32}.

ennibreiðr, bredpandet 22^{14}.

enskr, engelsk.

eptan = aptann, *m.* 46^{1}.

erendi, *n.* Strofe, Vers 46^{26}.

erja (arð), plöie. 2) *v. n.* stryge, skure langs med 45^{26}, 92^{24} *saal. i Saga Ketils Hœings Cap. 4:* kom blóðrefillinn í enni Ketils ok arði niðr um nefit.

err, *n.* Ar 80^{14}.

etja (att), sætte i Bevægelse, drive frem *m. Dat.*; etja huginum, pönse paa, spekulere 3^{23}.

exi, *f.* = öxi, Öx 54^{11}.

*eybaugr, *m.* Havet (*eg.* Ö-Ringen, det som snoer sig om Öerne) 45^{17}.

eybúi, *m.* en Öboer 46^{9}.

eyðilegr, kjedelig, urimelig 59^{19}.

eyðla, *f.* Ögle 27^{27}.

fá (fékk), *v. n.* fékk (? fékksk) at nýju óþokki af Knúti konungi við Ólaf konung, opstod paa ny Uvillie fra Knuts Side mod Kong Olaf 51^{38}; bjórr fékk benþiðurs blakki 72^{15}.

fagna (að), hilse, einum 32^{39}.

fáliðr, som har faa Folk, liden Hjælp 78^{1}.

falla (féll); fallask vel í skap, behage 30^{29}.

far, *n.* Spor 83^{15}.

fara (fór); f. einu fram, iværksætte, udrette 2^{17-18}, 81^{9}; f. at hendi, nærme sig, stunde til 19^{26}; fara = firirfara einum, tilintetgjöre, ombringe 11^{30}.

fararnautr = förunautr 61^{10}.

fararskjóti, *m.* Dyr, Hest som tjener til Befordring 6^{4}.

farinn, udmattet; f. at einu, lens for, som ikke har mere tilbage af 19^{39}.

farlengd, *f.* lang, vidtlöftig Reise 62^{1}.

fasteygðr, som har et fast, bestemt Blik 22^{15}.

fastheldi, *f.* Paaholdenhed, Karrighed 97^{40}.

*fasti, *m.* Ild; barðs túna (Skibets Markers *d. e.* Havets) fasti = Guldet 44^{31}.

fastna (að), trolove, fæste 32^{17}.

fastnæmr, standhaftig 4^{37}.

fastorðr, ordholden 22^{31}.

fastr, paaholden, karrig 22^{27}.

fat, *pl.* föt, *n.* Klæder, Töi 10^{35}.

fátiðlegr, sjælden 78^{29}.

féaðr, rig, bemidlet 79^{18} (*alm.* fjáðr).

feigð, *f.* nærforestaaende Död 53^{21}.

festa (st), fæste, gjöre fast; þegar er festi skipit (*Acc.*), *eg.* saa snart (det) fæstede Skibet *d. e.* saasnart Tougene

fik Tag i Skibet 17^{2}; festa upp, hænge op 60^{9}.

festarkona, *f.* Kjæreste, Trolovet 60^{24}.

féþurfi, trængende, fattig 2^{33}.

fiðr = finnr, *m.* en Finn 16^{15}; = finnr *v.* 54^{34}, 55^{10}.

fingr, *n.* Finger 73^{39}, 74^{15} *(sædvanlig er dette Ord masc. gen.)*.

finna (fann); mér finnsk at því, jeg synes om = mér finnsk um 50^{16}.

firirkunna (-kann, -kunna), optage ilde, blive vred paa En for noget 43^{25}, 44^{27}, 91^{29}.

firirkveða (-kvað), afslaae, forbyde, *m. Acc.* 40^{31}.

firirrúm, *n.* Rummet foran Löftingen i Skibet 17^{9}.

firirvega (-vá), forspilde, tabe ved et begaaet Drab, *m. Dat.* 60^{22}.

fit, *gen.* fitjar, *f.* flad, frugtbar Jordstrimmel ved et Vand 12^{39}; *fyllar dags fit, den med Guld prydede Kvinde 9^{30}.

fjalmsfullr = felmsfullr, forfærdet 27^{5}.

fjara (að), ebbe; *impers. m. Acc.:* skipit fjarar uppi, det bliver staaende paa det Törre paa Grund af Ebben 13^{37}.

fjármissa, *f.* Tab af Gods 77^{4}.

fjármunir, *m. pl.* Gods, Rigdomme.

fjón, *f.* Fiendskab 66^{9}.

fjúka (fauk), fyge, fare (bevæges) afsted med Fart 36^{27}.

fjöl, *pl.* fjalir, *f.* Fjæl 81^{14}.

fjölkyngi, *f.* Troldom 52^{26}, 70^{11}.

flatslóð, *f.* flad Vei; *Fróða fl. = Havet 51^{33}.

fleygja (gð), lade flyve, kaste, *m. Dat.* 73^{27}.

flot, *n.* Flyden, flydende Tilstand, vera á floti 14^{10}.

fœrr, som kan befares, farbar; er þar hvárki fœrt mönnum né hrossum, hverken fremkommeligt for 56^{11}.

fœrr = liðfœrr, dygtig til Krigstjeneste 60^{39}.

fœttr, med Födder *(kun i Sammensætning ell. med et Bestemmelsesord):* lítt fœttr, som har smaa Födder 22^{15}.

*fólkþorinn, stridsdjerv 48^{12}.

forgíslaðr, tagen til Gidsel 65^{21}.

forkunlega, særdeles, overmaade 18^{11}.

forsjó = forsjá, *f.* Forsyn, Forsorg 22^{35}.

fótborð, *n.* Fodfjæl 26^{6}.

frágerðarmaðr, *m.* udmærket Mand 62^{6}.

fraknúttr, fregnet 22^{15}; *alm.* freknóttr (frekna *f.*).

fram; var þá fram orðit, Dagen var allerede fremskreden 37^{8}.

framdráttr, *pl.* -drættir, *m.* Livs Ophold 57^{30}.

framgirni, *f.* Dristighed, Frimodighed 44^{28}.

fráneygr, med klart, straalende Blik 49^{12}.

*fránölunn, *m.* den glindsende Fisk *d. e.* Slangen, dens Mark, Leie *d. e.* Guldet 44^{25}.

frest, *n.* Tid, Frist: á skömmu fresti 47^{16}.

friðargerð, *f.* Slutten, Istandbringelse af Fred 30^{22}.

fríðbót, *f.* Bidrag til Fredens Istandbringelse 10^{38}.

*friðmenn = hirðmenn 59^{14}.

frjósa (fraus), fryse 57^{30}.

frœkinn = frœkn, tapper 50^{33}.

frœkorn, *n.* Frökorn 75^{10}. *(ellers sædv.* fræ).

frost, *n.* Kulde, Frost; *odda frost *d. e.* Kampen, dens kennir *d. e.* Krigeren 20^{1}.

frýja (ð), bebreide Mangel paa Mod ell. Kraft og Dygtighed 67^{37}, 81^{32}.

fuglaveiðr, *ell.* -veiði, *pl.* veiðar, *f.* Fuglejagt 32^{10}.

fullelda, som har havt tilstrækkelig Ild, har faaet varmet sig nok 67^{17}.

fullgera (ð), gjöre tilfulde, fuldstændigen 32^{1}.

fullifat, fuldelig, tilstrækkelig levet 67^{15}.

funding, *f.* Finden, Opfindelse; fundingar dagr Stephanus 74^{24}.

fylkna, *uregelmæssig gen. plur. af* fylki *i Forbindelsen:* átta fylkna þing 59^{9}.

fyllr *ell.* fylli, *gen.* fyllar, *f.* Fuldhed, Fylde; *Havet, fyllar dagr = Guldet 9^{29}.

fyndr, *m.* = fundr 32^{17}; þóat f. þeirra bæri sundr, skjönt de ikke traf hinanden 29^{24}.

fýst, *f.* Lyst, Tilböielighed 22^{35}.

förunauti, *m.* 85^{23} = *det almindeligere*

förunautr, *pl.* -ar, *m.* Kammerat, Reisefælle 12.

gá (ð), lægge Mærke til, bryde sig om; *m. Gen.* 16^{35}.

gabb, *n.* Spot, Drillen 78^{18}.

gabba (að), drille, gjöre Nar af 16^{20}, 24^{22}.

gala (gól), gale: ok gólu þeir eftir í staðinn 14^{12}, de galede efter (ham) i Steden (*nl.* for at faa Fat paa Olaf) *d. e.* de gik glip af ham. *Paa samme Maade bruges* blístra í spor eins *s. Kórmaks Saga S. 62. Jvf. det Nedertydske* flöten gehen (*eg.* gaae at flöite), *hvoraf vort* gaae flöiten; *samt det spanske:* soplarse las manos (*eg.* blæse sig i Hænderne *d. e.*) skuffes i sin Forventning, ikke naae sin Hensigt.

ganga á heit sín, ikke opfylde sine Löfter 83^{28}.

gagnstaðrlegr = gagnstaðlegr, modstridende, hinanden modsat 14^{22}.

garðr, *m.* Gjærde; Hildar g. = Skjoldet, dets hríð *d. e.* Kampen 9^{23}.

garðr, *m.* tykke uveirtruende Skyer; randa garðs regn *d. e.* Kampen 67^{22}.

gaupnasýn, *f.* det at see ned for sig, i Hænderne paa sig (í gaupnir sér) 13^{12}.

gegnvert, í-, ligeoverfor 67^{37}.

geil, *f.* smal Vei med Gjærde paa begge Sider; gera geilar, stille sig i Rækker til begge Sider (en haie), saa at der dannes en Gjennemgang i Midten 38^{5}.

***geirþing**, *n.* Striden 69^{23}.

gera (ð) af við einn, forsee sig, forbryde sig imod $31^{6.9}$; g. hart at einum, være haard i sin Færd mod 12^{16}.

geyminn, som bevarer, overholder, g. at 22^{33}.

gísla (að) land undir sik, sikre sig Landet ved at tage Gidsler 60^{27}.

gjagnum, í-, = í gegnum (gögnum) 71^{37}.

gjalda (galt) eins, undgjælde for, böde for 78^{33}.

gjalla (gall), gjalde, klinge 9^{22}.

gjarn, gjörn, gjarnt, begjerlig, lysten efter 8^{38}.

gjern = gjarn: fégjern 22^{27}.

gjóðr, *m.* Glente 8^{34}.

glaumr, *m.* stöiende Glæde, Lystighed 8^{37}.

gleyma (md), glemme, *m. Gen.* 86^{31} (*ellers alm. m. Dat.*).

glœpvarr, som tager sig i Agt for Feil, Laster 22^{32}.

glófi, *m.* Handske 39^{29}.

glöggr, skarpsynet; tydelig, klar 21^{38}; karrig 20^{5}.

***gnoð**, *f.* Skib; *coll.* Flaade 49^{24}.

gráðtapaðr, *m.* úlfs gr., som tilfredsstiller Ulvens Graadighed (gráðr) *d. e.* den tappre Kriger 53^{36}.

grátraust, *f.* grædende Stemme 36^{24}, $91^{7.9}$.

greining, *f.* Adskillelse, Adskillelsespunkt 62^{30}.

greip, *pl.* -ar, *f.* Mellemrummet mellem Fingrene; Haand 44^{33}.

griðbitr, *m.* som bryder Fred og sluttet Forbund 95^{16}.

griðfastr, hunsfast, som har fast Tjeneste 59^{16}.

***gríma**, *f.* Natten 8^{37}.

guðhræddr, gudfrygtig 87^{31}.

guðréttligr, rigtig for Gud, efter Guds Love 21^{17}.

guðspell, *n.* = guðspjall, Evangelium 84^{31}.

guðvefr, *gen.* -vefjar, *m.* kostbart Töi 10^{15}; guðvefjarskikkja *f.* 2^{5}.

gullað (*for* gullhlað), *n.* Smykke af Guld 17^{9}.

gullknappr, *m.* Guldknap 46^{15}.

gullsaumaðr, guldsyet, guldindvirket 33[9] (sauma, sye).

gullspónn, *pl.* -spœnir, *m.* Guldspaan (Prydelse paa Skibene) 51[22].

gullstaup, *n.* Guldbæger 48[25].

*gunnborð, *n.* Skjoldet 9[22].

*gunnreifr, kampglad 69[24].

göfurlegr, herlig, gjæv 85[16].

háðung, *f.* Skam, Bespottelse; maka einum h., gjöre noget for at vise En sin Ringeagt 45[26], 92[23].

hæll, *m.* Hæl; ganga á hæl, vige tilbage, flygte 67[32].

hættinn, sædelig, from (*af* háttr, *ligesom lat.* moratus *af* mos) 45[14].

hættinn, dristig, forvoven 73[10].

hafask við í flokki, være sammen i Flok *d. e.* paa Tog 35[33].

hafgjálfr, *n.* Havbrusen, Brænding; *hafgjálfrs viðr, Skib 59[32].

hagráð, *n.* bekvem, passende Leilighed 33[5] (= *det ellers alm.* dagráð).

haka, *f.* Hage; hökuskegg *n.* 27[1].

hald, *n.* Hjælp; koma at haldi, til Hjælp, Nytte 84[25].

halda (hélt), *v. n.* bevæge sig i en vis Retning, hélt at virki 10[23].

hálega, *adv.* höiligen, stærkt 5[23].

háleyskr, háleygskr, fra Hálogaland 51[23], 91[3].

hálffertugr, bestaaende af, udgjörende 35; *især om Alderen, ogs. m. Tillæg af* at aldri 75[12].

halla (að), hælde; þat sá Einarr at á þá hallaðisk bardaginn, at Slaget gik dem imod 20[15].

hallr, höll, halt, hældende; bera halt höfuð, bære Hovedet hældende over paa den ene Side, skjævt 70[15]; hann lætr eigi á sik halt (*sc.* verða), lader sig ikke gaae paa 92[5].

háls, *m.* Hals; liggja einum á hálsi, være paa Nakken af, passe op 36[16].

hálsa (að) seglin, reve Seglene 53[3].

handan, fra den anden Side, fra hin Side 48[1], 53[3].

handsal, *n.* Haandtag, til Bekræftelse paa Opfyldelsen af et Löfte ell. en Forpligtelse 14[8].

hangi, *m.* En som er hængt; hanga már, de Hængtes Maage *d. e.* Ravnen 9[17].

hann *brugt reflexiv* = sik: siðan rak hann oss með hánum 11[16], 48[24]; í kverkum hánum (sér) 91[7].

happ, *n.* Lykke, Held 30[19], 45[15].

happaráð, *n.* lykkeligt, heldigt Parti 32[16].

harðfengi, *f.* Tapperhed 62[6], 69[39].

harðráðr, haard i sine Raad, streng af Karakteer 22[27].

harðskipaðr, bemandet med haardföre, stærke Folk 6[18].

harmfenginn, sorgfuld 33[22].

*haukasetr, *n.* Haanden; h. grönn kona, Kvinde med fine, smekkre Hænder 73[10].

hefla (að), reve Seilene 53[10].

hefnisamr, hevngjerrig 27[9].

hegna (d), revse, straffe 36[35].

heiðingi, *m.* Hedning 22[22].

heiðr, ophöiet, herlig 20[6].

heimamaðr, *m.* Tjener, Tjenestekarl 79[30].

heiman, hjemmefra; fylgja h., fölge som Medgift 30[26] (*hf.* heimanfylgja *f.* Medgift).

heimleiðis, paa Hjemveien, hjemad 76[25], 90.

heimsvist, *f.* Ophold hos En, i Ens Huus; vera heimsvistum með einum 79[22].

heimta (mt), drage til sig; *dep.* drage sig frem (med en jevn stadig Bevægelse) 51[15].

heiptugr, som nærer et indgroet Had, hevngjerrig 22[27] (heipt, *f.* heftigt Had).

hepta (pt), holde tilbage, holde i Tömme 20[23]; *hept, fast 35[17].

*herbjörg, *f.* (*eg.* hvad der bjerger, frelser Hæren *d. e.*) Skjoldborg 67[4].

herðimikill, skulderbred 22[13].

*herflýtir, *m.* Hærpaaskynder *d. e.* Anförer 59[28].

hérkváma, *f.* Hidkomst 1[20].

hérlenzkr, som hörer (har) hjemme her, i dette Land 46[2], 61[5].
hermaðr, *m.* Kriger; Röver, Plyndrer 22[2].
herskjöldr, -skjaldar, *m.* Hærskjold, Krigsskjold, *i Talemaaden:* fara með herskildi, plyndre, hærje 21[2].
*herstillir, *m.* Kongen 47[3].
heygja (gð), begrave i Höi (haugr), höisætte 2[2].
híbíli, *n.* Bolig 57[26]. (*Skrives ogsaa* híbýli, hýbýli).
himiríki, *n.* det himmelske Rige 70[30].
hindrvitni, *f.* Overtro, vrang Tro 27[7].
hirta (rt) = hirða, bryde sig om 45[18], *jvf.* 92[16].
hjal, *n.* Snak, Talen 24[34].
*hjálmskóð, *n.* Sverd, *s.* skóð.
hjálmþornaðr, törret i Kornhjelm ell. Stak (hjálmr) 75[10].
hjálpa (halp), hjælpe 77[33].
hjálpræði, *n. pl.* nyttige, gavnlige Raad 61[28].
hjún, *n. pl.* Ægtefolk, Mand og Kone 84[26].
hjölt, *pl.* hjaltir, *f.* Sverdknap, Hjalt 46[39], 48[21], sverðshjölt 5[22]. (*Ellers er dette Ord alm. neutr. gen.* hjalt, *pl.* hjölt 93[2]).
hleifr, *pl.* -ar, *m.* et heelt Bröd, Brödlev 26[7].
hleypa (pt), lade löbe, sætte i Bevægelse *m. Dat.; impers.:* leypti snekkjunni í kaf, Snekken dukkede under Vandet 16[39].
hlykkr, *pl.* hlykkir, *m.* Krumning, Böining 79[15].
Hlökk, *gen.* Hlakkar, *f.* en Valkyrje; *horna (Drikkehornenes) hlökk, Kvinden 9[16].
Hnikarr, *m.* et af Odins Navne; Hnikars gjóðr *d. e.* Ravnen 8[34].
hnot, *pl.* hnetr, *f.* en Nöd 47[34].
hœgr, god, blid 22[30].
holr, huul 26[4].
hormna (að), forsvinde 11[17] (*af* hverfa, hvarf, horfinn).
hosa, *f.* Buxe 45[24], 92[20].
hræ, *n.* Aadsel, Lig; *Dat.* hrævi 50[27].
hroka (að), fylde med Topmaal 46[15] *jvf.* silfrhrokr.
hrútr, *m.* Vædder 64[26].
hugaðlátr, blid, venlig 22[15].
hugsjúkr, bedrövet 32[34].
hurð, *f.* Dör; *Högna hurð, Skjoldet 9[24].
hvarfa (að), bevæge sig hid og did 69[28].
hvarmr, *m.* Öielaag 80[19].
hvatráðr, rask til at tage Raad, Beslutning 50[21].
hvelfa (fð), vende om, hvelve *m. Dat.* 17[4].
hvítr, hvid; *hv. dögurðr, Dagverd bestaaende af Melkemad 47[26].
hygginn, klog, forstandig 50[8], 88[16].
hylda (ld), skjære Kjödet af 47[30] (hold, *n.*).
hyrningr, som har Horn (*sigtende til Formen af Bispestaven*) 26[16], 27[1].
höfuðbenda, *f.* Toug fra Masten ned til Skibsiden, Vant; Hovedstyrke, fortrinlig Stötte, Hjelp 21[22].
höfuðskáld, *n.* ypperlig Skald 43[21].
hörmung, *f.* Sorg, Bedrövelse 2[24].
hörund, *f.* Hud paa det menneskelige Legeme 73[14].
höttr, *gen.* hattar, *m.* Hat 46[14].
iðurlega = iðulega, ideligen 78[38].
ifir = yfir, over.
ifirlæti, *n.* en Gjæsts Behandling 30[2].
ifirsýn, *f.* Ansigt 30[13].
*ifli, *m.* Hög; *ifla flaust *d. e.* Haanden, dens jörð *d. e.* Kvinden 51[32].
íhugi, *m.* Tanke, Hu 35[30], 51[9].
ílíkr = líkr 37[16], *saal.* ígjarn = gjarn.
illgerðarmaðr, *m.* Ugjerningsmand 44[2].
illing, *f.* slemme Vilkaar 61[6].
illvirki, *n.* Ugjerning 35[29].
Ilmr, *gen.* Ilmar, *f.* Navn paa en Gudinde (*jvf. Snorra Edda ved Egilsson S. 113 a*); *Kvinde 9[26].
ira (að), ymte om; mætti ok þá þat irask, at, det kunde og maaskee hede

man kunde da ogsaa sige, at (iri, *m.* Ymten om).

ísalag, *pl.* -lög, *n.* Iislægning, det at der fryser Iis paa Vandet 12[19].

íslag, *n.* = ísalag 12[21].

istra, *f.* Ister; istrumagi, *m.* Tilnavn for en Mand 25.

*iva = æva, nogensinde, ingensinde 69[31].

ivir *s.* ifir.

jafnaðarmaðr, *m.* retfærdig, retsindig Mand 36[15] (jafnaðr, *m.* Retfærdighed).

jafngengt, *præp. m. Dat.*, ligeoverfor 48[7], 55[33].

jafnkominn, eens, lige beskaff n 105[15].

jafnlengd, *f.* jafnlengdardagr, *m.* Aarsdagen 85[4], 87[35].

jarðneskr, jordisk 11[19].

jarteigna (að) betegne 1[25].

jaur, jo 10[8], 45[33], 69[7].

jólföðr, *m.* et af Odins Navne; hans *ýþollar (Bnetræer) *d. e.* Krigerne 72[19]. (*Formen* föðr *gen.* föðrs, *s. Gram.* § *61, 1, forekommer især i enkelte Sammensætninger, som* valföðr, aldaföðr *o. desl.*).

kaf, *n.* det dybe af Havet; hann lét vera strengi i kafinu (under Vandet) milli skipanna 16.

kalinn, forfrossen 22[19].

kampr, *m.* Skjæg 74[27]; bíta á kampinum (*af Smerte ell. i Vrede*) 70[17].

kandárakápa, *f.* Bispekaabe 26[12].

kappgirni, *f.* Heftighed, Iver, Nidkjærhed 43[17].

kappsamr, ivrig, heftig 35[22].

karmannlega = karlmannlega, som en Mand, modigen 77[3].

karp, *n.* Pralen, Skryden 27[4].

kaupangr, *m.* Kjöbstad 29[20], *især* Niðarós 31[35].

kaupfriðr, *m.* Handelsfred 39[5].

kauptún, *n.* Kjöbstad 13[29].

kelda, *f.* Kilde 57[10].

kenna (nd) einum eitt, tilskrive, beskylde for 78[33].

kerski *s.* keski; kerskimál, *n.* lystig Snak 71[26].

kertistika, *f.* Lysestage 50[3], 94[18].

keski, *f.* Raskhed, Kjækhed 51[7].

ketill, *pl.* katlar, *m.* Kjedel 56[39,40].

kinda (nd), tænde, antænde 67[15] (*ellers skrives dette Ord* kynda).

kjölr, *m.* Kjöl; *Skib 49[27].

klækisorð, *n.* Ord for Feighed, Usselhed, vanærende Rygte 77[4].

kland, *n.* Forurettelse, Fornærmelse 80[37].

klóask (að), kjæmpe (rives) med Klöerne; andverðir skulu ernirnir kl., vendt imod hinanden (Næb mod Næb) skulle Örnene kjæmpe *d. e.* Ansigt til Ansigt skal man slaaes med sin Fiende 54[8].

klubba, *f.* Kölle, Klubbe 70[13].

klungr, *m.* Tornebusk 67[3].

knéskel, *f.* Knæskjæl 72[28].

knúska (að), forslaae, stöde ulemfældig 83[22].

kœnlega = kynlega 27[16].

kœnleikr, *m.* Klögt, Kyndighed 40[26].

koma einu á leið, iværksætte, udföre 40[29]; *m. Acc.* koma ekki á leið 56[31].

kominn, kommen; k. af sér, kommen i Forfald 23[3].

kornvist, *f.* Kornvarer 35[39].

kostnaðarsamr, bekostelig, kostbar 82[9].

kostr, *n.* annars kostar, forövrigt, forresten, ellers 38[12].

kraptar, *pl. m.* Indholdterne i et Skib; *krapta valr *d. e.* Skibet 51[34].

krásadiskr, *m.* Tallerken med Lækkerier 85[26].

kringlúttr, rund 12[9].

krjúpa (kraup), krybe 79[16], 84[10].

kropna (að), krympe sammen 79[11].

krypill, *m. pl.* kryplar, en Kröbling 73[34], 85[15].

kúga (að), kue, tvinge 38[13].

kúla, *f.* Kugle; *Tilnavn* 1[3].

kurteisi, *f.* Belevenhed 50[9].

kván, *f.* Kvinde; *Heðins kv. = Hildr *d. e.* Kampen 69[26].

kveinka (að), klage, jamre sig 78[26].
kverkasullr, *m.* Halsebyld 61[26].
kvíða (dd), frygte 82[6].
kynjaðr, som har sin Herkomst fra, nedstammende fra 26[22].
kynlegr, underlig, sælsom 27[10].
köttr, kattar, *pl.* kettir, *m.* Kat 27[27].
*læbaugr, *m.* den Havet omgivende Kreds *d. e.* Luften = veðr, *altsaa:* læbaugs ey = Veðrey 51[32].
lær, *n.* Laar 60[35].
lætrauðr, som nödig bruger Svig, List, af en aaben Karakteer 53[33] (læ, *n.* Svig).
lag, *n.* Viis, Maade; í mörgu lagi, i mangen Henseende 94[7].
lami (-a), lam 80[5].
landaurar *m. pl.* Told 32[6], 61[4].
landganga, *f.* Landgang 54[33].
landvörðr, *pl.* -verðir, *m.* Landværnskat 61[1].
langfeðr, *m. pl.* Forfædre: þér langfeðr, Du og dine Forfædre (*jvf. Gram.* § *110*) 17[10].
langmæli, *n.* langvarig Tale, Vidtlöftighed 89[17].
látr, *n.* Sælhundsleie; *Leie; det Leie som Fafner havde *d. e.* Guldet 44[23].
laug, *f.* Bad, Vand at vaske med 69[19].
lé = ljá, laane 71[19].
*leggfjöturr, *m.* Lænke om Been (ell. Arm) *d. e.* Armbaand; leggfjöturs lundr *Omskr. for* en Mand 51[5].
leið, *f.* Vei; segja fram á leið, sige forud, ind i Fremtiden 21[28]; *leið, Havet: leiðar dynmarr *d. e.* Skibet 51[7].
leiða (dd), gjöre led, kjed af; l. einum eitt 4[25].
leiðrétta (tt), rette, forbedre 76[6].
leika, *pl.* leiku, *n.* Legetöi 50[4], 94[19].
leika lauss við, være lös og ledig (hist og her) 71[17].
leira, *f.* blödt, leret Sted 14[1], 15[37].
leirdepill, *m.* Plet efter et Stænk af Leer; sér á mjök leirdepilinn, man seer godt Leerpletten paa (Hoserne) *nl. efter den Andens Sko* 45[27].
lén, *n.* Len 18[12], 30[34], 68[2].

léttr, let; verða léttari, blive forlöst 2[22], 3[17].
leyfa (fð), indrömme, tillade; eiga fótum fjör at leyfa, skylde Födderne sit Liv, have Flugten at takke for sin Redning 6[37].
leynivágr, *m.* skjult, lönlig Bugt af Havet 2[33], 36[18].
*lið, *n.* Skib 49[20].
liða (að), sönderlemme, dele ad; liðask (om Haaret) at falde i Bugter 22[13].
*liðar. *m. pl.* Mænd 9[6], 69[37],
liðsmunr, *m.* Överlegenhed, Overmagt (*eg.* Forskjel paa Troppeantal) 11[1].
lífi, *n.* = líf 80[21].
líking, *f.* Efterligning, Lighed 26[3].
likþrár, befængt med Spedalskhed (líkþrá *f.*) 73[35].
limaðr vel, vel proportioneret 22[15].
lindastaðr, *m.* Beltested 11[29] (lindi, *m.* Belte).
*linnr, *m.* Slange; randar linns (Skjoldets Slanges *d. e.* Sverdets) rækir *d. e.* Helten, *her* Kong Olaf 45[15].
*linnsetr, *n.* Slangens Bolig *d. e.* Guld, dets lægir (Afhænder *af* lóga) *d. e.* den gavmilde Mand.
listulegr, *adv.* -lega, med Kunst, kunstmæssig, flink, færdig, zirlig 16[33.40], 22[12].
lita (leit), see; mér lízk, det synes, forekommer mig 32[16].
lítillæta (tt), ydmyge, fornedre 22[39].
lítillega, med Ydmyghed 58[37].
lítt þat, noget, lidt, en Smule 66[26] (*skrives ogsaa* lítat).
lóga (að), give Slip paa, lade fare, *m. Dat.;* l. viti ok afli, skille dem af med 19[2].
lýðska, lýzka, *f.* Sæder, Levemaade 5[19].
lýðskylda, *f.* undersaatlig Pligt 61[5].
lýrr, *m.* et Slags Fisk, Lyr; *lýrs gata, Havet 49[19].
lön, *pl.* lanir, *f.* aflang Höstak; Dynge. *s.* sigrsvanr.
mægi, *n.* Svogerskab 32[17].
mælir, *m.* Maal omt. sv. t. 1 Skjæppe 60[34].

mágr, *m.* Maag, Slægtning paa Grund af Ægteskab; *saal. kaldes Sigurd Syr Olafs Maag, da han var gift med dennes Moder og altsaa eg. var hans Stedfader* 18^{15}.
mágsemd, *f.* Svogerskab 48^{31}, 94^{6}.
maka (að), mage, foranstalte, *s.* háðung.
mál, *n.* Maal, Maaltid 22^{7}.
málbót, *f.* Undskyldning 65^{20}.
málfœrr, istand til at tale 71^{25}.
mállauss, uden Mæle, stum 80^{1}.
*málmregn, *n.* Strid; málmregns stafar, Krigerne 8^{34}.
mánadagr, *m.* Mandag 19^{26}.
mannlikan, *n.* Billede 26^{34}.
manntjón, *f.* Tab af Folk 50^{13}.
mánodagr = mánadagr 65^{8}.
margtíðr, meget almindelig, hyppig 61^{25}.
margýgr, *gen.* -gýgjar, *f.* Havfrue, Havtrold 11^{29}.
máttfarinn, udmattet, afkræftet 40^{14}.
máttugr, mægtig 23^{35}.
með = við; taka með, tage imod 28^{4}, 40^{36}, 75^{2}.
meðalkafli, m. Haandtag paa Sverd 48^{21} (*eg.* Mellemstykket *nl. mellem den övre og nedre Sverdknap*, hjalt).
mega (má, mátta) vel *ell.* illa, befinde sig vel *ell.* ilde 89^{3}.
meingerð, *f.* Forseelse 27^{8}, 51^{39}.
meinn, slem, ond 89^{5}.
meinvettr, *f.* ondt Væsen, 57^{17}.
meita (tt), skjære; *meitit mót, skjærer imod, sætter haardt imod haardt 67^{31}.
merki, *n.* þat er þar til merkis, det (fölgende) er der paa Færde 2^{21}.
metnaðarmaðr, *m.* ærgjerrig Mand 22^{28}.
metorð, *n.* Anseelse 60^{28}.
mikilbrjóstaðr, höihjertet, kjæk 33^{3}.
mikill; *absolut m. et underforstaaet* atburðr, munr, kostr *ell. desl.:* hví svá varð mikill, at, hvorledes noget saa mærkeligt skeede, at 11^{12}; *saal: Fagrsk. 179^{37}, hvor ved Ordet* mikiun *maa underforstaaes* óþokka; þótti þeim mikils um (*sc.* þat) vert, det forekom dem at være af stor Betydenhed, *enten til det værre* 11^{6}, 24^{40} (*altsaa* det tyktes dem være slemt), *eller til det bedre* 11^{18}.
mikillátr, stolt 22^{28}.
minni, *n.* Mindebæger, Skaal 18^{18}.
miskunna (að), vise Barmhjertighed; *m. Acc.* einn 40^{2}; *oftere m. Dat.*
mismæli, *n.* det at tale feil, Forsnakkelse 14^{24}, $67^{11.13}$.
missýnask (d), *impers.* see galt, see feil, have urigtig Anskuelse; hyggr at, hví hánum m. svá at neita ráðum við S., tænker over, hvorfor han kunde være saa gal, at afslaae Sigrids Tilbud 4^{11}.
mistrúa (ð), mistroe 83^{7}.
mitra, *f.* Bispehue 26^{13}.
mjólk, *gen.* mjólkr, *f.* Melk 18^{39}.
mjúklátr, mild, god 22^{30}.
mjök svá, næsten, hartad 39^{39}.
móðrakkr, modig, kjæk 47^{12} (móðr, *m.* Sind, Mod).
mœðisamr, möisommelig, besværlig 89^{18}.
morð, *n.* Mord; *Kamp, morðs ferðir, Krigerskarer 8^{33}.
mót, *n.* Möde; blása til móts, kalde til Möde ved at blæse i Lur 25^{4}.
mótfjalir, *pl. f.* Tribune, Forhöining ell. Brolægning af Fjæle paa det Sted hvor Motet holdtes $46^{13,17}$.
móto = mátu, *præt. pl. af* meta (mat); de henholdt sig til Kongen, vare af samme Mening som han 95^{5}.
mund, *n.* Tid 2^{19}.
mungát, *n.* Öl 19^{1}.
munkr, *pl.* -ar, *m.* Munk 14^{39}.
*munr, *m.* Glæde 67^{30}.
munugð, *f.* Lyst, Vellyst 86^{34} (*ogs.* munuð).
mús, *pl.* mýss, *f.* Muus 27^{26}.
mútur, *f. pl.* Bestikkelser, Stikpenge 34^{18}.
mýkja (kt), gjöre myg, formilde 76^{35}.
myrkvastofa, *f.* Fængsel 41^{6}.
mörbjúga, *n.* Blodpölse 63^{29}.

mörk, *pl.* merkr, *f.* Mark=8 Örer (aurar) 23[8], 44[26].
mörkin, *f. m. best. Art.*=Finnmörk 70[16].
möskun, *f.* Maskeværk, Net 74[35].
ná (náða, näit), naae, faae fat paa; allir hans menn þeir sem näit var 17[5].
nær, í nær, nær, tæt ved 57[10]; *jvf.* í hjá=hjá.
næstabrœðrungr, *m.* Nærsöskendebarn 54[19].
nauðasætt, *f.* tvunget, vanskeligt Forlig 90[3].
nauðga (að), tvinge, nöde 23[21].
nauðsyn, *f.* nödvendig Forretning, Nödvendighed 39[27].
*nauma, *f.* Jötunkvinde; hornstraums (Mjödens) n.=Kvinde 47[26].
nautsfall, *n.* slagtet Nöd, Nödfald 56[37].
návist, *f.* Nærhed, Nærværelse 87[11].
nef, *n.* Næse; firir hvert nef, for hver Person 60[34].
nema (nam): atnemask (=*det alm.* firirnemask) eitt, undslaae sig for, vægre sig for 29[17].
nesta (st), hefte, nagle fast 20[24], *ogs.* nista.
nestangi, *m.* Næstange, Næsodde 13[1].
net, *n.* Næt 74[33].
neyða (dd), nöde, tvinge 41[20].
nœfr, nœfrt, flink, dygtig 88[16].
nýfolat (*d. e.* nýfoluð), som nylig har föllet, faaet Föl 75[19], (fola, fölle).
nýjaleik, á-, paa ny 61[1], 71[7].
nýlýsi, *n.* Nymaanens Skin 51[11].
óáhlýðinn, som ikke lytter til andres Mening ell. Raad, selvstændig 35[21].
óáran, *n.* Uaar 75[1].
óask (ð *ell.* að), gribes af Banghed, Rædsel 11[18].
ódæll, uvenlig, vanskelig at omgaaes 22[28].
*oddsenna, *f.* Strid; oddsennu Ullr *d. e.* Kriger 8[40].
ódýrð, *f.* Skjændsel, Skam 87[33].
œðri, ypperligere, herligere 21[9].

œsing, *f.* Heftighed, Fremfusenhed 53[17].
óflýjandi herr, uhyre Hær (*eg.* som paa Grund af sin Störrelse ikke undgaaes) 50[31], 94[29].
ófœra, *f.* ufremkommelig Vei, overhængende Fare 50[32], 94[30].
offrend, *f.* Offer 78[5].
ofn, *m.* Ovn 78 (*her skrevet* omn).
ofra (að), hæve i Veiret *m. Dat.* 74[22].
ofreflismaðr, *m.* en overordentlig mægtig og kraftfuld Mand 19[14].
ófrelsa (t *ell.* að), gjöre ufri, beröve Selvstændighed 34[18].
ógaumgæfð, *f.* Uopmærksomhed, Uagtpaagivenhed 74[4].
óglaðr, bedrövet 45[34].
ógleðjask (add), bedröves 45[35].
*ógnarstafr, *m.* Kriger 50[22] (ógn, *f.* Frygt, Rædsel, Strid).
*ógnbandaðr, som tvinger, lægger Baand (band) paa Krigen, Fredsstifter 75[8].
*ógnbráðr, rask til Strid 35[16].
*ógnvaldr, *m.* Kriger, Konge 10[28].
óhaltr, som ikke er halt, uhalt 73[29].
óhamingja, *f.* Ulykke 85[1].
óhœgendi, *n. pl.* Ulempe 61[12].
óhœgjask (gð), falde besværlig 71[39].
óhugi, *m.* bedrövet Sind 86[14].
ójättat, ikke bejaet, afslaaet 75[16].
ok, *Eftersætningspartikel* 10[7].
ókostr, *m.* misligt, uhæderligt Kaar, Vilkaar; ganga undir ókosti, underkaste sig uheldige (slemme) Vilkaar 17[34].
*óli, *m.*=áli, Sökonge, Viking, hans el *d. e.* Striden 69[29].
ólítill, stor 59[19].
ólmr, vild, barsk 22[27].
ómáttugr, afmægtig, svag 23[33].
ómjúkr, stiv, ikke smidig 89[5].
*ónn, *m.* Sverd; hjalta ónn, det med Hjalt forsynede Sverd 66[9].
óorðan, *n.* Vanrygte 79[24], [25].
opineygr, som har store Öine 22[14].

orðrómr, *m.* Rygte, Folks Tale 22[6].
órengt uvredet, usnoet(?) 60[36].
orgrynni, *n.* uhyre Mængde 23[24], 49[39].
orslit, *n. pl.* endelig Beslutning, bestemt Afgjörelse 95[5].
orvænu, som man ikke kan vente, haabe; aldrigin var þess orvænt, man var aldrig sikker for det, man maatte stedse vente sig det 19[3].
ósætti, *n.* Uenighed 31[4].
óskap, *n.* slet, ond Karakteer 78[24].
óskapfeldr, som ikke falder i Ens Sind, ubehagelig 41[5].
óskil, *n. pl.* Forurettelse 63[20].
ósléttr, ujævn, ikke glat; margir höfðu óslétt farit firir því, mange havde kommet slemt afsted for dette Dyr 11[32].
óss, *m.* Os, Elvemunding 11[30].
ósvífr, ueftergivende, uböielig 22[23].
ótíðendi, *n. pl.* slemme Efterretninger 55[37].
ótími, *m.* Ulykke 85[2].
*otrheimr, *m.* Odderens Land *d. e.* Havet 59[20].
óvæginn, som ikke giver efter, stivsindig 35[22].
óvarandi, som ikke venter, veed af noget 79[32].
óvígr herr, som man paa Grund af dens Overlegenhed ikke kan kjæmpe imod, uhyre Hær 14[1].
óvirða (rð), ringeagte 43[5].
óvirðandi, som ikke kan vurderes 31[6].
óvirðing, *f.* Ringeagt; leggja ó. við 10[7].
óþekkilegr, styg, fæl 42[11].
óþokki, *m.* Uvenskab, Fiendskab 34[39], 48[35], 51[38], 52[6].
padda, *f.* Padde, Skrubtudse 27[27].
pati, *m.* Rygte, Folkesnak 78[17].
prísund, *f.* Fængsel 82[26].
próvendur, *f. pl.* Indtægter 35[6].
purpuri, *m.* Purpur 70[36].
rá, *f.* Skibsraa 49[15].
ráð, *n.* Færd og Stilling i Livet 22[26].
ráða (réð) einn or landi, jage ud af Landet 52[11]; r. landit undan einum, skille ved (beröve) Landet 54[35].
ráðahagr, *m.* Parti, Giftermaal 33[23].
ráðfátt, *adj. n.* Mangel paa Raad; hánum varð aldrigin r., han var aldrig raadvild 8[24].
ráðgjarn, som gjerne vil raade, herskesyg 22[27].
ráðleitni, *f.* Klogskab, gode Raad 3[14]; ráðleitinn, klog, flink til at raade.
ráðsamr, tilböielig til at raade, selvraadig 35[20].
ráðvandr, brav, retskaffen 22[21].
rani, *m.* Tryne 14[28].
raska (að), bringe af Lave, forrykke, forstyrre, *m. Dat.* 22[24], 36[36].
raundrjúgr, udholdende, standhaftig 22[16].
refsingasamr, tilböielig til at revse, streng 35[19].
reik, *f.* den Stribe der over Issen deler Haaret fra Panden til Baghovedet 34[2].
reka (rak), *m. gen.* hævne 37[33].
renna (nd) hug sínum til, vende sin Hu til 84[4].
renna, *f.* Renden, Löb; í þeirri rennu, paa dette Tog 7[21], 55[16].
rétta (tt), rette, gjöre lige; réttir aftr skipit, bringe Skibet tilbage i sin rette Stilling 18[8].
réttkominn, som med Rette er kommen til, har lovlig Ret til 58[23].
réttkosinn, retmæssigen valgt 95[17].
réttleitr, som har regelmæssige Ansigtstræk 22[14].
réttr, *m.* Sögang, stærk Sö; *Havet, dets sía (Gnist) *d. e.* Guldet 44[25].
réttsýnn, retdömmende 22[37].
reykblindr, röghlind 15[15].
riðvaxinn, tætbygget, undersat 22[12].
rif, *n.* Ribbeen; undan hverju rifi koma köld ráð 34[38]; milli rifjanna 71[22].
ríklyndr, stolt, overmodig 22[26].
Rin, *f.* Floden Rin; *til Rinar glóða, for at erhverve Rinens Glöd *d. e.* Guld, Gods 9[3].

rismál, *n. pl.* den tidlige Morgenstund 18^{27}.
rist, *f.* Risten (paa Benet) 73^{28}.
rjóðr, röd, rödmusset 22^{14}, 73^{8}.
rjúka (rauk), ryge 39^{29}, 47^{23}.
róða, *f.* Kristi Billede paa Korset, Crucifix 77^{8}.
rœðinn, snaksom 8^{37}.
rudda, *f.* Klubbe, Kölle 26^{23}.
rúmheilagr(dagr), Sögnedag = virkrdagr; hvárt sem var heilagt eða rúmheilagt, enten det var Helligdag eller Verkdag 18^{19}.
rýgjartó, Gave af Liin 60^{36}.
sætr, *n.* Sæter $57^{14.17}$.
sakleysi, *n.* Stilling der ingen Grund giver til Sögsmaal ell. Fiendtligheder (sök); Ólafr var eigi í s. við Syja, þóat *o. s. v.*, Olaf manglede ingenlunde Grund til Fiendtligheder imod de Svenske, endog om han gik meget strengt til Verks imod dem, for Sigrids Skyld 12^{13}.
sálubót, *f.* Frelse for Sjælen, Sjælebod 77^{16}.
samandráttr, *gen.* -dráttar, *m.* Sammendragen, Samlen 64^{5}.
samdœgnis, *adv.* samme Dag 86^{11} (*alm.* samdœgris).
samkunda, *f.* Forsamling 86^{6}.
samt, um samt, tillige, paa eengang 20^{19}.
sannheilagr, i Sandhed hellig, virkelig hellig 73^{34}.
*sáralaukr, *m.* Saarlögen *d. e.* Sverdet, dets sveigir, Krigeren 9^{2}.
sársauki, *m.* = sár, Saar 89^{6}.
saurga (að), besudle, tilsöle 71^{34}.
saurlífi, *n.* smudsigt Levnet, Skjörlevnet 87^{4}.
sef, *n.* Forbund *s. Anm. S.* 106.
seigr, seig 87^{19}.
seinþreyttr, som seent trættes, udholdende 33^{7}.
sel, *n.* Sæterhytte 56^{25}.
senn, í senn, paa eengang 14^{9}.
sér, for sig; einn sér, alene 1^{11}.
settr, ladet, lastet 51^{19}.
sexæringr, *m.* sexaaret Baad 55^{33}.

síðnæmr, dannet, hövisk (*eg.* som let lærer gode Sæder) 59^{14}.
sífkona, *f.* besvogret Kvinde 61^{11}.
*sigrsvanr, *pl.* -svanir, *m.* Seier- (Strids-) Svanen *d. e.* Ravnen, dens lana (Dyngers) örbeiðir (ivrige Forlanger) *d. e.* Krigeren, *her* Knut 59^{23}.
*sigrunnr, *pl.* -runnar, *m.* Kriger 69^{25}.
síldaferja, *f.* Sildefartöi 51^{19}.
silfrhrokr, *m.* Topmaal af Sölv 46^{17}.
silkiþráðr, *gen.* -þráðar, m. Silketraad 73^{40}.
sinn, sinni, *n.* Gang; um sinn, eengang, eengang for alle (*liges. lat.* semel) 5^{32}.
sjá (sá), see; *sjásk, frygte, være bange for 9^{7}.
sjálfdœmi, *n.* Selvdom 48^{18}.
sjálfræði, *n.* Frihed, Selvraadighed 88^{23}.
sjaund, *f.* Tid af 7 Dage 66^{13}, *s. Anm. S. 117.*
sjónleysi, *n.* Blindhed 88^{9}.
sjór, *m.* Sö, salt Vand 17^{3}.
skaf, *n.* afskavet Bark 75^{10}.
skálm, *f.* stor Kniv 42^{19}; *skálmöld, *f.* Kamptid 69^{32}.
skapt, *n.* Skaft; *Spyd 50^{26}.
skatttökur, *f. pl.* Skatter, Skatteindtægter 29^{33}.
skattyrðask (rð), give hinanden Stikpiller, Spottegloser 44^{7}.
skelkinn, frygtsom, bange 69^{31}.
skellibrögð, *n. pl.* Skoggerlatter 47^{26}.
skepna, *f.* Skabning, Skikkelse, Form 79^{16}.
skíðgarðr, *m.* Skigard, Plankegjærde 71^{20}.
skilja (ld), skille, adskille; mikit man skilja gæfu ykra, stor Forskjel er paa eders (din og Olafs) Lykke 20^{19}; sk. firir einu, gjöre Bestemmelse, Aftale om 14^{9}; sk. til, fremsætte Vilkaar, Betingelser 18^{7}.
skininn, bleget af Sol og Veir 51^{19}.
skipbúnaðr, *m.* Skibstilbehör, Takkelage 51^{13}.
skipsókn, *f.* Mandskab 11^{35}, 53^{33}.

skipta (pt), *impers.* mik skiptir (miklu, litlu), det er mig (meget, lidet) magtpaaliggende 21^{18}.

skírslir, *f. pl.* Frigjörelse for en Beskyldning ved Ed ell. Ordal 81^{2}.

skjóta (skaut) á þingi (erendi *o. desl.*), holde Thing (en Tale *o. lign.*) 59^{7}.

*skóð, *n.* hvad der skader, bedærver; randar sk. *d. e.* Sverdet 8^{39}.

*skœra, *pl.* -ur, *f.* = aptanskœra, Tusmörke, Skumring 47^{25}.

skorinorðr, som taler distinkt, tydeligt 79^{9}.

skrá (ð), opskrive, optegne 89^{19}.

skreiðask (dd), krybe; *skr. í skyrtu, iföre sig 8^{36}.

skrimsl, *n.* Vanskabning, Uhyre 26.

skúa (að), forsyne med Sko, skoe 48^{20}.

skurgoð, *n.* = skurðgoð, Afgudsbillede 25.

skýla (ld), give Skjul, Beskyttelse; sk. einum 41^{21}.

skyn, *f.* Skjön, Forstand 5^{4}.

skyrta, *f.* Skjorte; sk. sömd (*af* semja) hamri = brynja 8^{36}.

skytningr, *m.* Beværtning 35^{32}; Værtshuus 48^{22}.

*skör, *pl.* skarar, *f.* Hoved 66^{11}.

skörulegr, dygtig, herlig 18^{17}.

slá hundunum, slippe Hundene (lös) 83^{13}; slá öllu segli við, slippe fuldt Seil til 53^{12}.

slæfr = slær, slöv, langsom, seen 50^{27}.

slækinn, doven, dorsk 69^{21}.

slagá, *pl.* slagár, *f.* Slaattefaar $64^{23.26}$, 67^{35} (*alm. nom. og gen.* ær, *dat. og acc.* á, *pl.* ær; *den anden Form ogsaa Fagrsk. Pag. 51:* mörg á hefir af yðrum munni nefnd verit í dag).

slagna (að), slaaes af, falde ned ved et Stöd ell. Slag 46^{16}.

slátr, *n.* Kjöd 18^{18}, 56^{39}.

sléttr, glat, jevn, flad; ætlar sína för sléttari en Hákonar, tænker at hans Reise skal löbe bedre af end Haakons 19^{10}.

*slíðrhugaðr, tapper 9^{35}.

slitna (að), gaae itu, slides af 85^{32}.

slœma (md), hugge paa skraa, fra Siden 42^{18}.

smjör, *n.* Smör 60^{35}.

snara (að), vende; snarask, vende sig 36^{25}.

snarfla (að), give en rallende Lyd 84^{20} (*alm.* snörgla).

snarpmannlegr, rask, fyrig 17^{11}.

sneypa, *f.* Skam 32^{31}, 36^{15}.

snjófall, *n.* Snefald 62^{18}.

snœri, *n.* Tong, Strikke 2^{11}.

sofna (að), falde i Sövn, sovne 79^{1}.

sollinn, hovnet, svullen 73^{12} (svella, svall, svulme).

spá (ð), spaae 14^{20}; spákona, *f.* 14^{15}.

spana = spenja (spanda), lokke, drage til sig 49^{29}.

spann, *n.* Spand, ¼ af en laupr 60^{35}.

spekingr, *m.* en Viismand 18^{24}.

spenna (nt), omspænde, omslutte 60^{37}.

*spjör, *n. pl.* Spyd 9^{22}.

spónn, *pl.* spœnir, *m.* Spaan, Fliis 80^{29}.

spor, *n.* Spor; *vápna spor *d. e.* Saarene 73^{11}.

spyrja upp, efterspore 82^{17}.

*stafnklif, *n.* Havet (*eg.* Stavnens Bakke) 59^{18}.

stakkr, *m.* Pelts, Tröie, vargskinnst. 69^{4}.

*stálregn, *n.* Striden, stálregns boði, Kriger, Mand 66^{11}.

standa einn, overrumple, tage (*eg.* paa frisk Gjerning) 83^{18}.

steikari, *m.* Steger, Kok 36^{21}.

steinmeistari, *m.* Steenhugger, Bygmester 85-86.

steypa (pt), kaste forover 17^{3}.

stig, *n.* Trin paa en Stige 66^{30}.

stika (að), sætte Stave, dæmme op i Vandet 12^{30}, 52^{21}.

stirðna (að), blive stiv, vise Trods imod 35^{25}.

stjórnsamr, som gjerne vil befale, myndig 22^{32}.

stóð, *n.* Hingst med sine Hopper; *stafnklifs stóð, Skibe 59[17].
stokkinn, graasprængt *(om Haaret)* 54[15].
stokkr, *m.* Stok 28[3].
stórfengilegr, rigelig 64[26].
stórmæli, *n.* stor, vigtig Sag 1[20].
stórmenni, Stormand, mægtig Mand; *collect.* samtlige Stormænd 35[20].
stórmerki, *n.* mærkelig, vidunderlig Ting: þat sætir stórmerkjum, det grændser til det Vidunderlige 94[7].
stórræði, *n.* stort Anslag, Plan 52[5]; at Sigurðr hafi hér mestum stórræðum lýst af sínum ráðum, lagt for Dagen store Planer ved sine Raad 21[27].
stórráðr, som har store Planer for, myndig 1[6].
stórum, *adv.* höiligen, storligen; hánum varð st. ilt við 74[5].
strengr, *m.* Buestreng 20[21].
stubbr, *m.* Stump 79[4].
stúfr, *m.* = stubbr 79[35].
stöng, *f.* Stang, Fanestang, 20[7]; bera fé til stangar, bære Byttet frem til Deling 3[9].
sumarlangt, saa lang som Sommeren er, den hele Sommer igjennem 39[6].
sútt, *f.* = sótt, Sygdom 39[30], 57[13].
súttfullr, bedrövet 80[1] (sútt = sút).
svá *tilföiet for at forsterke Betydningen:* œrit svá 40[18].
svágört, saaledes gjort, beskaffent; höfðu svágört, maatte finde sig heri 20[1]; eigi man takask svágört, det vil ikke gaae godt under slige Omstændigheder 20[17].
*svalheimr, *m.* Havet; svalheims valir (Falke) *d. e.* Skibene 59[26].
*svangsúðir, *f. pl.* de hule (krumme) Skibsider 59[21].
*svanni, *m.* Kvinde, Fruentimmer 73[6].
sveiti, *m.* Blod; sveita már (Blodmaagen *d. e.*) Ravnen 67[22].
svíða (sveið), svie 73[22].
svikræði, *n. pl.* svigfulde Anslag 54[34].
syndask (að), synde 87[13].
sökkva (sökk), synke 20[22].
*sökrammr, sterk i Striden (sök = orrosta) 59[24].
sömn = söfn = svefn 57[24], 79[2].
taka við, gjöre Modstand 39[16].
tálgugrjót, *n.* Byggesteen 85[38].
tár, *n.* Taare 61[24].
*tega = tjá, vise 67[3].
telgja (gð), tilskjære, snitte 16[6], 80[21].
tigna (að), hædre, ære 9[35].
tillag, *n.* Tillæg, Tilgift 22[21].
tilræði, *n.* Angreb 77[38].
tilsjó = tilsjá, *f.* Forventning, Haab om Hjælp 76[3].
tilstilli, *n.* Foranstaltning, Tilsyn; Opfindsomhed, Foretagelsesaand 30[6].
tilstilling, *f.* Foranstaltning 43[36].
tiltak, *n.* Foretagelse; góðr tiltaks, driftig, flink 44[6].
tiltala, *f.* Fordring, Krav 8[5].
tilverki, *m.* Tilvirkning; Skyld, Bröde 79[1].
tilverka (að), forsee sig, gjöre sig skyldig i Bröde 81[7].
tilvísing, *f.* Bebudelse, guddommelig Tilkjendegivelse 61[22].
tímadagr, *m.* en lykkelig Dag 15[34].
tízka, *f.* Skik, Sædvane 90[14].
tjón, *f.* Skade, Tab 41[22] *(ellers ogsaa neutr. gen.)*.
tjúguskegg, *n.* klövet, klöftet Skjæg 7 (tjúga, *f.* Gaffel).
tœkilegr, antagelig, gyldig 94[9].
toga (að), trække, hale i 79[4].
tóm, *n.* Fritid, Stunder; leika í tómi, have Tiden for sig, gode Stunder 22[17].
tortíma (md), ödelægge, ombringe 81[21], 83[20].
tortryggja *ell.* -tryggva (gð), ikke troe paa, ikke stole paa *m. Acc.* 78[15].
tréskjöldr, *m.* Træskel 85[21] *(ellers alm.* þresköldr).
tungubragð, *n.* Tungebevægelse, -smidighed 88[6].
tveggja hvárr = hvárrtveggja, begge, *lat.* uterque 95[25].
tvíhenda (nd), holde, fatte med begge Hænder 5[35].

tvímæli, *n.* forskjellige Yttringer (Meninger) om 42[28]; *jvf.* einmælt.
týja (ð), hjælpe; segir þat mest týja, at det var det bedste 41[30] (*skrives ogs.* tœja, *s. Alex. Saga S. 139*[30]).
týsdagr, *m.* Tirsdag 65[8].
tysvor=tysvar, to Gange; tysvor sinnum, *d. s.* 82[8].
töng, *gen.* taugar, *pl.* tengr, *f.* Tang 79[35].
ugga (gð), *impers.* mik uggir, jeg er bange for 53[19].
úgipta, *f.* Ulykke 32[26].
umbót, *f.* Bod, Forbedring 95[18].
ummerki, *n. pl.* Grændser 28[28]; *jvf. Anm. til Cap. 40.*
umræði, *n. pl.* Raadslagning, Overlæg 18[26], 76[35].
undanfœrsla, *f.* Undskyldning, Reengjörelse for en Forseelse 81[1].
undankváma, *f.* Undslippelse, Redning.
undanróðr, *m.* det at roe af Veien, flygte ved Hjælp af Roning 53[6].
undurn, *m.* Formiddagstid 65[22].
unna (*præs.* ann, *præt.* unna), unde, einum eins 2[37]; *sjelden* einum eitt 18[31].
urð, *f.* stor Steenhob, Urd 56.
urðu, *præt. infin. af* verða: hann kvað manninn vel við urðu (*Acc. c. infin.*) 91[6], han sagde at Manden var vel tilmode. *Denne Brug af Præt. Infin. er i Prosa meget sjelden undtagen ved* skyldu *og* mundu, *der bruges afvexlende med* skulu *og* munu, *dog helst naar et Præt. gaaer forud.*
út í frá: allir út í frá, alle ud i fra (ham), alle de övrige 2[23].
útlendr, udenlandsk; Udlænding 22[20].
útey, *f.* langt borte liggende Ö 23[16].
váði, *m.* Fare 53[20].
væginn, skaansom, eftergiven 22[10].
vænn, sandsynlig, rimelig 12[31].
vágrek, *n.* Vrag 13[39].
valköstr, *gen.* -kastar, *m.* Ligdynge 9[16].
*valtafn, *n. eg.* Offer af Faldne i Striden *d. e.* Föde for Ravnen 69[30].
ván, *f.* Haab, Forventning; vánu bráðari, snarere end man venter 3[17], 45[2]; allar vánir, alle rimelige Steder, alle Steder hvor man kan vente at finde Nogen 86[8].
vanda (að) um, paatale, anke paa 23[30].
vandbölkr, *gen.* -balkar, *m.* Træstok, Trækubbe 72[4], 73[17].
vandkvæði, *n.* vanskelig, slem Sag 84[30].
vandlannaðr, vanskelig at lönne, gjengjelde 31[2].
vándr, ond, slet 36[14].
vanfœrr, vanför 84[35].
vangr, *m.* Mark, Slette 20[7].
vanrétti, *n.* Forurettelse 75[16].[26].
vanvirða (rð), ringeagte, forsmaae 31[28]; vanvirðing, *f.* Vanære 32[31].
vápnagangr, *m.* Vaabengang 20[14].
vara (rð), *impers.* mik varir þess, jeg venter, har en Anelse om 79[29].
vargr, *m.* Ulv; *Röver, Ugjerningsmand, deres Myrder, Ombringer *d. e.* den tapre Kriger 44[22].
várkynd, *f.* Medlidenhed 82[12].
varlega=varla, neppe 66[9].
vatnfasta (að), faste saaledes at man ikke nyder andet end Vand 65[9].
vatnsfata, *f.* Vandspand 72[1].
vaxljós, *n.* Voxlys 84[34] (vax, *n.*).
veðr, *m.* Væder; veðrarhorn, *n.* 26[17].
veðrviti, *m.* Flöi, Veirhane 51[22].
vegandi, *m.* Drabsmand 92[11].
veglyndr, ærgjerrig, pragtelskende 4[38].
veina (að), klynke, jamre sig 72[28], 83[17].; veinan, *f.* 39[19].
vekja (vakta), vække; v. til máls, begynde en Samtale 30[32].
vekra (*præs.* vekrir, *præt.* vekraða), vække, gjöre opvakt (vakr) 86[19].
vel um sik=vel at sér, dygtig, flink af sig 30[10].
vél, *pl.* -ar, *f.* List, Svig 54[36].
véla (lt), svige, bedrage 54[24].
velgerning, *f.* Velgjerning 31[1].
verð, *n.* Værdi, Betaling, Penge; selja með verði, for Penge 66[9].

verja (varða), anvende, bruge i Handel; verr sumt í gripi, anvender en Deel (af Pengene) til Kostbarheder 42^{6}. *Oftere i denne Betydn. med Dat.*

vellyndr, velsindet 22^{31}. *Andre Bearbeidelser af Olafs Saga har her* fályndr, tilbageholden i sine Ytringer, taus, *hvilket vel er rigtigere, da Bogstavrimet her fordrer et* f.

verða: hánum varð at öðru, det gik ham anderledes (end han tænkte) 16^{35}; urðu, *præt. infin. s. dette.*

verkr, *gen.* verkjar, *m.* Smerte, Pine 89^{14}.

vettr, *gen.* vettar, *f.* Skabning, Væsen 12^{1}, 27^{38}, 57^{26}; *ogs.* vættr.

við = með $46^{3.19}$, 48^{14}.

viða, *f.* Mast 51^{13}.

viðbitull = bitull, *m.* Mundbid paa et Bidsel 6^{1}.

víðlendisferð, *f.* stor, vidtstrakt Færd 14^{33}.

viðlendr, af stor Udstrækning (om en Egn); som besidder vide, udstrakte Lande 44^{23}.

***viðr**, *m.* Skib 49^{9}.

viðrátta = veðrátta, *f.* Veirlig 48^{3}.

viðrskipti, *n. pl.* Mellemværende 19^{6}.

viðrtaka, *f.* Modtagelse, Modstand 53^{28}.

viðværi, *n.* Underholdning, Levemaade 61^{14}.

***viggruðr**, *m.* vága viggruðr (-runnr), Havets Hests Træ *d. e.* Krigeren, Manden 69^{32}.

***vígmœtir**, *m.* Kriger 10^{24}.

***vígreifr**, kamplystig $72^{8.14}$ = gunnreifr.

vígroði, *m.* Stridsrödme, Stridsglands 68^{35}.

vík, *f.* Vig, Bugt: víka elds (Guldets) kennir *d. e.* Manden 47^{1}.

villa (lt), forvilde, bringe i Vildrede: hundunum villisk farit 83^{15}.

vilnask (að), have Fortröstning til, haabe paa; *m. Gen.* 79^{38}.

vingóðr, god mod sine Venner 22^{30}.

vinjartoddi, *m.* Gave for Benyttelsen af Græsgang(?) 60^{35}. *Er Læsemaaden i Codex rigtig, har man her maaskee Gen. af det længst forældede Ord* vin, *f.* flad, fed Græsgang, *de andre Bearbeidelser af Olafs Saga læse* vinartoddi, Vennegave; toddi *af uvis Betydning.*

vinmæli, *n.* venskabelig Tale 13^{32}, 34^{16}.

vinsemi, *f.* Venskabelighed 29^{37}.

virðing, *f.* Ære, Hæder 17^{12}: leggja v. til, vise Agtelse for 8^{27}.

virki, *n.* Arbeide, Verk 78^{5}; Forskansning, Befæstning 10.

virkr, kjær, afholdt 76^{22}.

víti, *n.* Straf 69^{9}.

vitja (að), komme til, besöge 87^{11}.

vitkask (að), komme til sig selv, faae Besindelsen 81^{25}.

vitneskja, *f.* Varsel, Forbud 15^{35}, 74^{39}.

vitsmunir, *m. pl.* Forstand, Klogskab 18^{24}, 105^{15}.

vorðo = urðu *af* verða 57^{34}.

vöndr, *gen.* vandar, *m.* Vaand, Kjep 70^{9}, 80^{21}.

ýgr, forfærdelig, frygtelig 50^{23}.

ylgr, *gen.* ylgjar, *f.* Ulvinde 50^{22}.

ymja (umda), murre, knurre 39^{34}, 75^{20}.

***ynglingr**, *m.* Konge 35^{18}.

***ýr**, *m.* Bue. 2) et Slags Træ (?); ýs angr *d. e.* Ilden 67^{1}.

yrkja (orta) á, angribe, tage Fat paa 28^{24}, 77^{24}; y. orða á einn, tiltale 24^{20}.

***ýþollr**, *m.* Kriger, *s.* jólföðr.

þangatkváma, *f.* Didkomst 14^{36}.

***þátta** (að), digte, besynge 9^{5} (þáttr, *m.* Afsnit, Episode).

þeir = þeir er: þeir görr vissu, de som vidste bedre Besked 22^{29}.

þeiri (*sc.* orrostu) $77^{13.25}$.

þema, *constant Form for* þeima = þessum 22^{26}, 23^{39}.

þengill, *m.* Konge 8^{18}.

þesser, *m.* = þessi 21^{37}, 54^{20}; þessor *f. og n. pl.* 55^{3}.

þíðinn, smeltet 12^{22}; *ellers ogs.* þíðr.

þikkja (þótta) = þykkja, synes, tykkes; hánum þikkir firir, det mishager ham 32^{31}.

þingamenn, Leietropper 7.
þingboð, *n.* Thingbud, Budstikke 58[10].
þinghá, *f* Thinglag 95[12].
þingmannalið, *s.* þingamenn.
þjóðkonungr, *m.* Konge over et heelt Folk 20[7]; *mods.* fylkiskonungr.
*þjóðskjöldungr, *m.* 35[16] = þjóðkonungr.
þjófsök, *f.* Beskyldning for Tyveri 80[38].
þó, ok-, og det, *forstærk.* 82[35].
þoka (að), bevæge sig, flytte sig 85[13], 87[14].
þóknask (að), behage, anstaae 43[39].
þrályndi, *n.* Stivsind 74[4].
þrevetr, *adj.* treaarsgammel 60[35].
þriflegr, heldig, gavnlig 13[39].
*þrima, *f.* Strid; þrimu þornheims (Stridens Torn *d. e.* Sverdet, dets Lands *d. e.* Skjoldets) þundr = Krigeren 49[26].
þrining *ell.* þrinning, *f.* Treenighed 77[18].
þrítugr, tredive Aar gammel 66[11].
þroti, *m.* Hævelse 89[4,14].
þrömr, *gen.* þramar, *m.* Rand, Kant 53[33]; á heljar þremi, paa Dödens Rand 71[29].
þröng, *f.* Trængsel 69[23].
þúshundrað, *n.* = þúsund, *f.* Tusinde 66.
þváttdagr, *m.* Löverdag 37[34].
þváttkona, *f.* Vaskerkone 34[5].
þýða, *f.* Venlighed, Blidhed 79[26].
þyngja (ngð), *impers.* hánum þyngir, han bliver sövnig 66[26].
*þyrja (þurða), ile afsted 49[24].
þörf, *f.* Fornödenhed; var þá bráðlegra ráða þörf ok góðra, hurtige og gode Raad vare da fornödne 14[2].
öðli, *n.* = eðli, Natur; at öðlis skepnu, efter sin naturlige Beskaffenhed 86[20].
*örbeiðir, *m.* en som heftig, ivrig forlanger (örr, beiða), *s.* sigrsvanr.
örendr, livlös, död 72[10].
*örstiklandi, med Heftighed fremstyrtende 69[30].
örvilnask (að), fortvivle over, mistvivle om 77[28].
örþrifsráði (-a), *adj.* som ikke kan hitte paa Raad, raadvild 14[11]. *Man finder ogsaa, og maaskee hyppigere, Formen* örþrifráði.

Navneregister.

